TIJDSCHRIFT VAN DEN NEDERLANDSCHEN WERKLOOSHEIDS-RAAD.

REDACTIE: ANTH FOLMER EN J. GERRITSZ.

JAARGANG 3. 1920. AFLEVERING 9.

:: :: BUREAU: SINGEL 530, AMSTERDAM. :: ::
TELEFOON 8885 NOORD.

INHOUD.

Het adres van de Redactie en Administratie is
SINGEL 530, AMSTERDAM.

De 8ste Vergadering der Internationale Vereeniging voor Wettelijke Bescherming der Arbeiders.

Op 6 en 7 Juli waren te Bazel de gedelegeerden te samen geroepen der Internationale Vereeniging voor Wettelijke Bescherming der Arbeiders. Het zag er aanvankelijk naar uit of deze 8ste vergadering de laatste zou zijn ter regeling van de liquidatie. Juist omdat dit niet het geval is geweest, en omdat in Bazel, zij 't ook in kleinen kring, de grondslagen zijn gelegd voor een nieuw leven dezer internationale vereeniging is het van belang de beteekenis dezer 8ste vergadering en van de vereeniging zelve in 't kort uit een te zetten. Van uit ons land kan er veel toe worden bijgedragen om de plannen die in Bazel gemaakt zijn te ondersteunen. Wij leven in een tijd dat op allerlei gebied groote en breed bedoelde organisatie's worden opgezet. Dat wekt bij velen de indruk dat nu het vroegere organisatie-werk, omdat het van kleinere proportie's is en een engere strekking heeft, op zij gezet kan worden.

Het gevaar is echter niet denkbeeldig dat daarbij degelijke en goedpassende schoenen worden weggeworpen, voordat nog ervaren is hoe moeilijk het is werk te verrichten in zulke wijde nieuwe schoenen, dat alles erin sloft. En dit geldt te meer wanneer de nieuwe organisatie geen gebruik maakt van de ervaring, van de vormen en de krachten die vroeger niet zonder inspanning zijn verworven. Was uit het oude gebouw het nieuwe door uitbreiding en aanpassing met kennis van zaken ontworpen en tot stand gebracht dan zou er van geen gevaar sprake kunnen zijn. Elke nuttige instelling moet bereid zijn om zich aan nieuwe verhoudingen aan te passen, en vooral wanneer haar taak zich kan uitbreiden, en het doel, waarvoor zij is opgericht sneller en beter kan worden bereikt. Nuttelooze en hinderlijke organen moeten natuurlijk niet ontzien worden, maar werkelijk levende en groeiende instellingen worden niet zonder schade op zij gezet en vernietigd. Sociale en vooral internationale organisatie's zijn niet altijd, noch wat hunne geboorte, ontwikkeling of samenstelling betreft, opeens als een logisch en in alle deelen rationeel plan ontstaan. Er is te onderscheiden tusschen een uiterlijk, reglementair schema, en het innerlijke organische leven. Is er leven, belangstelling, werkzaamheid voor een duidelijk en grijpbaar doel met middelen die in 't bereik liggen der beschikbare krachten dan komen de uiterlijke vormen wel in orde, al zien zij er soms scheef uit. Is er echter geen leven dan kan het schema nog zoo perfect zijn, de geheele instelling blijft dood en groeit niet.

Deze beschouwing die ook voor onze eigene Nederlandsche

instellingen niet uit het oog verloren mag worden, is de grondslag voor de waardeering der internationale vereeniging voor wettelijke bescherming der arbeiders. Haar doel was en blijft een internationale arbeidswetgeving. Het is een bewijs van een engen gezichtskring wanneer men deze alleen bekijkt van uit een standpunt der internationale concurrentie. De arbeidswetgeving is het belangrijkste onderwerp van alle pogingen om internationale gedachten te realiseeren. Zij hangt ten nauwste samen met de pogingen om een internationaal recht tot stand te brengen en met het streven om de arbeidersbeweging door internationale banden te vereenigen. Daartusschen vormt zij een kern, een knooppunt, dat grooter en later werk mogelijk maakt en verlicht. Hoe moeilijk was het een begin te maken met de internationale arbeidswetgeving. Groote en indrukwekkende bijeenkomsten te Berlijn, te Brussel en te Parijs, hadden al even weinig succes als de arbeidersvergaderingen b.v. te Zürich. De resolutie's die daar werden aangenomen, bleven liggen, zoodra de deelnemers uit elkaar gegaan waren. Ten slotte werd een nieuwe weg gevonden, die wel tot resultaten voerde. De internationale vereeniging voor wettelijke bescherming slaagde er in alle voorstanders der arbeidswetgeving in alle landen voor practisch werk te vereenigen, en had daarmee een groeiend succes. Die voorstanders, bevrijd van lastige en lange discussie's met de tegenstanders over de beginselen en de groote lijnen, waren bereid en waren tevens ook bekwaam om de arbeidswetgeving in de details en in de toepassing uit te werken. Daardoor leverde de internationale vereeniging in hare rapporten en ontwerpen, werk dat ,,af'' was, en dat direct na de aanvaarding ook beteekenis kreeg. De arbeidswetgeving niet als ,,geste'' maar als werkelijk middel om de verhoudingen en het lot der arbeiders op te voeren en het hooger peil te bevestigen, was bij de internationale vereeniging in goede handen. Haar organisatie, en haar werkingssfeer werd van jaar tot jaar uitgebreid. Haar voorbeeld vond navolging bij de internationale organisatie's voor arbeidersverzekering en werkloosheidsbestrijding, die niet alleen de werkwijze beproefden over te nemen, maar tevens bij haar aansluiting zochten. Ongetwijfeld zou dit zijn gelukt, zooals in 1912 in Zürich bleek, indien niet in 1914 alle internationaal werk was onderbroken. Toch was dit voor de internationale vereeniging niet geheel het geval. Haar organisatie was sterk genoeg om in stand te blijven, en haar bestuur en bureau toonde bovendien met breeden blik de gebeurtenissen te blijven volgen. Het overzicht der arbeidswetgeving, zooals die zich door de oorlogsinvloeden hervormde, werd aangehouden, en in het Bulletin ter algemeene kennis gebracht. Met tact en toewijding werden de relatie's aangehouden en werden de oogen geopend voor de nieuwe periode die de arbeidswetgeving na den oorlog zou aanvangen. De informatie-dienst bleef

bestaan en werd uitgebreid, zoodat de kans groot scheen voor krachtiger werkzaamheid na den oorlog, te meer daar tijdens den oorlog en in Bern en in Leeds het contact met de internationale congressen der vakvereenigingen eer verbeterd dan verslechterd was. Twee omstandigheden hebben daarin echter groote wijziging gebracht en schenen de internationale vereeniging voor liquidatie te bestemmen.

Allereerst trof het ongeluk dat het geheele Zwitsersche bestuur tijdens de oorlogsjaren uitstierf. De beide presidenten Scherrer en Lachenal, en tevens de penningmeester Feigenwinter, die de internationale vereeniging vanaf het begin met groote toewijding hadden geleid en gediend, stierven voordat de oorlog ten einde was, en konden niet meer haar belangen voorstaan, toen in Versailles het nieuwe schema werd ontworpen voor het totstand brengen der internationale arbeidswetgeving als uitvloeisel van den Volkenbond. Daarbij werd niet het werk der internationale vereeniging genegeerd, want dat werd overgenomen, maar wel de vorm en de ervaring. Het is nuttig de vroegere werkwijze der internationale vereeniging en die van de Versailler-organisatie even naast elkaar te stellen. De internationale vereeniging bestond in 1914 uit 15 nationale sectie's, die elk uitsluitend vóór-standers van de arbeidswetgeving omvatte zonder te vragen naar politieke partij, of maatschappelijke positie als ambtenaar, politicus, geleerde, werkgever, of arbeider. Elke 2 jaar zonden de sectie's gedelegeerden naar een vergadering, en wel zoodanig dat deze afgevaardigden specialiteiten waren in een bepaald onderwerp dat zou worden behandeld. Van de onderdeelen der arbeidswetgeving zijn steeds drie groepen onderscheiden. Voorop stonden de algemeene bepalingen omtrent arbeidsduur en arbeidsrust die den basis vormen voor de regelen van arbeidersbescherming. Dezen basis internationaal te maken was een doel dat door internationale tractaten bereikt moest worden. De vergadering maakte zoo'n tractaat kant en klaar, nadat er voldoende contact was gehouden met de regeeringen om het aanvaarden van den inhoud waarschijnlijk te maken. Daarop konden de regeeringen niet weigeren een conferentie bij te wonen, die door den Zwitserschen Bondsraad werd bijeengeroepen. Daarna kwam het tractaat tot stand, en nu konden de sectie's elk in eigen land zorgen voor het behandelen in het parlement en het doorvoeren. In de tweede plaats bevat de arbeidswetgeving bepalingen, die van land tot land aangepast zijn aan de bijzondere omstandigheden, doch die deskundige voorlichting en contrôle zeer gewenscht maken. Dit zijn b.v. hygienische bepalingen ter bestrijding van kwalen en ziekten. Hiervoor kan door internationale gedachtenwisseling, voorlichting en samenwerking een degelijke, gezaghebbende en eensgezinde actie worden georganiseerd. Daartoe zond de internationale vereeniging haar rapporten, conclusie's,

reglementen enz. aan de regeeringen, als 't ware ter normaliseering en vergemakkelijking van overigens ingewikkelde voorschriften. Bovendien organiseerde de internationale vereeniging de samenwerking der sociale hygienisten, o.a. door de stichting van de Hygienische Beirat bij het Arbeitsamt. Ten slotte en in de derde plaats behoorden bij en naast de arbeidswetgeving te staan de wederkeerigheidstractaten, waardoor telkens 2 contracteerende staten aan elkaars burgers de gelijke rechten garandeeren die uit de arbeidswetgeving, en in 't bijzonder wat betreft de verzekering voortvloeiden. Daarvoor nam de internationale vereeniging meerdere malen het initiatief en met succes.

Het hier kort aangegeven werk werd ondersteund door het Arbeitsamt te Bazel, dat alle gegevens over arbeidswetgeving niet alleen verzamelde, maar ook deskundig verwerkte en overzichtelijk maakte, daarbij zich steunende zoowel op gegevens van de regeeringen, alsook op gegevens van de sectie's en betrouwbare correspondenten.

De taak van de Versailler organisatie, die door de stichting van het Internationaal Arbeitsamt te Genève, voortaan wel aan die stad zijn naam zal ontleenen, kon geen andere zijn als die der internationale vereeniging. Wel was de basis der arbeidswetgeving door oorlog en revolutie op eens van den tienurigen naar den achturigen arbeidsdag verlegd, doch dit verandert niets aan de taak om verder de op dien basis gebouwde arbeidswetgeving internationaal uit te werken. In plaats van het Bazelsche Arbeitsamt onder prof. STEFAN BAUER komt het Geneefsche onder ALBERT THOMAS, wat bezoldiging, huisvesting en personeel betreft ver meer dan vertienvoudigd, te staan voor een taak die nu sneller en breeder zal worden aangepakt, maar toch in hoofdlijnen dezelfde is: internationale tractaten voor de groote algemeene onderwerpen van arbeidstijd en arbeidsrust, centralisatie van de informatie en voorlichting en steun bij wederkeerigheidstractaten.

Het Geneefsche bureau heeft echter een geheel anderen grondslag. Het steunt niet op een vereeniging met sectie's, doch op het Versailler-vredestractaat, en den Volkenbond. Dat is de sterkte en de zwakte tegelijkertijd.

De sterkte want officieele middelen en wegen staan daardoor ter beschikking.

De regeeringen zijn verplicht de ontwerp-tractaten over de arbeidswetgeving aan de parlementen vóór te leggen, en de aanbevelingen in ontvangst te nemen. Doch ook de zwakte, want landen die niet tot den Volkenbond toetreden, zooals b.v. Amerika en Rusland staan geheel buiten de organisatie.

Maar bovendien staat het Geneefsche bureau ook wat elk land afzonderlijk betreft, alleen en uitsluitend in verbinding met de regeeringen, en niet met de vereenigde voorstanders der arbeidswetgeving, wat volstrekt niet hetzelfde is. Het

is niet het arbeidsbureau te Genève dat de beslissingen heeft te nemen, evenmin als het vroeger het Bazelsche Arbeitsamt was. De gedelegeerden-vergaderingen blijven bestaan. Zij zijn echter anders samengesteld. Elk land zendt 4 gedelegeerden, en wel 2 door de regeering aangewezen, één door de werkgevers en één door de arbeiders. Waarborg dat deze vier metterdaad voorstanders zijn, is er niet. Evenmin dat deze vier specialiteit zijn in 't onderwerp dat behandeld moet worden. Ter voorziening in 't laatste bezwaar, worden de deskundigen toegevoegd. Voor 't eerste bezwaar is geen voorziening getroffen, en zoowel in Washington als in Genua waar gedelegeerden-vergaderingen plaats vonden, heeft zich dit laten gevoelen. Er waren tegenstanders der arbeidswetgeving, zoowel onder de regeeringsafgevaardigden als onder de werkgeversgedelegeerden, die een breede principieele discussie noodzakelijk maakten en een hardnekkig beleid vergden om obstructie tegen te houden. Wanneer echter de tijd weer eens een anderen polsslag zou krijgen als de tegenwoordige, kon dat alles heel veel moeilijker worden als in Washington en Genua het geval was. Nu reeds maakte het dat het werk dezer gedelegeerden-vergaderingen ondanks den langen duur niet „af" werd opgeleverd. Dat moet niet gering geschat worden. De besluiten der vergaderingen zijn geen wetten, maar ontwerp-tractaten en aanbevelingen. Weliswaar zijn de regeeringen — die aangesloten zijn — verplicht om het ontwerp-tractaat bij 't parlement ter ratificatie in te dienen, maar dit zal alleen dan goed loopen, indien de Volkenbond, zonder macht toch een hoog zedelijk gezag zal hebben. Bovendien kunnen de parlementen de wetsvoorstellen laten liggen, wanneer zij de verwerping niet doorzetten. Nu gevoelt ieder hoe gemakkelijk een aanleiding gevonden kan worden voor oponthoud, indien de voorstellen voor de internationale arbeidswetgeving vaag, in onderdeelen onlogisch zijn, of omgekeerd door te strakke formuleering onnoodig belemmerend en onpassend voor bijzondere nationale omstandigheden. Wanneer hiervóór gesproken werd van „af" dan is daarmede bedoeld dat alle bezwaren van de toepassing op de nationale wetgevingen en verhoudingen zorgvuldig onderzocht zijn. En om dat goed te kunnen doen is het zoo nuttig dat de discussie's niet gestoord worden door argwaan tegen aangevoerde argumenten en vrees voor obstructie, maar gesteund worden door het vertrouwen dat er over de principieele bedoeling absolute overeenstemming heerscht.

Indien in Washington en in Genua ondanks vele moeilijkheden en bezwaren toch goede resultaten zijn bereikt, dan is het voor een zeer groot deel er aan te danken dat de vroegere gedelegeerden-vergaderingen der internationale vereeniging ervaring hadden verschaft over de wijze van behandeling, en dat er in beide steden verschillende afgevaardigden aanwezig waren die deze ervaring beheerschten en met kracht hebben

doen gelden. En onder deze afgevaardigden is het vooral Dr. NOLENS geweest, die metterdaad de continuiteit van al het vroegere met het nieuwe werk heeft doorgezet. Niet alleen metterdaad, doch bovendien ook in uitdrukkelijke bewoordingen met een rede gehouden in de slotzitting der Washingtonsche conferentie.

Deze eenigszins uitvoerige uiteenzetting was noodig om te kunnen aangeven welke beteekenis aan de 8e gedelegeerden-vergadering der internationale vereeniging mag worden toegekend. Ofschoon zij zich had kunnen beklagen over de geringe waardeering die haar in het Versailler vredesverdrag is ten deel gevallen, en in 't bijzonder over het terzijde stellen van het Arbeitsamt te Bazel, ofschoon zij op grond van haar ervaring kritiek had kunnen uitoefenen op de nieuwe volkenrechtelijke instelling, heeft zij dat met geen enkel woord gedaan. Zij heeft zich zonder eenige aarzeling en onmiddelijk op het standpunt gesteld, dat de oude instelling voor de nieuwe had te wijken. Meer nog : dat de nieuwe instelling met groote beloften omringd hartelijk begroet moet worden. Haar vertegenwoordiger was dan ook uitgenoodigd en op de vergadering aanwezig. Doordat de zitting te Genua onverwacht lang duurde was het niet ALBERT THOMAS zelf, maar de plaatsvervangende directeur Mr. BUTLER. De Bazelsche vergadering was echter ook direct van meening, dat haar vrije organisatie van uitsluitend voorstanders der arbeidswetgeving niet opgelost mocht worden, doch nog een belangrijke taak te vervullen had. Die taak was niet meer van zelfstandigen aard. De hoofdrol had de Geneefsche instelling over te nemen. Er bleef slechts over : aanvullen en ondersteunen. En dat was noodig : ja zelfs onmisbaar. Dit uitgangspunt der Bazelsche vergadering is nauwelijks besproken, omdat onmiddellijk overgegaan werd tot het onderzoek van de vragen hoe kunnen wij steunen en hoe aanvullen. Toch is het goed hier er op te wijzen dat de Vereenigde Staten zich en in Washington en in Genua hebben onthouden, terwijl daartegenover staat dat de Amerikaansche sectie der internationale vereeniging krachtig georganiseerd is met een eigen bureau, en een levendige werkzaamheid ontwikkelt. Verder had de Engelsche sectie zich in krachtige woorden uitgesproken voor 't behoud der internationale vereeniging ; evenzoo de Duitsche en bovendien bleek dat er in Polen, Griekenland, Tschecho-Slowakye en Yugo-Slavië belangstelling was voor de oprichting van nieuwe sectie's.

Het eerste punt van onderzoek was het materieele en finantieele voortbestaan der vereeniging. Het bleek mogelijk een secretariaat, zij het op bescheidener schaal dan het Internationale Arbeitsamt te Bazel te continueeren. De bestaande organisatie met het Zwitsersche bestuur bleef behouden.

Een tweede punt was de directe ondersteuning van het

Geneefsche Arbeitsamt doordat de drie redacteuren van het Bulletin daarheen over gingen; een afspraak tot volledige samenwerking werd gemaakt, en de groote verzameling van gegevens met de bibliotheek zou worden overgedragen tegen een billijke vergoeding.

Het belangrijkste was de aanwijzing van de nieuwe taak der internationale vereeniging welke onmiddellijk als een statutenwijziging werd besloten. Wat zou die taak zijn? Zij is aangegeven in eene omschrijving van het doel der vereeniging, en van de middelen die zij daartoe zal aanwenden.

Het doel is allereerst alle voorstanders der arbeidswetgeving bijeen te brengen en bijeen te houden. Ten einde een te enge opvatting van het woord arbeidswetgeving te voorkomen is daaraan toegevoegd het woord: „arbeidersrecht”.

De beteekenis is duidelijk: de internationale vereeniging wil een Gideonsbende blijven. In de tweede plaats is het doel de uitvoering te bevorderen van de besluiten die door de internationale gedelegeerdenvergaderingen zullen worden genomen, dus de ratificatie der tractaten en de toepassing der aanbevelingen. De beteekenis is dus een nationale actie der sectie's, waar die noodig is, op gezag en onder leiding der internationale vereeniging.

In de derde plaats wil de internationale vereeniging de propaganda voor de internationale arbeidswetgeving en voor de beginselen die zij steeds voorstond, ook blijven voeren. Met name is dit van belang voor de niet bij Genève aangesloten staten.

En nu de middelen. Allereerst zal de vereeniging voortaan *jaarlijks* haar gedelegeerden te samen roepen en zooveel mogelijk in overeenstemming met de vergaderingen van de nieuwe organisatie, zoodat er op den duur één vóór-bijeenkomst zal kunnen zijn van de voorstanders-leden der internationale vereeniging, als aanvulling op de samenkomsten van arbeiders- en van werkgeversafgevaardigden. In de tweede plaats zal de vereeniging op grond van gegevens der sectie's een jaarverslag opstellen waarin is weergegeven welke resultaten de actie voor de ratificatie der tractaten, de toepassing der aanbevelingen en ter contrôle van de uitvoering heeft gehad. Naast de min of meer officieele rapporten van Genève, gebouwd op regeeringsmededeelingen, komt dus een vrijere beoordeeling te staan, die moreelen invloed zal kunnen uitoefenen.

Verder is het duidelijk dat de internationale vereeniging zich zal richten tot autoriteiten en regeeringen met adressen en rapporten. Vooral echter ook tot de Geneefsche arbeidsorganisatie zelve, en in 't bijzonder om invloed uit te oefenen op het werkprogram en op de agenda der vergaderingen.

Hierbij zit vooral deze bedoeling voor om op te komen voor de belangen van kleinere en zwakkere arbeidersgroepen, die niet in staat zijn door politieken invloed of door hun vakorganisatie, de behartiging hunner belangen naar voren te brengen.

Ten slotte behoudt zich de vereeniging voor om uitvoeriger wetenschappelijke onderzoekingen te doen instellen naar de uitwerking der nieuwe arbeidswetten, waar het volstrekt niet uitgesloten is dat op dit gebied tendensieuse gegevens worden verspreid.

Hiermede is scherp en duidelijk aangegeven op welke wijze de vrije internationale vereeniging los van bijzondere politieke invloeden het tot stand komen en door werken van internationale arbeidswetgeving kan bevorderen. Tevens is daarmede ook al getoond dat zij nuttig kan zijn, en 't is zelfs niet onwaarschijnlijk dat zij noodig zal worden.

Er is nog één punt dat ook op de vergadering te Bazel is aangeroerd, n.l. de fusie met de internationale vereenigingen voor arbeidersverzekering en werkloosheidsbestrijding, waaromtrent de bekende circulaire is verspreid met de onderteekening van MILLERAND en BOURGEOIS aan 't hoofd. Duidelijk werd uitgesproken dat daartegen geen bezwaar bestaat. De internationale vereeniging voor arbeidswetgeving zou echter handelen in strijd met haar verleden en evenzeer in strijd met haar nieuwe plannen, indien zij niet aandrong op een duidelijke en zakelijke organisatie. De fusie moet degelijk voorbereid worden. Daartoe nam zij twee besluiten. Allereerst laat zij in de statuten elk harer sectie's vrij om tegelijk sectie van een der beide andere internationale vereenigingen te zijn. In Engeland en in Amerika is dat reeds het geval. Daarnaast benoemde zij eene commissie van zes leden die met het bestuur te samen bereid is de vormen en voorwaarden eener fusie op te stellen. In deze commissie werd allereerst benoemd Dr. NOLENS.

Vóór dat de vergadering uit elkaar ging besloot zij tot oproeping eener 9e gedelegeerden-vergadering te Genève, eenige dagen voorafgaande aan die der internationale arbeidsorganisatie en stelde vast als onderwerp : de arbeidswetgeving voor de havenarbeiders, een onderwerp dat reeds in 1912 in Zürich werd ter hand genomen.

Samenvattende wat de vergadering te Bazel heeft opgeleverd kan gezegd worden dat daarmede de internationale samenwerking voor het tot stand brengen der internationale arbeidswetgeving naar verschillende kanten versterkt en verzekerd is. De nationale gevoeligheden, die ook in Bazel bleken hun invloed uit te oefenen, kunnen niet tegenhouden dat op dit gebied der arbeidswetgeving gezocht wordt naar een hecht internationaal verband. Al zijn er meerdere organisatievormen, in de internationale vakvereenigingsorganisatie, in de Geneefsche arbeidsorganisatie en in de internationale vereeniging, nu vernieuwd en bestendigd ; zij strijden niet met elkaar, doch zij zoeken en steunen elkaar met één zelfde doel voor oogen.

31 *Aug.* 1920. IS. P. DE VOOYS.

De Internationale Zeeliedenconferentie te Genua (Juni 1920).

De internationale conferentie te Washington had beslist, dat de arbeidsvoorwaarden der zeelieden het onderwerp eener speciale conferentie zouden uitmaken. Het was deze speciale conferentie, die den 15den Juni 1920 te Genua bijeenkwam ter behandeling van eene agenda, welke de volgende vier punten bevatte:

1. Toepassing op de zeelieden der te Washington aangenomen conventie, die het aantal arbeidsuren beperkt tot acht per dag en 48 per week in alle industrieele ondernemingen met inbegrip van het transport ter zee en, onder nader aan te geven voorwaarden, de binnenscheepvaart; bemanning, logies en hygiëne aan boord.
2. Toezicht op de voorwaarden van aanmonstering; arbeidsbemiddeling [1]); toepassing op zeelieden van de „conventie" en de aanbevelingen (recommandaties) te Washington aangenomen met betrekking tot werkloosheid en de verzekering tegen werkloosheid.
3. Toepassing op zeelieden der te Washington aangenomen conventie nopens het verbod van arbeid voor kinderen beneden 14 jaren.
4. Onderzoek der mogelijkheid van het vaststellen van een internationale wetgeving voor zeelieden.

Gelijk men uit deze agenda ziet, bedoelde de conferentie niet enkel de regeling der arbeidsvoorwaarden van zeelieden, doch ook die der bij de binnenscheepvaart betrokkenen, en de vragenlijst, welke ten aanzien van punt 1 vooraf ter beantwoording aan de Regeeringen was toegezonden, bracht bovendien de visscherij er onder. Niet alle landen hebben bij de samenstelling hunner delegaties hiermede echter voldoende rekening gehouden — de Nederlandsche was in dit opzicht zeer goed samengesteld — en dat heeft zich ter conferentie gewroken in de vrij magere resultaten, die ten aanzien van binnenscheepvaart en visscherij bereikt konden worden.

Hoofdzaak voor de conferentie was het eerste punt der agenda, de regeling van den arbeidsduur. Doch het is haar helaas niet gegeven geweest, die aangelegenheid tot een goed einde te brengen. In de 27ste zitting van het congres kwam tenslotte het ontwerp eener conventie, strekkende tot beperking van den arbeidsduur aan boord, in de eindstemming. Het beperkte in

---

1) De Engelsche tekst spreekt van „Provision of facilities for finding employment for seamen"; de Fransche van „placement". Ik meen hetgeen bedoeld werd het best te kunnen aangeven door den bij ons bekenden term van „arbeidsbemiddeling".

artikel 2 den arbeidsduur tot acht uur per dag of 48 uur per week. Dat de kans op aanneming ervan aan een zijden draad hing, was na de langdurige besprekingen in vroegere zittingen duidelijk. De Voorzitter der Nederlandsche delegatie, Prof. Dr. Nolens, hield onmiddellijk vóór de eindstemming een rede, waarin hij krachtig op aanneming aandrong, en een beroep deed op de afgevaardigden der werkgevers (reeders) en de afgevaardigden der regeeringen.

„Weest" — riep hij den eersten toe — „nu het beslissende „oogenblik is gekomen, nu de arbeiders van hun kant een „matiging hebben getoond, die gij op prijs moet stellen, voor„uitziende en beoordeelt op dit laatste oogenblik de geheele „zaak uit een hooger gezichtspunt dan dat der zuiver materieele „belangen".

En den anderen hield hij voor, dat zij in het bijzonder de leden der conferentie vertegenwoordigden, de staten, die lid zijn — of het zullen worden — van den Volkenbond, en dat het hun plicht was, trouw te zijn aan de beginselen, plechtig vermeld in het charter van den arbeid, in het dertiende deel van het Vredesverdrag, een grondwet door de regeeringen aangenomen toen zij lid werden van den Volkenbond.

Aan allen, vertegenwoordigers der arbeiders, der werkgevers, der Regeeringen riep hij toe: „de beslissing, die gij zult nemen, „zal in de gansche wereld diepen weerklank vinden; het hangt „van U af, of die weerklank zal zijn bevredigend en weldoend, „dan wel vernielend en noodlottig. Door het ontwerp aan te „nemen, zult gij ertoe bijdragen, een weinig rust in de wereld „van den arbeid te brengen, die daaraan zoo groote behoefte „heeft, door het te verwerpen, sticht en voedt gij in de harten „niet slechts der zeelieden, doch der arbeiders in het algemeen, „het wantrouwen in de beloften en de beginselen van sociale „rechtvaardigheid, plechtig geproclameerd door Uwe regeeringen, „ontmoedigt ge de mannen en de volkeren van goeden wil en „verlamt gij hunne pogingen".

Zijn beroep heeft niet gebaat. Het ontwerp werd verworpen met 48 stemmen voor en 25 tegen, zoodat het vereischte twee derde deel der uitgetrokken stemmen niet werd bereikt, al scheelde het zeer weinig. De Nederlandsche delegatie had gesloten vóórgestemd.

Het spreekt vanzelf, dat, al was de conferentie niet erin geslaagd, den achturendag voor de zeelieden vast te leggen, daarmede deze beperking van den arbeidsduur zelf niet van de baan is. De achturendag voor de zeelieden is en marche, en zal er ongetwijfeld komen, doch dat zal nu met strijd gepaard gaan.

Al is er dus alle reden, om van eene mislukking der conferentie op haar hoofdpunt te spreken, daarmede is niet gezegd, dat zij niet ook vele vruchtbare resultaten heeft opgeleverd. Niet slechts ten aanzien van arbeidsbemiddeling en werkloos-

heidsverzekering, doch ook ten opzichte van de punten 3 en 4 der agenda. Voordat ik tot eene bespreking der resultaten op eerstgenoemd terrein — het eigenlijke doel van dit artikel — overga, zij een resumé der besluiten op ander gebied gegeven.

Allereerst punt 3 der agenda *(Kinderarbeid)*. Met algemeene stemmen werd in de vergadering van 9 Juli 1920 eene conventie aangenomen, waarvan artikel 2 luidt:

„Kinderen beneden den leeftijd van 14 jaren mogen niet „in dienst zijn, noch arbeid verrichten aan boord van schepen, „van welken aard ook, in publiek- of privaatbezit, met uitzonde- „ring van die schepen, waarop uitsluitend leden van één gezin „arbeid verrichten."

„Deze bepaling is niet toepasselijk op het werk van kinderen op opleidingsschepen, onder toezicht der openbare macht."

In dit verband verdient voorts nog de aandacht, dat de conferentie zich met 69 tegen 11 stemmen, er voor, heeft uitgesproken, om op de agenda voor de volgende conferentie te plaatsen het volgende voorstel: „het verbod van het gebruik „van een persoon beneden 18 jaren als tremmer of stoker (aan „boord)" doch, met 52 tegen 28 stemmen (zoodat er slechts heel weinig aan de vereischte 2/3 ontbrak) verwierp een voorstel, om op die agenda te plaatsen het verbod van het gebruik van een persoon beneden 17 jaren in nachtwaken. Echter bleek duidelijk, dat deze stemmingsuitslag niet behoeft te verhinderen, dat het onderwerp toch op de agenda komt. Nog werd met 78 tegen 2 stemmen besloten, op die agenda te plaatsen een voorstel betreffende het verplichte geneeskundige onderzoek van kinderen, alvorens zij aan boord arbeid mogen verrichten. Tenslotte nog is eene resolutie (motie) aangenomen met 61 tegen 1 stem, wijzende op de wenschelijkheid, om maatregelen te nemen, opdat in alle havenplaatsen zoover dit mogelijk is, en in elk geval in de belangrijkste, technische en voor voortgezet onderwijs dienende scholen voor zeelieden worden gesticht.

Een belangrijk punt der agenda vormt het in de vierde plaats genoemde *(Internationale wetgeving)*. Ook over dit punt wil ik hier echter niet uitweiden, omdat het met werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling niet in direct verband staat. Deze onderwerpen werden ook door de voorbereidende commissie uitgeschakeld, terwijl zij voor internationale regeling voor het oogenblik vooral in aanmerking achtte te komen de arbeidsovereenkomst, de dicipline, de bemiddeling bij geschillen tusschen werkgevers en werknemers, de huisvesting aan boord, de sociale verzekering met internationale wederkeerigheid.

In eene resolutie werd het Internationaal Bureau van den Arbeid uitgenoodigd, spoedig onderzoekingen te doen, om te komen tot opstelling van een internationale code.

Eene aanbeveling werd aangenomen, waarin den leden der Internationale organisatie van den Arbeid werd aanbevolen,

alle, thans in wetten en besluiten verspreide wetgeving betreffende de positie der zeelieden in één wetboek te regelen, mede als inleiding tot de samenstelling van den internationale code.

Opvolgen dezer aanbeveling lijkt mij voor ons land al zeer wenschelijk.

Ten aanzien der *visscherij* is eene aanbeveling aangenomen bij welke de Internationale Conferentie van den Arbeid aanbeveelt, dat elk lid van de Internationale Organisatie van den Arbeid een wet tot stand brenge, die in den geest van de verklaring in het Vredesverdrag omtrent den werkdag van acht uur of de 48 urige werkweek der werktijd van alle werknemers in het visscherijbedrijf beperkt, met inachtneming der bijzondere voorzieningen, die noodig zijn in verband met de bijzondere omstandigheden, die in de onderscheidene landen aan dit bedrijf eigen zijn, en dat voor de voorbereiding dezer wetgeving ieder land overleg plege met de betrokken organisaties van werkgevers en werknemers.

In zake de *binnenscheepvaart* werd een recommendatie aangenomen, inhoudende, dat elk lid van de Internationale organisatie van den Arbeid bij wet den arbeidsduur voor het personeel der binnenscheepvaart moet beperken in overeenstemming met de verklaring in de vredesverdragen, voorzoover de bijzondere omstandigheden het zullen toelaten, dat die wet zoodanige bijzondere bepalingen moet inhouden, als noodzakelijk worden bevonden door de bijzondere omstandigheden, uit een climatologisch of een nijverheids-oogpunt, eigen aan de binnenscheepvaart van elk land, en dat zij moet worden vastgesteld na raadpleging der betrokken vereenigingen van werkgevers en werknemers.

Ieder land bepaalt zelf, wat binnenvaart is.

* * *

In dit tijdschrift is verder meer bijzonder op hare plaats eene uiteenzetting der besluiten, betrekking hebbend op *arbeidsbemiddeling* en *werkloosheidsverzekering*, waartoe wij thans zullen overgaan.

Als voorbereiding voor den arbeid der conferentie was aan de regeeringen eene vragenlijst gezonden, welke omtrent arbeidsbemiddeling en verzekering de volgende vragen inhield.

Arbeidsbemiddeling.

„Voorziet de wetgeving van Uw land in arbeidsbeurzen voor „zeelieden?

„*a.* Zoo ja, hoe zijn die bureaux ingericht? Aan welk toe„zicht zijn zij onderworpen?

„*b.* Welke is hunne verhouding tot de officieele organen, „belast met het toezicht op de contracten (monstering) der „zeelieden?

Verzekering.

„Welke bepalingen en regelingen acht U voor Uw land „noodig, opdat ten opzichte der zeelieden toepassing kunnen „worden gegeven:

„*a.* aan de ontwerp-conventie,

„*b.* aan de aanbevelingen,

„welke te Washington zijn aangenomen met betrekking tot „de werkloosheid en de verzekering tegen werkloosheid?"

Uit de hierop ingekomen antwoorden is door het Internationale Bureau van den Arbeid een overzicht samengesteld, dat den toestand in de onderscheidene landen aangeeft, en dat aan de betreffende commissie uit de Genueesche conferentie tot leiddraad strekte bij hare besprekingen.

Tot het ontwerpen van conventiën enz., die in de volle conferentie zouden worden behandeld, werden door haar n.l. commissies benoemd, en wel eene voor elk der vier punten van de agenda. Die voor punt 2 der agenda bestond uit 21 leden, zeven van elke groep; de zeven reeders vertegenwoordigden Portugal, Nederland, Denemarken, Duitschland, Engeland, Griekenland en Italië, de zeven afgevaardigden der zeelieden België, Spanje, Frankrijk, Engeland, Italië, Japan en Noorwegen; de zeven regeerings-afgevaardigden Frankrijk, Japan, Engeland, Italië, Noorwegen, Canada en Nederland.

Als vertegenwoordiger voor Nederland in de laatste groep trad schrijver dezes op; vertegenwoordiger der Nederlandsche reeders de heer Paul Nijgh.

Als voorzitter der commissie werd aangewezen Sir C. A. Montague Barlow, Engelsch regeeringsafgevaardigde, als secretarissen fungeerden L. Varlez (wel bekend uit de geschiedenis der ontwikkeling van de werkloosheidsverzekering vooral in verband met het zoogenaamde Gentsche stelsel, tegenwoordig verbonden aan het Internationaal Arbeidsbureau), Dr. Riddel en Fuss. Als tolk kon zij gelukkig beschikken over stellig den besten tolk, dien wij ter conferentie hebben leeren kennen, Mevrouw Agresti, die inderdaad bewonderenswaardig was in hare getrouwe vertolking in het Fransch of Engelsch van zeer lange redevoeringen, uitgesproken in het Italiaansch, Engelsch of Fransch, en die steeds blijk gaf, de bedoelingen der sprekers uitmuntend te begrijpen.

In negen vergaderingen heeft de commissie hare taak volbracht, waarvan verreweg het overgroote deel was gewijd aan de regeling der arbeidsbemiddeling. Voor deze heeft zij dan ook een volledig plan in een ontwerp-conventie belichaamd, terwijl zij ten aanzien der regeling van de verzekering niet verder is gegaan dan het opstellen eener aanbeveling en eener resolutie, omdat zij deze materie nog niet rijp achtte voor een uitgewerkt plan; echter is daarbij ook nog gekomen een ontwerp-conventie,

om te voorzien in uitkeering bij werkloosheid in een bepaald aangewezen geval.

Haar was mede opgedragen de behandeling der contracten (monsterrol); echter heeft zij reeds dadelijk bij den aanvang harer zittingen besloten, de voornaamste onderdeelen dezer uiterst belangrijke aangelegenheid over te laten aan de commissie van het Internationale wetboek (bij welke het h.i. thuis behoorde) en zich tevreden gesteld met in het ontwerp betreffende de arbeidsbemiddeling eene bepaling op te nemen, houdende, dat de arbeidsbeurzen bepaaldelijk mede tot taak zullen hebben, ervoor te waken, dat de contracten der zeelieden de noodige waarborgen voor de bescherming der belanghebbenden inhouden, en dat aan de zeelieden de noodige faciliteiten worden gegeven, om het contract vóór en nà de onderteekening te onderzoeken. Met deze zienswijze der commisie heeft zich de conferentie vereenigd.

Vooral over de arbeidsbemiddeling is in de commissie zeer lang gesproken. Er viel hier o.m. eene tegenstelling te overbruggen. Om deze scherper te doen uitkomen, willen wij een greep doen uit het zooeven genoemde rapport van het internationaal arbeidsbureau, en in het kort de huidige inrichting der arbeidsbemiddeling voor de zeelieden in Engeland en Frankrijk uiteenzetten. Dit zal ons een verschil in uitgangspunt, en dientengevolge in organisatie en inzicht, omtrent de beteekenis dezer arbeidsbemiddeling doen zien, en eene verklaring geven van de langdurige beraadslagingen over dit onderwerp in de commissie en ook in de volledige conferentie gehouden, beraadslagingen, die de beide standpunten dichter tot elkaar hebben gebracht, en tenslotte tot een compromis hebben gevoerd, doch niet tot algeheele eenstemmigheid van inzicht hebben kunnen leiden.

In *Engeland* houden de openbare arbeidsbeurzen, die bestaan krachtens de wet van 1919, zich niet bezig met de plaatsing van zeelieden, doch in 1918 werd eene bijzondere organisatie in het leven geroepen, krachtens welke die plaatsing werd gesteld onder het gemeenschappelijk (paritätische) toezicht van de vereenigingen van reeders en die van zeelieden. Daartoe werden in de belangrijkste havenplaatsen plaatsingsbureaux gevestigd onder contrôle der plaatselijke vertegenwoordigers van gezegde vereenigingen; zij stonden niet onder toezicht der Regeering, doch wel in nauw contact met de directeuren der „Mercantile Marine Offices" (in welker bureaux zij doorgaans gevestigd waren), instellingen bestaande krachtens de wet op de handelsmarine van 1894, waar de zeelieden — met uitsluiting van alle andere bureaux — hunne verbintenissen voor de reis aangaan. Aan het hoofd dezer plaatsingsbureaux stond als centraal lichaam de National Maritime Board, een officieel lichaam, in 1917 door den Minister van Marine in het leven geroepen; en bestaande uit vertegenwoordigers van bijna alle groote vak-

vereenigingen van reeders en zeelieden. De plaatselijke vertegenwoordigers van reeders en zeelieden (van elk één) droegen den naam van Port Consultants; hunne taak was, in gemeen overleg de aangelegenheden betreffende de zeelieden te regelen, in het bijzonder het voorkomen en beëindigen van geschillen en de plaatsing der zeelieden.

Einde 1919 eindigden de faciliteiten, welke de Mercantile Marine Offices verleenden, en sedert geschiedt de plaatsing buiten de officieele Rijks-arbeidsbeurzen en buiten de Mercantile Marine Offices. Er werd echter al spoedig door de belanghebbende partijen (reeders en zeelieden) een gemengd comité gevormd op den basis van het bekende Whitley-rapport, welk comité den 1 Januari 1920 in werking trad. In zake de plaatsing werd besloten, eene overeenkomstige gedragslijn te volgen als voorheen in den officieelen vorm onder den National Maritime Board werd gevolgd; de bureaux van plaatsing werken op dezelfde wijze als vroeger, doch — hierop vestig ik den nadruk — minder officieel, niet in zoo nauw verband met den Staat. De kosten der bureaux worden gedragen half door de reedersvereeniging en half door de gezamenlijke zeelieden-vereenigingen, die daartoe in een verband met elkander zijn getreden. De werkzaamheden der bureaux geschieden onder toezicht der zooeven genoemde Port Consultants.

Zoover het officieele rapport. De plaatsingsbureaux zijn dus geen officieele bureaux en gaan niet uit van eenige Overheid; zij bemoeien zich uitsluitend met plaatsing der zeelieden — welk werk zij op practische wijze verrichten — doch missen elke aansluiting aan anderen arbeid van socialen aard; ook staan zij niet in contact met de algemeene arbeidsbeurzen.

Tijdens de beraadslagingen in de commissie kwam voorts duidelijk uit, dat het toezicht op de plaatsing zeer zeker paritätisch is, toch niet volop kon worden gezegd, dat de instelling zelve een paritätisch karakter draagt. Zelfs kreeg men soms den indruk — al was die toch onjuist — dat de bureaux allereerst in dienst der zeelieden-organisatie stonden, althans hare leden bevoorrechtten boven niet-leden, en in de praktijk niet gelijkelijk openstonden voor leden en niet-leden. Ook bleek, dat de taak der beide port-consultants zich eigenlijk alleen uitstrekte over de directe plaatsing zelf, doch niet over de geheele overige gestie der bureaux.

In *Frankrijk* werd in 1917 namens de Regeering een wetsontwerp-de Monzie ingediend, strekkende tot instelling voor de zeelieden van officieele (publieke) paritätische plaatsingsbureaux voor zeelieden; dit wetsontwerp is nog bij de kamers aanhangig. Inmiddels werden bij ministerieel besluit in 1918 in de belangrijkste havensteden reeds zulke paritätische bureaux opgericht, welker doel is de openstelling van arbeidsbemiddeling ten behoeve van alle aanvragers en aanbieders in het zeeliedenbedrijf. Onder toezicht der centrale Rijksoverheid,

worden zij beheerd door paritätische commissies, welker leden worden benoemd door ministerieel besluit, en bestaande uit een gelijk getal vertegenwoordigers der reeders en der zeelieden, met een voorzitter, daarbuiten gekozen. Voor de plaatsing is er een directeur, gekozen uit vak-deskundigen op voordracht der commissie. De commissies hebben tot taak het toezicht op de geheele gestie der bureaux, het nemen van maatregelen, om de bemiddeling te bevorderen en verbeteren, de vaststelling van de begrooting der bureaux enz. Om de eenheid van organisatie in den arbeid, in de techniek der plaatsing, in de statistiek enz. te bevorderen, staan de bureaux met elkander en met de algemeene plaatsingsbureaux (arbeidsbeurzen) in nauw verband; van laatstbedoelde vormen zij de „vakafdeelingen voor de zeevaart" (als in Nederland de arbeidsbeurzen voor de binnenscheepvaart dus).

Indien ik tenslotte aan dit overzicht toevoeg de mededeeling, dat in beide landen de aldus geschetste plaatsingsbureaux naar verklaring der afgevaardigden ter conferentie in zooverre overeenstemden, dat zij uitstekend werkten, dan blijkt toch duidelijk een belangrijk verschil in opzet, werking en vooral in karakter der bureaux ten Zuiden en ten Noorden van het „Kanaal".

Het was vooral de Fransche zeelieden-vertegenwoordiger Reaud, die hierop in de commissie den nadruk legde, en die zoowel dáár als in de conferentie op welsprekende wijze de arbeidsbemiddeling als eene materie van gemeenschapsbelang verdedigde, en afkeurde, dat in Engeland daarop veel te weinig de aandacht was gevestigd bij de formatie en de werkwijze der bureaux. Hij oordeelde, dat ook de arbeidsbeurzen voor zeelieden in de eerste plaats een sociaal karakter behooren te dragen, en zij eerst dàn voor de gemeenschap vruchtbaar werk zullen doen.

De Overheid moest z.i. — met behoud van de volle zeggenschap van de geïnteresseerde partijen en eene bemiddeling welker techniek door de keuze der bemiddelaars aan de eischen van het bedrijf volledig voldoet, en met uitschakeling van alle bureaucratie — bij de instelling der bureaux zeer stellig betrokken worden, omdat het gemeenschapsbelang krachtig moest uitkomen, waarbij hij er o.a. vooral den nadruk op legde, dat de plaatsingsbureaux mede tot taak hadden, die statische gegevens te verschaffen, welke der Overheid het juiste inzicht onder meer in den stand der werkloosheid en de behoefte aan arbeidskrachten moesten leveren (op de werkloosheidsverzekering wees hij daarbij ook), en dat de plaatsingbureaux voor zeelieden in geen geval mochten los staan van de overige arbeidsbeurzen.

Niet dat de Engelsche vertegenwoordigers (vooral Havelock Wilson en Henson) tegen dit standpunt opkwamen, doch zij hadden blijkbaar de opdracht, zoo weinig mogelijk wijziging in het eenmaal gevestigde systeem te doen plaats grijpen; zij wierpen tegen het door Reaud ontwikkelde allerlei bezwaren op,

vooral de vrees, dat aldus de bureaux een bureaucratisch karakter zouden krijgen en de techniek minder goed zou worden. Daarbij kwam schijnbaar (als werd het een weinig gecamoufleerd), de zucht der Engelsche zeelieden-vertegenwoordigers, om de bureaux zooveel doenlijk tegelijkertijd de belangen der organisatie te doen behartigen door de wijze van uitoefening der plaatsing.

In de commissie schaarden zich de vertegenwoordigers van alle overige landen aan de zijde van REAUD, vooral Italië, Nederland en Noorwegen, waarbij tal van krachtige argumenten naar voren werden gebracht, om te betoogen, dat de arbeidsbeurzen niet een nauw begrensd karakter van zuivere plaatsingbureaux moge hebben, maar — en dat gold evenzeer voor die voor zeelieden — uit een oogpunt van gemeenschapsbelang moeten worden gecreëerd.

Het ontwerp, dat tenslotte in de commissie met algemeene stemmen is aangenomen, en zoo goed als ongewijzigd door de conferentie werd aanvaard, was een compromis tusschen de beide standpunten; zoodanig geformuleerd (speciaal in art. 4 en 5), dat ook de Engelschen hunne plaatsingsbureaux zouden kunnen handhaven, mits zij maar een publiek karakter vertoonen en er een paritätisch comité is. Nochtans — al is het er niet scherp in geformuleerd — moet de conventie gelegen worden met de gedachte aan een opzet der arbeidsbeurzen als organen van gemeenschapsbelang. Dit is zeer duidelijk het karakter, dat ook de geheele conferentie erin heeft willen leggen. Waren de Engelschen niet zoo gehecht geweest aan het daar te lande bestaande, zoodat zij blijkbaar niet wilden zien, dat er ook nog iets anders en beters kon zijn, dan zou — want zij waren er niet tegen — het ontwerp der commissie — en ook de conventie — dat karakter veel duidelijker hebben vertoond.

Op hetgeen omtrent andere onderdeelen der arbeidsbemiddeling voor zeelieden in de commissie is gesproken, zal ik kortheidshalve niet ingaan, omdat de resultaten van het verhandelde voldoende uit de bepalingen der conventie blijken, en van groot meeningsverschil daarbij in het algemeen geen sprake was. Zeer lang is nog gesproken over den inhoud van art. 8 (het openstellen der arbeidsbeurzen voor buitenlanders), doch daarop kom ik straks nog even terug.

* * *

De conferentie aanvaardde in hare zitting van 10 Juli 1920 nagenoeg ongewijzigd het voorstel der commissie. Zij deed dat met algemeene stemmen op éénе na, die van den Italiaanschen zeelieden-vertegenwoordiger GIULETTI. Het bezwaar van dezen vertegenwoordiger was vooral hierin gelegen, dat volgens art. 6 de reeders het recht hebben, alle zeelieden te weigeren, welke zij niet aan boord wenschen te hebben, en alleen diegenen aan

te nemen, welke hun behagen, zoodat de volglijst niet kan worden gehandhaafd. Hij hield dat bezwaar, dat door geen der anderen werd gedeeld, vol, ook nadat Reaud had duidelijk gemaakt, dat, — als in de conventie werd opgenomen, dat het enkele feit, dat een plaatsingsbureau een zeeman naar een schip zond, voor den officier de verplichting in het leven riep, dien man aan te nemen —, men ook het tegenovergestelde moest accepteeren, n.l. dat dat feit voor den zeeman de verplichting schiep, op dat schip zich te verbinden, ook al bevielen de aangeboden voorwaarden hem niet.

De aangenomen conventie heeft den volgenden inhoud.

Ontwerp-conventie betreffende de plaatsing van zeelieden.

De Algemeene Conferentie van de Internationale Organisatie van den Arbeid van den Volkerenbond.

Bijeengeroepen te Genua door den Raad van Administratie van het Internationale Arbeidsbureau den 15 Juni 1920,

Aangenomen hebbende onderscheidene voorstellen met betrekking tot „het toezicht op de voorwaarden van aanneming van zeelieden; de plaatsing; de toepassing op de zeelieden van de conventie en de aanbevelingen, aangenomen te Washington in November j.l. ten aanzien van werkloosheid en de verzekering tegen werkloosheid", welke questies het tweede punt der agenda vormen voor de bijeenkomst te Genua;

Besloten hebbende, dat die voorstellen zullen worden geredigeerd in den vorm van het ontwerp eener internationale conventie, neemt het hiernavolgende ontwerp eener conventie aan, ter ratifieering door de leden der Internationale Organisatie van den Arbeid, overeenkomstig de bepalingen van het op den arbeid betrekking hebbende onderdeel van het verdrag van Versailles van 28 Juni 1919, het verdrag van Saint-Germain van 10 September 1919, het verdrag van Neuilly van 27 November 1919 en het verdrag van Grand Trianon van 4 Juni 1920;

Art. 1.

Voor de toepassing dezer conventie omvat het woord „zeelieden" alle personen, behalve officieren, als lid der bemanning werkzaam aan boord van zeeschepen.

Art. 2.

De arbeidsbemiddeling voor zeelieden mag noch door eenig persoon, noch door een vennootschap, noch door eenige inrichting worden uitgeoefend als bedrijf of handelsonderneming met het doel, winst te behalen. Geen kosten of belooning mogen — noch rechtstreeks noch onmiddellijk —

door een persoon, vennootschap of inrichting worden geëischt van zeelieden in verband met plaatsing aan boord van eenig schip.

In elk land zal de wet straf stellen op elke overtreding der bepalingen van dit artikel.

ART. 3.

In afwijking van de bepalingen van art. 2 mag aan een persoon, vennootschap of inrichting, die thans plaatsing van zeelieden als bedrijf met winst-doel uitoefent, door de Regeering worden vergund, tijdelijk dat bedrijf voort te zetten, mits hare handelingen worden onderworpen aan een toezicht der Regeering, dat de rechten van alle betrokkenen waarborgt. Elk lid, dat de conventie ratifieert, verbindt zich, de maatregelen te nemen, die noodzakelijk zijn, om het bedrijf der plaatsing van zeelieden met het doel winst te behalen, zoo spoedig mogelijk af te schaffen.

ART. 4.

Elk lid, dat deze conventie ratifieert, zal zorg dragen, dat wordt georganiseerd en in stand gehouden een doeltreffend werkend en aan de behoefte aangepast stelsel van openbare, kostelooze arbeidsbeurzen voor zeelieden. Dit stelsel kan worden georganiseerd en in stand gehouden:

1°. òf door belangrijke vereenigingen van reeders en zeelieden, gezamenlijk handelende, onder het toezicht eener centrale autoriteit;

2°. òf — indien zoodanige gemeenschappelijke handeling niet plaats vindt — door den staat zelf.

De werkzaamheden van al deze plaatsingsbureaux zullen worden geleid door personen, die practische ervaring van den arbeid op zee bezitten.

Als er plaatsingsbureaux van onderscheidene typen bestaan, moeten maatregelen worden genomen, om ze alle op een nationalen grondslag in het geheele land te doen samenwerken.

ART. 5.

Er moeten worden samengesteld commissies, bestaande uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van reeders en zeelieden, die moeten worden geraadpleegd over alles, wat de werkzaamheden der bureaux aangaat.

De Regeering van elk land zal nader de bevoegdheden dezer commissies regelen, in het bijzonder met betrekking tot de keuze van een voorzitter buiten de leden, het toezicht van den Staat, en de hulp, welke zulke comité's zullen ontvangen van personen, die belangstellen in het welzijn der zeelieden.

ART. 6.

Tijdens de handelingen, verbonden aan de plaatsing, zal de zeeman het recht behouden, zijn schip, en de reeder het recht, om zijne equipage te kiezen.

ART. 7.

Het contract voor zeelieden moet alle waarborgen inhouden, die noodig zijn voor de bescherming van alle betrokken partijen, en aan de zeelieden zal alle gelegenheid worden gegeven, om het contract vóór en nà de onderteekening te onderzoeken.

ART. 8.

Elk lid, dat de conventie ratifieert, zal zoodanige maatregelen nemen, dat de faciliteiten, door de conventie voor de plaatsing van zeelieden in het leven geroepen, kunnen worden genoten — zoo noodig door middel van openbare beurzen — door de zeelieden van alle landen, die de conventie ratifieeren, mits de arbeidsvoorwaarden in het algemeen (ten naastenbij) dezelfde zijn.

ART. 9.

Elk land zal beslissen, of het voor dekofficieren en machinekamer-officieren bepalingen zal treffen overeenkomstig die, welke deze conventie inhoudt.

ART. 10.

Elk lid, dat de conventie ratifieert, zal aan het Internationale Arbeidsbureau mededeeling doen van de gegevens van statistischen of anderen aard, waarover het beschikt, wat betreft de werkloosheid der zeelieden en de werkzaamheden der plaatsingsbureaux voor zeelieden.

ART. 11.

Elk lid, dat de conventie ratifieert, verplicht zich haar toe te passen op hare koloniën, bezittingen of protectoraten, die geen volledig zelfbestuur hebben, met het volgende voorbehoud:

a. dat de toepassing der bepalingen van de conventie niet onmogelijk is als gevolg der plaatselijke omstandigheden;

b. dat de wijzigingen, welke noodzakelijk zouden zijn om de conventie aan te passen aan de plaatselijke omstandigheden, in die conventie mogen worden opgenomen.

Elk land zal aan het Internationale Arbeidsbureau mede-

deeling doen van zijne beslissing in zake elk zijner koloniën, bezittingen en protectoraten, die niet volledig zelfbestuur hebben.

ART. 12—18.

Deze artikelen bevatten uitvoerings- en dergelijke bepalingen. Hiervan vermelden we alleen, dat artikel 15 bepaalt, dat — behoudens eene reserve in art. 14 — elk land zich verplicht, de bepalingen der conventie toe te passen uiterlijk 1 Juli 1922 en zoodanige maatregelen te nemen, dat de bepalingen werkelijk ter uitvoering komen.

* * *

Wij willen thans over de conventie zelf nog iets zeggen. De hoofdzaken ervan liggen in de artikelen 2 en 4. Eigenlijk had art. 4 als artikel 2 onmiddellijk op art. 1 moeten volgen; het bevat toch het eigenlijke doel, waarheen de conventie wil streven: in elk land een volledig stelsel van voor alle zeelieden toegankelijke kostelooze openbare arbeidsbeurzen. Dat stelsel kan op tweeërlei wijze tot stand komen, n.l. òf door de vereenigingen van reeders en zeelieden te zamen, in welk geval de beurzen moeten staan onder toezicht van eene centrale autoriteit (het Rijk), òf, wanneer die beide partijen er niet in slagen zulk een werkelijk goed werkend en aan de behoeften aangepast stelsel in het leven te roepen, rechtstreeks door den staat. Denkbaar is het ook, dat voor sommige havens het ééne, voor andere het andere systeem zal toepassing vinden; in dat geval moet (laatste alinea van art. 4) voor nationale samenwerking gezorgd worden door den Staat.

Dit geheele — meest principieele — artikel moet worden gelezen in den geest, die in de commissie ten aanzien dezer bemiddeling heerschte, en dien ik straks schetste. Het sociale gemeenschapskarakter moet op den voorgrond staan met duidelijke inachtneming van het technische karakter der bemiddeling, door de voorlaatste alinea van art. 4 nog eens onderstreept.

Overigens laat artikel 4 der wetgeving van elk land nog eene vrij groote mate van vrijheid. De vereenigingen, die gemeenschappelijk handelen, moeten „représentatif” zijn, d.w.z. inderdaad de reeders en de zeelieden op breede schaal vertegenwoordigen.

Niet uitdrukkelijk en ronduit zijn de bemiddelings-bureaux alleen van vereenigingen van werkgevers of alleen van zeeliedenvereenigingen verboden — dat is min of meer als concessie aan de Engelschen te beschouwen, dat men niet in de conventie zette, wat wel degelijk door de geheele conferentie bedoeld is — doch aangenomen is, dat, zoodra er een goed werkend en practisch stelsel van arbeidsbeurzen als art. 4 bedoelt, bestaat, die — voorzoover zij ergens nog mochten be-

staan — vanzelf zullen verdwijnen. Terecht is echter de onklare redactie van art. 2 door den afgevaardigde van Uruguay LAURA en den Italiaan DEMICHELIS afgekeurd; zij had scherper kunnen en moeten zijn.

Ten aanzien van dit artikel werd door den Engelschen zeelieden-afgevaardigde HENSON op eene wat eigenaardige wijze opgetreden, hoewel hij zelf lid der voorbereidende commissie was geweest en het compromis-voorstel mede had goedgekeurd. Eerst wilde hij in art. 2 de bepaling doen opnemen, dat dit artikel niet van toepassing is op arbeidsbemiddeling door vakvereenigingen van zeelieden of vereenigingen van reeders. Toen erop werd gewezen, dat deze toevoeging volkomen overbodig was, daar het artikel op zoodanige arbeidsbemiddeling geen betrekking had, was nog een voorstel van 22 leden tot sluiting der beraadslagingen noodig, om aan de beraadslagingen over art. 2, die eene geheele zitting hadden geduurd, een einde te maken. Het artikel werd daarop aangenomen met 57 tegen 3 stemmen.

Daarop beproefde HENSON hetzelfde in de volgende zitting nu met een nieuw artikel, dat hij tenslotte introk. Een nieuw voorstel, zijnerzijds daarop ingediend, om zoodanige bijvoeging te maken, dat de bureaux onder toezicht der vakvereenigingen van zeelieden zouden komen, gaf na langdurige beraadslagingen weer aanleiding tot eene motie tot sluiting, waarna het ongeamendeerde artikel aangenomen werd met 56 tegen 1 stem.

Artikel 2 en 3 zijn duidelijk. Zij verbieden — behoudens overgangsbepaling — elke bemiddeling als bedrijf uitgeoefend.

Artikel 5 laat aan elk land nog al eenige vrijheid met betrekking tot de paritätische regeling, alweer zal men ook hierbij moeten rekening houden met het karakter, dat de conferentie unaniem (behalve de Engelsche afgevaardigden) aan de plaatsings-bureaux en vooral aan het paritätische bestuur wenschte te zien toegekend. De laatste zinsnede van art. 5 zal wellicht eenige bevreemding wekken. Zij is opgenomen op verzoek der Japansche afgevaardigden, in welk land het wenschelijk bleek, aan de comité's de medewerking te verzekeren van personen, die zich met het welzijn van den zeeman (onderdak, verstrooiing enz.) bezig houden.

Over artikel 8 is in de conferentie zelf veel gesproken. Het ging hier vooral over de vraag, of b.v. aan Laskaren (die op de Engelsche handelsvloot in grooten getale dienst doen) of Arabieren van Yemen (die tijdens den oorlog in Frankrijk veelvuldig werk op de vloot kregen), of andere groepen van inboorlingen, die — omdat zij lagere levenseischen stellen — tegen lager loon zouden willen werken, ook dezelfde hulp der plaatsingsbureaux moet worden verleend als aan anderen. Men vreesde hiervan benadeeling der arbeidsvoorwaarden van eigen landslieden (Engelschen of Franschen). Er is hierbij druk geschermd met de begrippen „menschelijkheid" en „rechtvaardigheid" en

„gelijke behandeling”. Er is een amendement geweest, om volledige gelijkstelling ten aanzien der plaatsingsbureaux van alle zeelieden zonder onderscheid van nationaliteit op te nemen, doch het is verworpen met 27 tegen 27 stemmen. Dit gaf aanleiding tot een levendig protest van den Italiaan DEMICHELIS, m.i. ten onrechte (ofschoon ik zelf vóór het amendement heb gestemd), want de door de commissie voorgestelde redactie beoogde evenzeer de gelijkstelling, doch wenschte vooraf gelijkstelling der arbeidsvoorwaarden, om niet de arbeidsvoorwaarden van eigen landgenooten te ondermijnen.

* * *

De ratifieering der conventie door Nederland zal hier te lande de thans bestaande arbeidsbemiddeling alleen door werkgevers-vereenigingen moeten doen verdwijnen. Wij zijn overtuigd, dat de reeders zelf hiertoe gaarne zullen medewerken; hun vertegenwoordiger ter conferentie stemde vóór de conventie. Dit zal ook moeten geschieden met de plaatsingsbureaux der vereenigingen van kapiteins, stuurlieden en machinisten, zoo ons land in dien zin met het oog op art. 9 besluit.

Artikel 11 zal het noodzakelijk maken, na te gaan, in hoeverre in onze koloniën de conventie van toepassing zal kunnen zijn.

* * *

De *werkloosheidsverzekering* gaf in de commissie tot veel minder besprekingen aanleiding, in hoofdzaak, omdat men deze aangelegenheid voor een uitgebreide conventie nog niet rijp achtte. De Nederlandsche gedelegeerde had hier eene aangename taak; hij kon wijzen op hetgeen in Nederland reeds was bereikt, en daarover uitvoerige gegevens verschaffen. Er bestaat op het gebied der verzekering voor zeelieden nog heel weinig. In Noorwegen is eene kas eener vereeniging van matrozen en stokers met 5000 leden goedgekeurd en gesubsidieerd; eveneens eene in Denemarken. Nederland vormt, volgens het rapport, dat wij vroeger aanhaalden, een der zeer weinige landen, waar de verzekering tegen werkloosheid voor zeelieden inderdaad in werking is.

Ten aanzien van een bijzonder geval van werkloosheid heeft de Fransche zeelieden-afgevaardigde REAUD, zich aansluitende bij een wetsvoorstel dat GRUNEBAUM-BALLIN in 1917 in Frankrijk had ingediend, in de voorbereidende commissie het voorstel gedaan, om doorbetaling van vol loon te verzekeren in geval van onvrijwillige werkloosheid als gevolg van schipbreuk. Het werd door de commissie met algemeene stemmen aangenomen en in de conferentie met sympathie ontvangen. In de conferentie werd nog een amendement-NIJGH aangenomen, om hiervoor alleen den reeder verantwoordelijk te stellen, doch teruggetrokken een amendement DEMICHELIS, om met schipbreuk

gelijk te stellen sommige gevallen van onzeewaardigheid van een schip, zonder dat van schipbreuk sprake is.

Het definitieve ontwerp eener conventie werd in de zitting der conferentie met algemeene stemmen aangenomen, en luidt als volgt (de inleiding, die ongeveer gelijk is als die bij de conventie in zake de plaatsing slaan wij over):

Ontwerp-conventie op de schadevergoeding bij werkloosloosheid ingeval van schipbreuk.

Art. 1.

Voor de toepassing dezer conventie worden onder den term „zeelieden" verstaan alle personen, werkzaam op een schip, bestemd voor de zeevaart.

Voor de toepassing dezer conventie wordt onder den term „schip" begrepen elk vaartuig, onverschillig van welken aard, dat de zee bevaart, hetzij het publiek of privaat eigendom is, met uitzondering echter der oorlogsschepen.

Art. 2.

Ingeval van verlies van een schip door schipbreuk is de reeder, of de persoon met wien de zeeman het contract heeft aangegaan, verplicht, aan elk der zeelieden, die op dat schip werkzaam zijn, eene schadeloosstelling te betalen, om te voorzien in de werkloosheid, die het gevolg is van het verlies, tengevolge van schipbreuk, van het schip.

Die schadeloosstelling zal worden betaald voor alle dagen der periode van werkelijke werkloosheid van den zeeman tot een bedrag gelijk aan het salaris, dat volgens het contract moet worden betaald, doch het totaal bedrag der schadeloosstelling, aan elken zeeman uit hoofde dezer conventie te betalen, zal kunnen worden beperkt tot een bedrag van het salaris over twee maanden.

Art. 3.

De schadeloosstellingen zullen hetzelfde voorrecht genieten als achterstallig loon, in dienstbetrekking verdiend, en de zeelieden zullen, om ze op te vorderen, dezelfde rechtsmiddelen kunnen gebruiken als ten opzichte van het loon.

Art. 4 handelt weer over toepassing op de koloniën, waarvoor ik verwijs naar het overeenkomstige artikel van de arbeidsbemiddeling-conventie, terwijl de verdere artikelen uitvoeringsen dergelijke bepalingen bevatten. Ook deze conventie moet uiterlijk 1 Juli 1922 worden toegepast.

Inzake de verzekering in het algemeen kwam de conferentie — overeenkomstig het voorstel der voorbereidende commissie —

met algemeene stemmen tot eene aanbeveling (recommandatie) en eene resolutie, die beide weinig toelichting behoeven.

De eerste luidt als volgt:

„De algemeene conferentie der Internationale Organisatie „van den Arbeid van den Volkenbond.

„Bijeengeroepen enz. (zie conventie in zake arbeidsbe- „middeling);

„Besloten hebbende, dat de voorstellen zullen worden „geredigeerd in den vorm eener aanbeveling;

„neemt de volgende aanbeveling aan, die zal worden „onderworpen aan het onderzoek der leden van de Inter- „nationale Organisatie van den Arbeid, om haar tot effect „te brengen, hetzij door eene nationale wet, hetzij op andere „wijze, overeenkomstig (hier volgt de opsomming der ver- „dragen, als in de conventie voor de bemiddeling);

„De Algemeene Conferentie beveelt, om aan de zeelieden „de toepassing van het derde deel der aanbeveling omtrent „de werkloosheid, aangenomen te Washington den 28 No- „vember 1919, te verzekeren, aan, dat elk land der Inter- „nationale Organisatie van den Arbeid voor de zeelieden „organiseert een doelmatig werkend stelsel van verzekering „tegen werkloosheid, voortvloeiende uit schipbreuk of uit „eenige andere oorzaak, hetzij door middel van een stelsel „van verzekering vanwege den Staat, hetzij door middel van „subsidiën, toegekend aan beroepsvereenigingen, welker „statuten voorzien in de betaling aan hare leden van uit- „keeringen bij werkloosheid".

De resolutie tenslotte heeft den volgenden inhoud.

„De conferentie besluit, dat de paritätische commissie „voor de zaken der zeevaart [1]) de organisatie der verzeke- „ring tegen werkloosheid van de zeelieden zal bestudeeren. „Zij zal zich bij die studie kunnen doen bijstaan door de „technische commissie voor de werkloosheid, bij het Inter- „nationale Bureau van den Arbeid, ingesteld ingevolge de „besluiten der conferentie van Washington".

Uit het bovenstaande blijkt wel, dat de conferentie, al is zij er niet in geslaagd, de kwestie van den arbeidsduur op te lossen, toch zeer veel goed en vruchtbaar werk heeft gedaan, met name ook op het gebied dat de lezers van dit tijdschrift in het bijzonder interesseert, dat der arbeidsbemiddeling en der werkloosheidsverzekering. Vooral ook juist ten aanzien dezer punten heeft het werk der voorbereidende commissie — dat bij de andere onderwerpen vaak minder resultaat opleverde —

1) De Commissie bestaat uit: voor de reeders: NORDBERG (Zweden), DECKERS (België), HORI (Japan), ROBB (Canada) en CUTHBERT LAWS (Engeland) voor de zeelieden HAVELOCK WILSON (Engeland), RIVELLI (Frankrijk), GUILETTI (Italië), DORING (Duitschland), NILSON (Noorwegen).

goed effect gehad. Hare denkbeelden en voorstellen werden geheel door de conferentie overgenomen, doorgaans met zoo goed als algemeene stemmen, en het is verblijdend geweest, dat ook Nederland in die commissie zijn invloed heeft kunnen doen gelden, zoodat besluiten konden worden verkregen, die voor Nederland perspectief openen zonder dat het bestaande in gevaar kwam of behoefde te worden afgebroken, en zoodanig, dat bij dit bestaande kan worden aangesloten door uitbouw in de richting der conventies.

Vooral in zake de vergaderingen der voorbereidende commissie ben ik met aangename herinneringen aan Genua teruggekeerd, al hebben de warmte en de niet steeds vlotte gang van zaken wel eens wat roet in het eten gemengd.

FOLMER.

Notulen van de algemeene vergadering van de Vereeniging van Gemeentelijke Werkloosheidsfondsen op Dinsdag 6 Juli 1920, 's voormiddags half twaalf uur ten stadhuize te Utrecht.

Aanwezig de bestuursleden: de heeren KRUIS (voorzitter), DE BORDES, VONK DE BOTH en GERRITSZ (secretaris), benevens vertegenwoordigers van de gemeentebesturen van Katwijk, Leeuwarden, Haarlem, Utingeradeel, Eindhoven, Amersfoort, Dordrecht, Oldenzaal, Utrecht, Almelo, Tilburg, Apeldoorn, Amsterdam, Zaandam, 's Gravenhage, Leiden, Vlaardingen, Zandvoort, Rotterdam, Zeist, Hilversum, Helder, Zwolle, Deventer, Maastricht, Etten en Leur, Culemborg, 's Gravenhage, Tilburg, Veendam en Hengelo (O.).

Ook enkele leden van den Werkloosheids-Raad zijn vertegenwoordigd, terwijl de heer VERWEY als waarnemend Directeur van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling op uitnoodiging van het bestuur de vergadering bijwoonde.

DE VOORZITTER opent de vergadering, waarna de notulen der vorige vergadering onveranderd worden goedgekeurd.

DE SECRETARIS doet mededeeling van eenige ingekomen stukken, w.o. een schrijven van den M. v. Arb. waarin de subsidie over 1920 op ƒ 1000 wordt gesteld; een schrijven van denzelfde waarbij hij het verleenen van subsidie over 1921 afhankelijk stelt van contritubtieverhooging. Naar aanleiding hiervan wordt besloten het bestuur te machtigen, na overleg met den werkloosheidsraad, de contributie te verhoogen. Het ledental blijkt thans 85 te zijn.

Voor tot behandeling der volgende punten wordt overgegaan, verzoekt de VOORZITTER de vertegenwoordigers van de gemeentebesturen van Hilversum en Maastricht zich te willen belasten met het nazien van de rekening en verantwoording van den Penningmeester over 1919.

Genoemde heeren verklaren zich hiertoe bereid.

Het jaarverslag over 1919, dat den leden in concept is toegezonden, wordt onveranderd vastgesteld.

Als plaats der volgende jaarvergadering wordt Zeist aangewezen.

DE VOORZITTER stelt dan aan de orde de bestuursverkiezing. Hij deelt mede, dat Mr. VAN AALTEN op verzoek van het bestuur verklaard heeft het bestuurslidmaatschap te willen blijven waarnemen zoodat er geen vacature is.

De heeren DE BORDES en GERRITSZ, die aan de beurt van aftreden zijn worden beiden herkozen, terwijl in de vacature-DE HAAN wordt gekozen de heer WIERDELS, wethouder der gemeente Amsterdam. Den Heer WIERDELS zal van zijn benoeming kennis worden gegeven.

De vertegenwoordiger van Hilversum, DE HEER DEKEMA, brengt verslag uit betreffende de rekening en verantwoording over 1919. Hij vestigt er de aandacht op, dat het Tijdschrift telkens een jaar te laat wordt betaald. Zoo wordt de bijdrage over 1919 eerst in 1920 voldaan uit de contributies over 1920. Zou de Vereeniging nu dus tot liquidatie overgaan dan zou zij voor een tekort staan.

Overigens kan hij zich met het gehouden beheer vereenigen en op zijn voorstel wordt besloten den penningmeester te dechargeeren.

Bij de rondvraag zegt DE HEER DEKEMA, dat de goedkeuring van het jaarverslag door het nazien van de rekening hem is ontgaan. Hij merkt op dat dit reeds het tweede verslag is waarin medegedeeld wordt dat nog geen resultaat is bereikt betreffende uniformiteit van het jaarverslag der gemeenten inzake de bemoeiingen met de werkloosheidsverzekering. Hij vraagt wat hier-

van de reden is en dringt er ten sterkste op aan, dat de gemeente zich tot den Dienst zal wenden met het verzoek deze zaak zooveel mogelijk te willen bespoedigen.

De heer Verwey zegt toe dat hij zoo spoedig mogelijk deze aangelegenheid met den Directeur van den Dienst zal bespreken en dat dan met de Vereeniging overleg zal worden gepleegd.

De heer van Dam (Amsterdam) vraagt of het nog wel zoo dringend is dat in de jaarverslagen uniformiteit wordt gebracht, nu het Rijk de geheele regeling der werkloosheidsverzekering aan zich heeft getrokken en de gemeenten slechts een aanvullende taak verrichten.

In dit verband wijst hij er ook op dat de Vereeniging van Arbeidsbeurzen volgens een circulaire zich voorstelt cursussen te houden betreffende voorlichting bij de werkloosheidsverzekering. Juist deze kwestie heeft hem op het denkbeeld gebracht of misschien niet de tijd zou zijn gekomen een fusie van beide vereenigingen te overwegen. Hij stelt voor dat het Bestuur deze zaak eens in eigen boezem zal behandelen.

De Voorzitter antwoordt den heer van Dam wat betreft een uniform jaarverslag, dat het toch wel gewenscht is dat dit er komt, juist ter vereenvoudiging van de taak der gemeenten. Wat voorts betreft het houden van cursussen door de Vereeniging van Nederl. Arbeidsbeurzen tot voorlichting bij de werkloosheidsverzekering deelt hij mede, dat juist door de Vereeniging van Gemeentelijke Werkloosheidsfondsen een schrijven aan de Vereeniging van Arbeidsbeurzen is gericht of het niet mogelijk zou kunnen zijn op den te houden cursus tevens te doen spreken over de werkloosheidsverzekering.

De Secretaris meent dat wanneer de wettelijke regeling van de werkloosheidsverzekering en de arbeidsbemiddeling zal zijn tot stand gekomen het onderwerp door den heer van Dam ter sprake gebracht zeker onder oogen zal moeten worden gezien. Voor het oogenblik meent hij dat het beter is nog af te wachten.

De heer van Dam kan zich hiermee vereenigen.

De heer Lemstra vraagt of de Vereeniging haar werkzaamheden niet verder zou kunnen uitbreiden. In sommige plattelandsgemeenten begrijpt men nog totaal niets van de werkloosheidsverzekering. Voorlichting der Vereeniging aan deze gemeentebesturen acht hij zeer gewenscht en ook zou wellicht van de Vereeniging een drang kunnen worden uitgeoefend om zich beter in de werkloosheidsverzekering in te werken.

De Voorzitter antwoordt dat niet alle gemeenten bij de Vereeniging zijn aangesloten en dat zij dus slechts haar leden zou kunnen bereiken. Mocht aan de te houden cursussen tegelijk een betreffende de werkloosheidsverzekering kunnen worden verbonden dan kunnen de vertegenwoordigers van de gemeentebesturen daardoor meer op de hoogte gebracht worden van de eigen contrôle.

De Secretaris wijst op hetgeen reeds tot voorlichting der gemeentebesturen is gedaan.

De heer Lemstra geeft nog in overweging zich tot den Dienst te wenden opdat dan van die zijde meer drang op de gemeentebesturen zal worden uitgeoefend.

De Voorzitter zegt toe dat overleg zal worden gepleegd wat kan worden gedaan om in de voorlichting te voorzien.

De heer Lemstra herinnert eraan dat voor eenige jaren, toen het Werkloosheidsbesluit 1917 in werking is getreden, door de Vereeniging een maandkaart is ontworpen. Thans voldoet deze niet meer. Hij vraagt of het Bestuur geen andere model-kaart zou kunnen invoeren.

De Voorzitter antwoordt dat dit zeker in overweging zal worden genomen en dankt den heer Lemstra voor deze opmerking.

Daar niemand verder het woord verlangt schorst de Voorzitter de vergadering tot 's namiddags half twee.

Na de heropening brengt de Voorzitter in behandeling de bespreking van de vraag van het gemeentebestuur van Amsterdam: „Is het wensche-

lijk de contrôle op de werkloosheid te verscherpen en welke middelen kunnen hiertoe worden aangewend ?"

DE HEER VAN DAM (Amsterdam) verklaart zich bereid deze vraag nader toe te lichten, en zet uiteen hoe de snelle ontwikkeling van de verzekering in den laatsten tijd voor de verzekering vele gevaren heeft medegebracht. Zoo noemt hij : het opnemen van verschillende nieuwe groepen (de transportarbeiders en de landarbeiders) in de verzekering, het vastknoopen van de werkloosheidsverzekering aan de liquidatie van de steuncomité's, de nietzeer hooge contributies, enz. ; al deze kwesties hebben gevaren voor de verzekering medegebracht.

Vooral de volgende vragen krijgen de gemeentebesturen bij hun dagelijksche parktijk op te lossen : Wanneer is men werkloos ; is iemand werkloos in den zin van het reglement voor de werkloozenkas ; wat is passende arbeid, enz. ?

Hoewel de heer VAN DAM van oordeel is, dat de definitieve beslissing over het vraagstuk van de verzekering tenslotte zal moeten worden gevonden in het stelsel van de verzekering zelf, zoo oordeelt hij toch dat met het bestaande systeem rekening zal moeten worden gehouden en acht hij het gewenscht te zien wat met de beschikbare middelen op het oogenblik kan worden gedaan. Hij meent dat de contrôle door de vakvereenigingen niet in alle opzichten bevredigend mag worden genoemd. In de praktijk is de contrôle dan ook voor een groot deel in handen van het gemeentebestuur komen te berusten. Van de gemeentebesturen zal evenwel nimmer verwacht kunnen worden dat zij een contrôlesysteem inrichten dat „af" is. Die verwachting oordeelt hij ook in strijd met de positie die de gemeenten in het huidige stelsel der verzekering innemen. Toch meent hij dat resultaat kan worden bereikt, vooral door een krachtige ontwikkeling der arbeidsbemiddeling, door het zoeken van meer contact met den werkgever, het inrichten van een centrale loonadministratie. Voor de kleine gemeenten is dit natuurlijk een dure instelling, doch de heer VAN DAM vraagt of niet van Rijkswege, waar het Rijk zoo'n groot belang heeft bij een goed ingerichte contrôle, kan worden overwogen of de gemeenten niet financieel bij het inrichten dier contrôle kunnen worden bijgesprongen, en ook door samenwerking zou nog veel kunnen worden bereikt, wanneer men n.l. een bureau oprichtte voor meerdere gemeenten, die economisch één geheel vormen.

DE HEER GROEN (Zaandam) is van oordeel dat de contrôle voor de transportarbeiders en sigarenmakers heel moeilijk is. Zoo brengt hij ter sprake een kwestie ten opzichte van het aanmelden bij werkloosheid. Is een transportarbeider, vraagt hij, die in de volgende omstandigheid verkeert, verplicht zich als werklooze aan te melden ? Stel dat hij de eerste drie dagen van de week heeft gewerkt en in dien tijd ƒ 25.— verdiend. Het gemiddelde weekloon bedraagt van een havenarbeider te Zaandam ƒ 27.50, derhalve kan hij over de drie dagen die hij niet werkt een uitkeering erlangen van 70 % van ƒ 2.50, terwijl die 3 dagen in mindering worden gebracht van de 78 dagen uitkeering waarop hij volgens het reglement recht heeft. Het spreekt van zelf, dat zoo iemand zich in vele gevallen niet als werkloos komt melden.

DE HEER BREUR (Rotterdam) is van oordeel dat de heer GROEN verkeerd ziet, dat een transportarbeider in het onderhavige geval verplicht zou zijn van de verzekering gebruik te maken. Het eenige bezwaar acht hij, dat men hierdoor geen zuivere statistiek over de werkloosheid verkrijgt.

DE HEER VAN DAM (Amsterdam) verklaart de vraag van den heer GROEN niet goed te kunnen beoordeelen. Hij is het evenwel niet eens met het inzicht van den heer BREUR. Z.i. is iemand verplicht zich bij werkloosheid te melden. De contrôle hierop zal uit den aard der zaak zeer moeilijk zijn, doch niet onmogelijk, want de Bond kan aan het betrokken lid vragen : waar hebt ge die en die dagen gewerkt en op zoo'n manier achter de waarheid komen.

Overigens heeft men hierbij nog voor twee kwesties te waken : 1°. dat niet teveel loon wordt opgegeven indien men toch niet voor uitkeering in aanmerking komt om daardoor op een hooger gemiddeld loon te komen 2°. dat men niet te weinig loon in rekening brengt, indien men nog recht op uitkeering heeft.

De heer Kruis merkt op dat deze zaak eigenlijk valt buiten de vraag die in bespreking is. Hij stelt daarom voor thans verder deze zaak te laten rusten. Hij hoopt dat de heer Groen nog zijn voordeel zal kunnen doen met hetgeen hem is geantwoord door de vertegenwoordigers van Rotterdam en Amsterdam.

De Secretaris wil naar aanleiding van het door den heer van Dam gesprokene in het midden brengen dat z. i. de toelichting niet geheel slaat op de vraag. Toen gevraagd werd of het wenschelijk zou zijn de contrôle op de werkloozenkassen te verscherpen, had hij verwacht dat gezichtspunten zouden worden geopend welke nieuwe middelen zouden kunnen worden aangewend om inderdaad deze contrôle te verscherpen. Als hij zich nu herinnert wat de heer van Dam heeft gezegd over het toepassen van de bestaande middelen, dan is dit eigenlijk meer een aanklacht tegen de gemeentebesturen dat zij de middelen die ten dienste staan niet gebruiken, want zoowel wat gezegd is omtrent de arbeidsbemiddeling als ten opzichte van de werkgevers is eigenlijk de toepassing van bestaande middelen. Hij zou daarom nog wenschen dat de vertegenwoordiger van Amsterdam nieuwe middelen aan de hand deed die tot verscherping der contrôle zouden kunnen leiden.

Hij trekt de conclusie dat ook de heer van Dam niet wenscht aan de orde te stellen de kwestie van verandering in de contrôle en dat deze ook de zienswijze deelt dat de contrôle moet uitgaan van de vakvereenigingen en niet moet worden overgenomen door de gemeenten, doch dat de gemeente toezicht zal houden, en hij kan zich niet voorstellen dat wanneer de gemeentebesturen gebruik maken van de bestaande middelen (afgezien van enkele groote plaatsen, terwijl die groote plaatsen toch vooral niet moeten denken dat zij eigenlijk het heele land vormen) zij aan deze middelen niet voldoende zouden hebben, wanneer zij die maar krachtig en bestendig toepassen. Hij gelooft ook dat de vertegenwoordiger van Amsterdam teveel uit het oog heeft verloren, dat voor de vakvereenigingen de verzekering vaak geheel nieuw is, en dat het de taak van het gemeentebestuur moet zijn om als een oudere broeder de vakvereenigingen te leiden en te steunen, maar het gemeentebestuur moet niet toegeven aan het verlangen dat bij sommige vakvereenigingsbestuurders wel eens bestaat, om uit gemakzucht de zaak aan de gemeente over te dragen, hoewel het voor een gemeentebestuur wel verleidelijk is om eens te laten zien hoe goed zijn ambtenaren het kunnen opknappen. Dan treedt men in de plaats van de vakvereenigingen en men doet dan afbreuk aan het systeem van de tegenwoordige regeling. Hij is van oordeel dat de verantwoordelijkheid op de vakvereenigingen moet blijven drukken, waar het Werkloosheidsbesluit dit ook zoo heeft gewild, en het wil hem voorkomen dat men dan ook tot een gunstig resultaat zal geraken.

De vertegenwoordiger van Culemborg verklaart met genoegen van den vorigen spreker de middelen te hebben vernomen die er zijn om de contrôle in goede banen te leiden.

Zijn ervaring in Culemborg is, dat de medewerking van de plaatselijke besturen der arbeidersorganisaties al zeer gering is. Door het Gemeentebestuur van Culemborg is dan ook een controleur aangesteld. Indertijd is met het oog hierop aan den Minister van Arbeid gevraagd of hij bereid zou zijn in de daaraan verbonden kosten bij te dragen. Verleden maand is nu bericht ontvangen dat de Minister geen termen aanwezig vond om in de kosten der contrôle bij te dragen onder de opmerking dat de gemeente belang had bij een goede contrôle.

Daar evenwel Gemeente en Rijk samen betalen acht hij het toch wel op den weg van het Rijk te liggen in de bedoelde kosten bij te dragen. Hij hoopt dan ook dat in dezen nog succes zal worden bereikt. Tenslotte stelt hij de vraag of aan een controleur de opdracht of het recht kan worden verleend bij een werklooze thuis te controleeren of hij thuis werkt. Door thuis te werken is in Culemborg meermalen werkloosheid gesimuleerd.

De heer Verwey antwoordt dat het denkbeeld van den afgevaardigde van Culemborg reeds bij den Dienst ter sprake is geweest doch zoolang nog geen wettelijke regeling tot stand zal zijn gekomen zal men op dit gebied

niets kunnen doen. Wanneer deze er is zal de Vereeniging zich misschien in dit opzicht kunnen uitspreken. Het denkbeeld moet dan worden uitgebreid tot de werkgevers.

De afgevaardigde van Culemborg merkt op dat dan misschien nog een onafzienbaren tijd op de manier van thans zal moeten worden doorgewerkt.

De heer van Geelen (Utrecht) deelt mede hoe in Utrecht de contrôle is geregeld. Ook hier is men uitgegaan van het stelsel dat de contrôle bij de vakvereenigingen moet blijven berusten. Zeer veel baat heeft men hier gevonden in den maatregel om het stempeluur voor alle richtingen van een bepaalde groep verschillend te doen zijn. Het is n.l. voorgekomen dat iemand gedurende eenige weken lid was van twee organisatie's wat kan voorkomen wanneer de leden van een bepaalde groep doch van verschillende richting op hetzelfde uur stempelen. Voorts verdient het aanbeveling telkens het stempeluur te veranderen. Veel wordt ook bereikt door een goede samenwerking tusschen vakvereenigingen en gemeente voor het instellen van bepaalde onderzoekingen. Het gebeurt meermalen dat men van de zijde der vakvereenigingen tot het gemeentebestuur komt om den gemeentelijken controleur een bepaald onderzoek te doen instellen.

Door een dergelijke manier van handelen kan z.i. in het bestaande systeem voortdurend verbetering worden gebracht.

De afgevaardigde van Dordrecht zegt, dat ook in zijn gemeente resultaat is bereikt met hetgeen door den vorigen spreker is te berde gebracht. In gevallen dat vermoed wordt dat sigarenmakers thuis werken gaat hij met een bestuurder der vakvereeniging daarheen en doorgaans valt zoo iemand dan ook door de mand, laat zich dan van de lijst schrappen en zegt dat hij maar voor zich zelf gaat werken.

De heer Breur betoogt dat ook in Rotterdam reeds meermalen zich een dergelijk geval heeft voorgedaan.

De heer Verwey merkt op, dat men op het oogenblik niet verplicht is toegang te verleenen tot zijn huis en hij zou wenschen een dergelijke verplichting vast te leggen. Wanneer evenwel een gemeente reeds thans dergelijke onderzoeken instelt dan is dit naar zijn oordeel zooveel te beter.

De heer Lemstra wijst op het voordeel om de aanmeldingslijst niet te doen stempelen bij den penningmeester maar bij de arbeidsbeurs. Hetgaat toch niet aan dat 's morgens een 150 sigarenmakers bij den penningmeester aan huis komen. Wanneer de werkloozen zich bij de arbeidsbeurs hebben aangemeld, kunnen zij daar meteen de lijst teekenen.

De vertegenwoordiger van Almelo zegt dat het in Almelo ook is voorgekomen dat een bestuurslid het reglement overtrad door arbeid te gaan verrichten en dit niet mede te deelen.

De heer van Dam verklaart dat het hem niet duidelijk is waaruit de secretaris geconcludeerd heeft, dat door hem nieuwe contrôlemiddelen aan de hand zouden worden gedaan. Hij heeft integendeel gemeend dat men door wederzijdsche gedachtenwisseling tot een beter inzicht zou kunnen komen. Misschien zou door wijziging van het systeem zelf men een beter systeem kunnen verkrijgen, maar hij heeft zich op het standpunt van de huidige werkelijkheid gesteld. Hij merkt op, dat vele kleine gemeenten haar voordeel zullen hebben kunnen doen met de opmerking van den afgevaardigde van Utrecht aangaande het stempeluur. Ook in Amsterdam is een dergelijke regeling getroffen.

De vertegenwoordiger van Den Haag zou er zeer veel voor voelen meer contact te brengen tusschen de controleurs van de verschillende gemeenten. Hierdoor zou zeker resultaat worden bereikt.

De Voorzitter zegt toe, dat in overweging genomen zal worden om de controleurs bijeen te roepen. Hij vraagt of de vergadering zich ermede kan vereenigen, dat het Bestuur zich tot den Minister van Arbeid wendt teneinde de gemeenten de bevoegdheid te verleenen bij de werknemers en werkgevers aan huis te controleeren.

Aldus wordt besloten.

De afgevaardigde van Tilburg zegt, dat daar ter plaatse het instellen

van een onderzoek veelal wordt opgedragen aan den agent die speciaal belast is met het toezicht op het naleven van de arbeidswet, op grond waarvan hij het recht heeft bij de menschen binnen te gaan. Uit het door dezen agent op te maken rapport worden gegevens geput en in overleg met de organisaties wordt geoordeeld wat moet worden gedaan. Hierdoor heeft men te Tilburg goede resultaten gehad en velen lieten zich op deze wijze als werklooze schrappen.

De Voorzitter stelt hierna in behandeling de bespreking van de vraag van Arnhem ,,Dient ter bespoediging van de contrôle op de administratie der kassen de thans volgens het Werkloosheidsbesluit 1917 geldende regeling te worden gewijzigd ?''

De Secretaris deelt mede, dat door het Bestuur is verzocht de bespekingen mondeling te willen doen inleiden, op welk verzoek ten antwoord is ontvangen dat het gemeentebestuur van Arnhem van meening was dat de tijd voor de jaarvergadering tekort was om een referaat voor te bereiden over de opgezonden vraag. Het gemeentebestuur oordeelde het het best een Commissie te benoemen, die tot taak heeft de vraag of de wijze waarop de administratieve uitvoering van het Werkloosheidsbesluit plaats heeft, wel de meest gelukkige te achten is, te bestudeeren, en zoo neen, verbeteringen voor te stellen opdat het Bestuur der Vereeniging dan de noodige stappen zou kunnen doen teneinde die verbeteringen ingevoerd te krijgen.

De Voorzitter stelt voor aan het Bestuur over te laten om of een commissie te benoemen of zelf deze aangelegenheid teneinde te brengen.

Besloten wordt de afdoening van deze zaak aan het bestuur over te laten.

In behandeling komt de bespreking van de vraag van het gemeentebestuur van Etten en Leur : ,,Welke is de meest gewenschte vorm van steun aan uitgetrokken leden van werkloozenkassen, vooral sigarenmakers, speciaal op het platte land, een en ander in verband met de circulaire van den Commissaris der Koningin in Noord-Brabant van 26 Mei 1920 ?''

Algemeen is men van oordeel dat deze vraag niet zoo zeer de werkloosheidsverzekering raakt, dan wel de werkverruiming of de armenzorg.

Besloten wordt daarom deze zaak niet verder in behandeling te nemen.

De heer Verwey wijst er nog op dat, indien werkverschaffing op touw zal worden gezet, de Minister van Arbeid zeker bereid zal zijn hiervoor subsidie te verleenen.

In behandeling komt de bespreking van de vraag, ingezonden door de gemeente Heemstede : ,,Moet een werklooze grondwerker, lid van een bouwvakarbeidersbond, den hem door de Arbeidsbeurs aangeboden arbeid aanvaarden als het Gemeentebestuur grondwerkers vraagt tegen voor dergelijke gemeentewerklieden geldende loonen, die evenwel aanmerkelijk minder zijn dan het loon, dat de bond als minimum eisch gesteld heeft ?''

De Secretaris meent dat volstaan kan worden met te verwijzen naar een van de laatste beslissingen van den Minister. De Minister heeft naar aanleiding van een bezwaarschrift van het gemeentebestuur van Haarlem reeds een beslissing genomen, waarin Heemstede het antwoord op deze vraag kan vinden. Hij zegt dat hiermede deze zaak als afgedaan kan worden beschouwd.

De afgevaardigde van Maastricht merkt op dat in dit geval de Minister toch wel eenzijdig is voorgelicht.

De Voorzitter antwoordt dat in deze de Minister wordt voorgelicht door een kleine commissie uit de Rijkscommissie van Advies voor de Werkloosheidsverzekering, en dat in deze kleine commissie alle partijen vertegenwoordigd zijn, zoodat van eenzijdige voorlichting geen sprake mag zijn. Ook wijst hij er op, dat het gemeentebestuur zich nog tot den Minister kan wenden.

De heer De Bordes licht toe waarom z. i. het door den Minister genomen besluit inderdaad juist is.

In bespreking komt het schrijven van het gemeentebestuur van Helder :

,,.......... dat het reeds eenige malen is voorgekomen dat de uitkeeringen aan werkloozen alhier niet op tijd konden plaats hebben omdat — hoewel de vakbonden reeds aanzienlijke bedragen hadden voorgeschoten — door het Rijk hiervoor nog geen gelden waren verstrekt". Het bestuur vraagt nu den steun der Vereeniging om hierin verbetering te brengen.

DE HEER VERWEY wijst er op, dat nog niet de 2½ millioen zijn gevoteerd waaruit voorschotten kunnen worden verstrekt. Hij acht het thans evenzeer of evenmin op den weg der gemeenten te liggen als op dien van het Rijk om te handelen.

DE HEER VAN DAM vraagt of het niet wenschelijk zou zijn dat de Vereeniging bij het Rijk erop aandrong samengaan tusschen Rijk en Gemeenten te bevorderen.

DE HEER VADER (Haarlem) deelt naar aanleiding van het door den heer VERWEY gesprokene mede, dat het hem niet juist toeschijnt dat de gemeenten doorgaan met het geven van voorschotten. De gemeenten kunnen niet beoordeelen of hiertoe aanleiding is, hetgeen het Rijk wel kan.

Het is in Haarlem voorgekomen dat plotseling het hoofdbestuur van een organisatie kwam vertellen dat er geen geld meer was, waarom het dus een voorschot vroeg. Voor den afgevaardigde was niet te beoordeelen of dit juis was. Na informatie bleek, dat de bond pas een ton had gehad.

Hij acht het gewenscht dat het verstrekken van voorschotten door het Rijk zal blijven geschieden, en niet door de gemeenten.

DE SECRETARIS merkt op dat er toch wel op moet worden gelet dat van de zijde der kassen niet te veel de schuld over het uitblijven der overheidsgelden aan het Rijk worde geweten. De reden waarom er geen gelden worden verschaft, is toch ook wel eens het feit, dat de kasbesturen met hunne administratie niet geheel ,,bij" zijn.

Overigens meent hij dat de gemeenten geen voorschotten moeten verstrekken.

In behandeling komt de bespreking van de volgende vragen, gedaan door het Gem. werkloosheidsfonds van Rotterdam.

I. Het kan voorkomen en het is reeds voorgekomen dat uitkeeringen worden gedaan, waarvan de onrechtmatigheid eerst na geruimen tijd aan het licht komt, zoodat het gemeentebestuur niet in staat is zich binnen den termijn, bedoeld in art. 10 van het ,,Werkloosheidsbesluit 1917" tegen die uitkeeringen te verzetten. Wat moet in zoo'n geval worden gedaan ?

II. Het is gebleken dat op de individueele kaarten van leden, die uit andere gemeenten over komen niet altijd de gegevens omtrent aanvang van het lidmaatschap, reeds ontvangen uitkeering enz. betrouwbaar zijn. Het was wenschelijk dat algemeen formulieren werden gebruikt van bijgaand model, waarmede de gemeentelijke fondsen zich bij de betrokken bonden van de juisheid der opgaven konden vergewissen.

No.
1°. geboren : beroep :
is lid geworden van de
2°. Hij is $\frac{\text{vrijwillig uitgetreden}}{\text{geroyeerd}}$ op
3°. Hij heeft regelmatig contributie betaald tot
4°. Hij heeft in 1920 .... dagen uitkeering uit onze werkloozenkas ontvangen.
5°. Bijzondere mededeelingen :

De Beheerder der Werkloozenkas van de
....

III. Op de gewijzigde staten 50*a* en 51*a* worden door de organisaties o. m. de bedragen vermeld welke krachtens de ,,Noodwet" zijn uitgekeerd en waarin de gemeenten haar aandeel hebben te dragen.

Bedoeld aandeel zal bepaald worden naar het bedrag dat bij contrôle der

bedoelde staten vanwege de gemeentebesturen wordt vastgesteld. Tengevolge van beschikkingen tot terugstorting kunnen die gecontroleerde bedragen echter nog nader worden gewijzigd. De gemeenten dienen bericht te krijgen van de nadere wijziging.

Gebleken is ook dat de organisaties niet alle gelijk handelen te dezen opzichte. Er zijn bonden, die op de staten 50*a* en 51*a* de bedragen, die krachtens beschikking van het Gemeentebestuur zijn teruggestort in mindering brengen op de wekelijks uitgekeerde sommen; andere bonden vermelden de aanvankelijk uitgekeerde bedragen.

Bij de behandeling van de e e r s t e v r a a g deelt de vertegenwoordiger van Rotterdam, DE HEER BREUR, mede, dat het geval zich heeft voorgedaan dat een geheel werklooze sigarenmaker dagelijks op de aanmeldingslijst teekende en week aan week de volle uitkeering ontving. Na eenigen tijd vermoedde men dat hij thuis werkte doch er viel niets te bewijzen. Eerst later kwam door een toeval aan het licht dat de man ten onrechte uitkeering uit de werkloozenkas had ontvangen. De termijn waarbinnen men tegen de uitkeering in verzet kon gaan was verstreken, wat had men nu moeten doen?

DE HEER VERWEY merkt op dat de Directeur van den Dienst in zoo'n geval bezwaar had kunnen indienen en dat deze niet aan een termijn is gebonden.

Na eenige beraadslaging komt men ten opzichte van de t w e e d e v r a a g tot de conclusie dat het zeker aanbeveling verdient de invoering van een formulier als door het gemeentebestuur van Rotterdam wordt voorgesteld, in overweging te geven.

Bij de bespreking van de d e r d e v r a a g deelt DE HEER BREUR mede dat het voor kan komen dat een kasbestuur heeft opgegeven dat bijv. *f* 500.— door hem is uitgekeerd, doch dat tengevolge van ministerieele beschikkingen dit bedrag van *f* 500.— op *f* 400.— is gekomen. Hoe weten de gemeentebesturen nu welk bedrag moet worden betaald?

DE HEER VERWEY deelt mede dat in het eerste halfjaar 1920 zich over het geheele land 30 gevallen hebben voorgedaan als de heer BREUR bedoelt. Het wil hem voorkomen dat een gemeentebestuur bij de opgave aan den Minister rekening kan houden met de aanvankelijk uitgekeerde bedragen en mocht hierin later verandering komen door een beslissing van den Minister, waarvan de betrokken gemeentebesturen geregeld kennis krijgen, dan kan een gemeentebestuur den Minister van verandering in de uitkeeringsbedragen alsnog kennis geven.

In behandeling komt de vraag, ingezonden door het gemeentebestuur van Tilburg: „Kan een werklooze uit de werkloozenkas zijner organisatie de totaal-uitkeering erlangen als hij naast die uitkeering ook nog niet-te-controleeren inkomsten heeft, bijv. uit een winkel, een herberg of uit eenigen anderen hoofde?"

DE VERTEGENWOORDIGER VAN TILBURG licht toe, dat zich in Tilburg het geval heeft voorgedaan dat een werklooze sigarenmaker, die een winkel had, zich na plaatsing door de arbeidsbeurs door het leven van slecht werk aldaar liet ontslaan teneinde in zijn winkel werkzaam te kunnen zijn en toch de werkloozenuitkeering erlangen.

DE HEER BREUR (Rotterdam) merkt naar aanleiding hiervan op, dat, wanneer dit geval zich bij hetzelfde lid meerdere malen herhaalt, onbekwaamheid kan worden geconstateerd en op grond daarvan hem de uitkeering kan worden geweigerd.

DE VOORZITTER doet opmerken, dat in het algemeen het er niet toe doet of een werkloos lid nog andere inkomsten heeft dan door arbeid verkregen, maar geeft den afgevaardigde van Tilburg in overweging voortaan in dubieuse gevallen zich tegen de uitkeering te verzetten. Door de kleine commissie kan de zaak dan worden onderzocht.

In bespreking komt hierna de tweede vraag van Tilburg: „Waar bij uitputting der werkloozenkassen steun- of wachtgeldregelingen in het leven

geroepen worden en er geen belang van contrôle meer voor de organisaties bestaat is het noodzakelijk geworden dat die contrôle van gemeentewege door bezoldigde ambtenaren wordt uitgeoefend. Dit veroorzaakt onkosten, die voor rekening van de gemeenten komen en ten opzichte van welke zich de vraag voor doet of het billijk zou zijn dat ook van deze onkosten een deel door het Rijk wordt gedragen?"

De Voorzitter zegt, dat het Bestuur zich voorstelt een vergadering te houden zoodra het wetsontwerp op de werkloosheidsverzekering zal zijn ingediend. Dan zal ook de vraag onder de oogen moeten worden gezien of het Rijk ook in de administratiekosten der gemeenten zal hebben bij te dragen. Ook kan dan beter de vraag van het gemeentebestuur van Veendam besproken worden: „Zou het niet mogelijk zijn dat de inrichting van de administratie der werkloozenkassen bij wettelijk voorschrift uniform wordt geregeld?"

In bespreking komt hierna een schrijven van „Vlaardingen" luidende:

„Op 4 Februari 1920 werd door ons College bezwaar gemaakt tegen de werkloozenuitkeering van een lid van een der tot het Werkloosheidsbesluit 1917 toegelaten Vereenigingen, omdat dat lid aangeboden werk tegen het ter plaatse geldende standaardloon had geweigerd evenwel op grond dat het werk betrof bij een patroon die geen lid was van een der gecontracteerde patroonsbonden.

Het bestuur van die Vereeniging, van oordeel dat dit werk niet als passend kon worden beschouwd, teekende op 13 Februari 1920 overeenkomstig art. 11 van het Werkloosheidsbesluit 1917 tegen onze beslissing beroep aan bij den Minister van Arbeid.

Den 29 April d. a. v. ontvingen wij van het Bestuur van bedoelde Vereeniging bericht dat door den Minister van Arbeid nog geen beslissing was genomen op het ingesteld bereop zoodat zij, krachtens de bestaande voorschriften betreffende de werkloosheidsverzekering, zich van alle verplichtingen door ons College opgelegd, ontheven achtte.

Op een desbetreffende vraag aan den betrokken Minister over de juistheid dier mededeeling ontvingen we bericht, dat ter zake nog geen beslissing was genomen omdat aan de Commissie bedoeld bij art. 25 van het Werkloosheidsbesluit 1917 nog eenige vragen waren gesteld waarop nog geen antwoord werd ontvangen.

Dat deze kwestie door de omschreven wijze van behandeling in een eigenaardig stadium verkeert behoeft wel niet uitvoerig te worden toegelicht. Immers het Bestuur van de betrokken Vereeniging is door het laten verstrijken van den wettelijken termijn genoemd in art. 11 van het Werkloosheidsbesluit niet meer gebonden aan de door ons College genomen beslissing terwijl de nog te nemen Ministerieele beslissing, hoe deze ook uitvalt, naar onze meening nimmer meer van invloed kan zijn op de handelingen van het Vakvereenigingsbestuur waartegen onze bezwaren waren gericht.

Volledigsheidshalve komt ons een beslissing van deze zaak bij de behandeling gewenscht voor. We zouden het daarom zeer op prijs stellen indien Uwe Vereeniging dit onderwerp wilde behandelen in twee deelen n.l. de weigering van arbeid op bovengenoemde gronden als zuiver principieel vraagstuk en de wijze van afwikkeling van deze aangelegenheid in verband met het laten verstrijken van den termijn bedoeld in art. 11 van het Werkloosheidsbesluit 1917".

Betreffende het tweede gedeelte merkt de heer De Bordes op dat verwezen kan worden naar het reeds eerder gegeven advies van den heer Verwey dat de Directeur van den Dienst in beroep kan gaan. Z. i. blijkt hier nog eens uit dat de termijn, bedoeld in art. 11 van het Werkloosheidsbesluit, te kort is en zal deze bij het nieuwe wetsontwerp langer moeten zijn. Wat het andere gedeelte van de vraag van Vlaardingen betreft is de heer de Bordes het niet eens met het gemeentebestuur van Vlaardingen. Naar zijn meening kon het aangeboden werk niet als passend worden beschouwd. Het arbeidsveld toch van iemand die is aangesloten bij een organisatie die een collectief contract maakt, krimpt in. Zoo iemand kan uitsluitend werk vinden bij georganiseerde

patroons. Dit is het arbeidsveld waarbinnen hij passenden arbeid verricht en wordt hij daarbinnen werkloos dan is het zeker terecht dat hij aanspraak op werkloosheidsuitkeering maakt. Waartoe, zoo vraagt de heer DE BORDES, een collectief contract indien het niet zou behoeven te worden gehandhaafd? Hij merkt vervolgens op, dat deze zaak bij den Minister aanhangig is en hij hoopt dat de beslissing in deze richting zal vallen. Hij zou er voor zijn dat in de reglementen de bepaling werd opgenomen dat bij een eventueele aanbieding van werk bij een niet georganiseerden patroon een lid van een organisatie die een collectief contract heeft gesloten dezen arbeid niet als passend behoeft te aanvaarden.

DE HEER VAN DAM (Amsterdam) herinnert er aan dat er onlangs een wijziging van het Werkloosheidsbesluit heeft plaats gehad waarbij op verzoek van het gemeentebestuur van Amsterdan de termijn bedoeld in art 11 van het Werkloosheidsbesluit al van één op drie maanden is gesteld.

In bespreking komen de vragen van Oldenzaal:

1°. Is een correspondent der arbeidsbemiddeling bevoegd en verplicht aan den Secretaris van de werkloozenkas eener vereeniging inzage te geven van de onder hem berustende lijsten der werkloozen en zoo ja, op welke wets- of andere bepaling steunt deze verplichting?

2°. Is iemand die zich heden aanmeldt als werkloos, doch over twee dagen wederom tewerk gesteld wordt en na enkele dagen andermaal werkloos wordt, verplicht zich telkens aan en af te melden?

DE AFGEVAARIGDE VAN OLDENZAAL deelt mede, dat het bij hem is gebeurd dat nu en dan maar eens iemand de aanmeldingslijst kwam teekenen en ook enkele personen meteen voor den volgenden dag teekenden. Den volgenden dag op het aanmeldingsuur kwam men dezelfde werkloozen tegen met de verfpot bij zich om te gaan schilderen.

DE SECRETARIS herinnert eraan naar aanleiding van de vraag van Oldenzaal dat de arbeidsbeurs en de Commissie van Advies instellingen zijn van de gemeente, en dat dus de Commissie van Advies op grond van art. 20 van het Werkloosheidsbesluit inzage kan krijgen van alle boeken, waarden en bescheiden die betrekking hebben op de werkloozenkas. De Secretaris eener kas richte dus zijn verzoek tot genoemde Commissie.

Op de tweede vraag van Oldenzaal moet naar het oordeel van den Secretaris bevestigend worden geantwoord.

In bespreking komt de vraag van Almelo of indien een bouwvakarbeider 50 % van zijn loon ontvangt volgens art. 1638*c* en *d* B.W., die dagen niet als wachtdagen mogen worden beschouwd en ook niet over die dagen mag worden uitgekeerd.

Men is van oordeel, dat, daar geen inkomsten worden gederfd, bedoelde dagen niet als wachtdagen mogen worden gerekend noch daarvoor mag worden uitgekeerd.

Hierna niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering.

Opleiding tot Bouwvakarbeiders.

II.

Het eerste wat sinds mijn eerste bijdrage over dit onderwerp de aandacht trekt, is de instelling door den Minister van Arbeid van eene Commissie, waarvan ter andere plaatse in dit Tijdschrift melding wordt gemaakt.

Te 's-Hertogenbosch is voorts besloten over te gaan tot het

bouwen van 29 betonwoningen en tot het aanvragen van een Rijksvoorschot voor *f* 209.800,—, benevens van een bijdrage in de kosten der jaarlijksche annuiteiten. De eigenlijke bouwkosten zijn *f* 178.100,—, terwijl het resteerende gedeelte voor den grond bestemd is. B. en W. meenen dat deze betonwoningen goedkooper zullen zijn dan woningen van baksteen. Voor ons onderwerp echter is vooral van belang, dat het mogelijk schijnt bij het vervaardigen en in elkaar zetten van het materiaal, ook niet-bouwvakarbeiders, in dit geval werklooze sigarenmakers, te plaatsen. De uitvoering van het werk is opgedragen aan den heer BREDERO te Utrecht, die bereid is sigarenmakers in dienst te nemen. In het vorige nummer, blz. 556 en volgende, deelde ik mede, onder welke bepalingen dit zal geschieden. Uit de discussies in den Raad bleek, dat de aannemer 10 % der kosten als winst ontvangt, doch dat hij daaruit moet bestrijden de kosten voor toezicht-houdend personeel, administratie, gebruik van materiaal, onderhoudskosten, enz.

Te 's-Hertogenbosch is de steunregeling voor „uitgetrokken" tabaksbewerkers gunstiger voor hen, die in opleiding zijn, dan voor anderen.

De uitkeeringen voor hen, die *niet* in opleiding zijn, bedragen ten hoogste voor:

a.	gehuwden zonder kinderen en ongehuwde kostwinners	*f* 18,—	per	week,
b.	ongehuwde kostgangers	„ 12,—	„	„
c.	ongehuwden in het gezin inwonenden	„ 7,50	„	„

waarbij dan nog aan de gehuwden en kostwinners voor elk kind *f* 1,— per week tot een maximum van *f* 7,— wordt verstrekt.

De uitkeeringen voor hen, die *wel* in opleiding zijn, bedragen per week: *a.* voor kostgangers *f* 15,—; *b.* voor in het gezin inwonenden *f* 10,—.

Onder hen die worden opgeleid (leeftijd van 16 tot 22 jaar) zijn geen gehuwden. Indien personen die in opleiding zijn, zonder wettige reden verzuimen, wordt de uitkeering naar verhouding van het verzuim verminderd.

Over den loop van zaken deelde de „Prov. N.-Brabantsche en Bossche Crt." van 13 Aug. het volgende mede:

„Van de 40 leerlingen, waarmede de nood-vakschool werd begonnen, volgen „nog 29 dagelijks de lessen, terwijl 4 leerlingen dezer dagen te werk zijn „gesteld op het muntelterrein tot het bouwen van een directiekeet voor de „betonwoningbouw der gemeente; laatstgenoemde volgen ook nog twee maal „in de week het theoretisch onderricht, dat door de leeraren der Koninklijke „School voor K. T. en A. aan de nood-vakschool wordt gegeven. Zeven leer„lingen, d. i. ongeveer 20 % van het aantal waarmede werd begonnen, hebben „de school inmiddels verlaten en elders werk gezocht, vermoedelijk weer in „de tabaksindustrie. Binnen eenige weken zullen waarschijnlijk alle leerlingen „der nood-vakschool aan den betonwoningbouw der gemeente worden tewerk „gesteld. Het plan bestaat om een nieuwe cursus te beginnen, waaraan dan „ook tabaksbewerkers boven den leeftijd van 22 jaar zullen kunnen deel„nemen. De wekelijksche steun aan de leerlingen der nood-vakschool be„draagt *f* 250 à *f* 300. Het steunbedrag per leerling varieert van *f* 5 tot en

„met *f* 15 per week. Het bedrag van den steun van hen, die worden tewerk-„gesteld, wordt verminderd met 50% hunner wekelijksche verdiensten, zoo-„dat na eenigen tijd aan dezen geen steun meer behoeft te worden verstrekt.

„Het bedrag der verdiensten wordt vastgesteld in overleg met een daarvoor „aangewezen commissie van deskundigen. Ingeval een nieuwe cursus voor „tabaksbewerkers boven de 22 jaar wordt begonnen, zal het bedrag van den „wekelijkschen steun voor deze moeten worden verhoogd, daar onder hen „uiteraard gehuwden en kostwinners zich zullen bevinden.

„De proef met de nood-vakschool genomen mag reeds nu als geslaagd „worden beschouwd".

Men is in den Bosch van plan op den thans ingeslagen weg voort te gaan, want de wethouder voor sociale zaken, de heer Krijgsman, houdt lezingen voor de werklooze sigarenmakers over de opleiding. Het voornemen bestaat deze uit te strekken over oudere personen, dus boven 22 jaar.

De opleiding te *Haarlem* gaf aanleiding tot een uitlating van den wethouder van Enschedé, den heer W. J. Elhorst, in den gemeenteraad van 26 Juli l.l. In behandeling was een verzoek van de afdeeling der Federatie van Bouwvakarbeiders om maatregelen te treffen voor de werklooze arbeiders, die geen uitkeering uit de werkloozenkas meer kunnen ontvangen. (Zie over deze zaak voorts het Orgaan).

De heer Drost wees op Haarlem, alwaar opperlieden tot metselaars worden opgeleid. Op de vraag: „Is hier ter stede ook niet iets in dezen geest mogelijk?" antwoordde wethouder Elhorst (volgens het Twentsch Dagblad „Tubantia" van 27 Juli):

„Het idee van den heer Drost is een punt van bespreking „geweest tusschen verschillende raadsleden. Wat de resultaten „in Haarlem betreft, spr. is van oordeel, dat die niet bepaald „gunstig zijn te noemen, en hij betwijfelt zeer sterk of even-„tueel in dien geest hier ter stede aangewende pogingen wel „succes zouden hebben. Zoo mogelijk zal hij probeeren, ook „hier iets tot stand te brengen."

Het blijkt hieruit niet, op welke gronden het oordeel van den heer Elhorst rust; een persoonlijk onderzoek had hij te Haarlem nog niet ingesteld. Er is — voor zoover thans de ervaring te Haarlem reikt — geen reden om te veronderstellen, dat de zaak verkeerd zal gaan; integendeel de gang van zaken doet een goeden uitslag hopen. Het gemeentebestuur van Haarlem heeft belangstellenden en belanghebbenden in de gelegenheid gesteld — zulks geschiedde 25 Aug. en zal nog eenige malen herhaald worden — zich persoonlijk van den gang van zaken op de hoogte te stellen. Met veel belangstelling werden de uiteenzettingen gevolgd en vol verbazing waren de bezoekers (w. o. de Inspecteur van het Middelbaar Technisch Onderwijs, de heer G. A. Groote Haar, de Directeur van het Bouw- en Woningtoezicht te Haarlem en aannemers) over de resultaten.

Zoowel te *Deventer*, *Amersfoort* als *Eindhoven* zal de verschuiving van tabaksbewerkers naar andere vakken ter hand

worden genomen. In laatstgenoemde gemeente bestaat het plan de leerlingen direct op den bouw te plaatsen, dus ze dadelijk aan de praktijk te wennen.

De opleiding van tabaksbewerkers enz. tot *schilder* heeft kritiek uitgelokt. In een bijeenkomst te Amsterdam gehouden op initiatief van den Ned. Schildersgezellenbond inzake regularisatie in dat bedrijf, werd, naar het persbericht luidde, met verbazing kennis genomen van het feit, dat werklooze sigarenmakers tot schilders worden opgeleid. In bepaalde maanden overtreft wel de vraag het aanbod, maar in den winter heerscht immer groote seizoen-werkloosheid. De oplossing der moeilijkheden zal hier gezocht moeten worden in betere werkverdeeling over het heele jaar. Van een tekort aan schilders is geen sprake. In het algemeen zal men zich met deze opvatting wel kunnen vereenigen.

MEYER DE VRIES.

Buitenlandsch Overzicht.

Canada.

MIGRATIE. In Groot-Brittannië wordt door ter zake kundigen een groote werkloosheid verwacht en tengevolge daarvan een levendige emigratie. Men is het er over eens, dat het van het hoogste belang is, dat zij, die gedwongen worden in het overzeesche een bestaan te zoeken, zich binnen het Britsche wereldrijk zullen vestigen en niet naar andere landen zullen trekken zooals de Ver. Staten of een der Zuid-Amerikaansche republieken. Canada biedt voor tallooze Britsche immigranten goede kansen van slagen, het land is nog zoo dun bevolkt, dat er nog plaats *moet* zijn voor duizenden en nog eens duizenden en het is ook een belang voor Canada als er zich geschikte Britsche kolonisten daar te lande komen vestigen.

Jaar in jaar uit komen er zich Amerikaansche landverhuizers in Canada vestigen en daar het in vele opzichten gewenschte kolonisten zijn, zijn zij er welkom, maar als Canada Britsch wil blijven zullen er zich meer Britten moeten komen vestigen.

Denemarken.

WERKLOOSHEIDSVERZEKERING. De wet op de werkloosheidsverzekering van 1907 werd meermalen gewijzigd. Het laatste bij de wet van 22 Dec. 1919. Hierdoor werd de autonomie der werkloosheidskassen ingekort. Vroeger wendden de leden, die meenden recht te hebben op uitkeering, omdat zij het hun aangeboden werk geweigerd hadden wegens geldige redenen, zich tot het Bestuur der kas, de nieuwe wet bepaalt, dat zij

zich voortaan direct zullen moeten wenden tot den Inspecteur der Werkloosheidsverzekering. Deze zal tevens in het vervolg ook in eerste instantie te beslissen hebben over klachten omtrent de ondersteuning, welke de leden uit anderen hoofde mochten hebben, hetgeen vroeger de taak van den Werkloosheidsraad was. De klagers kunnen in beroep gaan bij den Werkloosheidsraad, terwijl van diens beslissing beroep open staat bij den Minister van Binnenlandsche Zaken. Diens uitspraak is bindend.

Een geheel nieuwe bepaling is deze, dat gedurende een door de arbeiders uitgeroepen staking, waarbij een collectieve arbeidsovereenkomst wordt geschonden, niet alleen geen steun mag verstrekt worden aan degenen, die aan het arbeidsconflict deelnemen, maar evenmin aan hen, die met het oog op hun beroep, hun bekwaamheid en hun woonplaats, in staat zouden zijn het onderbroken werk op zich te nemen, doch zulks weigeren, verondersteld natuurlijk, dat zij hiertoe krachtens de overtreden overeenkomst verplicht hadden kunnen worden en zij, indien zij lid zijn eener vakvereeniging, die de werkstaking goedkeurde, verzuimd hebben hun lidmaatschap van bedoelde vereeniging op te zeggen.

Zoodra het Bestuur der Werkloozenkas van een dergelijke overtreding eener overeenkomst kennis heeft gekregen (en in dit opzicht is de uitspraak van een scheidsgerecht beslissend) is het verplicht bekend te maken, dat de uitkeeringen geschorst worden, zoolang de overtreding duurt.

Voorts kunnen, overeenkomstig de nieuwe wet, slechts die arbeiders, wier hoofdverdienste en hoofdzakelijke bestaansmiddelen verkregen worden door bezoldigden arbeid in het vak, waarvoor de kas is ingesteld, als werkelijke leden worden aangenomen of lid ervan blijven.

Het recht op uitkeering gaat niet in, wanneer het lid in de twee jaar voorafgaande aan de periode van werkloosheid minder dan 10 maanden werkzaam geweest is. Intusschen is de Minister van Binnenlandsche Zaken gemachtigd van deze bepaling vrijstelling te verleenen.

De wet bevat verder voorschriften voor de werkloosheidskassen, de arbeidsbeurzen en voor de werkgevers; de eersten worden verplicht een werkgever direct bericht te zenden, wanneer een arbeider opgegeven is zich bij hem om werk te melden; de laatsten om onmiddellijk kennis te geven aan genoemde instellingen, wanneer een arbeider zich niet aanmeldt, het werk weigert, of aanstonds na het sluiten van het contract dit verbreekt [1]).

De nieuwe wet voorziet ook in de contrôle over die leden eener erkende werkloosheidskas, die niet in de gemeente wonen,

---

1) Zooals wij aan de hand van het verslag van den Inspecteur der Arbeidsbemiddeling in een vorig nummer van dit tijdschrift meedeelden, bleven deze beide bepalingen tot dusver vrijwel een doode letter.

waar de kas gevestigd is of een afdeeling heeft. Aan dezen kan slechts dan onderstand worden verstrekt, wanneer zij een verklaring kunnen overleggen van de gemeentelijke autoriteiten (het gemeentebestuur kan hiertoe een zijner leden aanwijzen) dat zij werkelijk werkloos zijn.

Het maximum der gemiddelde uitkeering was door de wet van 8 April 1914 op 2 kr. per dag gesteld, thans is bepaald, dat de uitkeering, overeenkomstig de in 1918 geldende statuten vastgesteld, verhoogd mag worden met 2 kr. voor kostwinnersleden, met 1.50 kr. voor leden, die zulks niet zijn. Voorts is de gelegenheid gegeven om aan een werkloos lid in bepaalde omstandigheden gedurende 4 jaar (vroeger 3 jaar) de maximumuitkeering, waarop het recht heeft te verstrekken.

Het ligt in de bedoeling de wet in den loop van het zittingjaar 1921/'22 opnieuw te herzien.

Omtrent de resultaten der werkloosheidsverzekering in het dienstjaar 1918/'19 geeft het verslag van de Inspectrice der Werkloosheidsverzekering, mej. CLARA BLACK, de volgende inlichtingen.

Het aantal werkloozenkassen vermeerderde met 4 en bedroeg op 31 Maart 1919 66; hiervan zijn 64 kassen werkende over het geheele land, 1 welke voor een gedeelte van het land en 1 welke plaatselijk werkzaam is. Het totaal aantal leden bedroeg op 31 Maart 1919 296389 tegen 221301 het jaar te voren, een toename dus van 34 %, de grootste welke sedert het inwerkingtreden der wet nog ooit plaats had.

De toename was ook ditmaal het grootst voor de vrouwelijke leden (van 35406 tot 50422) n.l. 42 %, terwijl dit voor de mannen slechts 32 % bedroeg; het aantal vrouwelijke leden, dat 11 jaar geleden (31 Maart 1908) nog maar 8 % van het totaal ledental uitmaakte, was aan het einde van het dienstjaar 1918/'19 17 % geworden.

De Inspectrice meent deze groote vermeerdering van het ledental der werkloosheidskassen te moeten toeschrijven aan het schrappen van de bepaling, dat het recht op ondersteuning eerst inging na het lidmaatschap en de contributiebetaling gedurende één jaar en aan de gunstige bepalingen omtrent bijzonderen steun aan werkloozen in de tijdelijke wet van 27 Oct. 1917 met daarop gevolgde verdere maatregelen. Hierdoor werden geheel nieuwe groepen op de voordeelen der verzekering nader opmerkzaam gemaakt en begint deze steeds meer en meer al diegenen te omvatten, voor wier welzijn zij werd ingesteld.

Het aantal niet tot uitkeering gerechtigde, maar wel contributiebetalende leden bedroeg slechts 9749, waaronder 5790 leerlingen of jeugdige personen.

Het kapitaal, waarover de kassen aan het einde van het dienstjaar 1918/'19 beschikten, was 3528037.71 kr., zijnde ± 12 kr. per lid (in 1917/'18 4931136.16 kr. of 22 kr. per lid).

De buitengewone omstandigheden hebben hun invloed op de geldmiddelen der kassen geducht doen voelen en zonder den bijzonderen steun van staatswege, ten bedrage van 3509340.45 kr. zouden de kassen vermoedelijk over niet meer dan 18 à 19000 kr. beschikken, zijnde ongeveer 6 öre per lid. Het zal geruimen tijd duren voor de kassen weer in staat zullen zijn met eigen middelen een periode van groote werkloosheid te doorstaan.

De inkomsten der kassen over 1918/'19 waren in totaal 9224072.81 kr., waaronder 5714732.36 kr. gewone inkomsten als contributies (3259746.90 kr.), Rijkssubsidie (1263530.82 kr.), Gemeentesubsidies (901544.68 kr.) enz. Daarbij kwamen nog 36744 kr. voor restitutie van uitkeeringen aan werklooze leden onder de 18 jaar, 376670.98 kr. voor administratiekosten bij het ten uitvoer leggen van de wet op den duren tijd en 38423380.79 kr. als bijdrage voor de ondersteuningen overeenkomstig genoemde wet.

De gewone uitgaven daartegenover waren 9664791.24 kr.; waaronder aan uitkeeringen in geld 9463311.52 kr.; in natura 695.09 kr.; reisgeld 49957.03 kr.; uitkeering met Kerstfeest 118966.68 kr., verhuizingskosten 24767.67 kr. en ondersteuning bij bevalling 7093.25 kr. Ten behoeve van het plaatsen van werkloozen werden 863976.51 kr. besteed, in het fonds voor steun bij buitengewone werkloosheid werden 208282.32 kr. gestort, terwijl in verband met de buitengewone tijdsomstandigheden de volgende bedragen werden verstrekt: voor duurtetoeslag 11826389.57 kr.; voortgezette ondersteuning 18440507.71 kr.; toeslag op de huur 6858903.14 kr.; uitkeering aan leden onder de 18 jaar 113994.05 kr.; administratie 348992.66 kr. en uitkeering volgens de wet op den duren tijd 37125800.42 kr.

Vergelijkt men de stijging der inkomsten tusschen 1917/'18 en 1918/'19 (2.7 millioen ongeveer) met de vermeerdering der uitgaven over hetzelfde tijdvak (4 millioen), dan behoeft er geen verdere verklaring voor den stand der arbeidsmarkt te worden gegeven. De cijfers spreken voor zich zelf een zeer duidelijke taal hoe droevig het leven voor vele arbeiders moet zijn geweest. De gemiddelde ondersteuning bedroeg 37 kr. per lid.

Het aantal werklooze dagen, dat in 1917/'18 6.8 millioen was, steeg in 1918/19 met 126% tot 15.4 millioen, per lid ongeveer van 34 tot 60 of 77%. De meening als zou de groote werkloosheid in 1918/'19 in niet geringe mate het gevolg zijn van gebrek aan arbeidslust of misbruik maken door de arbeiders van de omstandigheden, wordt door de statische gegevens gelogenstraft, welke uitwijzen hoe nauw de werkloosheid samengaat met het gebrek aan grondstoffen in de verschillende bedrijven.

Het aantal werklooze dagen en dat gedurende welke uitkeering werd verstrekt, bedroeg voor:

	in 1917/1918	1918/19
de voedings- en genotmiddelen	29 en 21	79 en 37
de leder-, textiel- en kleedingsindustrie	25 en 16	81 en 32
de houtbewerking	23 en 16	32 en 20
de metaalnijverheid	26 en 19	39 en 25
de boek- en papierindustrie.	12 en 10	12 en 9
de bouwvakken..........................	47 en 32	48 en 29
de losse arbeiders	39 en 26	60 en 27

De werkloosheid, welker gevolgen volgens wettelijke en andere bepalingen bestreden wordt, nam in 1918/'19 naar verhouding tot de algeheele werkloosheid minder toe dan in 1917/'18. Terwijl laatstgenoemde per lid ongeveer 100% steeg, was het voor de door ondersteuning gedekte werkloosheid slechts 25%, zoodat men voor 1918/'19 gerust mag aannemen, dat de verzekering slechts $^1/_3$ van de gevolgen der geheele werkloosheid kon dekken, tegenover $^2/_3$ in 1917/'18. Vandaar de enorme bedragen voor buitengewonen steun.

De Werkloosheidsraad hield in 1918/'19 39 samenkomsten, 286 klachten en rapporten werden behandeld, de eerste verband houdende met de door de kassen verleende uitkeeringen, de anderen aanvragen betreffende van de Inspectrice voor de Werkloosheidsverzekering en van gemeenten en werkgevers.

Zoo diende de Werkloosheidsraad een voorstel in bij den Minister van Binnenlandsche Zaken over den buitengewonen steun aan werkloosheidskassen, wier reservefondsen waren uitgeput, eveneens over de aan jeugdige personen uit te betalen uitkeering, welke tot Febr. 1919 voor vol betalende leden op 1.50 kr., voor half betalende op 1.25 kr. per dag werd gesteld. Bij besluit van den Minister van Binnenlandsche Zaken werd voor het vervolg aan allen 1.75 kr. toegekend, met een maximum van $^3/_4$ van het loon in de laatste betrekking verdiend.

Ook alle aanvragen omtrent uitkeering aan arbeiders, die een verkorten werktijd moesten aanvaarden, werden aan de beslissing van den Werkloosheidsraad onderworpen, terwijl in twee gevallen de Raad zijn goedkeuring moest onthouden aan de erkenning van twee nieuwe werkloozenkassen, aangezien naar zijn meening door de reeds bestaande genoegzaam in de behoeften werd voorzien.

De tijdelijke wet inzake extra hulp aan werkloozen, welke eerst slechts bedoeld was om tot 30 Juni 1918 van kracht te blijven, werd bij besluit van 1 Juli 1918 en later van 1 Nov. 1918 verklaard tot 30 Maart 1919 gehandhaafd te zullen worden. De volgende wijzigingen werden daarbij aangebracht:

1°. dat toetreding tot een werkloosheidskas kan worden geweigerd aan personen, die niet behooren tot de regelmatige arbeiders in het vak, waarvoor de kas werd opgericht, ook al waren zij er op het oogenblik, dat zij lid wenschten te worden, in werkzaam.

Tengevolge hiervan werd later de verandering in de

wet op de werkloosheidskassen zelf opgenomen, welke wij boven bespraken;

2°. dat de wachttijd, die eerst tot 2 maanden was teruggebracht, langzamerhand weer tot 12 maanden (met ingang van 1 Oct. 1919) zou worden verlengd;

3°. het bedrag van den toeslag op de uitkeeringen bepaald werd op 2 kr. per dag in den winter en 1.50 kr. in den zomer voor kostwinners, op 1.50 kr. en 1 kr. voor hen die geen kostwinner zijn;

4°. dat de bijdrage in de huur werd verhoogd van 35 kr. op 40 kr. voor kostwinners, andere werkloozen voortaan van 2.50 kr. tot 5 kr. per week voor dit doel konden ontvangen, al naarmate ze in kleinere of grootere gemeenten woonden;

5°. uit de gemeentelijke hulpkassen den werkloozen overeenkomstig nader te omschrijven regelen een uitkeering kon worden verstrekt voor ieder kind beneden de 15 jaar van ten minste 35 öre, wanneer de totaal inkomsten van het gezin in de voorafgaande 3 maanden minder dan 800 kr. hadden bedragen;

6°. dat de toeslag in geval van langdurige werkloosheid voor den werklooze en zijn echtgenoote, in geval deze laatste zelf geen verdienste heeft, te zamen 40 öre per dag en voor elk kind onder 15 jaar 10 öre per dag op zijn minst zou bedragen;

7°. dat de toeslag, die aan arbeiders kon worden verstrekt, die buiten hun woonplaats werk hadden gevonden, om hiermede de extra kosten, die deze dubbele huishouding met zich bracht, te bestrijden, in de wet werd opgenomen evenals de toeslag aan arbeiders uit te betalen, die in een ander dan hun eigen vak te werk gesteld zijnde, door gebrek aan vaardigheid niet dadelijk de voor dat vak gemiddelde verdienste konden bereiken.

A. H.

Duitschland.

Arbeidsbemiddeling. Den 5den Mei j.l. is een nood-verordening in werking getreden, welke de bevoegdheden van het „Reichsamt" voor Arbeidsbemiddeling regelt tot op het tijdstip dat de in voorbereiding zijnde wet op de arbeidsbeurzen van kracht zal zijn.

Wat de taak van het Reichsamt betreft, welke in hoofdzaak met de op bl. 314, afl. 4, jg. '20 vermelde overeenstemt, zij hieraan nog toegevoegd dat genoemd lichaam tezamen met de overheden het toezicht heeft op alle organen, welke de arbeidsbeurzen van grootere gebieden samenvatten, zoowel als op alle arbeidsbeurzen, van welken aard ook, onverschillig of zij al of niet kosteloos bemiddelen.

Het Reichsamt kan bepalen dat overtredingen van de door

hem gemaakte voorschriften over de aanwerving en bemiddeling van buitenlandsche werknemers zullen worden gestraft met een geldboete van ten hoogste 10.000 Mark.

Doordat aan het Reichsamt het toezicht over de bureau's voor beroepskeuze is overgedragen, is het zoo noodige verband tusschen beroepskeuze-voorlichting en arbeidsbeurs gewaarborgd.

Arbeidsbeurs en bureau voor beroepskeuze. In „Der Arbeitsnachweis in Deutschland" No. 20 van 20 Juli, bepleit een schrijver de noodzakelijkheid van samenwerking tusschen arbeidsbeurs en bureau voor beroepskeuze en komt tot eenige conclusies die ook voor ons land van belangzijn. Deze conclusies luiden:

1e. Er moet een geregelde gedachtenwisseling plaats hebben tusschen arbeidsbeurs en bureau voor beroepskeuze;

2e. De arbeidsbeurs moet iedere maand aan het bureau voor beroepskeuze een kort verslag van den stand van de arbeidsmarkt leveren;

3e. De directeur van de arbeidsbeurs moet steeds de vergaderingen van de commissie van toezicht op het bureau voor de beroepskeuze bijwonen;

4e. De arbeidsbeurs moet aan den ambtenaar met de beroepskeuze belast mededeeling doen van de vacante plaatsen en aanvragen om leerlingen;

5e. Het is aanbevelenswaardig, dat de directeur van de arbeidsbeurs door korte voordrachten de aandacht van de leerlingen, die de school gaan verlaten, vestigt op verschillende beroepen [1]);

6e. In 't bijzonder zou de plattelandsbevolking zijn in te lichten omtrent de arbeidsbemiddeling en de beroepskeuze;

7e. De arbeidsbeurs moet den ambtenaar met de beroepskeuze belast ook geregeld op de hoogte houden van de verrichtingen der vakbeweging. M. de Vr.

Finland.

Beroepskeuze. De afdeeling Arbeidsbemiddeling van het Sociale Departement heeft zich in een schrijven van 17 November 1919 tot de arbeidsbeurzen gewend, teneinde hun medewerking in te roepen bij de beroepskeuze en de arbeidsbemiddeling voor jeugdige personen. Waar de ongeschoolde arbeiders in dezen tijd zoo goed betaald worden en anderzijds de duurte de ouders er toe drijft de kinderen al spoedig te laten zoeken naar verdiensten, komt de vakopleiding in het gedrang, zeer tot nadeel der betrokken personen. Voorgesteld wordt, dat de arbeidsbeurzen een afdeeling van beroepskeuze zullen openen,

---

1) Wat 5 aangaat, geloof ik niet, dat de schrijver in de Arbeitsnachweis daar den juisten weg heeft aangenomen. Dit is een der werkzaamheden van het Bureau voor beroepskeuze en wordt dan ook algemeen als zoodanig beschouwd. In Amsterdam is dit punt opgenomen in het Reglement op de Commissie voor de beroepskeuze en zoo moet het inderdaad ook zijn. van Det.

die de ouders wijst op het groote belang van vakopleiding in het algemeen, inlichtingen verstrekt over de voorwaarden en de gelegenheid tot opleiding en raad geeft in verband met de geaardheid der kinderen. Door middel van brochures, vlugschriften en artikelen in de dagbladen zou mede dit belangrijke punt onder de aandacht van ouders en onderwijzers moeten worden gebracht. A. H.

Nieuw-Zeeland.

MIGRATIE. Volgens een bericht uit Londen is door de Regeering van N.-Zeeland een ontwerp immigratiewet ingediend, dat scherpe bepalingen bevat.

Britsche immigranten zullen — volgens dit ontwerp — een eed van trouw aan den koning moeten afleggen, terwijl buitenlanders onder eede zullen moeten betuigen, dat zij aan de wetten van N.-Zeeland zullen gehoorzamen.

Buitenlanders zullen niet, zooals tot dusverre, het bewijs moeten leveren onderwijs te hebben genoten, doch zullen moeten aantoonen, dat zij bruikbare kolonisten kunnen worden.

Oostenrijk.

HET WEDERRECHTELIJK TREKKEN VAN WERKLOOZENUITKEERING IS VOOR DEN ONDERNEMER EEN DRINGENDE REDEN TOT ONTSLAG. „Die Gewerkschaft" van 18 Mei deelt mede dat volgens het „Gewerbegericht" het wederrechtelijk trekken van werkloozenuitkeering door den arbeider den ondernemer het recht geeft hem zonder het in acht nemen van een opzeggingstermijn te ontslaan. Immers maakt de arbeider zich in zulk een geval schuldig aan een strafbare handeling en is dus het vertrouwen van den ondernemer onwaardig geworden.

Polen.

MIGRATIE. In Polen is aan het Ministerie van Arbeid een afdeeling opgericht ter behartiging van de belangen der landverhuizers; alle zaken op de landverhuizing betrekking hebbende zoowel emigratie, immigratie als transmigratie zullen door de nieuwe afdeeling behandeld worden.

De landverhuizers zullen op reis beschermd worden en in die landen waar vele Poolsche immigranten gevestigd zijn zullen aan de Poolsche legaties of consulaten speciale landverhuizingsinspecteurs worden verbonden.

Scandinavië.

EEN SAMENKOMST IN DE SCANDINAVISCHE LANDEN BETREFFENDE DE INRICHTING DER WERKLOOSHEIDSSTATISTIEK. Bij de besprekingen in Washington over werkloosheid kwamen de deelnemers der conferentie tot het besluit, dat elk lid, dat de besluiten der vergadering zou teekenen, verplicht zou zijn aan het Internationale Arbeidsbureau de meest volledige statistische en andere

gegevens te verstrekken over de in zijn land heerschende werkloosheid. Het Arbeidsbureau zijnerzijds zou zorgdragen voor het ontwerpen van plannen, op welke wijze de gegevens het best zouden zijn te verkrijgen in elk land afzonderlijk en hoe deze in een vorm te gieten, zoodat ze gemakkelijk internationaal te vergelijken zouden zijn.

De Noorsche Regeering meende onder deze omstandigheden, dat het zeer gewenscht zou zijn, met de andere Scandinavische landen overleg te plegen om tezamen een regeling te ontwerpen, die aan de goedkeuring van het Internationaal Arbeidsbureau zou worden onderworpen. Zij zond daartoe uitnoodigingen aan de regeeringen van Zweden, Denemarken, IJsland en Finland, met het gevolg, dat onder leiding van Directeur N. Rygg van 13 tot 15 Mei te Kristiania vertegenwoordigers van die landen met uitzondering van IJsland bijeen kwamen.

Alvorens de bijeenkomst plaats had, had de heer Rygg zich in verbinding gesteld met den heer Varlez, vroeger voorzitter der Association internationale pour la lutte contre le chômage, thans verbonden aan het Internationale Arbeidsbureau. Deze juichte het plan der samenkomst ten zeerste toe en zond ontwerp-vragenlijsten, welke het Internationale Arbeidsbureau van plan was aan de verschillende regeeringen in overweging te geven.

Het eerste punt der agenda betrof de werkloozentellingen. Op voorstel van den voorzitter werd besloten dit punt niet verder te bespreken. Hoewel gevoeld werd, dat deze tellingen zeer zeker actueel zullen worden, was de vergadering van meening, dat zij moeilijk te binden zullen zijn aan vooraf gegeven regelen, maar geheel naar de behoefte en den eisch van elk land afzonderlijk moeten worden ingericht [1]).

Ook meende men, dat werkloozentellingen buiten het kader vallen van de door het Internationale Arbeidsbureau verlangde opgaven.

Punt 2 was de inrichting der statistiek betreffende de arbeidsbemiddeling. De vergadering nam de volgende indeeling der bedrijfsgroepen aan:

I. land- en boschbouw;
II. industrie en handwerk, waaronder mijnwezen en aanverwante werkzaamheden;
III. zeevaart en visscherij;
IV. handel en transportwezen, met inbegrip van kantoor- en handelsbedienden, winkel- en pakhuispersoneel, personeel in hôtels en restaurants, benevens de vrije beroepen;
V. huiselijke diensten;
VI. andere werkzaamheden.

Zoolang nog geen internationale bedrijfsgroepenindeeling is ontworpen, achtte de vergadering het niet gewenscht, verdere

1) Zie Eindverslag der Staatscommissie over de Werkloosheid, hoofdstuk Werkloozentellingen.

onderverdeeling in de hoofdgroepen aan te brengen. Alleen werd de wenschelijkheid erkend, om indien een nadere indeeling mocht plaats vinden in een der landen, hiervan de andere deelnemers ter conferentie op de hoogte zouden worden gesteld.

Omtrent de arbeidsbemiddeling buiten de arbeidsbeurzen om, nam de vergadering een motie aan, inhoudende den wensch, dat den particuliere instellingen, welke zich arbeidsbemiddeling ten doel stellen, de verplichting worde opgelegd maandelijks een overzicht te verstrekken omtrent den omvang harer werkzaamheden.

Een niet minder belangrijk punt, dat ter sprake kwam, waren de inlichtingen omtrent werkloosheid, welke de vakvereenigingen en de werkloosheidskassen verstrekken.

Twee vragen zijn hier van het meeste belang:

1°. Welke data zal men aannemen;

2°. hoe zullen de vereenigingen gegroepeerd worden.

Men kwam daarvoor tot de volgende regelen:

I. Waar de werkloosheidsstatistiek in hoofdzaak berust op de geregelde maandelijksche opgaven der vakvereenigingen, moet getracht worden deze zoo volledig mogelijk te verzamelen, opdat aldus een duidelijk en scherp beeld verkregen worde van de werkloosheid onder de georganiseerde arbeiders op verschillende tijdstippen, in verschillende bedrijven (mogelijk ook in groote en kleine plaatsen en ten platten lande).

II. Onder werkloozen worden verstaan, zoowel zij die buiten eigen schuld zonder werk zijn en werk zoeken als diegenen, die, zonder dat hun arbeidsverband heeft opgehouden, tijdelijk zonder verdienste zijn tengevolge van een stilstaan van het bedrijf door herstellingswerk, door weersgesteldheid enz. Wanneer het loon intusschen wordt doorbetaald bij tijdelijk stopzetten van het bedrijf, is natuurlijk van werkloosheid in dezen zin geen sprake, evenmin in geval van ziekte, werkstaking of uitsluiting, militaire dienst enz.

III. De inlichtingen door de vakvereenigingen te verstrekken, moeten inhouden.

a. het totaal aantal leden, mannen en vrouwen afzonderlijk op den laatsten werkdag der maand;

b. het aantal werkloozen, mannen en vrouwen afzonderlijk, op den laatsten werkdag der maand;

c. het aantal werklooze dagen gedurende de geheele maand;

d. het aantal werklooze dagen, waarvoor ondersteuning werd uitbetaald, hetzij overeenkomstig de van staatswege georganiseerde werkloosheidsverzekering, hetzij uit de eigen fondsen der kassen;

e. de over de geheele maand uitbetaalde bedragen.

1. voor werkloozen uitkeering.

2. voor reisgeld en steun bij verhuizing.

IV. De bewerking dezer gegevens moet op zoodanige wijze geschieden, dat de grootst mogelijke overeenstemming met

andere deelen der statistieken over arbeidsbemiddeling en arbeidsmarkt worden verkregen. In elk geval zal voor de groepeering der vakken de hier boven gegeven hoofdindeeling der bedrijven moeten worden gevolgd, terwijl de verschillende landen op het hart moet worden gedrukt bij een verdere indeeling rekening te houden met en kennis te nemen van elkanders werk in die richting, opdat een gemakkelijke vergelijking der gegevens mogelijk worde.

V. Het Centrale Bureau voor de werkloosheidsstatistiek in elk land stelle elk der andere landen zoo spoedig mogelijk een overzicht ter hand van het ontwerp-groepenindeeling met daarbij behoorende toelichting, zoodat met elkanders indeeling rekening kan worden gehouden.

VI. De volgende verhoudingsgetallen voor de vergelijking der maandelijksche werkloosheidsstatistiek zullen voortaan gelden:

1°. het aantal werkloozen per 100 leden;

2°. het aantal werklooze dagen per 100 leden;

3°. het aantal werklooze dagen per 100 werkloozen.

Met betrekking tot de jaarverslagen der werkloosheidskassen werd de wensch geuit, deze zooveel mogelijk naar eenzelfde model te doen samenstellen.

Tenslotte kwam aan de orde de inlichtingen door de werkgevers te verstrekken.

In Zweden wordt er regelmatig onderzoek gedaan naar het aantal arbeiders in industrieële en andere bedrijven werkzaam, ook Noorwegen verzamelde af en toe reeds dergelijke gegevens.

De vergadering sprak als haar meening uit, dat het gewenscht zou zijn voortaan maandelijks inlichtingen te vragen van de verschillende werkgevers over het aantal in hun bedrijven werkzame mannen en vrouwen.

Met betrekking tot een uitwisseling van statistische gegevens over werkloosheid in de 4 aan de vergadering deelnemende landen werd een motie aangenomen, inhoudende den wensch dat zoo spoedig mogelijk (desnoods voor de publicatie der verschillende gegevens) de 4 landen onderling elkaar in het bezit zouden stellen van een statistisch overzicht over de werkzaamheden der arbeidsbeurzen, der werkloosheidskassen, omtrent den aard en den omvang der werkloosheid onder de leden der vakvereenigingen en maandelijks ieder land aan zijn overzicht over den stand der arbeidsmarkt in eigen land eenzelfde overzicht zou toevoegen over den stand in de drie andere Scandinavische Rijken.

A. H.

Zweden.

Arbeidsbemiddeling. Op initiatief van het Departement voor Sociale Aangelegenheden kwamen op 15 en 16 December 1919 een groot aantal bij de arbeidsbemiddeling direct betrokken personen bijeen ten einde verschillende punten met elkander te bespreken. Deze bijeenkomst, die bijgewoond werd door den

kroonprins en door vertegenwoordigers van de arbeidsbemiddeling in Denemarken en Noorwegen, werd geleid door den Directeur-Generaal van bovengenoemd Departement.

Besloten werd o. m. een verzoek tot de Regeering te richten om de bepalingen, volgens welke het Rijk gelden beschikbaar stelt voor het verstrekken van reisgeld aan werkloozen, te wijzigen, zoodat de uitvoering ervan voor de arbeidsbeurzen gemakkelijker en eenvoudiger kan worden.

De wensch werd uitgesproken, dat na de in 1918 tot stand gekomen wijziging in de organisatie van het vakonderwijs, de arbeidsbeurzen bij het zoeken van geschikt werk voor jeugdige personen en bij de voorlichting voor de beroepskeuze hare medewerking zouden verleenen. Gewezen werd er tevens op, dat zij er voor zullen moeten zorgen jeugdige arbeiders zooveel mogelijk daar te plaatsen, waar zij naast het onderwijs in de praktijk ook gelegenheid vinden tot het volgen van de theoretische lessen aan de daarvoor opgerichte inrichtingen van onderwijs. De arbeidsbemiddeling voor lichamelijk of geestelijk minderwaardige arbeiders vormde evenzeer een punt van bespreking. De Regeering had reeds haar aandacht aan deze zaak geschonken en het Departement van Sociale Aangelegenheden de opdracht verstrekt een regeling hiervoor te ontwerpen.

De vergadering gevoelde, dat het voor de lichamelijk minderwaardigen er hoofdzakelijk op aankomt hen een vak te doen leeren, waar het lichaamsgebrek zoo min mogelijk belemmerend werkt; voor de geestelijk minderwaardigen daarentegen veel afhangt van de keuze der werkgevers, of deze bereid zijn zich wat meer moeite en zorg voor dit soort werkkrachten te geven.

De houding van de arbeidsbeurs in geval van uitsluiting of werkstaking, welke in andere landen aanleiding gaf tot vele moeilijkheden, heeft in Zweden zulks nooit gedaan. De vergadering bleef zich ook thans op het reeds in 1909 ingenomen standpunt stellen, dat de beurzen zonder zich om de arbeidsconflicten te bekommeren, haar werkzaamheid moeten voortzetten.

Zeer sterk werd er op aangedrongen, dat de arbeidsbeurzen altijd volledig op de hoogte moeten zijn van de bepalingen omtrent het loon in de verschillende vakken, zoodat zij ten dezen steeds nauwkeurige inlichtingen kunnen verstrekken. Met groote ingenomenheid begroette de vergadering de mededeeling, dat door de Regeering besloten was ook speciale vak-arbeidsbeurzen te subsidieeren en ten gevolge van dit besluit reeds te Stockholm vak-arbeidsbeurzen voor het schilders-, blikslagers- en bakkersbedrijf waren geopend, terwijl daarnaast plannen in bewerking zijn voor een dergelijke instelling ten behoeve der zeelieden, welke te Göteborg gevestigd zal zijn met afdeelingen in Stockholm en Helsingborg. De arbeidsbemiddeling voor de zeelieden is thans door de Reedersvereeniging geheel aan de arbeidsbeurzen overgedragen.

De verdere besprekingen ten dezen eindigden met het aannemen van een motie, dat vóór en aleer tot het oprichten van een vak-arbeidsbeurs worde overgegaan eerst ernstig overleg worde gepleegd met de vertegenwoordigers van de organisaties van werkgevers en werknemers, om vast te stellen of de noodzakelijkheid eener dergelijke instelling gevoeld wordt en op steun beiderzijds gerekend mag worden.

Een zeer belangrijk onderwerp, dat aanleiding gaf tot uitvoerige gedachtenwisseling, betrof de vraag in hoeverre de arbeidsbeurzen haar medewerking moeten verleenen bij het ondersteunen van werkloozen.

De vergadering gaf ten slotte als haar meening te kennen, dat

1°. de werkloosheid in eerste instantie bestreden moet worden door het aanwijzen van werk en wel door het voorzien in de vacante plaatsen op de open arbeidsmarkt;
2°. eerst in tweede instantie werkverschaffing aan de orde moet komen;
3°. slechts bij uitzondering en alleen als er geen werk te vinden is, tot het geven van onderstand moet worden overgegaan;
4°. dat, hoeveel steun de arbeidsbeurzen ook bij het ondersteuningswerk verleenden, haar werkzaamheid zich ten dezen toch moet blijven bepalen tot het inschrijven en plaatsen van werkloozen, terwijl het onderzoek naar de noodzakelijkheid van onderstand, het uitbetalen en desgewenscht inhouden ervan aan de gemeentelijke Steuncomité's moet worden overgelaten.

Twee leden der vergadering voegden als hun meening hieraan toe, dat deze wenschen alleen konden gelden voor de thans nog heerschende organisatie, maar dat bij het tot stand komen eener werkloosheidsverzekering deze zaken opnieuw onder de oogen zouden moeten worden gezien.

Aan het verslag over de *arbeidsbemiddeling* in 1919 ontleenen wij de volgende gegevens:

Het aantal arbeidsbeurzen bleef ongewijzigd op 35, daarentegen werden eenige nieuwe bijkantoren geopend, zoodat het aantal dezer aan het einde van 1919 93 bedroeg. Enkele beurzen hebben ook correspondenten in plaatsen, waar de gelegenheid voor een bijkantoor nog niet gunstig is.

Uitsluitend gemeentelijke instellingen zijn alleen de arbeidsbeurzen te Stockholm, Norrköping en Göteborg.

Het aantal aanvragen om werk, zoowel als het aantal bezette plaatsen was in 1919 minder groot dan in 1918, als gevolg van de in handel en bedrijf heerschende depressie; de cijfers waren 308916 aanvragen (367522 in 1918) waarvan 190228 van mannen, 118688 van vrouwen, 253209 open- en 175030 bezette plaatsen, tegen respect. 255003 en 189563 in het jaar te voren.

In 17266 gevallen werden arbeiders geplaatst buiten de gemeente, waar de arbeidsbeurs gevestigd was, te weten 13131 mannen en 4135 vrouwen.

Een vergelijking van de werkzaamheid der verschillende arbeidsbeurzen wijst voor 9 een toename, voor alle anderen een afname aan; bij een arbeidsbeurs was het aantal aanvragen 3 maal zoo groot als het aantal open plaatsen, een gevolg van de heerschende werkloosheid in de textielindustrie.

Omvang en bestrijding werkloosheid. Het verslag van de Rijkswerkloozencommissie over 1919 bevat de volgende gegevens over den omvang en de resultaten van de maatregelen, genomen ter bestrijding der werkloosheid.

Het totaal bedrag, dat benoodigd was voor het ondersteunen van de werkloozen en hun gezinnen bedroeg in 1919 1.929.791 kr., tegen 3.342.086 in 1918. 221 steden en 174 plattelandsgemeenten kwamen hiervoor in aanmerking, 105672 kr. werden in natura verstrekt tegen 67557 kr. in het voorgaande jaar. Voor rekening van het Rijk bedroegen de uitgaven aan onderstand 1.099.924 kr., wat vergeleken met 1918, toen deze 1.860.351 kr. bedroegen, een aanzienlijke vermindering beteekent. Trouwens de werkloosheid was gedurende 1919 ook reeds minder groot, dank zij eenerzijds de herleving van handel en industrie, anderzijds het in ruime mate te werk stellen van werkloozen bij den van Rijkswege ondernomen aanleg van bosschen.

Hoewel het bij het vaststellen der te nemen maatregelen in de bedoeling had gelegen de kosten dusdanig te verdeelen, dat de helft van de voor de ondersteuning benoodigde gelden voor rekening van het Rijk zou komen, bleek aan het einde van het jaar de verhouding te zijn gewijzigd, en voor het Rijk 1.100000 kr., voor de gemeenten 800000 kr. te zijn uitgegeven. De oorzaak hiervan is te vinden in de bepaling, dat in die gemeenten, welke door zeer groote werkloosheid werden getroffen en wier economische draagkracht daardoor zeer verminderd was, het aandeel van het Rijk in de kosten tot 90 % kon worden opgevoerd. Die gemeenten, die zich zelf moeiten en kosten getroosten om in de gevolgen der heerschende werkloosheid te voorzien, hetzij door het doen uitvoeren van verschillende werken, hetzij door het openen van ontwikkelingscursussen, kwamen in de eerste plaats in aanmerking voor dezen extra Rijkssteun.

In de eerste helft van het jaar 1919 waren dit speciaal de districten, waar de textielindustrie gevestigd is. In verschillende plaatsen werden voor de arbeiders en arbeidsters dezer bedrijven cursussen gegeven in koken, naaien, waschbehandeling, huishoudkunde, handenarbeid, vooral manden maken en houtbewerking, schoenmaken, alsmede in arbeidshygiëne, arbeidswetgeving, taal, rekenen, gymnastiek en zang. Deze cursussen, welke gedurende 12 à 15 weken werden gehouden met een

gemiddeld aantal van 35 lesuren per week, bleken tijdens de werkloosheid in een groote behoefte te voorzien. Toen eenmaal de industrie begon te herleven, konden zij langzamerhand worden opgeheven.

Als gevolg van de wisseling in den aard der werkzaamheden, welke aan de werklooze textielarbeiders werden opgedragen en die zij verplicht waren te aanvaarden op straffe van het verlies van het recht op ondersteuning, had een groote overgang naar andere bedrijven onder hen plaats. Men berekent dat ongeveer 20% op deze wijze de industrie verlieten, meest arbeiders uit de steden in verband met het gebrek aan levensmiddelen. Hierbij moge niet gedacht worden, dat de werkgevers in de textielnijverheid zich ongevoelig voor het lot hunner arbeiders hadden betoond. Integendeel, zij getroostten zich van het begin van de crisis af groote offers voor hun personeel, de gevallen dat wekelijks 100000 kr. aan onderstand uit eigen zak werden betaald zijn niet zeldzaam. Op den duur was dit echter niet anger vol te houden en moest de hulp van Rijk en gemeente worden ingeroepen.

Dat de ondersteuning in de tweede helft van 1919 op beperkter schaal kon plaats hebben, was in niet geringe mate te danken aan de groote werkverschaffing in den boschbouw onder leiding van de daarvoor opgerichte maatschappij. In totaal werden door het Rijk 4 millioen kronen hiervoor beschikbaar gesteld.

Waren het in 1918 speciaal werklooze textiel-arbeiders, dit jaar werden de werkkrachten meer in het bijzonder gevonden uit de werklooze steenhouwers, die door het stopzetten van de industrie in den zomer, als gevolg van het ophouden der leveranties van steen aan het Rijk, ander werk moesten zoeken.

Ook onder de gemeenten waren er verschillende die werken als werkverschaffing lieten uitvoeren.

In de bepalingen, overeenkomstig welke de ondersteuning werd verleend, kwam in 1919 geen verandering. De uitkeering bleef gehandhaafd op 3 kr. voor gehuwden, 2 kr. voor ongehuwden en 60 öre voor elk kind, hetzij in of buiten echt verwekt, per dag.

Speciale voorziening werd getroffen voor de werklooze sigarenmakers; de ondersteuning voor de valide tot werk volkomen geschikte arbeiders nam het Rijk op zich, voor de anderen zal zulks geschieden uit een fonds van 125000 kr., door de N.V. Zweedsche Tabaksmonopolie beschikbaar gesteld. Op 31 Dec. werden in elk der beide categorieën 300 werkloozen ondersteund.

De bestellingen van Rijk en gemeenten van steenen verschaften in den winter van 1918/'19 aan 11550 arbeiders werk, tegen aan 10350 in 1917/'18. Voor de behandeling van de aan deze bestellingen verbonden aangelegenheden werd een Centraal Steenen Leverantie-bureau gesticht onder leiding van den voor-

zitter der Rijkswerkloozencommissie. Toen het, nadat de eerste bestellingen voor het Rijk waren afgeloopen, bleek, dat de toestand in dezen tak van bedrijf nog steeds zeer ongunstig bleef, wendden de Rijkswerkloozencommissie en het Centraal Steenenleverantie-bureau zich tot de regeering met het verzoek opnieuw een bestelling van steenen tot een bedrag van 3675000 kr. te willen goedkeuren. Men schatte dat hiermede aan ± 1900 arbeiders werk zou kunnen worden verschaft. Ook in deze bedrijfsgroep heeft een groote uittocht van arbeiders plaats gehad, zoodat hier thans nog slechts $^1/_4$ van het in 1919 in deze branche werkzame personen wordt aangetroffen.

Arbeidsbemiddeling zeelieden. Omtrent de arbeidsbemiddeling voor de zeelieden in 1919 bevatten Sociala Meddelanden de volgende mededeelingen.

Het totaal aantal aangemonsterde zeelieden bedroeg 12012; waaronder 5896 matrozen, 4288 machinisten en stokers, 1389 koks en hun helpers; voorts vonden 51 stuurlieden en 9 kapiteins door de arbeidsbemiddeling een plaats. Onder de eerste drie groepen waren 92 buitenlanders. Göteborg is de haven, waar het meeste aantal zeelieden geplaatst werden (6174), eerst daarna komt de hoofdstad Stockholm met 1276 plaatsingen, vervolgens Helsingborg en Malmö met respect. 775 en 774. De overige plaatsingen geschiedden in te zamen 22 havens. In Visby, de in de middeleeuwen zoo beroemde havenstad, werd één, zegge een enkele zeeman aangemonsterd. Sic transit gloria mundi. A. H.

Uit de Pers.

In „*De Aannemer*", Orgaan van den Nederlandschen Aannemersbond, van 31 Augustus j.l. komt een verslag voor van een bijeenkomst op 24 Augustus j.l. ten Stadhuize te Haarlem gehouden, waar aan belangstellenden, die daartoe den wensch hadden te kennen gegeven en aan enkele genoodigden een uiteenzetting werd gegeven van den gemeentelijken opleidingscursus van opperlieden tot metselaars waarna een teekenles en een der practische oefeningen werd bijgewoond. Het artikel is van de hand van den secretaris der Haarlemsche afdeeling van dien Bond en eindigt aldus:

„De aanwezigen deden bij hun bezoek aan het leslokaal de ervaring op, dat mannen den tijd van leeren reeds lang ontgroeid, met toewijding les namen in de theorie van het vak en teekenwerk maakten dat werkelijk mocht worden gezien.

Des avonds werd de practische les bijgewoond; een fundeering waarop eensteensmuur met verschillende openingen werd door de opperlieden gemetseld en algemeen was men de

meening toegedaan dat het gemaakte werk goed was te noemen.
Wij constateeren dan ook hierbij, dat de uitslag den patroons, die, zooals in den aanvang reeds is vermeld, vrij sceptisch stonden tegenover deze proef, zeer heeft bevredigd, hoewel zij zich natuurlijk de moeilijkheden, die de plaatsing van de gekweekte vaklieden in de practijk zal ondervinden, niet ontveinzen.

Wij zijn van meening dat deze proef zal bijdragen tot het opheffen, althans verminderen van het te kort aan metselaars, en zouden iedere afdeeling van den N. A. B. den raad willen geven: *bevordert zooveel mogelijk het nemen van een dergelijke proefneming*".

Wie geregeld de litteratuur omtrent de werkloosheidsverzekering bijhoudt, zal allicht in het „*Weekblad voor Provinciale-, Gemeente- en Waterschaps- Obligaties*" geen artikelen over dit onderwerp verwachten, tenzij misschien van zuiver finantieelen aard. Toch veronderstelt de Redactie bij haar lezers ook interesse voor de geschiedenis, grondslagen en ontwikkeling dezer verzekering en treffen we in den loopenden jaargang in de nummers 24 t/m 28 na een historisch overzicht een uiteenzetting van strekking en werking van het Werkloosheidsbesluit 1917 en de Werkloosheidsverzekeringsnoodwet aan onder den titel: „De gemeenten en de werkloosheidsverzekering". De schrijver is aan het slot van zijn vijf artikelen van meening, dat „een gevolg van de werkloosheidsverzekering is, dat tal van „arbeiders daardoor worden weerhouden om tijdig naar werk in „een andere branche om te zien en dat het blijkbaar aanleiding „geeft tot simulatie". Verder schrijft hij, dat „vooral in de „bouwvakken en in het transportbedrijf het veelvuldig (schijnt) „voor te komen, dat voor belanghebbenden de eerste vraag is: „hoe kunnen wij van de verzekering profiteeren?" en men van „het instituut der bezoldigde besturen van vakvereenigingen, „met als gevolg dikwijls een in meerdere of mindere mate in„boeten van onafhankelijkheid in dit opzicht geen gunstigen „invloed (mag) verwachten, en evenmin van de onderlinge „concurrentie, die tusschen de vakvereenigingen van verschillende „richting bestaat".

Toch toont de schrijver zich geen vijand van de verzekering, blijkens de conclusie, die hij ten slotte trekt: „Uit dit alles „blijkt, dat het instituut der werkloosheidsverzekering in be„ginsel gezond is, omdat het gebaseerd is op financieele mede„werking van de belanghebbenden, doch bij de verdere uit„werking in een definitieve wettelijke regeling, welke reeds is „toegezegd, zal men er voor hebben te waken, dat de gelden „van rijk en gemeente goed worden besteed en dat er voor „voldoende contrôle wordt gezorgd, die verkeerde uitwassen „voorkomt, opdat niet het nuttige en noodzakelijke instituut „in miscrediet wordt gebracht door enkele groepen, die, naar „men mag aannemen, nog tot de uitzonderingen behooren".

ORGAAN VOOR DE PRAKTIJK

DER

Arbeidsbemiddeling, Beroepskeuze, Migratie, Werkverruiming, Werkloosheidsverzekering en Verwante Onderwerpen. :-: :-:

Onder Redactie van: ANTH. FOLMER EN J. GERRITSZ.

Met vaste medewerking van: A. J. A. C. v. DELFT, E. J. v. DET, H. J. C. HENGEVELD, MEYER DE VRIES EN J. C. v. DAM

Arbeidsbemiddeling.

Salarieering. — Rectificatie. De vele blijken van instemming, welke het artikel over „Salarieering" der vorige aflevering van verscheiden zijden te beurt viel, leveren tevens het bewijs, dat het onmogelijk allen naar den zin gemaakt kan worden. Daarbij komt dan nog het onloochenbare feit, dat er menschen zijn, die niet steeds de strekking van een geheel kunnen overzien en door bijzaken de algemeene lijnen uit het oog verliezen.

Ons artikel, dat zeer in het algemeen de salarieering besprak en zoowel van werkzaamheden voor werkloosheidsverzekering als voor arbeidsbemiddeling gewaagde en naast directeuren ook terloops ander personeel naar voren bracht, heeft blijkbaar reeds enkele gemeentebesturen wakker geschud.

Gevraagd is om dit „inleidend artikel" zoo mogelijk spoedig te doen volgen door een vervolg-epistel, waarin een loonschaal zou zijn samengesteld. Vooreerst zal aan dit verzoek moeilijk voldaan kunnen worden, aangezien er nog zooveel gemeenten zijn, wier salarisregeling in bewerking is, zoodat dan wel eens cijfers gegeven konden worden, die wederom in een volgend nummer plaats voor rectificatie vragen zouden. En daarvoor is de plaatsruimte wel wat kostbaar! Toch zullen we nog wel op deze belangrijke aangelegenheid terugkomen.

Het drukfoutenduiveltje heeft den zetter leelijke parten gespeeld.

De lezer gelieve op bldz. *143* in den vierden regel van onderen tusschen de woorden „af" en „te" het woordje „goed" te lasschen. Op bldz. *147* ontstond een foutieve zin, door in regel 19 de komma achter „ons" weg te denken en „krachtens" te

vervangen door „erachtens” wordt de fout verbeterd. Op bldz. *148* moet in „voorhands” (regel 25) een „s” komen.

Arbeidsbeurs voor R. K. jongelingen te Amsterdam. Den laatsten tijd vonden we in enkele bladen een advertentie van genoemde instelling. Naast nauwkeurige adresaanduiding en telefoonnummer, zittingsuren en de vermelding, dat gratis advies verstrekt wordt, vonden we er een lijstje van zeer bescheiden lengte bij, dat de aanvragen van patroons en het aanbod van werkzoekenden van 13 tot 18 jaar toont.

Het komt ons voor, dat hier weer versnippering van arbeid plaats heeft, aangezien de gemeentelijke Arbeidsbeurs van Amsterdam als goed geoutilleerde beurs stellig de belangen der betrokkenen vlugger en even goed behartigen kan. Voor genoemde particuliere instelling beteekent dit bovendien nog kostenbesparing.

Op eenheid in het bemiddelingswerk is het, dat wij met bescheidenheid doch instantelijk willen wijzen.

R. K. Middenstandsbetrekkingenbeurs te Utrecht. Eenigen tijd geleden lazen we in het orgaan van den Ned. R. K. Middenstandsbond de mededeeling, dat te Utrecht uit de samenwerking van de R. K. Middenstandsvereeniging „De Hanze” en de R. K. Burger Jongel. Ver. „St. Carolus Borromeus”, met medewerking van den Directeur der Middenstands-avondschool „De Hanze” een R. K. Middenstandsbetrekkingenbeurs is opgericht, die ten doel heeft de werknemers uit den middenstand, in den meest breeden zin van het woord, bemiddeling te verleenen bij het zoeken naar goede betrekkingen.

Uitvoerig werd daarbij het groote belang eener zoodanige instelling betoogd, o.m. met de motiveering, dat „de middenstand een groot getal werknemenden in zich sluit, die zich een positie in de maatschappij moeten veroveren. Dat levert moeilijkheden op voor iedereen. Slechts weinigen toch zijn in de gelegenheid zichzelve voldoende gegevens te verschaffen, om het ontdekken van de voor hen beste plaats mogelijk te maken”. Voortgaande wordt gezegd, dat „hierin al direct een groot voordeel van een beurs ligt. Wat de eenling niet vermag — waardoor hem vaak groot voordeel ontgaat en hij er niet in slaagt die plaats te vinden, waarin hij zijn levensdoel kan vinden — in casu daarin slaagt een beurs. De Beurs toch knoopt haar connecties aan in alle takken van bedrijf, handel en administratie, waardoor zij op de hoogte blijft van vaceerende betrekkingen op alle gebied. En dat niet alleen plaatselijk of in de naaste omgeving, maar het geheele land door”.

Tous comme chez nous, zal al lezend menigeen gezegd hebben, die aan de werking der arbeidsbeurs in zijn gemeente of omgeving dacht. Zoo ging het ook ons. Waarom hier al weer een nieuw bureau gesticht, terwijl Utrecht bogen kan op een uit-

stekend geoutilleerde gemeentelijke Arbeidsbeurs, die toch ook „het geheele land bestrijkt"?

Salarieering van correspondenten der arbeidsbemiddeling. De Minister van Arbeid heeft aan de gemeentebesturen een circulaire gericht in zake salarieering van correspondenten der arbeidsbemiddeling. De minister acht voor een goede ontwikkeling der arbeidsbemiddeling een behoorlijke salarieering der correspondenten noodig. In verband met de vraag, welke den minister werd gedaan, welk salaris naar zijn meening in een bepaalde gemeente aan billijke eischen zou voldoen, is de minister van meening dat het nuttig kon zijn de gemeentebesturen een leiddraad te verstrekken. Als maatstaf wordt in het algemeen het bevolkingscijfer de meest eenvoudige maatstaf geacht. Het salaris varieert van *f* 50 tot *f* 500. Uiteraard zal in vele gevallen aanleiding zijn het salaris op hoogere bedragen te stellen, terwijl in andere gevallen met een iets lager salaris zou kunnen worden volstaan. Men moet echter niet uit het oog verliezen, dat een goede ontwikkeling der arbeidsbemiddeling daar, waar zij nog niet is verkregen, voor een goed deel afhangt van de keuze van een geschikt persoon, welke keuze weer op haar beurt afhangt van de salarieering. Het rijk draagt 40 % bij in de salarieering.

Vele der „hulpkantoren" werken tot heden niet krachtig genoeg aan de sociale taak, welke hun werd opgelegd. Nu de salarieering in de goede richting gaat, koesteren we de hoop, dat deze succursales ook het hunne zullen doen en niet langer slechts-in-naam-bestaan om het onvoldoende salaris van een of ander ambtenaar op naam der arbeidsbemiddeling aan te vullen.

Meisjesbescherming. Aan het jaarverslag 1919 der afdeeling Rotterdam van de R. K. Internationale Vereeniging tot bescherming van meisjes ontleenen wij het volgende:

„Het bemiddelingsbureau hield geregeld Dinsdag en Vrijdag zitting. Het plaatsen van dienstboden in goede betrekkingen zou in dezen tijd een zeer aangenaam en vruchtbaar arbeidsveld zijn, als.... er maar dienstmeisjes kwamen. De goede aanbiedingen worden steeds zeldzamer en de andere zijn nog al eens van twijfelachtigen aard, zoodat het plaatsen van zulke meisjes en jonge vrouwen moeilijk en niet zonder gevaar is. Waarschijnlijk zal binnenkort een lid van het R. K. Bemiddelingsbureau, daartoe aangezocht, deel uitmaken van de commissie van advies voor de groep: „Huiselijke diensten" der gemeentelijke arbeidsbeurs, waardoor het bestuur hoopt in de gelegenheid te komen de Roomsche werkgevers en werkende meisjes en vrouwen meer bekend te maken met het R. K. bureau". —

Wij juichen deelname in commissies als boven aangeduid van ganscher harte toe, terwijl wij vertrouwen, dat op deze wijze

meer en meer de gemeentelijke arbeidsbeurzen de waardeering en plaats op de arbeidsmarkt zullen bekomen, welke haar rechtens toekomt.

Dienstbode-vraagstuk. Ingeval in eene aanvrage om eene dienstbode niet door aanbieding eener Nederlandsche arbeidskracht kan worden voorzien, en de aanvrager vraagt hem te helpen eene Duitsche dienstbode te verkrijgen, kan de arbeidsbeurs of het correspondentschap die hulp verleenen door de aanvrage met volledige vermelding der arbeidsvoorwaarden door te zenden aan de Nederlandsche arbeidsbeurs te Oberhausen. Laatstgenoemde beurs zal dan nagaan, of bij haar of bij Duitsche arbeidsbeurzen in het gebied, waar zij werkt, geschikte Duitsche krachten zijn ingeschreven, en deze in verbinding brengen met de districts-arbeidsbeurs, welke de aanvrage inzond, dan wel met den aanvrager zelf. Natuurlijk neemt dan de arbeidsbeurs te Oberhausen aan, dat dit zonder bezwaar kan geschieden.

De beurs te Oberhausen zal daartoe alle mogelijke medewerking verleenen en is daartoe reeds met enkele „Landesarbeitsämter" in verbinding getreden, ook wat aangaat de „gezondheidskwestie".

Zij is voorts bereid om, indien door een dienstbode reisgeld wordt verlangd, zich met het doorzenden of overmaken daarvan te belasten, ingeval dit reisgeld haar door de betrokken arbeidsbeurs wordt overgemaakt.

Wordt de aanvrage gedaan in een gemeente, waar een correspondentschap is gevestigd, zoo zendt deze de aanvrage op de gewone wijze door aan de districtsbeurs, waaronder zijn correspondentschap ressorteert, die naar Oberhausen schrijft.

Tentoonstelling Amsterdamsche Arbeidsbeurs. Op de internationale tentoonstelling voor arbeidsbemiddeling, welke Juli van dit jaar te 's Bosch gehouden werd, kwam de Amsterdamsche beurs met een inhoudrijke inzending uit, die aller aandacht trok. Het is een goed idee geweest om de volledige inzending in een der localen harer beurs te Amsterdam op te stellen en zoodoende onder bekwame explicatie belangstellenden in te lichten over de beteekenis der foto's, schilderijen, grafische voorstellingen, geschriften enz. die vruchtdragend aanschouwelijk onderwijs verschaffen kunnen aangaande doel en wezen der arbeidsbemiddeling. Een interessante bioscoop-voorstelling van werkwijze en arbeidsveld der Amsterdamsche beurs maakt een bezoek tot een ontspanningsuurtje.

Tilburgsche tentoonstellings-stand. In enkele geïllustreerde bladen vonden we een foto van den stand der Tilburgsche arbeidsbeurs op de tentoonstelling te 's-Bosch. De onderscheidene ontwerpen voor een reclameplaat hebben daar blijkbaar groote belangstelling gewekt.

Arbeidsbemiddeling voor Handelsreizigers. „De Handelsreiziger”, het orgaan van de Ned. Handelsreizigersvereeniging, bespreekt in zijn nummers van 12 en 19 Juni j.l. met groote ingenomenheid het eerste jaarverslag van het Rijksbureau van plaatsing voor handelsreizigers en handelsagenten. Het wordt genoemd „een jaarverslag de opzettelijke bespreking wel waard.”

Aangehaald worden daarin verschillende behartenswaardige wenken uit het verslag en geconstateerd wordt, dat „beiden, zoowel werkgevers als werknemers, voorloopig tevreden kunnen zijn over de werking van het bureau. De eersten toch hebben er zich van kunnen overtuigen, dat al het mogelijke wordt gedaan om aan hunne aanvragen op de meest juiste wijze te voldoen en de laatsten hebben de zekerheid mogen opdoen, dat voor het bureau moeiten noch kosten te veel zijn, om hen bij het zoeken naar andere of betere positie behulpzaam te zijn”. Remmende factoren worden gememoreerd, die een nog grooter bloei van de instelling belemmeren. Zoo wordt gezegd, dat het aanbod van werknemers verre de vraag overtreft, een ongunstige omstandigheid, die haar nadeeligen invloed nog meer doet gevoelen, doordat vele der ingeschrevenen eigenlijk geen handelsreizigers zijn, wijl zij nog nimmer gereisd hebben, terwijl zij dikwijls werkzaam zijn in vakken, waaruit zelden of nooit reizigers worden gerecruteerd. Als het verslag klaagt van „rijp en groen” bij de ingeschrevenen, zegt „De Handelsreiziger” dat het nauwelijks betoog behoeft, dat deze „unskilled labours” de aandacht van het bureau niet waard zijn. Deze bewering kunnen wij in zijn algemeenheid niet beamen, al is de vervolgpassus weer des te meer overweging waard, dat n.l. „zich hier weer het groote nadeel van gemis aan eenige vakopleiding voor het beroep doet gevoelen”. Niet iedereen toch, die een koffertje kan dragen, is daardoor handelsreiziger. De klachten aan het adres der werkgevers worden met de volgende woorden weergegeven:

1e. dat de meeste aanvragen worden ingediend, nadat per advertentie gegadigden zijn opgeroepen en de aanvragende firma dus reeds in het bezit is van dikwijls een zeer groot aantal aanbiedingen, zoodat aanbevelingen van wege de vakafdeeling eerst in tweede instantie in aanmerking komen;

2e. dat vele firma's bij de vaak negatieve resultaten met advertenties bereikt, van meening zijn, dat de vakafdeeling in alle omstandigheden in staat is, het neusje van de zalm aan te bieden, waarvoor

3e. aan de vakafdeelingen nog al eens eischen gesteld worden hooger dan werkgevers zelf aan gegadigden stellen.

Gegrondheid kan aan deze klachten niet ontzegd worden.

Het verslag bevat behartenswaardige wenken voor solliciteerenden. Bij goed gebruik der vakafdeeling door werkgevers en werknemers, kunnen wederzijdsche belangen door het plaatsingbureau uitstekend behartigd worden, zoodat de bloemlezing

van dankbetuigingen, welke „De Handelsreiziger" uit het verslag overneemt, weldra uitgedijd zal zijn tot een lijvig boekdeel. „De afwezigheid van alles, wat aan St. Bureaucratius herinnert" zooals een dankbare klant zich uitdrukt, doet daar stellig heel veel goed aan! De idee van „Hulp in uitersten nood" zal daardoor almede vlug verdwenen zijn.

Bemiddeling voor personeel in Gemeente-dienst. Deventer. Bij beschikking van 30 April 1920 is door het Gemeentebestuur van Deventer de volgende regeling omtrent het gebruik maken van de bemiddeling der Arbeidsbeurs voor personeel in Gemeentedienst vastgesteld.

„De aanvragen om personeel, zoowel administratief als technisch geschieden met uitzondering van: de Chefs van Dienst, of daarmede gelijk gestelde ambtenaren; de ambtenaren ter secretarie, behalve losse schrijvers; adjunct-directeur, opzichter-teekenaar, architect en boekhouder bij Gemeentewerken; adjunct-directeur, administrateur, boekhouder en opzichter bij de Gasfabriek, boekhouder en opzichter bij den Reinigingsdienst, boekhouder en opzichter bij de gem. Landerijen; inspecteurs en agenten van politie; assistent en keurmeester bij den keuringsdienst, uitsluitend aan de gemeentelijke Arbeidsbeurs.

Is echter de betrokken chef van oordeel, dat ook nog een oproeping in de couranten moet worden gedaan, dan zal in de advertentie worden vermeld, dat de aanbiedingen moeten worden ingezonden aan de Arbeidsbeurs."

Deze laatste bepaling is, dunkt ons, van zelf sprekend in een regeling, die het gebruik van de Arbeidsbeurs voor bemiddelingsdoeleinden gaat vastleggen. Het groote aantal uitzonderingen, dat bij die verplichting-tot-interventie echter gemaakt is, doet ietwat irriteerend aan. Drukt het Gemeentebestuur hierdoor niet eenigszins het minderwaardigheidsstempel op zijn eigen instelling? Een arbeidsbeurs kan, dank de goede intercommunale regeling, wel degelijk voor bovengenoemde „uitzonderingsgevallen" geschikte candidaten leveren. De praktijk bewijst zulks.

Dordrecht. De situatie te Dordrecht is voor de bemiddeling van gemeentepersoneel ongunstiger geworden dan ze sinds 1916 was. In dat jaar verstrekte het Gemeentebestuur aan de hoofden van dienst de opdracht om, wanneer het noodig was in vacatures te voorzien, of uit anderen hoofde ambtenaren of werklieden moesten worden aangesteld, daarbij in de eerste plaats de bemiddeling der Arbeidsbeurs in te roepen. Ingeval van oproeping per advertentie werd de aangifte bij de Arbeidsbeurs verplichtend gesteld. Zij bleef dus medium.

Bij circulaire van 25 Augustus 1920 is nu het Dordtsche Gemeentebestuur zijn eigen instituut een tikje gaan kleineeren door te decreteeren, dat „in de praktijk gebleken is, dat bovenaangegeven opdracht te ver ging en niet zelden tot moeilijk-

heden aanleiding gaf." Daarom wordt de volgende gedragslijn voorgeschreven. Steeds moet bij de beurs geïnformeerd worden of geschikte personen voor de vervulling eener eventueele vacature ingeschreven staan — „wanneer door U met recht kan worden verondersteld, dat inderdaad dergelijke personen zullen zijn ingeschreven". — Hier wordt dus de beoordeeling aan een willekeurig Hoofd, of juister gezegd: aan den met de uitvoering belasten ambtenaar van een of anderen Dienst overgelaten wat er zooal kan vermoed worden, dat ter Beurs beschikbaar is! Is deze niet voldoende met het bemiddelingswerk op de hoogte en heeft hij b.v. een onvoldoend vertrouwen in of begrip van de intercommunale werking der verschillende beurzen uit het land, dan zal zijn „vermoeden" al heel vlug naar den negatieven kant overhellen. Evenzoo als hij behept zou zijn met „un certain je ne sais pas", dat men onder ambtenaren van verschillende diensttakken wel eens kan waarnemen, wat betreft de waardeering van elkaars werk.

Acht men de Beurs dus ongeschikt voor de verlangde personeel-aanwijzing, dan moet „rechtstreeks door den Dienst de aanstelling van personeel bevorderd worden" en, voor zoover noodig, een oproeping in de pers geschieden. Van verplichte aangifte bij de Arbeidsbeurs wordt niet gesproken. Dit reclamemiddel ter populariseering der arbeidsbemiddeling onder het meer-intellectueel en technisch-bekwaam deel van het gemeentepersoneel wordt hier dus verwaarloosd. Om van de andere voordeelen ditmaal niet te gewagen.

Tilburg. In den loop van dit jaar werd hier besloten met betrekking tot de voorziening in de vacatures, zoowel voor ambtenaren als voor werklieden ten behoeve der onderscheidene gemeentediensten en gemeentelijke instellingen, de tot heden gevolgde gedragslijn aan te houden, doch daarnaast aan de Arbeidsbeurs van de vacatures opgave te doen. De Hoofden van dienst werd verzocht bij voorkomende gelegenheid in dien zin te handelen.

Onder „de tot heden gevolgde gedragslijn" is te verstaan, dat gewoon met oproepen per advertentie kan doorgegaan worden. Het is reeds een welwillendheidje, dat de Beurs mededeeling der vacatures ontvangt, om deze zoo noodig in het „Dagelijksch Bericht" der „Crt." bekend te kunnen maken. Door te zijnertijd flinke gegadigden voor belangrijke betrekkingen te brengen, zal men hier van de degelijkheid der bemiddeling overtuigd wenschen te worden.

Eindhoven. Naar wij vernemen is door het Gemeentebestuur van „Groot-Eindhoven" kortelings aan de hoofden der onderscheidene diensttakken de opdracht verstrekt om bij voorkomende vacatures in gemeentedienst de bemiddeling der arbeidsbeurs in te roepen.

Jaarverslagen. Wij ontvingen nog de volgende verslagen over

1919: Delft, 's-Gravenhage, Heerlen, Helder, Leiden, Middelburg en Schiedam.

Delft. Blijkens dit sober, duidelijk verslag werd aan de Beurs ook de contrôle over werkloozen opgedragen. De wenschelijkheid tot stichting van een Dienst voor W. V. en A. B. kan daaruit blijken.

Waar de arbeidsbemiddeling hier nog slechts als bijbetrekking voor den betrokken Directeur geldt, is de veronderstelling niet gewaagd dat bij volle behartiging, het aantal plaatsingen van 547 mannelijke en 6 vrouwelijke personen op 2389 aanvragen van werkzoekenden en 749 vragen om werkkrachten opgevoerd kan worden. Thans mag men met het resultaat zeer tevreden zijn.

De uitdrukkelijke mededeeling, dat omtrent het verleenen van bemiddeling voor bedrijven, waar gewerkt wordt beneden de plaatselijke of bij collectieve arbeidsovereenkomst vastgestelde loonen, geen bepalingen in het reglement zijn opgenomen doet de vraag rijzen, of de behoefte daaraan wellicht gevoeld wordt. „De bemiddeling door de correspondenten liet ook dit jaar veel te wenschen over". Dit simpele zinnetje zegt meer dan voldoende voor vakmenschen om den toestand te beoordeelen, over de bemiddeling in het district. Tabel 6 noemt in totaal slechts 8 correspondentschappen, waarvan dan nog de inschrijvingen uit Hof van Delft en Vrijenban steeds aan de Beurs te Delft geschieden. Het schema ontworpen door de Vereeniging van Nederlandsche Arbeidsbeurzen diende tot leiddraad.

De andere verslagen in een volgend nummer.

36 dorpen wachten. Met spanning en ongeduld. Maar ook met vertrouwen.

Ge weet, waarde lezer, dat in *Oost-Brabant* nog altijd *50.000* hectaren, zegge 50.000 maal 100 maal 100 meter grond liggen, renteloos, onontgonnen, in diepe rust, verlaten en vergeten tot nog toe.

Daar ligt nog altijd de Peel, 15 uren lang en 3 uur breed, doorsneden met weinig wegen.

Hier en daar zijn er wel brokstukken uitgenomen, die ontgonnen zijn, stukken van duizend hectaren en meer.

Stukken, die van hei in prachtige bosschen, in bloeiende graanvelden, in groenende weiden zijn omgezet.

Maar wat helpen eenige duizenden hectaren op *vijftig duizend?*

Rondom de Peel liggen de 36 dorpen. Daar rept men de handen, daar doorsnijdt in snel tempo het ploegkouter de landerijen en velden. Daar wordt gezaaid en gemaaid, geplant en gepoot, geëgd en gespit, voor voedsel gezorgd, voor welvaart!

En naast die dorpen ligt de eindelooze vlakte in loome rust, in diep zwijgen, sinds eeuwen.

De 36 dorpen wachten!

Tot de Staat aan de gemeenten de gouden sleutels zal over-

handigen, die de poorten der schatkamers der Peel zullen opensluiten.

Tot men met steun van provincie en gemeenten gezamenlijk de door *Peelbelang* beraamde en door het Ingenieurs-Bureau Bongaerts in den Haag naar den eisch en met vlijt ontworpen plannen met kracht zullen ten uitvoer gaan leggen.

En aldus nieuwe welvaartsbronnen openen, nieuw leven wekken, nieuwe producten op de markt brengen, om in de algemeene voedselschaarschte beter te voorzien.

Daarna zien de 36 dorpen van Oost-Brabant, de randdorpen der Peel met *groot verlangen* uit.

Naar kanalen, naar sporen, naar wegen, naar 't ontginnen zelf. Jaren hebben ze gewacht, toezeggingen zijn er gedaan, met vertrouwen gaan zij de toekomst tegemoet. Spoed is echter geboden! Overal vergadert men. De pers spreekt er over.

De boerenbonden blijven niet achter. 36 dorpen wachten!

Nu is het woord aan de lands- en gewestbestuurderen.

Wij hopen spoedig, tot heil van de Peelstreek en tot welvaart van Brabant!

Dit artikel van de hand van A. J. van Beurden werd ons door een der Limburgsche Directeuren toegezonden met de opmerking, dat bespoediging van Peelwerk zal strekken tot heil zoo van Limburg als Brabant en overig Nederland.

De bemiddeling der arbeidsbeurzen is reeds op voorhand volmondig toegezegd. A. J. A. C. v. D.

Beroepskeuze.

De reorganisatie van de beroepskeuze te Hilversum. Het is een verblijdend verschijnsel, dat in steeds toenemende mate de gemeenten de zaak der Beroepskeuze gaan behartigen.

Was het voorheen al mooi, wanneer een subsidie van een paar honderd gulden voor de zaak werd beschikbaar gesteld, nu gaat men meer en meer over tot het oprichten van Gemeente-Bureaux. Op Amsterdam volgde Den Haag, terwijl Hilversum reeds eenigen tijd met de zaak bezig was. Men is nu in deze plaats na eenig zoeken en tasten gereedgekomen.

De moeilijkheden bij de organisatie liggen vooral in de verhouding van de instelling der Beroepskeuze tot de Arbeidsbeurs.

De taak der bureaux voor Beroepskeuze begint nu wel zoo wat vast te staan. Over den aard der adviezen en de verkrijging der gegevens bestaat niet heel veel verschil meer. Toch is ook hier nog een zeer moeilijk punt n.l. de rol der toegepaste psychologie bij de beoordeeling der beroepskandidaten.

Deze zaak is echter nog niet binnen de sfeer der practische werkzaamheden van de Commissies en Bureaux voor Beroepskeuze gekomen.

Met de verhouding tot de arbeidsbeurzen is men intusschen nog niet aan een algemeen geldende oplossing toe. Wel aanvaardt men allerwege het beginsel der zelfstandigheid van de Commissies en Bureaux voor Beroepskeuze. Even algemeen echter is de overtuiging, dat er een nauw contact dient te bestaan tusschen instellingen voor Beroepskeuze en Arbeidsbeurzen. Hoe dit in de practijk moet worden aangebracht, daarover is men het nog niet allerwege eens en op dit punt ziet men dan ook de meest verschillende regelingen.

In Amsterdam heeft men de Commissie voor de Beroepskeuze en haar Bureau tot volkomen zelfstandige lichamen gemaakt. Men heeft daar het verband op de volgende wijze gezocht: 1e. de Directeur van de Arbeidsbeurs is permanent lid der Commissie. 2e. Het Hoofd van het Gemeentebureau voor beroepskeuze is tevens Ambtenaar voor de bemiddeling van jeugdige personen.

Zoo heeft men dus een persoonlijken band tusschen beide instellingen aangebracht. In Hilversum heeft men in 1918 in de Verordening opgenomen, dat de Directeur van de Arbeidsbeurs tevens chef zal zijn van het Bureau voor Beroepskeuze.

Beide oplossingen hebben hun bezwaren. De Hilversumsche schijnt niet tot het gewenschte resultaat gevoerd te hebben. Dit verwondert mij niet, daar de aard der beide functies zoo verschillend is, dat ze m.i. bezwaarlijk in een persoon zijn te vereenigen.

Ik geloof, dat bij de verdere ontwikkeling der Bureaux voor Beroepskeuze de daarbij aansluitende bemiddeling tot een zoo persoonlijken en pedagogischen arbeid zal uitgroeien, dat vermenging met het gewone werk der arbeidsbeurzen op den duur als onmogelijk zal worden beschouwd.

Hoe dit zij, men gaat ook in Hilversum over tot de aanstelling van een specialen ambtenaar

In dato 9 Maart 1920 is een voorstel aan den Raad gedaan tot instelling van de betrekking van „Eerste Ambtenaar” ten bureele der Arbeidsbemiddeling en Werkloosheidsverzekering.

De toelichting tot dit voorstel luidt als volgt:

Hilversum, 9 Maart 1920.

Bij haar hierbij overgelegd schrijven van 27 November 1919, no. 11, geeft de Commissie van Advies inzake Beroepskeuze in overweging een ambtenaar aan te stellen, aan wien de arbeidsbemiddeling voor jeugdige personen ware op te dragen en die als zoodanig aan hare commissie zou worden toegevoegd. Zij motiveert haar voorstel door er op te wijzen, dat de Directeur der Arbeidsbeurs, die als zoodanig chef is van het bureau der Commissie, dermate door andere werkzaamheden in beslag wordt genomen, dat hij zijn taak als bureau-chef niet naar behooren kan vervullen.

Het Bestuur der Arbeidsbeurs, omtrent dit voorstel om

advies gevraagd, deelt bij zijn mede hierbij overgelegd schrijven van 18 Februari j.l. mede, dat het zich geheel met de zienswijze van de Commissie van Advies inzake Beroepskeuze kan vereenigen.

Het Bestuur acht het van belang, dat aan de arbeidsbemiddeling voor jeugdige personen de grootst mogelijke aandacht wordt geschonken, en zou daarmede een ambtenaar in 't bijzonder willen zien belast. Dit is echter volgens het Bestuur bij de tegenwoordige formatie van het personeel niet mogelijk.

Voorts wijst het Bestuur er op, dat het bij de uitbreiding der werkzaamheden, welke het Bureau van de Arbeidsbemiddeling en Werkloosheidsverzekering heeft gekregen, van belang is, dat daar steeds iemand aanwezig is, die den geheelen dienst beheerscht. Waar het Bureau geopend is van des voormiddags 9 uur tot des namiddags 8 uur, kan van den Directeur niet gevergd worden, dat hij steeds op het bureau aanwezig is.

Op grond van een en ander bepleit het Bestuur de wenschelijkheid om het personeel uit te breiden met een ambtenaar, aan wien in het bijzonder de arbeidsbemiddeling voor jeugdige personen zou kunnen worden opgedragen en die tevens den Directeur zou kunnen vervangen. Ten einde een geschikt persoon te kunnen krijgen, zou het Bestuur diens salaris gelijk gesteld willen zien aan dat van de commiezen ter gemeentesecretarie.

Wij kunnen ons er mede vereenigen, dat het personeel, werkzaam ten bureele der Arbeidsbemiddeling en Werkloosheidsverzekering, wordt uitgebreid met een ambtenaar, die in het bijzonder zal worden belast met de arbeidsbemiddeling voor jeugdige personen en bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den Directeur als diens plaatsvervanger zal optreden. Het komt ons echter voor, dat een salaris gelijk aan dat van de adjunct-commiezen ter gemeentesecretarie (*f* 1500.— tot *f* 2100.—) voor den aan te stellen ambtenaar, aan wien de titel van „Eerste Ambtenaar” ware te geven, voldoende moet worden geacht.

Indien Uw College hiermede accoord gaat, behoort artikel 21 der Salarisverordening in dien geest te worden aangevuld.

Voorts ware in artikel 10 van de Instructie voor den Directeur der Gemeente-Arbeidsbeurs vast te leggen, dat de Directeur bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis in den regel wordt vervangen door den Eersten Ambtenaar.

Het ligt in ons voornemen om laatstgenoemden ambtenaar te zijner tijd tevens toe te voegen aan het Bureau van de Commissie van Advies inzake Beroepskeuze. De bevoegdheid daartoe ontleenen wij aan artikel 7, 2e lid, der Verordening op de Beroepskeuze-voorlichting.

In verband met het 3e lid van dit artikel, bepalende dat de jaarwedden van het in het 2e lid bedoeld personeel door den

Gemeenteraad, gehoord de Commissie, worden vastgesteld, komt het ons gewenscht voor vast te leggen, dat de ten bureele der Arbeidsbemiddeling en Werkloosheidsverzekering aan te stellen Eerste Ambtenaar zonder verdere belooning zich eene benoeming als ambtenaar ten bureele van de Commissie van Advies inzake Beroepskeuze moet laten welgevallen.

Naar aanleiding van het voorafgaande stellen wij Uwen Raad voor:

1°. in te stellen de betrekking van Eerste Ambtenaar ten bureele der Arbeidsbemiddeling en Werkloosheidsverzekering, op een salaris van *f* 1500.— tot *f* 2100.—;

2°. te bepalen, dat de te benoemen Eerste Ambtenaar zonder verdere belooning zich eene benoeming tot ambtenaar ten bureele van de Commissie van Advies inzake Beroepskeuze zal moeten laten welgevallen;

3°. vast te stellen:

a. een verordening tot aanvulling van de Salarisverordening;

b. een verordening tot wijziging van de Instructie voor den Directeur der Gemeente-Arbeidsbeurs; een en ander overeenkomstig de hierbij overgelegde ontwerpen.

Burgemeester en Wethouders van Hilversum,

De Secretaris, J. KARDUX.

De Burgemeester, M. S. KOSTER.

Deze regeling was er meer één voor de Arbeidsbeurs dan voor het Bureau voor Beroepskeuze. Geen wonder, dat men hiermede niet tevreden was. Men had bijna evengoed een onder-directeur voor de Arbeidsbeurs kunnen aanstellen. Gelukkig echter zag het Gemeentebestuur van Hilversum in, dat men een functionaris noodig heeft, die bestemd is om de voorlichting voor de Beroepskeuze en wat daaraan vastzit te behartigen.

De zaak moest juist worden omgekeerd, men moest een man hebben, die allereerst voor de Beroepskeuze en daarna voor arbeidsbemiddeling was aangewezen.

Als gevolg van dit inzicht is te beschouwen het voorstel van 6 Aug. '20, waarbij zou worden overgegaan tot de instelling van de betrekking van ambtenaar ten bureele der Commissie van Advies inzake Beroepskeuze. Ook het salaris werd verbeterd en gesteld op *f* 2800.— tot *f* 3600.—.

In de toelichting merken B. en W. 't volgende op:

Het lijkt ons bij nadere overweging namelijk onjuist, dat, zooals in gemeld voorstel is geschied, voorop wordt gesteld, dat de te benoemen ambtenaar zal zijn bestemd voor den dienst der Arbeidsbeurs eerst *daarna* voor de Beroepskeuze. De nieuwe functionaris dient in de eerste plaats en voor het overgroote deel werkzaam te zijn ten behoeve der Beroepskeuze, eene opvatting, welke ook overeenstemt met de motieven, waarmede in meergemeld voorstel de wenschelijkheid aan de aanstelling werd bepleit. Ook daarin wordt op den voorgrond gesteld, dat den te benoemen ambtenaar de arbeidsbemiddeling voor jeugdige personen ware op te dragen, terwijl hij als zoodanig aan de Commissie van Advies inzake Beroepskeuze zou dienen te worden toegevoegd.

Deze taak, de z.g.n. „nazorg": het bevorderen van de plaatsing van de jeugdige personen in een voor hen geschikte werkkring, en het nagaan of het advies der Commissie is opgevolgd en met welken uitslag, is ongetwijfeld te beschouwen als een onderdeel van het arbeidsveld der Commissie. Tot haar terrein behoort naar onze meening deze zorg, dat ook de ambtenaar, die dezen arbeid onder leiding van de Commissie heeft te behartigen, aan het Bureau der Commissie dient te worden toegevoegd en niet aan de Arbeidsbeurs. Zijn wij derhalve van oordeel, dat deze bemiddeling, welke in overwegende mate een paedagogisch karakter draagt, deel dient uit te maken van den werkkring der Commissie, aan den anderen kant komt het ons niet gewenscht voor om naast de Arbeidsbeurs nog een gelegenheid voor arbeidsbemiddeling te scheppen. Het ligt daarom dan ook in ons voornemen den te benoemen ambtenaar ten bureele van de Commissie van Advies inzake Beroepskeuze de leiding van de te stichten afdeeling voor bemiddeling aan jeugdige personen aan de Arbeidsbeurs op te dragen.

Het juiste verband tusschen Arbeidsbeurs en Beroepskeuze wordt hierdoor gelegd, zonder dat men de diensten met elkaar vermengt. De paedagogische bemiddeling zal worden behartigd door de Commissie, wier taak en bevoegdheden, behoudens bovenomschreven uitbreiding, geen wijziging ondergaan, de technische bemiddeling zal worden verzorgd door de Arbeidsbeurs. Eene gezonde toestand wordt hierdoor geschapen, terwijl het gevaar, dat een samenkoppeling van Arbeidsbeurs en Beroepskeuze in zich bergt, wordt vermeden, want, wil de laatste niet in het gedrang komen, dan mag een te *nauw* verband tusschen deze twee diensten niet bestaan; ook de desbetreffende verordeningen ademen geheel dezen geest. Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat men geen groot gewicht moet hechten aan een degelijke samenwerking met de Arbeidsbeurs. Integendeel, de kennis, die de laatste kan verschaffen omtrent den economischen toestand en de ontwikkelingskansen van beroep en bedrijf, is onontbeerlijk en zal de Commissie regelmatig op de hoogte doen houden van de vooruitzichten in het vak en de beweging van het bedrijfsleven. Het feit, dat de Directeur van de Arbeidsbeurs chef van het bureau der Commissie is, terwijl hieronder wordt voorgesteld, hem tevens ambtshalve lid der Commissie te maken, waarborgt, naar wij vertrouwen, deze noodige samenwerking.

Zonder twijfel wordt hier een standpunt ingenomen, dat geschikt is om de zaak der „Beroepskeuze" de volle behartiging te doen schenken, die haar toekomt.

Of het nu in uitzicht gestelde salaris zoodanig is, dat men de beschikking krijgt over de beste krachten, waag ik nog te betwijfelen.

E. J. van Det.

Apeldoorn. Met afwijzing van een verzoek om oprichting van een gemeentelijk advies-bureau voor beroepskeuze, verklaarde de raad zich bereid tot subsidieering en verschaffing van lokaliteit.

Migratie.

Nederland. *Landverhuizing uit Nederland in het 2e kwartaal van 1920* 1). In het tweede kwartaal van dit jaar zijn uit en over *Amsterdam* 80 Nederlanders naar het overzeesche getrokken; deze reizigers maakten de overtocht in schepen van den Koninklijken Hollandschen Lloyd.

1) Gegevens ontleend aan het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Naar Argentinië emigreerden er 36, naar Brazilië 34, terwijl er zich 5 naar Uraguay begaven.

Het allergrootste gedeelte was afkomstig uit Zuid- en Noord-Holland n.m. resp. 34 en 30.

In hetzelfde tijdperk vertrokken er uit Amsterdam nog 1867 vreemdelingen.

Over *Rotterdam* vertrokken gedurende de maanden April, Mei en Juni 1974 Nederlanders, waarvan 1966 naar de Vereenigde Staten van Amerika en 8 naar Canada. Het grootste contingent n.m. 240 werd geleverd door de provincie Zuid-Holland; uit Noord-Holland kwamen 156, uit Gelderland 134, uit Friesland 132, uit Groningen 102, enz.

Bovendien vertrokken er over Rotterdam 3.104 vreemdelingen naar het overzeesche, hiervan waren er o.a. 58 afkomstig uit Duitschland, 21 uit Hongarije, 49 uit Jugo-Slavie, 15 uit Lithauen, 50 uit Oostenrijk, 1854 uit Polen, 10 uit Roemenië, 859 uit Tsjecho-Slowakije, 12 uit de Ukraine en 14 uit Zuid-Slavie.

Bovendien vertrokken nog uit de haven van Rotterdam in gebroken [1]) vervoer 447 personen, waaronder 228 Nederlanders.

Nederlandsche landverhuizers in den vreemde. De aankomst van de Nederlandsche landverhuizersfamilie J. C. de Jong, een gezin bestaande uit man, vrouw en 8 kinderen, heeft in de Ver. Staten de pennen der journalisten in beweging gebracht. Een groot aantal bladen heeft de familie de Jong een hartelijk welkom in Amerika toegeroepen en speciaal de aandacht gevestigd op de gezonde kinderen en het flinke bedrag aan geld, dat vader de Jong meebracht.

Dergelijke immigranten zouden altijd welkom zijn in Amerika, dergelijke landverhuizers konden slechts als een aanwinst worden beschouwd, meenden terecht de Amerikaansche persmenschen.

Niet alle Nederlanders vinden een even prettig onthaal in de Unie, dat heeft nog onlangs een landgenoot ondervonden, die nà geruimen tijd op Ellis Island [2]) te hebben doorgebracht naar Nederland werd teruggestuurd; hij mocht het beloofde land wel zien maar het niet betreden. De ongelukkige, want zoo mogen wij hem wel noemen, had vóór aankomst in de Unie een betrekking aangenomen en dat is volgens de Amerikaansche immigratiewetten streng verboden en vooral tegenwoordig wordt aan die, heel streng de hand gehouden.

Het informatiebureau van de Nederl. Ver. Landverhuizing laat geen gelegenheid voorbij gaan om hen, die zich naar de Vereenigde Staten begeven op de bedoelde verbodsbepaling opmerkzaam te maken.

---

1) Gebroken vervoer wil zeggen indirect vervoer dus b.v. over Engelsche havens of via Antwerpen.

2) Het ontvangststation van landverhuizers in de haven van New-York.

De Nederlandsche landverhuizer wordt in den regel wel gewaardeerd in het buitenland, vooral onze landbouwers staan er terecht zeer goed aangeschreven.

Toch worden er wel klachten gehoord, gelukkig niet van ernstigen aard. De Hollander is over het algemeen eigenwijs en weet het in den regel beter; het zou goed zijn, als onze treklustige landgenooten in den vreemde in dit opzicht minder reden tot klagen gaven.

De klachten bepalen zich echter niet tot eigenwijsheid, onze menschen worden nogal eens „too slow" „te langzaam" genoemd, daarentegen weten zij vol te houden.

Het „te langzaam" slaat echter niet op een landgenoot timmerman in Brazilië, die in één dag meer werk deed dan een geboren Braziliaan in een week en die in één dag 80 stuks werk afleverde tegen een Braziliaan 3.

Klagen en kankeren is ook een eigenschap van onze landverhuizers, dat hebben zij trouwens als een soort „nationale" eigenschap meegekregen.

Zoo is ons bekend, dat Nederlandsche houthakkers in een lumber camp in Amerika, waar zij het overigens zeer goed hadden, weigerden te werken, omdat zij thee in plaats van koffie te drinken kregen.

Ook wordt de Hollander vaak te eenzijdig genoemd, hij kent zijn werk best, maar wat daar buiten ligt, heeft zijn belangstelling niet, dan staan zijn handen verkeerd.

Wij zouden nu ook gaarne een opsomming geven van de goede eigenschappen van onze brave landgenooten in den vreemde, maar dat zou te veel plaatsruimte vergen.

Landverhuizing via Nederland. In het verslag over 1919 van de gemeente Rotterdam lezen wij o.a. het volgende over het landverhuizersverkeer:

„Het landverhuizersverkeer van uit deze haven ondervond in 1919 een kleine verbetering. Gedurende het jaar vertrokken 3193 personen, tegen 1125 in 1918.

In vergelijking met het verkeer vóór den oorlog is dit echter nog onbeteekenend. Immers in 1913 vertrokken van uit deze haven 82.470 personen en het is te hopen, dat zoodra de toestanden in Midden- en Oost-Europa verbeterd zijn, deze zoo belangrijke tak van verkeer voor Rotterdam wederom tot bloei zal geraken".

Dit willen wij inderdaad hopen, maar dan zal men moeten beginnen met de pasformaliteiten tot het uiterste te beperken en den doortrekkers zoo weinig mogelijk last bezorgen, in dit opzicht is nog heel wat te wenschen.

Nog kort geleden hoorden wij van zeer ernstige klachten over onheusche bejegeningen en dwaze toepassing van in vele opzichten verouderde bepalingen, hierdoor worden niet alleen de doortrekkende landverhuizers, maar ook de toeristen afge-

schrikt, zeer tot schade van ons land, dat heusch wel wat vreemdelingenverkeer gebruiken kan.

Stichting van een landverhuizers hôtel te Rotterdam. Aan de N. V. Uranium Handels en Transport Compagnie te Rotterdam is door B. en W. een terrein in erfpacht ter beschikking gesteld voor de oprichting van een landverhuizers hôtel. Wanneer met den bouw zal worden begonnen is nog niet bekend, evenmin voor welke transport onderneming het te bouwen hôtel dienst zal moeten doen.

Het onderbrengen van doortrekkende landverhuizers in daarvoor speciaal bestemde woongelegenheid in plaats van in allerlei hôtelletjes in „de stad" kan slechts worden toegejuicht en wel in de eerste plaats als gezondheidsmaatregel.

Nederlanders in Argentinië. De Heer W. G. E. D'ARTILLAC BRILL, Nederlandsch zaakgelastigde te Buenos-Aires heeft aan een correspondent van het Vaderland een en ander medegedeeld over de kansen voor Nederlanders in Argentinië.

De Heer D'ARTILLAC BRILL vertelde, dat er nog al wat Nederlanders in Argentinië gevestigd zijn en dat verschillende landgenooten die er werkzaam zijn in wol-, graan-, vleesch- en huidenbranches goede zaken doen; handelsbedienden moet hij emigratie afraden en feitelijk iedereen behalve handelsmenschen en landbouwers in het bezit van een flink kapitaal. Landbouw op kleine schaal begonnen is in den regel een mislukking; in den handel kan wel met kleiner kapitaal begonnen worden; alleen in Buenos-Aires zijn een 60-tal kleine Nederlandsche agentuur en commissiezaken gevestigd.

In suikerraffinaderijen zijn vele Nederlanders werkzaam.

In het Zuiden, waar het klimaat koel is, wordt de schapenteelt op groote schaal beoefend, eenige Hollandsche kolonisten zijn daar gevestigd.

Nederlanders in Chili. Bij het informatiebureau van de Nederl. ver. „Landverhuizing" zijn een aantal brieven ingekomen van in Chili gevestigde landgenooten. Over het algemeen zijn de bedoelde berichten minder gunstig, ook al hebben eenige landgenooten er een zekeren welstand bereikt. Onze landgenooten kunnen zich blijkbaar niet goed vereenigen met de in Chili heerschende toestanden en gewoonten o.a. wordt ernstig geklaagd over het onderwijs.

Een tweetal families bepaalde zich niet tot verstrekken van gegevens, maar vroegen ook inlichtingen over de kansen van slagen in andere immigratielanden.

Het informatiebureau van meergenoemde vereeniging is gaarne bereid om aan hen, die het voornemen mochten hebben naar Chili te emigreeren, inzage te geven van de bedoelde brieven.

H. J. C. H.

Werkverruiming.

Invaliditeit en werkverschaffing. Het plakken van rentezegels op werkverschaffing (zie vorige aflevering van het Orgaan) houdt wel een aantal menschen bezig. Op een vergadering van „Vredeheim” te Utrecht, gehouden 29 Juli l.l. sprak Mr. Groeneveldt, hoofd der afdeeling arbeidsverzekering bij het Departement van Arbeid, over de beteekenis van de sociale verzekering voor de diakonieën.

Aan het verslag van deze lezing, voorkomende in de N. R. C. van 30 Juli avondblad A ontleen ik o.m. het volgende.

De spr. wijst er op, dat het b.v. bij werkloosheid een groot belang is dat desondanks met plakken wordt doorgegaan. Daardoor wordt de wachttijd vervuld en worden de aanspraken op rente niet verminderd.

Bij de gedachtenwisseling deelt Ds. van Elst uit Genemuiden mede, dat zijn diakonie werk verschaft bij wijze van armenzorg en dan toch moet plakken; spreker acht dit onbillijk.

De verschillende vragen beantwoordende, erkent Mr. Groeneveldt, dat in het geval van Genemuiden iets onprettigs is. Gelukkig, dat niet de Minister, maar de Raad van Arbeid deze précaire kwestie moet beslissen. Doch spreker is van persoonlijk oordeel, dat ook bij dergelijke werkverschaffing wel moet worden geplakt.

De heer Keulemans, voorzitter van den Raad van Arbeid te Utrecht, geeft nog uitvoerige mededeelingen en inlichtingen uit de practijk. Tegenover den predikant van Genemuiden merkt deze spreker op, dat de werkverschaffing hare cliënten te kort doet, als zij niet voor die menschen plakt, ook al zou de werkverschaffing er niet toe verplicht zijn.

Nederlandsche mijnwerkers in Duitschland. Het waren in Juli eenige spannende weken voor de uit *Kerkrade* in Duitschland werkende mijnwerkers. Tot nu toe kregen deze personen hun loon in Hollandsch geld uitbetaald. De mijndirecties waren echter voornemens, in den vervolge in marken de betalingen te doen, hetgeen de loonen tot op de helft ongeveer zou terugbrengen. Onmiddellijk werd van Regeeringswege overwogen, of het mogelijk was de betrokken arbeiders in de Nederlandsche mijnen te plaatsen. Zulks behoefde evenwel niet, daar de aangekondigde maatregel voordat ze in werking was getreden, werd ingetrokken en de betaling weer in Nederlandsche munt plaats vond.

De Staten van Gelderland. In de zomerzitting van de Provinciale Staten van dit gewest kwam o.m. ter sprake het al of niet verleenen van subsidie voor den aanleg van het Twente-Rijnkanaal. Ged. Staten die afwijzend adviseerden vonden geen

meerderheid voor hun zienswijze. Het subsidie werd onder eenige voorwaarden verleend, zoodat thans de aanleg verzekerd schijnt. Althans volgens een mededeeling in de bladen zal op de begrooting van het departement van Waterstaat een bedrag worden uitgetrokken om daarmede de kosten verbonden aan de voorbereidende werkzaamheden, te kunnen voldoen. Er zullen nog wel een paar jaar verstrijken, voor de eerste spade in den grond gaat.

In dezelfde Staten-zitting werd ook de drinkwater-voorziening besproken — ook een zaak die aan vele handen werk kan geven — waarvan de totstandkoming nog wel eenigen tijd zal vergen.

Uitvoerige besprekingen werden gewijd aan de wijze waarop Ged. Staten het crediet van *f* 550000.— voor werkloosheidsbestrijding besteden (feitelijk moet hier staan *niet* besteden) en den weinigen steun dien de gemeentebesturen in deze ontvangen. Zooals men weet, heeft een en ander er al toe geleid dat de gemeentebesturen in den Achterhoek die het meest met werkloosheid te kampen hebben, de hoofden bijeengestoken hebben en een comité van actie vormden onder leiding van den burgemeester van Doetinchem. Het werken van dit comité is niet zonder resultaat gebleven. Ged. Staten zegden meer medewerking toe, terwijl de Staten door het aannemen van een voorstel-Tenkink c.s. uitspraken, dat zij erop gesteld waren, dat tal van werken — waarvan de uitvoering voor de werkgelegenheid van belang is — krachtig worden aangepakt. Er werd n.l. besloten tot instelling van een commissie wier taak zal zijn:

a. samenstelling van een wegenplan;
b. bevordering van ontginning van woeste gronden en verbetering van den waterafvoer.

Arnhem. Deze gemeente heeft de laatste jaren geducht met werkloosheid te kampen gehad. Door vestiging van uit Duitschland komende arbeiders, gebrek aan voldoende werkgelegenheid ter plaatse en in den omtrek, beperking van de mogelijkheid om met handel een stuk brood te verdienen, enz. nam het aantal werkloozen met tientallen toe. Vanwege de gemeente werden verschillende werken uitgevoerd, waarbij waren die de eerste jaren nog niet uitgevoerd moesten worden, dus vervroegd werden. Hoewel aldus zeer velen geplaatst konden worden, bleven er nog honderden over die geholpen moesten worden. Zoolang de werkloozenkassen nog voor velen functioneerden ging het, maar toen er tientallen „uitgetrokken” raakten, stegen de uitgaven van het Burgerlijk Armbestuur verbazend. Er waren de laatste maanden weken, dat *f* 5000 à 6000.— aan onderstand moest worden uitgegeven; d.i. meer dan in andere gemeenten van ons land.

Daar het gemeentebestuur voelde dat het zoo niet langer ging, werden plannen voor werkverschaffing ontworpen, bestaan-

de in het in orde maken van terreinen voor woningbouw. Teneinde alle in aanmerking komende werkloozen, 400 tot 500, te kunnen plaatsen, zal een speciale werktijd en loonregeling ontworpen worden, waarop we in een volgend No. terugkomen.

Aalten. Het stilstaan der fabrieken te *Bocholt* is oorzaak dat deze gemeente, die zulks reeds doet van af midden 1919, ook thans nog moet doorgaan met het laten maken van zandwegen. Er werken ongeveer 60 man aan.

Bergh. Ten einde het aantal personen dat marken-bijslag ontvangt te kunnen verminderen, laat deze gemeente verschillende werken uitvoeren, o.a. boomen aanplanten, waterleidingen graven, wegen aanleggen, enz.

Bladel, Hooge-Lage Mierde en Reusel. De besturen dezer gemeenten, waar talrijke sigarenmakers wonen, zijn er toe overgegaan gronden te laten bebosschen met steun van het Rijk. Toen de toezegging van dezen steun ietwat lang op zich liet wachten, werd de werkverschaffing stopgezet en pas weer opgevat toen die toezegging kwam.

Best, St. Oedenrode en Schijndel. In deze gemeenten, waar de werklooze klompenmakers werden geplaatst bij het bebosschingswerk of bij wegverbetering, zullen de werkzaamheden kunnen eindigen, daar in het klompenmakersbedrijf een belangrijke opleving valt waar te nemen.

Deurne. Het beëindigen der veenwerkzaamheden veroorzaakt veel werkloosheid, die nog verergerd wordt door het zoo goed als stilstaan der turfstrooisel-fabricage. Gelukkig heeft de gemeente een belangrijk grondbezit, waarop, met Rijkssteun, de werkloozen geplaatst zijn.

Deventer. B. en W. hebben een schrijven gericht tot de aldaar gevestigde werkgevers, waarin zij er op wijzen, dat in de gemeente een groot aantal arbeiders werkloos is, welke toestand waarschijnlijk nog zal verergeren. Toch betrekken volgens B. en W. vele werkgevers hun krachten van buiten, ofschoon die voor een deel ook binnen de gemeente zouden zijn te vinden geweest. Er wordt op gewezen dat werklieden van buiten ook den woningnood helpen vergrooten en de werkloosheid vermeerderen. Zoo zullen van de gemeentekas steeds zwaardere offers voor ondersteuning worden geeischt. Met klem dringen B. en W. tenslotte bij de werkgevers er op aan niet zonder noodzaak werkkrachten van buiten aan te nemen.

Een belangrijk werk, aanleg, van een spoorweghaven, is in deze gemeente met haar groote werkloosheid een heele uitkomst. Men is er reeds aan bezig.

Groningen, heeft de werkverruiming — in orde maken van terreinen — stopgezet, omdat de arbeidsprestatie veel te wenschen overliet. Getracht wordt andere werkgelegenheid te scheppen.

Helder. In een raadszitting van deze gemeente kwam, ten behoeve der werkverruiming het volgende voorstel van B. en W. in behandeling.

a. te besluiten tot den aanleg van een weg naar de Donkere Duinen;

b. voor de uitvoering der hier bedoelde werken de volgende credieten te verleenen:

voor aanleg en verbetering van wegen te Huisduinen	*f* 11367.39	
verminderd met 50% bijdrage in de loonen	„ 4069.48½	*f* 7297.90½
voor bebossching der Donkere Duinen	*f* 5000.—	
verminderd met 50% bijdrage in de loonen (steun van Departement van Arbeid)............................	„ 2500.—	„ 2500.—
voor aanleg van den weg naar de Donkere Duinen	*f* 1600.—	
verminderd met 50% bijdrage in de loonen (steun van Departement van Arbeid)............................	„ 400.—	„ 1200.—
Zijnde in totaal..........		*f* 10997.90½

De discussies in den raad waren nogal fel. Er werd o.a. opgemerkt dat personen waren te werkgesteld die plaatsing niet noodig hadden. De betreffende wethouder bestreed een en ander. Aangedrongen werd op de instelling van een commissie van advies voor de werkverschaffing, waartegen geen bezwaar bestond. Het voorstel van B. en W. werd aangenomen.

Bij de besprekingen werd erop aangedrongen, te bepalen, dat personen van erkend slecht levensgedrag niet op de werkverschaffing mogen werken.

Tegen een algemeene gebiedende bepaling in dezen geest moet m.i. ernstig bezwaar worden gemaakt. Natuurlijk is een werkverschaffing of werkverruiming geen reclasseeringsinstelling, maar „erkend slecht levensgedrag" is een betrekkelijk begrip en niet iedereen oordeelt hierover — gelukkig — gelijk. De maatschappelijke en geestelijke levensbeschouwingen spelen hier een groote rol; „erkend slecht levensgedrag" moet niet alleen criterium voor plaatsing zijn, maar vele andere factoren moeten nog gelden. Men hoede er zich ernstig voor, nu de werkverschaffing uit de sfeer der armenzorg is gekomen, haar daarin weer terug te duwen.

Enschedé. Bij den raad dezer gemeente was een verzoek in-

gekomen der Federatie van Bouwvakarbeiders, om de „uitgetrokkenen" te helpen. Dit bleken er 11 of 12 te zijn. B. en W. zullen nagaan wat te doen valt en zoonoodig met voorstellen komen.

Lonneker. Door B. en W. dezer gemeente was bij den Raad het volgende voorstel ingediend:

„Zooals U bekend is, zijn wij steeds bezig middelen te be-„ramen, de werkloosheid die vooral te Glanerbrug heerscht, „zooveel mogelijk te doen verminderen, al behoeven we daarbij „niet op te merken, dat wij te dien opzichte staan voor een „moeilijk op te lossen probleem".

„Toch hebben wij gemeend een middel te vinden om te „bevorderen, dat eenige productieve arbeid wordt verschaft".

„Onze aandacht was n.l. sedert eenigen tijd gevestigd op een „te Glanerbrug zich ontwikkelende industrie, n.l. de fabricage „van cocosmatten en aanverwante artikelen. Wij hebben ge-„dacht met de ondernemers dezer industrie eene overeenkomst „te sluiten en daarbij een houten gebouw der gemeente, voor „eenige jaren gekocht, in huur aan bedoelde ondernemers, de „heeren Jan en Age van Agen te Glanerbrug en Gerardus „Kuitert te Enschede, in gebruik te geven tegen een billijken „huurprijs, omdat die ondernemers over geene voldoende ruimte „beschikken het bedrijf uit te breiden, waartegenover deze zich „verbinden het gebouw te Glanerbrug te plaatsen en zooveel „mogelijk werklooze arbeiders uit deze gemeente in hunne „inrichting te werk te stellen".

„Hier vindt dus eene samenwerking plaats tusschen de onder-„nemers en de gemeente, waarbij zonder dat het mogelijk was „dit in alle bijzonderheden contractueel te regelen, bij beide „partijen de bedoeling voorzit het bedrijf te doen strekken, om „zooveel mogelijk werklooze arbeiders aan loongevenden arbeid „te helpen, en daardoor eenerzijds de belangen der ondernemers, „anderzijds die der gemeente, voor zooveel betreft de vermin-„dering der werkloosheid, te dienen. Wanneer beide partijen „dit in het oog houden, lijdt het geen twijfel of daardoor is „een stap gezet in een richting, die beoogt, productieven arbeid „te stellen tegenover de sinds geruimen tijd te Glanerbrug „heerschende werkloosheid".

„Met deze beschouwingen voor oogen geven wij U in over-„weging bijgaande overeenkomst goed te keuren".

In de bedoelde overeenkomst wordt vastgelegd dat de gemeente Lonneker verhuurt een houten gebouw aan de firma die zich met het vervaardigden van cocosmatten bezighoudt en de verschillende bepalingen die bij een dergelijke transactie gebruikelijk zijn. Er komen voorts deze bepalingen in voor, dat partij ten andere, d.i. de firma, zich verbindt „in het belang „der werkverruiming te Glanerbrug uitsluitend werklooze arbei-„ders uit de gemeente Lonneker te werk te stellen, tot een

„minimum van dertig in totaal en dit getal, in verband met „de ontwikkeling harer zaak zooveel mogelijk uit te breiden."

en verder:

„Mochten zich afgescheiden van deze overeenkomst, omstan-„digheden voordoen, die het in het belang der werkverrui-„ming noodig maken, dat de gemeente zich financieel in deze „onderneming interresseert, dan worden de voorwaarden en „regelen waarnaar dit geschiedt, vooraf overeengekomen."

Uit de besprekingen in den raad bleek, dat men algemeen ingenomen was met dit voorstel, hetwelk dan ook zonder stemming werd aangenomen.

Maastricht. Op de werkverschaffing te Maastricht is het volgende reglement afgekondigd:

De Commissie voor de Gemeentelijke Werkverschaffing brengt ter kennis van de tewerkgestelden,

dat zij zich dienen te verplichten zich in alle opzichten streng te houden aan de bepalingen van het reglement op de werkverschaffing, hetwelk steeds ter inzage ligt bij den Hoofdopzichter der werkverschaffing;

dat de tewerkstelling slechts *tijdelijk* is en zij elken voorkomenden arbeid in het particulier bedrijf dienen te aanvaarden, daar de werkverschaffing alleen dient als hulp in nood tengevolge van onvrijwillige werkloosheid;

dat zij het aangewezen werk met de meeste zorg en vlijtig hebben te verrichten; indien zulks niet geschiedt kan de nalatige voor bepaalden of onbepaalden tijd van het werk worden verwijderd;

dat de uren van aanvang en einde van het werk, alsmede van de schafttijden worden vastgesteld en ter kennis gebracht door de Directie;

dat alle tewerkgestelden verplicht zijn zich te melden op het appèl; bij niet verschijning wordt men geacht afwezig te zijn;

dat na het appèl geen toegang wordt verleend tot het werk, tenzij met buitengewone toestemming;

dat het volgens de bepalingen van het reglement op de werkverschaffing streng verboden is op het werk te rooken, bier of sterken drank te hebben, te vloeken of onzedelijke taal te spreken;

dat tewerkgestelden worden verdeeld in twee groepen, n.l. eene eerste en eene tweede klasse;

dat in de eerste klasse worden ingedeeld zij die nauwgezet hun plicht vervullen, vlijtig hun werk verrichten en zich alleszins waardig gedragen;

dat zij, die in de eerste klasse zijn ingedeeld vóór anderen in aanmerking komen voor meerwaardig werk;

dat het loon is vastgesteld op achttien gulden per week voor gehuwden en zestien gulden per week voor ongehuwden;

dat het loon voor hen, die den 21-jarigen leeftijd niet hebben bereikt en niet gehuwd zijn, verminderd wordt met *f* 1.35 per week en voor elk jaar beneden het 21e;

dat niemand beneden het 16e jaar kan worden tewerkgesteld;

dat klachten of wenschen kunnen worden kenbaar gemaakt onder werktijd bij de Directie of den Hoofdopzichter en na werktijd schriftelijk gericht aan den Voorzitter der Commissie ten Stadhuize.

Voorschotten van Rijkswege voor woningbouw zijn dit jaar tot 15 Juli l.l. verleend voor een bedrag van *f* 101.442.480.—, terwijl het eerste half jaar van 1920 is *aanbesteed* voor *f* 137.838.000.—, terwijl dit cijfer in hetzelfde tijdvak van 1919 *f* 43.888.000.— bedroeg. M. DE VR.

Opleiding van sigarenmakers tot metaalbewerkers. In een der eerste vergaderingen der „*Commissie van Hulpverleening aan uitgetrokken sigarenmakers*" *te Haarlem* werd het denkbeeld geopperd na te gaan, of sigarenmakers niet zouden kunnen worden opgeleid in de metaalindustrie, omdat men meende, dat daarin arbeidskrachten te kort waren. In een daarop gevolgde bijeenkomst der Commissie met vertegenwoordigers der afdeeling van den Metaalbond en der afdeelingen van de metaalbewerkersbonden werd deze vraag aan een uitvoerige bespreking onderworpen.

Men was van meening, dat bij opleiding van sigarenmakers in de metaalnijverheid deze opleiding moet waarborgen dat ze in de klasse der geschoolden, niet der geoefenden kunnen worden opgenomen. Als eerste factor voor slagen van het plan moest dus vaststaan, dat in de metaalindustrie behoefte aan geschoolde werkkrachten bestaat. Deze behoefte mag momenteel aanwezig zijn, ongetwijfeld strekt zij zich alleen uit tot de best geschoolden, tot welke groep het onmogelijk zal blijken te zijn, sigarenmakers in *korten* tijd op te leiden, terwijl het zeer de vraag is, of over eenige jaren de conjunctuur in de metaalindustrie door verschillende invloeden niet zoozeer zal zijn gedaald, dat zelfs aan die meerdere geschoolden geen behoefte meer zal zijn. Doordat in de metaalnijverheid het bedrijf hoe langer zoo meer gespecialiseerd wordt, zal de practische vorming tot volledig geschoolde kracht met groote moeilijkheden gepaard gaan, waardoor tevens de nieuwe vaklieden tot de slechtst betaalden zullen blijven behooren van de groep, waarbij zij zijn ingedeeld. Ten slotte werd er opgewezen, dat in slechts weinige fabrieken de gelegenheid zal bestaan aan de opleiding mede te werken.

Men meende, dat het minder moeilijk zou zijn uit de reeds geoefenden geschoolde krachten te kweeken en van sigarenmakers geoefende metaalbewerkers te maken. Aan de laatsten bestaat echter geen behoefte.

Waar de zaken zoo staan meende de Commissie van Hulpverleening, dat het geen aanbeveling verdient te bevorderen, dat de sigarenmakers in de metaalindustrie worden opgeleid. Ook overbrenging in een ander vak heeft de Commissie niet ter hand genomen, omdat inmiddels het aantal werklooze en uitgetrokken sigarenmakers te Haarlem daalde en thans van onbeduidenden omvang is. J. V.

Verslag plaatselijke commissie voor werkverschaffing te Tilburg. Bij Raadsbesluit van 9 Augustus 1918 werd op verzoek van het Bestuur van den Ned. Bond voor Werkverschaffing een plaatselijke Commissie voor Werkverschaffing ingesteld. De voornaamste taak dezer commissie bestond in het rapport uitbrengen aangaande de ontginning van gemeentegronden gelegen aan den Dongenschen Weg, betreffende de uitbreiding

van de gemeentelijke vloei- en drainagevelden ter plaatse genaamd „De Witsie" en van de eventueel uit te voeren werken in verband met de vuilwaterreiniging. Een subcommissie werd meer in het bijzonder belast met de tewerkstelling van arbeiders. Als uurloon voor de arbeiders van de gemeentelijke werkverschaffing werd voorgesteld 36 cent. De werktijd werd bepaald op 8 uur per dag, terwijl 1 uur per dag betaald zou worden voor komen en gaan naar het werk. Er werd besloten, dat de arbeiders die bij hun vroegeren patroon weder aan het werk zouden kunnen gaan of elders, dit werk moesten aannemen op straffe van ontslag binnen 8 dagen bij weigering.

Het verslag vermeldt verder, dat met de werkzaamheden van de gemeentelijke werkverschaffing bestaande in het in cultuur brengen van woeste gronden in de Witsie en ontginning van heide grond aan de Kievit en verbetering van de gemeente landwegen, voor zoover betreft het eerstgenoemde werk in Januari 1919 een aanvang werd gemaakt. Al spoedig werd het aantal tewerkgestelde arbeiders zoo groot, dat zij in twee ploegen moesten worden verdeeld. Door de tweede ploeg werd een begin gemaakt met de ontginning van de Kievit, terwijl begin April de eerste arbeiders geplaatst werden aan de landwegen. In het geheel werden aan bovengenoemde werken via de arbeidsbeurs geplaatst 432 personen en wel in het tijdvak van 23 Januari—21 Augustus 1919.

Door de subcommissie werd in den regel het eerst werk verschaft aan gehuwden en kostwinners. Ook de grootte van het gezin gaf wel den doorslag of een voorkeur. Door de omstandigheid dat in de meeste bedrijven in Tilburg in min- of meerdere mate werkloosheid heerschte, waren het arbeiders uit onderscheidene beroepen die in aanmerking wenschten te komen voor deze werkgelegenheid.

De uitvoering van de werken werd voor zoover betreft de ontginning van heidegrond en uitbreiding van de vloei- en drainagevelden opgedragen aan de Nederlandsche Heidemaatschappij, terwijl de verbetering van de landwegen plaats vond onder toezicht van den Dienst van Publieke Werken ter plaatse.

De werkzaamheden bestonden in het aanleggen van wegen, het graven van ontwateringssloten, het diepspitten en daarna egaliseeren van den grond.

Het verslag handelt dan verder over de financieele zijde der werkverschaffing. De totaaluitgaven voor de werken der gemeente-werkverschaffing waren *f* 133.063.82½. Indien de uitvoering der werken buiten verband der werkverschaffing *zoo economisch mogelijk* had plaats gevonden, dan zou in totaal een bedrag van *f* 100.539.78½ zijn besteed. Tilburg heeft dus een financieel offer gebracht daar ten eerste de geheele uitgaven voor haar rekening kwamen, wijl afwijzend was beschikt op een verzoek aan het K. N. S. om bij te dragen in de kosten aan den werkverschaffing verbonden en ten tweede deze uitgaven

veel minder zouden zijn geweest, indien het werk aan geschoolde krachten ware opgedragen.

Later had deze werkverschaffing geen reden van bestaan meer, daar de nog in Tilburg heerschende werkloosheid niet meer als abnormaal was te beschouwen. Door B. en W. werd dan ook besloten haar op 15 December 1919 op te heffen en de Commissie, in vergadering bijeen op 4 Juni 1920, meende haar taak voorloopig als geeindigd te kunnen beschouwen.

Het verslag eindigt met twee bijlagen, n.l. het rapport van bovengenoemde Commissie, en het verzoek der Commissie aan den Min. van Waterstaat om ten behoeve van de ontginning van gronden in het nieuw opgerichte waterschap „De Donge" gelden uit 's lands kas bij te dragen en de uitvoering dezer werken te bespoedigen.

Losser. De loonen op de werkverschaffing betaald aan ongeveer 600 arbeiders, bedragen in verband met de loonen in de textiel-industrie te Enschedé en Oldenzaal betaald, *f* 21.60 per man per week. De Minister van Arbeid heeft geweigerd deze te verhoogen. O. i. is hiervoor veel te zeggen, op de werkverschaffing kunnen de loonen toch niet hooger zijn dan voor de gewone werkgelegenheid. Medegedeeld kan nog worden, dat van al het geld door het Rijk beschikbaar gesteld voor werkverschaffing, Losser alleen ongeveer de helft heeft gehad.

Werkloosheidsverzekering.

Bouwvak. De Minister van Arbeid heeft d.d. 9 Aug. aan de bouwvakbonden een schrijven gericht, waarin hij er op wijst, dat in het algemeen zal moeten worden teruggekeerd tot het normale percentage van 100. Zoo — wat nog overwogen wordt — nog een tijdelijke verlenging tot 200 % gehandhaafd blijft, zal dat niet langer zijn dan tot 25 Sept. of 2 October. Voorstellen worden dus ingewacht (vóór 1 September) tot zoodanige wijzigingen in de reglementen dat op een basis van 100 % subsidie aan de reglementaire verplichtingen, die daarvoor zoo noodig zouden zijn in te krimpen, kan worden voldaan.

Diamantindustrie. Vermeldden wij op blz. 160 der vorige aflevering, dat tusschen het Rijk, de Gemeente Amsterdam en de organisaties in de diamantnijverheid overeenstemming werd verkregen omtrent de verstrekking van voorschotten aan de werkloozenkassen dier organisaties, sindsdien verscheen een voordracht van B. en W. van Amsterdam aan den Gemeenteraad, waarin een en ander nader werd uiteengezet en toegelicht. Daaruit blijkt dat B. en W. niet dan noode hunne medewerking tot de voorschotverleening toezegden. Waar het

Rijk slechts voorschot wilde verleenen als ook de Gemeente Amsterdam voor gelijk deel opkwam, zijn zij gezwicht voor de overweging, dat het niet verantwoord zou geweest zijn de zaak door hun bezwaren langer op te houden. Echter achten zij het standpunt der Regeering onjuist, voornamelijk wijl de Gemeente ten aanzien der werkloosheidsverzekering geenerlei zeggenschap heeft en zij dus elke aansprakelijkheid voor de gevolgen eener minder goed werkende regeling moet afwijzen.

Wat betreft het verzoek van den A. N. D. B. aan de Alg. Juweliersvereeniging om een half millioen beschikbaar te stellen, berichtten de dagbladen dat het is afgewezen. In hoeverre hiermede definitief het geopperde denkbeeld van bijdragen dezer vereeniging in de kosten der werkloosheidsverzekering van de baan is, valt niet te zeggen. Dit laatste geldt trouwens ook van een der punten aangenomen op het d.d. 23 Augustus j.l. gehouden congres van het Wereldverbond van Diamantbewerkers, inhoudende dat met het Ruw-Syndicaat [1]) in overleg getreden zal worden tot het verkrijgen van het heffen van een percentage van den ruw-verkoop, teneinde aldus te geraken tot het vormen van een internationaal fonds tot uitkeering bij werkloosheid. Indien het vraagstuk van de bestrijding der geldelijke gevolgen van de werkloosheid in de diamantnijverheid langs dezen weg zou kunnen worden opgelost, zou dit, met het oog op het internationale karakter dezer industrie en het bezwaar dat eraan verbonden is in één centrum zwaardere lasten op de ondernemers te leggen dan in andere het geval is, zeer toe te juichen zijn.

Kleedingindustrie. De Ned. Bond in de Kleedingindustrie heeft een referendum onder zijn leden uitgeschreven over de oprichting van een werkloozenkas. Het Hoofdbestuur raadt den leden aan hun stem vóór die instelling uit te brengen. Er moeten 2/3 der uitgebrachte stemmen vóór zijn uitgebracht, anders is het voorstel, evenals reeds in 1917 geschiedde, verworpen. De uitslag is nog niet bekend.

Landarbeiders. De werkloozenkassen der verschillende landarbeidersbonden hebben over de afgeloopen uitkeeringsperiode niet onbelangrijke tekorten opgeleverd. In verband daarmede heeft de Minister van Arbeid den landarbeidersbonden meegedeeld, dat de bijdragen der leden voor de kas vermoedelijk met ongeveer 50 pct. verhoogd zullen moeten worden.

Sigarenindustrie. Door de commissie voor de wachtgeldregeling in de sigarenindustrie werd over de periode 7 Juli 1918—27 Dec. 1919 ruim 8 millioen, 2½ ton uitgekeerd.

---

1) Dit syndicaat beheerscht nagenoeg de geheele productie van ruwen diamant.

Transportbedrijf. De werkloozenkassen van den Centralen Bond van Transportbedrijf en de Nederl. Federatie van Transportbedrijf staan sinds eenige weken voor ernstige moeilijkheden. Door de reeds spoedig na het opheffen van de staking op ult°. April j.l. optredende groote werkloosheid in de havens zijn de beschikbare gelden (waaronder ook groote voorschotten van het Rijk) opgeteerd. De Regeering heeft daarop als voorwaaarde voor het verstrekken van nieuwe voorschotten een contributieverhooging voor de werkloozenkas van 10 op 25 cent geëischt, welke verhooging onmiddellijk zou moeten ingaan en gehandhaafd zou moeten blijven, totdat de terugbetaling van alle voorschotten zou hebben plaats gehad. Hierover is door beide genoemde organisaties met den Minister nader onderhandeld, met dit gevolg dat medio Aug. als slotwoord van den Minister kwam, dat hij nog gedurende 3 weken voorschot zou verstrekken mits men zich verbond die en al de tot dusver reeds verleende voorschotten binnen een maand na opzegging terug te betalen, indien overeenstemming over de regeling der werkloosheidsverzekering niet zou worden verkregen. Door den Centralen Bond is deze voorwaarde geaccepteerd, want hij is met het verstrekken van uitkeering voortgegaan. De Federatie heeft de genoemde voorwaarden niet aangenomen; hare daarvoor in aanmerking komende leden worden nu door armenzorg geholpen.

Inmiddels heeft de Minister van Arbeid over deze aangelegenheid het oordeel gevraagd van de Rijkscommissie van advies, welke daartoe op Zaterdag 21 Aug. in vergadering is bijeen geweest; de organisaties zijn daarbij in een vóór-vergadering in de gelegenheid gesteld hun meening toe te lichten. Welke definitieve maatregelen getroffen zullen worden is thans nog niet bekend.

's-Gravenhage. B. en W. stellen den Gemeenteraad voor over te gaan tot opheffing van het gemeentelijk werkloozenfonds, daar er geen behoefte meer aan blijkt te bestaan, en in verband daarmede ook van de commissie van advies voor de werkloosheidsverzekering. (*Handelsblad.*)

Rotterdam. Jaarverslag Gemeentelijk Werkloosheidsfonds over 1919. Uit het Jaarverslag van dit fonds blijkt op duidelijke wijze in welke belangrijke mate de werkzaamheden voor de gemeenten, die hare taak goed willen vervullen, sinds de uitbreiding der werkloosheidsverzekering tengevolge der W.V.-noodwet, zijn toegenomen. Behalve de secretaris van het fonds zijn te Rotterdam 10 personen met die werkzaamheden belast.

Het totaal aantal verzekerden is in 1919 meer dan verdubbeld en bedroeg op 't einde des jaars 42.277. Het verslag bevat overigens tal van mededeelingen, omtrent de noodwet enz. Daaronder treffen wij ook aan een overzicht betreffende de werkloosheid. De opmerking zij ons ten aanzien daarvan ver-

oorloofd, dat ons het uitgangspunt wat bij deze beschouwingen gediend heeft: n.l in hoeverre de inkomsten de uitgaven hebben gedekt en dan daarvan af te leiden welk beeld de werkloosheid heeft vertoond, niet geheel juist schijnt. Zuiverder en vrijer van allerlei invloeden, die dikwijls niet precies zullen zijn aan te duiden, lijkt 't ons zijn beschouwingen in dezen te bouwen op de percentages der werkloosheid in elke bedrijfsgroep. Een overzichtelijke complete staat daaromtrent missen wij in het verslag.

Belangwekkend is voor den technicus het overzicht der gevallen, waarin het Gemeentebestuur van zijn recht tot bezwaar maken tegen uitkeeringen gebruik maakte. Onder het hoofd „weigering aangeboden werk" treffen wij een opmerkelijke beslissing aan. Het betrof een werklooze wien buiten zijn woonplaats bij een ongeorganiseerden patroon werk was aangeboden tegen het standaardloon dat in de collectieve arbeidsovereenkomst was opgenomen, doch zonder betaling van de in het contract voorgeschreven vergoedingen voor het verrichten van werkzaamheden buiten de Gemeente. In die overeenkomst stond echter dat men geen werk mocht aanvaarden bij een niet georganiseerden werkgever, tenzij onder dezelfde voorwaarden als voor de Rotterdamsche patroons golden. Het Gemeentebestuur overwoog nu dat het contract alleen voor Rotterdamsche georganiseerde patroons en werknemers bindend was, dat er in Rotterdam geen werk was te krijgen en dat het dus alleen zich af te vragen had: is de aangeboden arbeid passend, welke vraag het toestemmend beantwoordde en dus bezwaar maakte.

Het kasbestuur ging blijkbaar niet in beroep bij den Minister waarvoor dit geval anders geknipt was.

Wachtdagen. Het N. V. V. heeft volgens een mededeeling in den Fabrieksarbeider zich tot den Minister van Arbeid gewend met verzoek de circulaire, waarin bepaald is dat werklooze arbeiders, die geheel of gedeeltelijk het loon doorbetaald krijgen geen wachtdagen kunnen doormaken en dus geen uitkeering kunnen krijgen, in te trekken.

Invaliditeitswet en werkloosheidsverzekering. Door den Raad van Arbeid te Zaandam, waarvan de heer KEESING voorzitter is, is nu aan den Minister van Arbeid een adres gezonden, waarin erop aangedrongen wordt zoodanige maatregelen te willen treffen, hetzij door middel van de werkloosheidsverzekering, hetzij op andere wijze, dat ook voor werklooze arbeiders onder bepaalde voorwaarden premie wordt betaald.

Werkloosheid en werkloosheidsverzekering in 1919. De Juni-aflevering van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek bevat een overzicht betreffende den stand der werkloosheid en de verzekering tegen dezelve in 1919.

Het aantal personen, waarover inlichtingen werd verkregen kwam van 249.978 op 413.408. Hiervan waren lid van een werkloozenkas 397.900 leden.

Uit de indexcijfers [1]) der werkloosheid blijkt, dat de toestand in de groep: bewerking van diamant enz., in 1919 (12,6) belangrijk verbeterde ten opzichte van 1918 (24,2). De boek- en steendrukkerij kende eenige meerdere werkloosheid in 1919 (1,4) dan in het jaar daarvoor (0,8). Hetzelfde geldt voor de bouwbedrijven (8,1 voor 1919 tegen 7,6 voor 1918). De groep bewerking van metalen enz. daarentegen kon op verbetering bogen: het percentage daalde van 4,4 op 3,4. Verreweg het slechtst was men er in de bedrijven der bereiding van voedings- en genotmiddelen aan toe. Het indexcijfer 28,— (tegen 11,7 in 1918) wijst op een ontzettende werkloosheid. De tabaks- en sigarenindustrie draagt hierin zooals bekend het leeuwenaandeel, doch ook slagers- en bakkersbedrijven kenden een omvangrijke crisis-werkloosheid.

In totaal werd in 1919 aan werkloozen uitgekeerd ruim *f* 1.800.000.— tegen ruim *f* 1.200.000.— in 1918.

Lidmaatschap eener werkloozenkas. De vraag doet zich wel eens voor of men van een vroegeren datum af dan dien waarop men zich tot het verkrijgen van het lidmaatschap heeft aangemeld als lid der kas kan worden beschouwd. Het spreekt vanzelf dat zulks niet toelaatbaar is. Afwijking hiervan zou de verzekering eenvoudig tot een fictie maken en zelfs niet zonder gevaar kunnen blijken, daar een te verwachten gevolg zou wezen, dat men zich niet eer bij een werkloozenkas zou aansluiten eer werkloosheid in zicht was en zich dan uitkeering verzekerde door storting van een aantal premies ineens.

Hierin ligt dus tevens opgesloten, dat geen terugwerkende kracht kan worden erkend ter verkrijging van aansluiting aan het vroeger beëindigde lidmaatschap, hetzij van dezelfde, hetzij van een andere kas.

J. C. v. D.

Vragenbus.

Vraag: Iemand werkzaam in de metaalindustrie wordt benoemd tot gesalarieerd propagandist van een organisatie opgericht voor geheel andere beroepen. Het Hoofdbestuur van laatstbedoelde organisatie schrijft dien propagandist ook in als lid der werkloozenkas. Is dat lidmaatschap niet in strijd met het schrijven van den Minister van Arbeid aan de Gemeentebesturen van 5 Februari 1920, No. 552 A. Z., Afd. W. V. en A. B., betreffende „Toezicht op werkloozenkassen"?

1) Deze indexcijfers duiden aan de verhouding (in pct.) tusschen het werkelijke aantal dagen werkloosheid en het aantal dagen gedurende welke alle personen van wie de werkloosheid nagegaan is, ten hoogste werkloos hadden kunnen zijn.

Antwoord: O.i. is zoodanig lid niet werkzaam in het vak waarvoor de kas is opgericht en kan hij ook niet in dat bedrijf werkloos worden. RED.

Vraag: „Wanneer de op bldz. 126 en 127 van Uw Orgaan *omschreven Commissie* voor Arbeidsbemiddeling tot het verrichten van werk in den daarin bedoelden zin overgaat, zijn de leden van den Alg. Ned. Straatmakers Bond en aanv. vakken dan nog te beschouwen als werklieden in den zin van art. 1 van het Werkloosheidsbesluit 1917, of komt in hun positie als *werklieden* een zoodanige wijziging, dat zij moeten worden aangemerkt als patroons?"

Antwoord: Het verdient aanbeveling zoodra zoodanig geval zich voordoet, in de vraag vermeld, dit ter kennis van het Gemeentebestuur en den Minister te brengen. Wellicht zullen deze dan na onderzoek der verhoudingen een uitspraak kunnen doen. De leden der Commissie zijn blijkbaar echter zeer zeker werkgevers. RED.

Het Bestuur van den Alg. Ned. Straatmakers-Bond vraagt, naar aanleiding van ons antwoord gegeven op pag. *131* van het Orgaan (no. 3), daar het hun bekend is, dat door de Redactie in deze geen „Officieele Uitspraak" kan worden gedaan, doch dit volgens het Werkloosheidsbesluit 1917 slechts door den Minister van Arbeid kan geschieden, de bedoelde vraag volgens onze zienswijze te willen beantwoorden.

Antwoord: O.i. zal een georganiseerde straatmaker, die begrijpt, dat hij de besluiten der Algemeene Vergadering zijner organisatie toch zeer zeker moet uitvoeren, er *niet* toe overgaan om de in de vraag bedoelde daad te begaan, wanneer die in strijd is met een ook voor hem bindend besluit der Algemeene Vergadering. RED.

Verruiming en regularisatie werkgelegenheid.

Bij beschikking van den Minister van Arbeid van 28 Juli 1920, N°. 958 W. V. R. afd. Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling, zijn in de Commissie voor Verruiming en Regularisatie van Werkgelegenheid, ingesteld bij K. B. van 15 Mei 1920 (zie Orgaan pg. 132) benoemd:

a. tot vertegenwoordigers van zijn Departement als bedoeld sub a van artikel 1 van voornoemd besluit:

1. ANTH. FOLMER, directeur van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling, te 's Gravenhage;
2. Ir. R. A. VERWEY, administrateur bij den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling te 's Gravenhage;
3. C. J. Ph. ZAALBERG, directeur-generaal van den arbeid, te 's Gravenhage.

b. tot deskundigen, als bedoeld sub. b. van artikel 1 van voornoemd besluit:

1. J. P. VAN LONKHUYZEN, directeur van de Ned. Heidemaatschappij, te Arnhem;

2. A. Colijn, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, burgemeester der gemeente Nieuwer-Amstel;

c. tot leden bedoeld sub. c. van artikel 1 van voornoemd besluit:
1. J. Bakker, vice-voorzitter van het Alg. Ned. Vakverbond, te Rotterdam;
2. H. J. Bruens, penningmeester van het N. V. V. te Amsterdam;
3 J. B. van Dijk, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, voorzitter van de Alg. Roomsch-Katholieke Werkgeversvereeniging, te Amsterdam;
4. A. H. van Haeringen, directeur van de Nieuwe Haagsche Courant, vertegenwoordiger van de Christel. Werkgevers Vereen., te 's Gravenhage;
5. K. Kruithof, voorzitter van het Chr. Nat. Vakverbond in Nederland te Rotterdam;
6. B. Lansink Jr., voorzitter van het Nat. Arbeidssecretariaat, te Amsterdam, J. J. van Rijzewijk, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, vertegenwoordiger van het Bureau der Roomsch Katholieke Vakorganisatie, te Tilburg;
8. Mr. P. W. J. H. Cort van der Linden, adjunct-secretaris van de Vereeniging van Nederlandsche Werkgevers, te 's Gravenhage;

d. tot plaatsvervanger der beide eerste vertegenwoordigers genoemd onder *a*:
Mr. H. J. Morren, referendaris bij den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling, te 's Gravenhage;
tot plaatsvervanger van den derden vertegenwoordiger genoemd onder *a*:
L. A. Fruytier, hoofdinspecteur van den Arbeid, te 's Gravenhage;

e. tot plaatsvervangers der leden genoemd onder *c*, 1 tot en met 7:
1. J. Pieksma, lid van het bestuur van het Alg. Ned. Vakverbond, te Amsterdam;
2. F. v. d. Walle, tweede-secretaris van het N. V. V. te Amsterdam;
3. H. F. J. Weyers, lid van het bestuur van de Alg. R. K. Werkgeversvereeniging te Tilburg;
4. A. Borst Pzn., vertegenwoordiger van de Chr. Werkgeversvereeniging, te Rotterdam;
5. H. Amelink, secretaris van het Chr. Nat. Vakverbond in Nederland, te Rotterdam;
6. B. Lansink Sr., lid van het bestuur van het Nationaal Arbeids-Secretariaat, te Amsterdam;
7. C. J. Kuiper, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, penningmeester van het Bureau der R. K. Vakorganisatie te Utrecht.

Verder werd nog benoemd tot vertegenwoordiger van het Departement van Arbeid de heer H. van der Kaa, c.i., hoofdinspecteur bij het Staatstoezicht op de Volksgezondheid.

Behalve de heeren die door den minister van arbeid in deze commissie zijn benoemd, hebben er zitting in: voor het departement van koloniën: J. E. Inckel, directeur technisch bureau, pl. vervanger ir. J. E. Sluiter, hoofdingenieur van genoemd bureau marine: H. Hoekstra, eerstaanwezend bouwkundig ingenieur, pl. verv. I. Jelsma, chef van den bouwkundigen dienst van het loodswezen, de betonning en verlichting; waterstaat: ir. P. H. A. Rosenwald, administrateur hoofd der afd. waterstaat, pl. verv. mr. J. Draaver referendaris bij genoemde afdeeling; binnenlandsche zaken: mr. M. A. Harders, referendaris, chef der afd. armwezen; pl. verv. H. J. van Santen, hoofdcommies; oorlog: administrateur mr. J. Woltman, hoofd der Ie afd. en luitenant-kolonel der genie M. Raaymakers, sous-chef der Ve afdeeling; onderwijs, kunsten en wetenschappen: J. A. W. Vrijman, rijksbouwmeester; pl. verv. A. Loran, adjunct-rijksbouwmeester; landbouw, nijverheid en handel: dr. P. van Hoek, directeur-generaal van den landbouw, pl. verv. de inspecteur van den landbouw S. G. J. Kakebeeke; financiën: mr. L. J. A. Trip, thesaurier-generaal, pl. verv. mr. A. Spanjer,

hoofdcommies; buitenlandsche zaken: J. F. Boer, chef afd. algemeen secretariaat en justitie: Mr. van Dijk.

Tot voorzitter en vice-voorzitter waren reeds benoemd respectievelijk Mr. Th. Heemskerk, Minister van Justitie en F. B. Löhnis.

Commissie Regularisatie-Bouwbedrijf.

De Minister van Arbeid heeft:

a. ingesteld eene commissie, welker taak het zal zijn hem van advies te dienen in zake maatregelen betreffende

1°. de distributie der aanwezige werkkrachten;

2°. den invoer van buitenlandsche werkkrachten;

3°. regularisatie in den bouw;

4°. de opleiding van werkkrachten, een en ander voor zoover het betrekking heeft op den burgelijken bouw hier te lande;

b. in de sub *a.* bedoelde commissie te benoemen:

1°. tot lid en voorzitter: den heer W. de Vlugt, wethouder der gemeente Amsterdam;

2°. tot lid de heeren:

1. Ir. J. W. Albarda, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal te 's-Gravenhage, voorzitter der Centrale Commissie van Bijstand voor de arbeidsbemiddeling;
2. A. Allessie, lid van het hoofdbestuur van den Nederlandschen Roomsch-Katholieken Bouwvakarbeidersbond te Utrecht;
3. Ir. P. Bakker-Schut, directeur van den Gemeentelijken Dienst der Stadsontwikkeling en Volkshuisvesting te 's-Gravenhage;
4. W. van Blyenburg, lid van het hoofdbestuur der Landelijke Federatie van Bouwvakarbeiders te Amsterdam;
5. Anth. Folmer, directeur van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling te 's-Gravenhage;
6. F. den Helder, voorzitter van den Nederlandschen Aannemersbond te Zwolle;
7. G. Kapteyn, lid van het hoofdbestuur van den Algemeenen Nederlandschen Bouwvakarbeidersbond te Amsterdam;
8. Ir. A. Keppler, directeur van den Gemeentelijken Woningdienst te Amsterdam;
9. Mr. L. Lietaert-Peerbolte, directeur-generaal, hoofd der afdeeling Volksgezondheid bij het Departement van Arbeid te 's-Gravenhage;
10. Ir. A. Plate, directeur der Gemeenteijke Woningdienst te Rotterdam;
11. H. Rutgers, voorzitter van den Bond van Patroonsvereenigingen in Nederland, te 's-Gravenhage;
12. J. A. Schaafsma, lid van het Centraal bestuur van den Nederlandschen Christelijken Bouwvakarbeidersbond te Utrecht;
13. H. van der Schaar, bouwondernemer te Amsterdam;

14. J. F. H. SPIER, voorzitter van den Centralen Raad voor de Bouwbedrijven te Amsterdam;

3°. tot secretaris de heer MEYER DE VRIES, commies bij den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling te 's-Gravenhage.

Ministerieële Beslissingen inzake werkloosheidsuitkeering.

Amsterdam. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat de uitkeeringen uit de werkloozenkas van den Alg. Nederl. Werkmeestersbond aan 10 werklooze leden verstrekt, terecht door B. en W. van Amsterdam gevorderd worden in genoemde kas terug te storten, daar gebleken is, dat genoemde leden niet onvrijwillig werkloos waren, maar bij het lossen door militairen van voorraden graan zich verschuilden achter „niet durven" meewerken voor het gevaar, dat ontstond met het oog op de stakers, voor hun gezin. Na langdurige gesprekken met de directie werd door de betrokken bazen op de vraag van de bij 't lossen aanwezige 1e. luitenant om aanwijzingen te geven, geantwoord „wij durven niet", waarop ze van het terrein verwijderd werden, daar dit als onwil beschouwd moest worden en de daarop volgende werkloosheid vrijwillig was.

De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat de uitkeeringen uit de werkloozenkas van den Ned. R. K. Bouwarbeidersbond „St. Joseph" aan 5 werklooze leden verstrekt, terecht door B. en W. van Amsterdam gevorderd worden in genoemde kas terug te storten, daar de beslissing van B. en W., welke genomen werd op grond van het zich niet aanmelden der betrokken werklooze leden, toen door de Arbeidsbeurs passend werk werd aangeboden en de daarin genoemde bezwaren niet voldoende werden weerlegd door genoemden Bond, maar eerst na het verstrijken van de daarvoor bepaalde termijn ertegen in beroep ging, op grond daarvan, dat er geen passende arbeid zou zijn aangeboden, waardoor echter het beroep als niet ontvankelijk is verklaard.

De M. v. A. heeft, naar aanleiding van een bezwaarschrift van het bestuur der Ned. Vereeniging van Glas- en Aardewerkers tegen eene beslissing van het gemeentebestuur van Amsterdam van 29 April 1920, waarbij bezwaar werd gemaakt tegen het verstrekken van uitkeering uit de werkloozenkas der vereeniging aan eene arbeidster, en werd gevorderd dat deze persoon als lid zou worden geroyeerd en het naar het oordeel van het gemeentebestuur ten onrechte uitgekeerde bedrag binnen 4 maanden in de werkloozenkas zou worden teruggestort,

overwegende, dat het gemeentebestuur bezwaar heeft gemaakt op dezen grond, dat ten onrechte als oorzaak der werkloosheid „geschil met een werkgever" is opgegeven, daar immers genoemd lid ontslag heeft genomen, zonder dat er van eenig geschil met haar werkgeefster „de Plateelbakkerij De Distel" sprake was, en royement heeft gevorderd op dezen grond, dat het betrokken lid de onrechtmatige uitkeering ten gevolge van opzettelijk onjuiste opgave heeft verkregen,

overwegende, dat het bestuur der vereeniging heeft aangevoerd dat door den directeur der plateelbakkerij is verklaard dat bedoelde arbeidster door hem is ontslagen, omdat zij eenige malen te laat op haar werk was gekomen en er wel een geschil met den werkgever heeft bestaan, namelijk over den tijd, waarop zij op haar werk aanwezig moest zijn;

overwegende, dat er bij een vanwege den dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling ingesteld onderzoek is gebleken, dat de werkneemster herhaaldelijk te laat op het werk kwam en zelfs na uitdrukkelijk tot op tijd komen te zijn aangemaand, een geheelen dag om de eene of andere onbekende reden wegbleef, zonder zich aan het onderhanden zijnde spoedeischende werk te storen;

dat den daaropvolgenden dag een onderhoud tusschen den directeur en de werkneemster heeft plaats gehad en vervolgens van weerszijden de dienstbetrekking als geëindigd werd beschouwd;

overwegende dat de werkloosheid, hetzij zij vrijwillig was of anders, een gevolg is van eigen schuld der werkneemster en derhalve de uitkeering als onrechtmatig moet worden beschouwd;
overwegende dat het doen van opzettelijk onjuiste opgave door genoemde arbeidster niet is gebleken;
goedgevonden 1o. te verklaren, dat ten onrechte door het bestuur van de Ned. Vereen. van Glas- en Aardewerkers bovenbedoelde uitkeering uit de werkloozenkas der vereeniging is verstrekt;

2o. te bepalen dat het bedrag binnen eene maand na dagteekening van deze beslissing in de werkloozenkas moet worden teruggestort.

De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren dat door B. en W. van Amsterdam terecht terugstorting is gevorderd van de uitkeeringen, verstrekt uit de werkloozenkas van den Centralen Bond van Transportarbeiders aan 19 harer leden, daar gebleken is, dat zij voor den datum, waarop de staking uitbrak, bijna zonder onderbreking in de haven hebben gewerkt of werkloozenuitkeering hebben ontvangen, terwijl zij na het uitbreken der staking plotseling geheel of zoo goed als geheel werkloos werden en bleven, zoodat men hen bezwaarlijk kan beschouwen als losse arbeiders, hun geregelde bezigheden buiten de haven uitoefenende en geen uitkeeringen uit de werkloozenkas

mag worden verstrekt bij werkloosheid, welke het gevolg is van werkstaking.

Arnhem. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat door het Bestuur van de Land. Fed. van Bouwvakarbeiders aan uitkeeringen gedaan uit haar werkloozenkas een totaal van *f* 704.25 te veel werd uitgekeerd, en dit bedrag moet worden teruggestort in genoemde kas, daar de bedragen der uitkeeringen hooger zijn dan 70 % van het loon, dat door ieder der betrokken leden volgens opgave van bedoeld bestuur werd verdiend en geen rekening gehouden kan worden met de wijze van contributiebetaling en uitkeering, welke het kasbestuur heeft toegepast, doch als maatstaf voor de berekening der 70% de gemiddelde dagelijksche verdienste van den werklooze over het laatste halfjaar moet worden genomen.

Breda. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat de uitkeeringen uit de werkloozenkas van den Alg. Ned. Metaalbewerkersbond aan eenige werklooze leden verstrekt, moeten worden teruggestort in genoemde kas, aangezien tegen de beslissing van B. en W. van Breda, waarbij deze verklaren van oordeel te zijn, dat de uitkeeringen ten onrechte geschiedden, door genoemden Bond in beroep werd gegaan, nadat de daarvoor gestelde termijn reeds verstreken was, zoodat het beroep als niet ontvankelijk is verklaard.

Culemborg. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat ten onrechte door B. en W. van Culemborg terugstorting wordt geëischt van de uitkeering, verstrekt uit de werkloozenkas van den Ned. R. K. Tabaksbewerkersbond „St. Willibrordus" aan een werkloos lid, daar het feit dat door het betrokken lid werk, buiten zijn woonplaats aangeboden, geweigerd werd op grond van een geneeskundige verklaring, niet zegt, dat bedoeld lid slechts in aanmerking komt voor ziekengeld, daar uit een 2e geneeskundige verklaring gebleken is, dat het lid voor al het werk in zijn woonplaats wel degelijk geschikt is en de aangeboden arbeid hier als niet passend moet worden aangemerkt.

Enschedé. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren dat de uitkeeringen uit de werkloozenkas van den Alg. Ned. Bouwarbeidersbond aan 6 werklooze leden verstrekt, terecht door B. en W. van Enschedé gevorderd worden in genoemde kas terug te storten, daar gebleken is, dat de betrokken leden allen in de maand December 1919 lid zijn geworden van den Centralen Bond voor Bouwvakarbeiders, wiens leden op 29 December zijn overgegaan naar den Alg. Nederl. Bouwarbeidersbond en de overgangsmaatregel betreffende nieuwe leden alleen toepasselijk is voor die leden van den Centr. Bond die waren toegetreden voor 30 November 1919 en betrokken leden ook uit andere

hoofde geen uitkeering konden krijgen, daar ze evenmin 26 weken lid waren van een andere werkloozenkas. Het door den Bond daartegen aangevoerde, n.l. dat vijf der leden reeds in November waren toegetreden, maar door achterstand in de inschrijvingen pas in December lid werden, kan niet als gegronde reden beschouwd worden, daar kosten voortvloeiende uit den achterstand der administratie voor rekening van den Bond komen. Voor het 6e werklooze lid geschiedde de uitkeering ten onrechte, daar gebleken is, dat deze fabrieksarbeider van beroep is en niet voor het lidmaatschap van meergenoemden Bond in aanmerking komt.

De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat de uitkeeringen uit de werkloozenkas van den Alg. Nederl. Bouwarbeidersbond aan 19 werklooze leden verstrekt, en aan een viertal andere leden, zoomede aan het lid F. Hardeman terecht door B. en W. van Enschedé gevorderd worden in genoemde kas terug te storten, daar bij onderzoek gebleken is, dat geen der leden bouwvakarbeiders waren en dientengevolge niet voor het lidmaatschap van genoemde werkloozenkas in aanmerking komen.

De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat de uitkeeringen uit de werkloozenkas van den Alg. Ned. Bouwarbeidersbond aan 2 werklooze leden verstrekt, terecht door B. en W. van Enschedé gevorderd worden in genoemde kas terug te storten, op grond van dezelfde redenen, als die vermeld in de beslissing van den M. van A. hierboven opgenomen betreffende 6 werklooze leden van dezen bond eveneens te Enschedé.

Gorinchem. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat de uitkeeringen uit de werkloozenkas van den Ned. Sigarenmakers- en Tabaksbewerkersbond aan 3 werklooze leden verstrekt, waartegen door B. en W. van Gorinchem bezwaar is gemaakt, moeten worden teruggestort in genoemde kas, zooals B. en W. dat geëischt hebben, daar het Bestuur van voornoemden bond tegen de beslissing van B. en W. in beroep zijn gegaan, nadat de daarvoor gestelde termijn van één maand reeds verstreken was en daardoor het beroep als niet ontvankelijk is verklaard.

's-Gravendeel. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat de uitkeeringen uit de werkloozenkas van den Alg. Ned. Bouwarbeidersbond aan 2 werklooze leden verstrekt, terecht door B. en W. van 's-Gravendeel gevorderd worden in genoemde kas terug te storten, daar gebleken is, dat door genoemde leden geweigerd is passende arbeid te aanvaarden, daar de aangeboden landbouwarbeid voor deze grondwerkers, als passende arbeid moet worden beschouwd.

Haarlem. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van Haarlem terugstorting wordt geëischt van een bedrag groot *f* 1072.50, dat aan werklooze leden van den Landel. Federatie van Bouwvakarbeiders in Nederland ten onrechte uit de werkloozenkas werd uitgekeerd, daar geen der betrokken leden in het tijdvak van 13 weken voorafgaande aan het intreden hunner werkloosheid de vereischte wachtdagen heeft doorgemaakt en derhalve over de dagen, welke als wachtdagen hadden behooren te worden aangemerkt onrechtmatig uitkeering is geschied.

Hoeven. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van Hoeven terugstorting in de werkloozenkas van den Alg. Ned. Straatmakersbond wordt geëischt van de uitkeering, welke verstrekt is aan twee werklooze leden, omdat na onderzoek gebleken is, dat betrokken leden niet geacht kunnen worden het straatmakersvak als hoofdberoep uit te oefenen, doch veeleer als landarbeiders zijn te beschouwen, zoodat deze personen geen lid van de werkloozenkas van genoemden bond kunnen zijn.

Kampen. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat de uitkeering, welke uit de werkloozenkas van den Centralen Bond van Transportarbeiders aan een werkloos lid is verstrekt terecht door B. en W. van Kampen gevorderd wordt in genoemde kas terug te storten, daar gebleken is, dat het betrokken lid verzuimd heeft zich dadelijk als werkzoekende bij het orgaan der openbare of daarmede gelijkgestelde niet-openbare arbeidsbemiddeling aan te melden en deze aanmelding een vereischte is voor het ontvangen van uitkeering uit de werkloozenkas.

Oostvoorne. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat de uitkeering uit de werkloozenkas aan een werkloos lid van den Alg. Ned. Bouwarbeidersbond verstrekt over het tijdperk 24 Jan.—23 Febr. 1920 over 23 dagen tot een bedrag van *f* 57.50 moet worden teruggestort en dat de vordering van B. en W. van Oostvoorne tot terugstorting van het meerdere (*f* 20.—) ten onrechte is geschied, omdat gebleken is, dat de door B. en W. in haar beslissing genoemde data niet geheel juist waren, terwijl daarentegen de door het bestuur van den Bond genoemde tijdperken als juist mogen worden aangemerkt n.l. 3—12 Jan. (uitgekeerd over 5 dagen), 24 Jan.—23 Febr. (uitgekeerd over 23 dagen en 12—22 April (uitgekeerd over 8 dagen) en de tijd dat het betrokken lid werkzaamheden verricht heeft niet door den Bond als werkloosheid is aangemerkt; door den Bond had eerst op 27 April kennisgeving plaats van de gedane uitkeeringen, zoodat niet aan de voorgeschreven wijze van kennisgeving voldaan is, zoodat het uitgekeerde over het tijdperk van 24 Jan.—23 Febr. moet worden teruggestort in genoemde

kas (tegen het uitgekeerde over 3—12 Jan. werd door B. en W. geen bezwaar gemaakt).

Oudenbosch. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat de uitkeering uit den werkloozenkas van den Ned. R. K. Bond van Handels-, Kantoor- en Winkelbedienden „St. Franciscus van Assisië" aan het lid F. J. MAUL verstrekt, niet ten onrechte is geschied en terugstorting als gevorderd door B. en W. van Oudenbosch niet behoeft plaats te hebben, aangezien het feit, dat dit lid ten gevolge van ontslag bij een zijner werkgevers slechts 3 dagen in de week werkzaam en de overige 3 dagen werkloos was, geen reden is, om aan te nemen, dat deze werkloosheid niet zou vallen onder het begrip „onvrijwillige werkloosheid", doch dat uit verschillende bepalingen blijkt, dat het reglement van de werkloozenkas van genoemden bond een zoodanige werkloosheid niet van uitkeering uitsluit.

Rotterdam. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat de uitkeering uit de werkloozenkas van den Ned. Sigarenmakers- en Tabakbewerkersbond aan het lid J. VERSLUIJS over 14 weken (29 Dec. '19—3 April '20) verstrekt, terecht door B. en W. van Rotterdam gevorderd worden in genoemde kas terug te storten, daar gebleken is, dat genoemd lid gedurende den tijd waarover hij uitkeering ontving, niet werkloos was.

De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren dat de uitkeeringen uit de werkloozenkas van de Land. Fed. van Bouwvakarbeiders in Nederland aan 6 werklooze leden verstrekt terecht door B. en W. van Rotterdam gevorderd worden in genoemde kas terug te storten, daar tijdens de uitkeering het gewijzigde art. 4 van de kas nog niet van kracht was en volgens dit ongewijzigde artikel, personen, die den leeftijd van 18 jaren nog niet bereikt hadden van het lidmaatschap der kas uitgesloten waren en betrokken personen tijdens de perioden van uitkeering, vallende voor den datum waarop de wijziging van genoemd artikel inging, den leeftijd van 18 jaren nog niet bereikt hadden.

De M. v. A. heeft verklaard, dat een uitkeering uit de werkloozenkas van den Nederl. Chr. Bouwarbeidersbond aan een werkloos lid ten onrechte is geschied (weigeren van aangeboden passenden arbeid): dat echter de eisch van B. en W. van Rotterdam tot terugstorting van de uitkeering in genoemde kas, wegens termijnsoverschrijding niet meer konden worden gesteld, waarom terugstorting niet behoeft plaats te hebben.

Schiedam. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat de eisch van B. en W. van Schiedam tot terugstorting van het aan het werklooze lid van den Ned. Chr. Bouwarbeidersbond uitgekeerde bedrag, niet ontvankelijk is, daar door het gemeente-

bestuur de vereischte kennisgeving niet binnen den daarvoor gestelden termijn van 3 maanden heeft plaats gehad.

Vlaardingen. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat door B. en W. van Vlaardingen ten onrechte terugstorting is geëischt van de uitkeering, welke uit de werkloozenkas van den Ned. Chr. Bouwarbeidersbond aan een werkloos lid is verstrekt, omdat gebleken is, dat het weigeren van passenden arbeid, aangeboden door den correspondent der arbeidsbemiddeling te Vl. niet onredelijk geacht kan worden, daar volgens collectieve arbeidsovereenkomst gesloten tusschen den Bond van Ned. Schilderspatroons en den Ned. R. K. Bond van Schilderspatroons „St. Lucas" ter eene zijde, en den Ned. R. K. Bouwvakarbeidersbond „St. Joseph" en den Ned. Chr. Bouwarbeidersbond ter andere zijde, bepaald is, dat door geen der leden van bovenbedoelde vereenigingen arbeid mag worden aangenomen bij werkgevers, welke niet zijn aangesloten bij een der contracteerende werkgeversorganisaties en het hier bedoelde werk bij een niet aangesloten werkgever was.

Zaandam. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren dat terecht door B. en W. van Zaandam terugstorting van de uitkeering, verstrekt uit de werkloozenkas van de Land. Fed. van Metaalbewerkers aan een werkloos lid, wordt geëischt, daar gebleken is, dat het betrokken lid werkloos is geworden ten gevolge van eigen schuld, nl. door hem werd zijn vaste betrekking verlaten zonder in achtneming van het opzeggingstermijn en werd werk aangenomen, waarvan vooruit bekend was, dat dit tijdelijk zou zijn.

Gemeenten toegetreden tot het Werkloosheidsbesluit 1917.

Na de opgave voorkomende in aflevering No. 7—8 van dezen jaargang van het Tijdschrift van den Nederlandschen Werkloosheids-Raad zijn alsnog toegetreden tot de regeling vervat in het „Werkloosheidsbesluit 1917" de gemeenten:

Abbenbroek, Batenburg, Bleiswijk, Broek op Langendijk, Dantumadeel, Hemelumer Oldephaert en Noordwolde, Itteren, Lieshout, Noord-Scharwoude, Oldemarkt, Reek, Rijnzaterwoude, Spaubeek, Tholen, Veen, Vlijmen en Zevenhoven.

Gesubsidiëerde vereenigingen volgens het Werkloosheidsbesluit 1917.

Sinds onze vorige opgave (afl. 7—8, blz. *172*, jg. 1920) werden goedgekeurd de reglementen der werkloozenkassen van onder-

staande vereenigingen met de bepaling, dat de subsidie-verleening zal ingaan op den achter den naam geplaatsten datum:

I. de Ned. Federatie van Arbeiders, werkzaam in de Voedings- en Genotmiddelen Chemische en Fabriekmatige Bedrijven, 14 Juni 1920.

II. den Ned. R. K. Bond van Houtbewerkers, Meubelmakers, Behangers e. a. v. „St. Antonius van Padua", 28 Juni 1920.

De werkloozenkas der sub II genoemde organisatie is ontstaan door samenstelling van de werkloozenkassen van den Ned. R. K. Bond van Meubelmakers enz. en van den Ned. R. K. Houtbewerkersbond „St. Joseph".

Circulaires.

Arbeidsbemiddeling.

Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.
No. 352 C. R. A.
Betreffende: Vergadering.

's-Gravenhage, 26 Juli 1920.

Aan Heeren Directeuren van districts-arbeidsbeurzen.

Ik heb de eer U mede te deelen, dat in den loop der maand September op nader aan te geven dag en uur te 's-Gravenhage eene vergadering der directeuren van arbeidsbeurzen zal worden gehouden.

De volgende punten zullen vermoedelijk in behandeling komen:

1e. De arbeidsbemiddeling op de zeelieden-conferentie te Genua en wat uit de daar gehouden besprekingen voortvloeit (mededeelingen door den directeur van den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling).

2e. De samenwerking met de arbeidsbeurs voor den Oud-Indischen Militair te Nijmegen;

De regeling, zooals die door de centrale Commissie van Bijstand voor de Arbeidsbemiddeling in overweging is gegeven, zal voorloopig in werking treden; wijzigingen daarin welke de besprekingen of de ervaring wenschelijk doen blijken, kunnen steeds worden aangebracht.

3e. Wat is te leeren uit de tentoonstelling te 's-Hertogenbosch (in te leiden door den heer Roodschild);

4e. Hoe worden in de leiding der districts-bemiddeling besturen en commissies der plaatselijke arbeidsbeurzen en correspondentschappen het best betrokken?

5e. De uitsluiting van werkzoekenden van de bemiddeling als maatregel van orde (krachtens reglement of verordening

der arbeidsbeurzen) in verband met de bepalingen omtrent uitkeering bij werkloosheid.

De Directeur van den Dienst enz.

Afdeeling Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.
No. 935 C. R. A.
Betreffende: Salariëering correspondenten der arbeidsbemiddeling.

's-Gravenhage, 29 Juli 1920.

Aan de Gemeentebesturen.

Gelijk ik reeds in vroegere circulaires te kennen gaf, hecht ik — voor een goede ontwikkeling der arbeidsbemiddeling — aan een behoorlijke salariëering der correspondenten veel waarde.

Reeds is door een aantal gemeentebesturen daartoe overgegaan. Ik vind echter in de omstandigheid ,dat thans opnieuw in meer dan een bedrijfstak werkloosheid van beteekenis aanwezig is, in verband waarmede ook de organen der arbeidsbemiddeling voor grootere werkzaamheden komen te staan en in de sedert vorige circulaires opgedane ervaring, dat behoorlijke salariëering de keuze van geschikte correspondenten zeer kan bevorderen, aanleiding nogmaals er Uw aandacht op te vestigen.

In verband voorts met de vraag, — welke mij meermalen werd gedaan, welk salaris naar mijn meening in een bepaalde gemeente aan billijke eischen zou voldoen, heb ik gemeend, dat het nuttig kon zijn, aan de gemeentebesturen een leidraad te verstrekken voor de salariëering der correspondenten.

Uiteraard blijft elk gemeentebestuur vrij zoodanig salaris te bepalen als het in verband met de plaatselijke toestanden het meest wenschelijk acht, doch de regeling, welke ik U hierbij voorstel, is m. i. zoodanig dat zij gelegenheid biedt met plaatselijke toestanden rekening te houden.

Hoewel de omvang van de taak der correspondenten van velerlei factoren afhankelijk kan zijn, ben ik van meening, dat in het algemeen het bevolkingscijfer de meest eenvoudige maatstaf kan worden geacht voor een goede salarisregeling der correspondenten.

De volgende regeling zou kunnen gelden. Het salaris bedraagt :
f 50 bij een aantal inwoners beneden 500

van	*f* 50	tot	*f* 100	bij een	aantal	inw.	van	500	tot	1000
,,	*f* 75	,,	*f* 200	,, ,,	,,	,,	,,	1000	,,	2000
,,	*f* 150	,,	*f* 300	,, ,,	,,	,,	,,	2000	,,	4000
,,	*f* 250	,,	*f* 450	,, ,,	,,	,,	,,	4000	,,	7000
,,	*f* 400	,,	*f* 700	,, ,,	,,	,,	,,	7000	,,	10000

van *f* 600 tot *f* 1000 bij een aantal inw. van 10000 tot 15000
,, *f* 900 ,, *f* 1500 ,, ,, ,, ,, ,, 15000 ,, 20000

Uiteraard zal in vele gevallen aanleiding zijn het salaris op hoogere bedragen te stellen, terwijl in andere de omvang der taak van dien aard kan zijn, dat voorloopig met een iets lager salaris zou kunnen worden volstaan. Men moet daarbij niet uit het oog verliezen, dat eene goede ontwikkeling der arbeidsbemiddeling, daar waar zij nog niet is verkregen, voor een goed deel afhangt van de keuze van een geschikt persoon, welke keuze weer op haar beurt mede van de salariëering afhankelijk is. Uiteraard geldt de bovenvermelde schaal niet voor die gemeenten, waar aan denzelfden functionaris het correspondentschap der arbeidsbemiddeling en het toezicht op de naleving der bepalingen omtrent de Werkloosheidsverzekering is opgedragen.

Zooals U bekend is, is het Rijk onder bepaalde voorwaarden (zie de circulaires van 20 November 1918, n°. 2770, en 21 Augustus 1919, n°. 236) bereid, 40 pct. van het salaris van den correspondent te vergoeden.

De directeur der districtsarbeidsbeurs, waaronder Uwe gemeente ressorteert, en de Directeur van den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling zullen gaarne U bij de bepaling van het salaris van den correspondent desgewenscht van voorlichting dienen.

De Minister van Arbeid, enz.

Werkloosheidsverzekering.
Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.
No. 210 V. S.
Betreffende: Legesgelden.

's-Gravenhage, 5 Juli 1920.

Aan de besturen der vereenigingen gesubsidieerd ingevolge het Werkloosheidsbesluit 1917.

Ik heb de eer U mede te deelen, dat op een desbetreffend verzoek van het bestuur eener vereeniging, gesubsidieerd op grond van het Werkloosheidsbesluit 1917, door den Minister van Arbeid is te kennen gegeven, dat er bij hem geen bezwaar tegen bestaat, dat leges welke geheven worden bij de uitreiking van de betalingsstukken wegens door het Rijk aan de vereenigingen uitbetaalde bedragen in verband met de werkloosheidsverzekering worden gelijkgesteld met rente en provisie, welke bij het opnemen van gelden moeten betaald worden.

Zij kunnen derhalve ten laste der werkloozenkas worden gebracht, met dien verstande, dat zij worden verantwoord

onder "uitgaven", terwijl het van het Rijk ontvangen (bruto) bedrag onder „inkomsten" wordt geboekt.

Ik verzoek U met het bovenstaande rekening te houden en in het bijzonder de boeking op de aangegeven wijze te doen geschieden, teneinde misverstand zooveel mogelijk te voorkomen.

De Directeur van den Dienst, enz.

Afdeeling Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.
No. 849 A. Z.
Betreffende: Wijziging der reglementen van de werkloozenkassen van sigarenmakers.

's-Gravenhage, 13 Juli 1920.

Aan de Gemeentebesturen.

In verband met den noodtoestand waarin de werkloozenkassen der sigarenmakersbonden verkeeren, worden, overeenkomstig het in de Tweede Kamer der Staten-Generaal op 21 Mei jl. door mij medegedeelde, van Rijkswege rentelooze voorschotten ten behoeve van die kassen verstrekt, om de besturen in staat te stellen, aan werklooze, nog niet „uitgetrokken" leden uitkeering te blijven verstrekken.

Om te bevorderen, dat de kassen deze financieele verplichtingen beter zullen kunnen nakomen, is voorloopig reeds de volgende regeling getroffen ;

a. De bijdragen der leden, reeds sedert 26 April 1920 verhoogd tot 8 cent voor klasse *a* en 20 cent voor klasse *b*, blijven minstens verhoogd tot op deze bedragen, totdat volledige terugbetaling der verstrekte voorschotten zal hebben plaats gehad ;

b. Tot dusverre werd, wat betreft het bedrag der uitkeeringen, geen onderscheid gemaakt tusschen gehuwde en ongehuwde leden. Te beginnen met de week, die 31 Mei 1920 aanving, zijn de uitkeeringen aan ongehuwde leden, voor zoover zij uitwonend zijn, gebracht op 80 % van de thans geldende reglementaire bedragen, en de uitkeeringen aan ongehuwden, die bij hunne ouders inwonen, op 60 % daarvan ; voor deze regeling worden gehuwde vrouwen gelijkgesteld met ongehuwden, die bij hunne ouders inwonen.

c. De vrijstelling van betaling der bijdragen in geval van werkloosheid wordt beperkt tot geheel werklooze leden, die geen uitkeering uit de werkloozenkas krijgen ; deze beperking gaat in op 27 Juni 1920, zoodat te beginnen met de week van 28 Juni—3 Juli ook bijdrage wordt geind van die werklooze leden, die uitkeering uit de werkloozenkas ontvangen.

Ik voeg hieraan toe, dat het bovenstaande slechts een voor-

loopige mededeeling is. De reglementswijzigingen moeten nog definitief worden goedgekeurd en zullen U te zijner tijd bereiken.

Ik vestig er — om misverstand te voorkomen — Uwe aandacht op, dat bovenstaande regeling alleen geldt voor reglementair rechthebbende leden. Voor „uitgetrokken" leden geldt thans de regeling, door den Minister van Binnenlandsche Zaken vastgesteld.

De Minister van Arbeid, enz.

TIJDSCHRIFT VAN DEN NEDERLANDSCHEN WERKLOOSHEIDS-RAAD.

REDACTIE: ANTH FOLMER EN J. GERRITSZ.

JAARGANG 3. 1920. AFLEVERING 11.

BUREAU: SINGEL 530, AMSTERDAM.
TELEFOON 8885 NOORD.

INHOUD.

Het adres van de Redactie en Administratie is
SINGEL 530, AMSTERDAM.

Beroepskeuze en Vakopleiding.

Men zal het mij zeker wel niet euvel duiden, dat ik de vakopleiding hier voornamelijk wil bezien uit het oogpunt der voorlichting bij beroepskeuze. In de practijk heeft er steeds een zeker verband tusschen beide bestaan. Vereenigingen, die zich de bevordering tot vakopleiding ten doel stelden, kwamen bij de uitvoering van maatregelen ten behoeve van bovenstaand doel van zelf tot een zekere voorlichting, zij 't ook vaak in negatieven zin. Voor mij is echter de zaak omgekeerd. Wanneer eenmaal ingezien wordt, dat voorlichting bij beroepskeuze een functie van algemeen belang is, primair boven en voorafgaande aan elke opleiding, dan komt men juist tot de tegenovergestelde zijde van de zaak: ten behoeve der uitvoering van voorlichtingsadviezen komt men tot bevordering der vakopleiding of ten minste tot de vraag, waar en in hoeverre vakopleiding bestaat.

Alle instellingen van voorlichting zijn het er wel over eens, dat een enkel advies zonder meer slechts zeer beperkte waarde heeft. Er behoort ten minste bij, de wegen te kunnen wijzen, waarlangs het advies ten uitvoer kan worden gebracht. Ja, men zou 't sterker mogen zeggen, een advies te geven om tot een bepaald beroep te geraken, zonder dat de adviseur weet of er gelegenheden bestaan zich tot dit beroep te bekwamen zou minstens lichtvaardig zijn.

De adviesinstelling wordt, als 't ware van nature, gedreven zich op de hoogte stellen van de gelegenheden tot vakopleiding, in de toekomst wellicht tot medewerking aan het verbeteren en uitbreiden daarvan. Het eerste nu, wat men op dit terrein bemerkt, is dat de schoolvakopleiding — hoewel over 't algemeen goed georganiseerd — van zeer bescheiden omvang is en bij lange na niet in de bestaande behoeften kan voorzien.

Naast deze is er nog groote behoefte aan opleiding in fabriek- of werkplaats.

En met deze twee is het over het algemeen treurig gesteld. Allerwege verneemt men dan ook klachten over het gebrek aan geschoolde arbeiders.

Het is niet mijn doel hier de oorzaken voor dezen misstand te gaan bespreken. Ze zijn reeds zoo vaak in allerlei geschriften uiteengezet, dat ik hier slechts behoef te herinneren aan deze ééne, dat de ver doorgevoerde arbeidsverdeeling in veel gevallen de volledig voor een bedrijf geschoolde werkkrachten overbodig maakte. Zij eischte slechts een onderdeel van hun kennis, maar dat dan ook tot den hoogsten graad van ontwikkeling opgevoerd. De industrieën en bedrijven stonden in de eerste

tijden dier ontwikkeling wel wat verlegen tegenover dit verschijnsel. Een zekere onverschilligheid voor de opleiding maakte zich meester van werkgevers, zoowel als van werknemers.

Natuurlijk kwamen hier vele andere oorzaken bij, zeker mag ook niet vergeten worden, dat groote werkgevers soms de beste krachten uit het bedrijf tot zich lokken, zonder zich in 't allerminst te bekreunen om de aankweek van nieuwe.

Maar genoeg, vele oorzaken, zoowel van economischen als van persoonlijken aard, hebben tot het thans nijpende gebrek medegewerkt.

Een gelukkig verschijnsel is, dat nu allerwege de drang ontwaakt om verbetering in den toestand te brengen.

Natuurlijk is het niet mogelijk, maar ook niet wenschelijk, geheel tot het oude leerlingstelsel terug te keeren. Onze hedendaagsche maatschappij met haar zeer gedifferentieerde productievormen eischt een daarmede overeenstemmende differentiatie in de opleiding van nieuwe werkkrachten.

De vakschool-opleiding legt er zich meer op toe werkkrachten te vormen, die volledig voor een bedrijf geschoold zijn. Hoezeer ook de arbeid verdeeld moge worden, aan zulke volledig geschoolde werkkrachten zal zeker behoefte blijven bestaan, voornamelijk voor 't klein-ambacht, maar ook voor werkmeesters, opzichters, enz.

Daarnaast is speciale opleiding voor bepaalde industrieën of voor afzonderlijke werkzaamheden in de industrie een eisch des tijds.

De hoogere technische en wetenschappelijke beroepen mogen in dit artikel buiten bespreking blijven.

Een belangrijke vraag hierbij is de verhouding tusschen de school-vakopleiding en de leerling-opleiding in de werkplaats.

Het schijnt soms alsof deze tegengesteld waren aan elkander. Naar mijn meening is dit volstrekt niet het geval. Zooals ik hierboven reeds uiteenzette bestrijken zij in het algemeen niet hetzelfde terrein. Echter ook in het ambacht behoeven zij niet tot zulke tegengestelde opvattingen aanleiding te geven, als men wel eens verdedigen hoort.

De ambachtsschool-opleiding is een voor-opleiding, daarop dient een goed ingericht leerlingstelsel te volgen.

Ook in het buitenland treft men deze meening aan. „Le Moniteur des Syndicats Ouvriers" bevat in zijn nummer van 28 Aug. l.l. een artikel over L'école atelier, waarin men het volgende leest:

„De leerlingen hebben bij het verlaten dezer scholen (nl. de ambachts- en kunstnijverheidsscholen) wel eenigen kijk gekregen op het vak als geheel, maar om volledig bekwame arbeiders te worden hebben zij er behoefte aan nog een jaar in een werkplaats door te brengen.

Aan den anderen kant ontbreekt iets aan de werkplaats, iets, waardoor juist het bestaan der ambachtsschool gemotiveerd

wordt, n.l. dat de gewone arbeiders de geschiktheid missen om leerlingen te vormen. Deze arbeiders kennen de praktijk van het vak zeer wel, maar zij kunnen het niet onderwijzen. Ziehier juist de groote moeilijkheid van het leerlingwezen.

Men zal dus deze arbeiders-élite moeten vormen. De oud-leerlingen der vak- en ambachtsscholen wier aantal ik gaarne zou willen verdubbelen, kunnen deze moeilijke taak later op zich nemen. Gevormd door de studie van het teekenen, van de technologie en de behandeling der machines, zullen zij, zoodra ze in de gewone werkplaats de gebruikelijke handvaardigheid hebben verkregen en de vocabulaire van het vak zich hebben eigen gemaakt, zeer spoedig en met weinig kosten tot uitstekende leermeesters gemaakt worden, terwijl zij intusschen voortgaan zich-zelf verder te bekwamen door hun dagelijkschen arbeid".

Hoewel m. i. de schrijver van dit artikel te ver gaat in zijn gevolgtrekkingen, blijkt toch overigens duidelijk hoe ook bij hem de geheele opleiding zich in tweeën splitst.

Duidelijk komt deze gedachte van een voor-opleiding op school en een definitieve opleiding daarna in de werkplaats tot uiting in het nummer van 7 Aug. van hetzelfde blad. Daar wordt een scherp onderscheid gemaakt tusschen l'apprentissage en le pré-apprentissage.

Het leerlingwezen zoo leest men daar omvat de reeks van handelingen door welke men in werkplaats, fabriek of kantoor een vak of beroep leert.

De vooropleiding, is de periode van schoolonderricht, waarin de leeraren door onderwijs in de algemeene grondslagen van het vak, de hanteering leeren van de gereedschappen en de bearbeiding der materialen.

Een zeker niet minder duidelijke onderscheiding tusschen vooropleiding en leerlingwezen vinden we bij Paul Doin in „La Reforme Sociale" van 1—16 Juni 1920.

De schrijver bespreekt de vraag of in de groot-industrie de leerling-opleiding niet overbodig is geworden, zooals door sommigen wordt beweerd. „Wij merken echter op," zegt hij, „dat zelfs in de groot-industrie, waar de machine zulk een belangrijk deel van den menschelijken arbeid overneemt, men behoefte heeft aan geschoolde werklieden, die bekwaam zijn het werk gereed te maken en de afwerking te verrichten. Vakbekwaamheid blijft dus van waarde ook in bedrijven, waar zij geheel scheen te worden uitgesloten; de industrie, welke ook, eischt arbeiders die hun vak verstaan."

Hoe deze te kweeken, is een vraag waarover de meeningen uiteenloopen.

De schrijver zou willen, vakschoolopleiding (pré-apprentissage) tusschen de lagere school en het eigenlijke leerlingwezen. Volgens zijn meening wenschen de leeraren zelf het onderwijs aan zulke scholen als l'ecole des Epinettes slechts als vooropleiding te beschouwen. Door het ontbreken echter van een

leerlingwezen in de industrieele bedrijven van Parijs, zijn deze scholen feitelijk van hun bestemming afgewend. Vele patroons hebben de leerlingen der school dadelijk als arbeidskrachten in dienst genomen. Deze hebben het methodisch geleerde alzoo dadelijk moeten wijzigen naar de oogenblikkelijke eischen der practijk. Dit is echter nooit de bedoeling geweest, die de oprichters met genoemde scholen hebben gehad. Zij moeten niet anders beschouwd worden dan als eene inleiding tot de eigenlijke studie van het beroep.

Waar het bedrijf geen gelegenheid tot deze studie aanbiedt, behooren modelwerkplaatsen in de leemte te voorzien.

Te Parijs bestaat zulk een Atelier-Ecole onder directie van den heer Villaret. Zij is gevestigd in de Rue Lacomte no. 8. Het groote verschil tusschen de ambachtsscholen en deze school-werkplaats is hierin gelegen, dat men hier reeds werkt voor het verbruik, dat men er productieven arbeid levert. De jeugdige arbeider wordt zich daar bewust van zijn verantwoordelijkheid en zijn waarde als werkman. Hij gevoelt zich niet meer als een scholier, maar reeds als een deel van het bedrijf. In dit licht beschouwd is de school-werkplaats het noodzakelijk verlengstuk van het bedrijf, dat zelf te kort schiet in de mogelijkheid van leerling-opleiding.

Natuurlijk zal men niet allerwege tot dezelfde oplossing komen. Een groot bezwaar ligt daarin, dat vele jongelieden de financieele opoffering van twee jaren ambachtsonderwijs niet kunnen dragen. Een tweede, dat wel in de industrie een aantal volledig geschoolde arbeiders zal noodig blijven, maar daarnaast toch een steeds toenemend aantal deelarbeiders gebruikt wordt, voor wie een zoo speciale en langdurige scholing niet noodig geacht kan worden.

Daarbij komt, dat in de jaren, voor deze leerling-opleiding bestemd, laat ons zeggen van 14 tot ongeveer 18 jaar, ook nog andere dingen geleerd moeten worden. De mensch is niet alleen arbeider, wij moeten zeggen niet in de eerste plaats arbeider, maar ook burger en staatsburger. Juist die jaren van 14 tot 18 zijn als 't ware aangewezen voor de opvoeding van den burger en den Staatsburger.

De vraag is nu, of naast de algemeen doorgevoerde vooropleiding en leerlingopleiding aan de eischen voor bovengenoemde twee functies wel voldaan kan worden.

Verklaarbaar is, dat velen als ideaal voorzweeft een opleiding, waarin alle drie de elementen tot hun recht komen.

Zoo is men gekomen tot het stelsel van part-time onderwijs, waarvan Amerika ons zulke schitterende voorbeelden geeft en dat in Engeland eveneens aan 't opkomen is. De leerlingen, die na de lagere school in beroep of bedrijf gaan, moeten bij dit stelsel onderwijs ontvangen gedurende een deel van hun werktijd. De werkgever is verplicht hun daarvoor vrij te geven en gedurende dien tijd hun loon door te betalen.

Het onderwijs is theoretisch en practisch. Het theoretisch gedeelte beoogt meer dan 't zuiver vakonderwijs en houdt ook rekening met algemeene ontwikkeling, moreele vorming en staatsburgerschap. Het practische deel kan gelijk gesteld worden aan de school-ateliers boven omschreven.

Natuurlijk maakt dit stelsel het eigenlijke ambachtsonderwijs niet overbodig, noch staat het er vijandig tegenover. Beide soorten kunnen naast elkaar bestaan, maar betrekken hun leerlingen uit verschillende kringen.

Zouden zulke instellingen bij ons kans van slagen hebben?

Ja, indien de wet slechts leerplicht ook voor het voorgezet onderwijs instelde.

In Amerika hebben de afzonderlijke Staten het recht leerplicht voor het part-time onderwijs in te voeren. Een groot aantal heeft reeds van dit recht gebruik gemaakt.

In ons land kan men 't bewijs vinden, dat ook bij ons zulk onderwijs zeer wel zou kunnen slagen. In een enkele groot-industriën, waar men de leerlingen verplichten kan tot dit onderwijs, is reeds de proef gegeven. Men zie hiervoor slechts naar de Vakschool van Gebrs. Stork & Co. te Hengelo.

Deze instelling is eigenlijk meer een school voor algemeene ontwikkeling en theoretisch vakonderwijs dan wel een bepaalde vakschool.

Het geheele Fabrieksonderwijs bestaat uit 7 deelen. Wij ontleenen eenige gegevens over deze instelling aan het „Overzicht Fabrieksonderwijs" benevens aan het Bijvoegsel van de Hengelosche Fabrieksbode van 8 Sept. 1920 [1]). Men is bij de inrichting van de volgende „Algemeene Gezichtspunten" uitgegaan: „Bij het geheele *Onderwijs* wordt zooveel mogelijk *verband* gezocht met de *werkplaats* en met hetgeen de jongens in hun *later leven* noodig hebben. Bij het onderwijs in Rekenen, Algebra, Meetkunde en Natuurkunde, worden zooveel mogelijk voorbeelden en opgaven uit de Werkplaats gekozen. Bij het onderwijs in Lezen, Schrijven en Nederlandsche taal worden zooveel mogelijk voorbeelden gekozen uit het *dagelijksche leven:* brieven, adressen, postwissels, belastingformulieren, enz. Inrichting van den Staat, enz.).

Als een bewijs, wat een dwingend voorschrift in deze materie bereiken kan, moge de vermelding dienen, dat het eerste deel van dit fabrieksonderwijs, de herhalingsschool, in totaal gevolgd wordt door 360 leerlingen.

Men vergelijke hierbij eens den kwijnenden toestand van het onverplichte herhalingsonderwijs der Gemeente Amsterdam, hetwelk men inkrimpen moet inplaats van uitbreiden.

Het onderwijs staat onder toezicht van een Commissie uit de hoofdbeambten der fabriek. Deze Commissie vergadert maan-

---

1) Op mijn aanvrage stelde men mij welwillend bovenstaande gegevens ter beschikking, waarvoor ik hier ten zeerste dank zeg. E. J. v. D.

delijks. Het heeft reeds een punt van overweging uitgemaakt ook arbeiders in de Commissie op te nemen.

Het geheele onderwijs bestaat uit een verplicht en een facultatief gedeelte. Verplicht is, zooals wij reeds zeiden, de herhalingsschool voor jongens van 13 tot 16 jaar, de daarop volgende vakschool voor jongelieden van 16 tot 19 jaar, verder de teekenschool voor jongens van 14 tot 19 jaar en voor de leerlingen der vakschool bovendien nog de lessen in kennis van materialen en bewerkingen.

De 7 instellingen zijn achtereenvolgens: de herhalingsschool, de vakschool, de teekenschool, de technische les, de lessen in kennis van materialen en bewerkingen, de administratieve cursus en de gymnastieklessen.

Alle jeugdige arbeiders van 13 tot 19 jaar volgen dus het onderwijs. Dat aan de herhalingsschool en de vakschool wordt *gedurende de werkuren* gegeven, de overige vakken in de avonduren.

Om tot leerling aan de fabriek te worden toegelaten, moet een jongen den leeftijd van 13 jaar hebben bereikt en aan een zoogenaamd „fabrieks-examen" voldoen.

De eischen voor dit examen zijn de volgende:

1°. een eenvoudig dicteé;

2°. een opstel naar een voorgelezen kort verhaal;

3°. het beredeneerd oplossen van een viertal eenvoudige rekenkundige vraagstukken;

en bovendien mondeling: iets omtrent de beginselen der Aardrijkskunde, der Geschiedenis en der Natuurkunde, benevens het beantwoorden van eenige vragen naar aanleiding van een voorgelezen eenvoudig fragment.

De geslaagde candidaten worden geneeskundig onderzocht. Bij de keuze der werkplaats wordt met het resultaat van dit onderzoek rekening gehouden, zoo noodig in overleg met den fabrieks-geneesheer. Mocht eenmaal het aanbod van jonge werkkrachten zeer ruim worden, dan zou door systematiseering van dit onderzoek een fysiologisch en psychologisch gefundeerde beroepskeuze verkregen kunnen worden.

De toegelaten 13-jarigen worden verplicht gedurende 3 jaren de „Herhalingsschool" te volgen.

Dit is de eerste der 7 verschillende onderwijs-instellingen van de fabriek. De herhalingsschool heeft 4 klassen van 9 maanden. Het onderwijs wordt in hoofdzaak gegeven gedurende den werktijd, in de 1e klasse 6 uren per week, in de 3 volgende 8 uren per week. In de eerste klasse wordt nog ½ uur besteed aan schrijven en ½ uur aan zingen. De overige vakken over de 3 jaren verdeeld, zijn: Lezen, Rekenen, Nederlandsch, Aardrijkskunde, Vaderlandsche Geschiedenis, Algebra, Meetkunde en Natuurkunde. Bij het leesonderwijs is men er op uit, de leerstof zoodanig te kiezen, dat zij bijdraagt tot de algemeene ontwikkeling der jongens.

Wanneer een leerling geregeld mee heeft kunnen komen kan

hij dus op zestienjarigen leeftijd de herhalingsschool hebben doorloopen. Er zijn natuurlijk ook achterblijvers, voor deze heeft men afzonderlijke klassen met eenvoudiger werk, terwijl overwogen wordt voor hen teekenen te vervangen door huisvlijt.

Op de herhalingsschool volgt nu de tweede onderwijs-instelling, de *vakschool*. Ook deze is verplicht, ook hier wordt het onderwijs gedurende den werktijd gegeven. Zij bestaat uit 3 klassen van 9 maanden en duurt dus $2\frac{1}{4}$ jaar. Er wordt 5 uur onderwijs per week gegeven. Het onderwijs omvat: „Algebra, Meetkunde, Natuurkunde, Lezen en Algemeene kennis"; elk vak één uur per week.

De Algebra ging oorspronkelijk tot en met de vierkantsvergelijkingen, tegenwoordig wordt dit vak wat ingekrompen ten behoeve van lessen, die voor de jongens meer waarde hebben; Meetkunde tot de eerste beginselen der vlakke meetkunde. Natuurkunde omvat in de hoogste klasse de leer der electriciteit. Het lezen wordt zoo practisch mogelijk gehouden, in de hoogste klasse leest men de Zwolsche Courant. Bij het vak „Algemeene kennis" worden behandeld onderwerpen omtrent regeering en staat, handel, nijverheid, verkeer, enz.

Voor de oudste jongens der vakschool vallen enkele lessen in de avonduren. De reeds genoemde „Hengelosche Fabrieksbode" merkt verder op:

„Gedurende de maanden Juni en Juli vervallen deze avondlessen en vormen de jongens dezer klassen groepen, die onder leiding der onderwijzers en van chefs openluchtspelen beoefenen (voetbal, korfbal, hardloopen, enz.) of wandel- en fietstochten ondernemen. Deze uitspanning zelve, en de prettige omgang tusschen jongens, onderwijzers en chefs, waartoe zij aanleiding geeft, zijn van niet te onderschatten nut." Er zal wel bedoeld zijn van niet hoog genoeg te schatten nut.

De naam vakschool is niet geheel juist gekozen. Men heeft haar behouden terwille van de indeeling. In werkelijkheid vormen de herhalingsschool en de vakschool één doorloopende instelling.

Op de vakschool volgt de derde onderwijs-instelling, *de teekenschool.*

Zij is eveneens verplicht. Het onderwijs wordt in de avonduren gegeven, het omvat 5 leerjaren, voor jongens van 14 tot 19 jaar en duurt in de 1e, 4e en 5e klasse 4 uren per week, in de 2e en 3e klasse 5 uren per week.

Dus de leerlingen van 14 tot 19 jaar krijgen 12 à 13 uren onderwijs per week. De eerste twee jaar, jongens van 14 en 15 jaar, 8 uur herhalingsonderwijs overdag en 4 à 5 uur teekenonderwijs 's avonds, de volgende drie jaar, jongens van 16 tot 19 jaar, 5 uur overdag in de vakschool en 4 à 5 uur 's avonds in de teekenschool.

Wij zijn hiermede aan het eind gekomen van het verplichte onderwijs.

Facultatief zijn nu nog:

1e. de technische les — alleen voor de beste, oudere leerlingen. Hun wordt onderwijs gegeven in eenvoudige kennis van stoomketel en stoommachine, met daarbij te pas komende berekeningen. Er wordt voor deze leerlingen verband gebracht tusschen deze les en hun teekenonderwijs.

2e. De administratieve cursus voor het jeugdig kantoorpersoneel en

3e. De gymnastieklessen.

Het geheel vormt een welingerichte en breed opgezette schoolorganisatie. Wanneer de uitbreiding van de Leerplichtwet in behandeling komt, moge men aan wat hier bestaat een voorbeeld nemen. Een dergelijke opvoeding der jeugd boven den lageren-schoolleeftijd kan allerwege ingevoerd worden.

Dit is het part-time stelsel aangevuld met onderwijs in de avonduren. Het zou natuurlijk niet blindelings nagevolgd moeten worden. In 't algemeen zal meer dan bij dit onderwijs is gedaan, rekening gehouden moeten worden met de eigenlijke vakopleiding, maar dat verhindert niet, dat wij hier een navolgenswaardig voorbeeld voor oogen hebben.

Ten opzichte der practische vakopleiding is de zaak beter geregeld aan de Nederlandsche Fabriek „Werkspoor" te Amsterdam. Het theoretisch onderwerp is daar lang niet op zoo ruimen schaal ingericht als te Hengelo, maar in de fabriek zelf heeft men in de verschillende afdeelingen practische vakscholen — schoolwerkplaatsen — waar de leerlingen door een bekwaam arbeider in de uitoefening van het bedrijf onderwezen worden.

Een combinatie van beide systemen moet ons de goede leerlingopleiding voor de groot-industrie leveren.

Zooals ik reeds in den aanvang van dit artikel zeide, ontwaakt men allerwege tot het goede inzicht.

In sommige bedrijven, waar een collectieve arbeidsovereenkomst bestaat, is de leerlingregeling reeds volgens deze beginselen ingericht. Bekend is de wijze, waarop de typografie deze zaak heeft geregeld. Ik behoef dit hier op 't oogenblik niet nader uiteen te zetten.

Liever wil ik uit eenige der jongste publicaties nagaan, wat door werknemers zoowel als werkgevers in verschillende bedrijven, in dezen noodig wordt geacht.

* * *

Het blad „De Lederbewerker" bevat in zijn nummer van Vrijdag 28 Juli l.l. het volgende:

„Bij de onderhandelingen over het collectief contract, in de maat- en reparatieschoenmakerij is behoefte gemeld aan een regeling van de vakopleiding en is door een commissie een schema opgemaakt, hetwelk dit voorjaar op de agenda der vergadering van den Ned. Bond heeft gestaan, maar uit tijdsgebrek niet behandeld is geworden".

Een kort uittreksel van dit schema moge hier volgen:

De Commissie acht het wenschelijk een afzonderlijke organisatie, uitgaande van de bestaande vakvereenigingen van werkgevers en werknemers, te stichten.

Deze organisatie zal den naam dragen van „Vakopleiding" bij verkorting „V.O." Zij moet brengen een „afdoende" regeling van de opleiding in de maatschoenmakerij, schoenhandel en schoenreparatie.

Het uitdrukkelijke doel is dus de schoenmakerij als „ambacht" aan geschoolde werkkrachten te helpen. De groot-schoenindustrie valt er buiten.

Het eerst dient gevestigd te worden een Centrale Middelbare School voor de Maatschoenmakerij, annex Voorlichtingsdienst voor de Schoenmakerij en de Schoenhandel.

Ten behoeve van „Vakopleiding" wil men stichten een Centrale Commissie voor het geheele land, en een aantal departementale commissies, waaronder weder districts-commissies zullen resorteeren. De hoofdarbeid dezer commissies zal bestaan in het geven van leiding aan en het bevordering van de vakopleiding.

De opleiding is tweeledig gedacht: een lagere en een middelbare vakopleiding.

„Vanwege den toestand in het bedrijf," zoo leest men in het rapport, „en de werkplaatsen moet de opleiding van den leerling voornamelijk in *school*onderwijs verkregen worden en dan gestreefd worden:

1e naar het scheppen van de gelegenheid voor de opleiding tot schoenmaker;

a. in groote plaatsen: door het stichten, in stand houden en/of uitbreiden van vakscholen voor schoenmakers.

b. in kleine plaatsen en plattelands centra's: door het stichten van afdeelingen voor de opleiding tot schoenmaker aan de bestaande en op te richten ambachtsscholen.

2e. Naar een zoodanige regeling dat alle jeugdigen die in het vak opgenomen worden dit onderwijs zullen volgen.

De dagschool voor groote steden moet een driejarigen cursus omvatten. Men meent, dat als aan de ambachtsscholen een zestal leerlingen gegarandeerd kan worden, zij bereid zullen zijn een afdeeling voor schoenmakers te vormen met 3 jarigen cursus. In elk leerjaar zouden dan twee leerlingen komen.

Indien hiertoe een financieele bijdrage door de school gevorderd zou worden, behoort deze voor $^2/_3$ door de werkgevers en voor $^1/_3$ door de werknemersorganisatie betaald te worden.

De Commissie ziet zeer wel in, dat niet voor alle werkkrachten een dergelijke driejarigen leertijd mogelijk is. Voor hen, die door financieele of andere omstandigheden dadelijk in de werkplaats moeten, stelt zij de volgende regelen:

In de collectieve arbeidsovereenkomst worde voor de werkgevers de verplichting opgenomen met hun leerjongens, die

niet jonger dan 14 en niet ouder dan 17 jaar mogen zijn, een leerovereenkomst te sluiten.

De leertijd moet gesteld worden op 3 jaren. Het programma moet door de Centrale Commissie worden ontworpen in overleg met de districtscommissies. Aan het einde van den leertijd moet een onderzoek worden ingesteld naar de vakbekwaamheid van den leerling en een bewijs van bekwaamheid worden uitgereikt.

Waar daartoe gelegenheid bestaat worde aan de ambachtsscholen een vakcursus ingericht voor hen die in de werkplaats worden opgeleid. Het bezoek van deze vakcursussen moet verplicht gesteld worden. Het aantal lesuren behoort 12 te zijn, waarvan 6 buiten den dagelijkschen werktijd (bijv. 2 avonden van telkens 3 uur) en 6 gedurende den werktijd (bijv. 2 middagen van telkens 3 uur).

Hier vinden wij dus het stelsel van de Amerikaansche Wetgeving terug, n.l. een combinatie van vakopleiding in de werkplaats met onderwijs op de vakschool.

Ook vindt men de bepaling opgenomen, dat gedurende de onderwijs-uren, vallende binnen den werktijd, het gewone loon moet uitbetaald worden.

Een heel bijzondere bepaling is de volgende: De departements-commissies treden op als vereenigingen tot bevordering van het leerlingwezen bedoeld bij de Wet op het Nijverheidsonderwijs (art. 39) of werken met vereenigingen of personen buiten het vak samen tot het vormen van zulk een vereeniging.

Zooals men weet regelt de Nijverheidswet het leerlingwezen.

In geval leerlingovereenkomsten tot stand komen volgens de bepalingen der Wet, betaalt het Rijk 70 % der kosten, na aftrek der inkomsten, en onder voorwaarde, dat de Gemeente de overige 30 % voor haar rekening neemt.

Volgens deze Wet kunnen vereenigingen gevormd worden tot bevordering van het leerlingwezen en hebben deze vereenigingen het recht de afsluiting der contracten tusschen patroons en leerlingen te bewerkstelligen. Gemeenten kunnen ook als zoodanige vereenigingen optreden. Uit den aard der zaak zal voor een vooruitstrevende gemeente, die wat voelt voor de jeugd boven den schoolleeftijd, hier mooi werk te doen zijn. Genoemde bepaling der Commissie is m.i. dus zeer gelukkig geformuleerd. Zij geeft den belanghebbenden bij het vak de gelegenheid zich direct met de leerlingovereenkomsten bezig te houden, maar laat hun ook de vrijheid daarbij met de gemeentebesturen samen te werken.

Naast deze opleiding tot arbeider in de schoenmakerij, heeft men er ook een ontworpen voor aanstaande patroons en voor orthopaedische werklieden. Dit wordt genoemd de „middelbare vakopleiding". De Commissie wil daartoe een Centrale Middelbare Vakschool annex Voorlichtingsdienst in het leven roepen. De Centrale Middelbare Vakschool zou zij bij voorkeur in een universiteitsstad (Utrecht of Amsterdam) willen gevestigd zien,

opdat zij in verbinding gebracht kon worden met de klinieken.

De voorlichtingsdienst, aan de school te verbinden, moet advies geven op technisch en commercieel gebied voor de maatschoenmakerij, de schoenreparatie en den schoenhandel.

Hebben wij hier nog slechts te doen met een ontwerp, in Waalwijk vinden wij een *bestaande* vakopleiding. Ik bedoel de Rijksschool voor Leerlooiers en Schoenmakers. Deze school maakt 't ontwerp der Commissie in geenen deele overbodig, zij is n.l. uitsluitend of bijna uitsluitend bedoeld voor aanst. patroons en bedrijfsleiders.

De school omvat twee afdeelingen, de machinale schoenmakerij en de looierijafdeeling.

De laatstgenoemde is sedert 1 April l.l. eigenlijk eerst met recht een school voor lederbereiding geworden. Gedurende enkele jaren werd er alleen looierij-scheikunde onderwezen.

De eerste afdeeling is een echte vakschool, met theoretisch zoowel als practisch onderwijs.

Het blad „De Lederbewerker" van Vrijdag 23 Juli 1920, waaraan ik deze gegevens ontleen, vermeldt dat de school in de 5 jaren van haar bestaan bezocht werdt door 163 dagschoolleerlingen en 276 avondscholieren. De helft der dagschool-leerlingen waren zoons van fabrikanten, de andere helft schoenmakers, kooplieden enz.

Het instituut is voorzien van alle machines op dit gebied en iedere leerling is werkzaam als arbeider aan deze machines. Hij moet de schoenen geheel in elkaar zetten en zooveel paren afleveren tot hij practisch alle werkzaamheden kan verrichten.

Het blad wijst er op, dat deze school de eenige in Europa is op dit gebied, behalve een soortgelijke inrichting in Tsecho-Slowakije.

Dit alles is zeer mooi en nuttig, maar zeker niet minder nuttig is de ontworpen opleiding voor de arbeiders in het bedrijf.

* * *

Een tweede organisatie, die zich de opleiding in haar bedrijf gaat aantrekken is die der Handelsreizigers. Het Bureau voor Sociale Actie, gevormd door verschillende vereenigingen, heeft als een der eerste daden van zijn bestaan, een Commissie benoemd, die een rapport over de opleiding tot handelsreizigers moest ontwerpen. Deze Commissie, bestaande uit de H. H. J. J. Bogeman, P. B. Fontaine Jr., J. A. Lotgering, W. Lucassen J. Nauta en G. Furien bood de 21e Mei l.l. aan het Bureau haar rapport aan. Het Bureau aanvaardde 't zonder noemenswaardige wijziging, en bepaalde, dat het op de jaarvergadering zou worden besproken.

Uit den aard der zaak is voor handelsreizigers een practische opleiding bezwaarlijker dan voor haast elk ander vak.

De Commissie bepaalde zich dan ook tot het theoretisch vakonderwijs. Zij stelde een onderzoek in naar het bestaande han-

delsonderwijs en kwam tot de conclusie, dat dit niet aan de speciale behoefte der handelsreizigers kan voldoen.

Zij wenscht instelling van een drietal diploma's; n.l.

Diploma A, vereischende kennis der Nederl. taal, van Rekenen, Handelsrecht, Handelsaardrijkskunde en Boekhouden.

Diploma B, bovenstaande vakken op uitgebreider schaal plus de kennis van tenminste één vreemde taal.

Diploma C, als boven, uitgebreid met minstens twee vreemde talen, handels-económie en verder doorgevoerde warenkennis.

Voor alle drie zou tevens eenige kennis van omgangs- en beleefdheidsvormen noodig zijn.

Onder warenkennis wenscht de Commissie te verstaan, kennis van manufacturen en confectie, van tabak en sigaren, van consumptie-artikelen, van metaalwaren en van technische artikelen. Voor inspecteurs van verzekeringsmaatschappijen zou onderricht in de verzekerings-techniek gevraagd kunnen worden.

De Commissie wenscht, dat door de gezamenlijke handelsreizigers-vereenigingen cursussen worden georganiseerd ter opleiding voor de diploma's. Zij meent, dat in de steden plaatselijke onderwijs-comité's uit de organisaties moeten gevormd worden, terwijl een landelijk comité voor de eenheid van inrichting en exameneischen behoort te zorgen.

Ter beoordeeling van den levensvatbaarheid van haar plan zou zij in één plaats wenschen te beginnen.

Het plan gaat geheel van de werknemers-organisatie uit. Wel heeft men gevoeld, dat de werkgevers zullen moeten steunen, wil er iets van terecht komen. De Commissie zegt daarvan alleen: „Noodig zal zijn, dat *op een of andere wijze* de medewerking der werkgevers en hunne organisatiën wordt verkregen". In een later gedeelte merkt zij nog op, dat de landelijke Commissie ook werkgevers-organisatiën in haar midden moet kunnen opnemen.

* * *

Het is niet aan te nemen, dat dit voorstel de onverdeelde instemming der betrokkenen zal verwerven. Het examenstelsel toch en het gedifferentreerde diplomeeringsstelsel liggen niet meer in den geest van onzen tijd.

„De Handelsreiziger" het orgaan van de Nederlandsche Handelsreizigers-Vereeniging komt krachtig op tegen het stelsel van drie diploma's. Het blad wijst er op, dat dit stelsel de onmisbare medewerking der betrokkenen niet licht zal verkrijgen. Diploma A bevat niets karakteristieks voor handelsreizigers, dit kan dus gevoegelijk gemist worden. B en C verschillen voornamelijk in de kennis van één taal. Zij zouden gemakkelijk te vereenigen zijn; zoodoende zou men komen tot één diploma. Dit moest echter de kennis van drie talen vorderen.

Dat het diploma verkregen wordt door een examen en niet uitgereikt door de leiders der cursussen is een tweede grief.

Voor de rest kan het blad met het rapport der Commissie medegaan en spreekt het de verwachting uit, dat spoedig de plannen tot uitvoering zullen worden gebracht.

* * *

Een der takken van industrie, waar de behoefte aan vakopleiding tot uiting komt is het confectie-engros-bedrijf te Amsterdam. De Kamer van Arbeid voor de Confectiebedrijven ontmoette bij het verzamelen der statische gegevens, die zij maandelijks naar den Haag moet opzenden, herhaaldelijk van de zijde der werkgevers de klacht, dat er in het confectie-engros-bedrijf een groot gebrek aan geschoold personeel was. In het nummer van 1 Augustus 1920 van „De Kamer van Arbeid" doet de heer Huberts mededeeling van de maatregelen, die de Kamer tengevolge der genoemde klacht heeft genomen.

Zij noodigde de organisaties van werknemers en werkgevers in het bedrijf tot een vergadering uit, ten einde te komen tot een gezamenlijke oplossing van het vraagstuk.

Te voren had de Kamer reeds in eigen boezem overwogen, welke maatregelen eventueel genomen zouden kunnen worden. De volgende middelen werden aangeprezen:

1°. Oprichting van één of meer modelfabrieken, met bekwame werkkrachten als leermeesters.

2°. Het geven van premiën aan geschoolde werklieden voor opleiding van leerlingen in de gewone fabrieken.

De vraag werd besproken — of liever, zooals 't verslag luidt: aangeroerd — of de opleiding zich behoorde uit te strekken tot *de vervaardiging van het geheele product* of dat de opleiding rekening moest houden met het heerschende systeem van deelarbeid.

De Kamer schijnt juist in deze essentieele kwestie geen oordeel te hebben willen uitspreken. Zij bepaalde zich er toe te verklaren, dat alleen succes te verwachten is van maatregelen, die door de betrokkenen in dezen tak van industrie zelven genomen werden. Vandaar dat zij zich bepaalde tot het bijeenroepen der bovengenoemde vergadering.

Het bleek hier, dat van beide zijden de behoefte aan vakopleiding gevoeld werd en er werd een Commissie uit werkgevers- en werknemersbonden gevormd, zoodat spoedig een voorstel van de regeling der vakopleiding tegemoet gezien mag worden.

* * *

Nu de typografen bij collectief contract de leerlingregeling hebben vastgesteld en de practische opleiding in de werkplaats, naast eenige uren vakschool-onderwijs, als opleidingsvorm hebben gekozen, kan het geen verwondering wekken, dat andere, min of meer verwante beroepen tot gelijksoortige overeenkomsten trachten te geraken. Zoo is sedert kort een nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst tot stand gekomen in de boekbinderij.

Bij deze overeenkomst worden de werklieden in twee groepen verdeeld; n.l. de vakarbeiders en de hulpvakarbeiders. Daarnaast komen de leerlingen. De werkgever is verplicht op elke 10 werknemers één leerling in opleiding te hebben.

Leerlingen, die na hun opleiding aan een in te stellen examen voldoen, worden tot de vakarbeiders gerekend.

Zij, die het diploma van bekwaamheid niet behalen, kunnen als hulp-vakarbeider werkzaam zijn.

De eischen aan de vakarbeider te stellen zijn: bekwaamheid tot het verrichten van *alle* werkzaamheden, in staat *zelfstandigen* arbeid te verrichten, de *volle* verantwoordelijkheid te kunnen dragen en aan *alle* voorkomende moeilijkheden het hoofd te kunnen bieden.

Ook van de *hulp*-vakarbeiders wordt geëischt, dat zij het vak kennen, maar *niet*, dat zij de *volle* verantwoordelijkheid kunnen dragen en tegen *alle* moeilijkheden opgewassen zijn.

Een commissie van 6 personen, twee werkgevers en vier werknemers, hebben een concept voor de regeling der opleiding en de examen-eischen geformuleerd.

Ook bij de behandeling dezer aangelegenheden kwam de kwestie: „opleiding aan de werkplaats of op de vakschool" ter sprake.

Het bovenstaande is niet bedoeld als een volledige beschouwing over leerling-opleiding; het zijn slechts enkele grepen, voor de hand liggend genomen.

Ze zijn voldoende om te bewijzen, dat er leven op dit gebied is ontstaan en dat de adviseur voor beroepskeuze, hoe langer hoe meer een terrein achter zich krijgt, waarop zijn raadgevingen zich kunnen verwezenlijken.

De taak der voorlichting neemt bij de uitbreiding van de vakopleiding hoe langer, hoe scherper omlijnde vormen aan.

Er zal natuurlijk een steeds verder doorgevoerde selectie bij de toelating ontstaan. Het is bekend, dat de wensch tot afsluiting van het vak tegen al te grooten toeloop, niet een der zwakste drijfveeren is geweest tot de opneming van een leerlingregeling in de collectieve arbeidsovereenkomsten.

Binnen redelijke grenzen kan deze wensch slechts goede gevolgen hebben. Men zal moeten komen tot een nauwkeurige zifting van geschikte en ongeschikte elementen. De geneeskundige keuring beteekent in dit opzicht reeds zeer veel. In de allereerste plaats moeten aanstaande leerlingen aan lichamelijke eischen beantwoorden. Deze voorlichting bij beroepskeuze is echter niet de eenige, daarnaast zullen andere eischen van geschiktheid moeten onderzocht worden. Zoo kan men op den duur tot den toestand komen dat ongeschikten niet zonder meer uit de opleiding tot een bepaald beroep worden geweerd, maar dat hun tevens den weg wordt gewezen naar wat dan wel voor hen geschikt is.

Door middel van reeds vroeg toegepaste beroepsvoorlichting,

gepaard met uitgebreide vakopleiding en een welgeordend leerlingwezen, kan een rationalisatie in de verdeeling der werkkrachten over de bedrijven worden verkregen, die natuurlijk wel nooit volledig zal zijn en die telkens weer door de economische omstandigheden zal doorkruist worden, maar die toch over het algemeen de anarchie van heden kan opheffen.

E. J. VAN DET.

Beroepskeuze en Psychotechniek.

> Ce qu'il faut.... c'est une collaboration intime de tous ceux que l'éducation de l'adolescence [ouvrière] ne laisse point indifférents: parents, instituteurs, patrons, médecins, pouvoirs publics, etc.
>
> JULIEN FONTÈGNE et ERMINIO SOLARI, Le Travail de la Téléfoniste.

Op 27 en 28 September 1920 heeft te Genève plaats gehad een bijeenkomst van personen uit verschillende landen van Europa, die zich bezig houden met de bestudeering van de wetenschappelijke grondslagen van de voorlichting bij beroepskeuze. Het initiatief hiertoe is uitgegaan van het *Instituut J. J. Rousseau*, een instelling, die onderwijs en opvoeding wil dienen door wetenschappelijk onderzoek der vragen, welke zich op dit gebied voordoen ; de vergaderingen hadden plaats in het laboratorium voor experimenteele psychologie van de universiteit van Genève. Men begrijpt hieruit reeds, dat de vergadering niet ten doel had zich te bemoeien met de verschillende — en zoozeer uiteenloopende — wetenschappen, waarop de voorlichting bij beroepskeuze, wel opgevat, behoort te steunen, maar zich zou beperken tot het onderzoek van de eigenschappen van de individu, oftewel de „psychotechniek'', zooals dan ook uit het nader programma duidelijk bleek : aan de orde zou worden gesteld *aptitudes natives et aptitudes acquises.* In welke mate kunnen de tests, die worden gebruikt om de aangeboren eigenschappen te onderzoeken, ons inlichten omtrent de vatbaarheid voor ontwikkeling, de geschiktheid om aan te leeren ?

Voorzitter der vergaderingen was Dr. ED. CLAPARÈDE, professor aan de universiteit te Genève. Aan de conferentie werd deelgenomen door personen uit België, Frankrijk, Italië, Nederland, Spanje en voorts door een vrij groot getal Zwitsers, deels leerlingen van het *Instituut J. J. Rousseau*, die zich praktisch met psychotechnische onderzoekingen bezig houden, deels mannen en vrouwen, die werkzaam zijn aan de bureaux voor beroepskeuze, welke in vele groote en kleine plaatsen van Zwitserland bestaan.

In opdracht van den Minister van Arbeid waren aanwezig de heer Ant. Folmer, Directeur van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling en schrijver dezes, terwijl Nederland voorts vertegenwoordigd was door Dr. G. A. M. van Wayenburg, privaat-docent in de paedologie aan de stedelijke universiteit van Amsterdam. Uit België trof men de heeren Dr. Brabant, Christiaens en Decroly, van wie de eerste zich tijdens den oorlog o. a. met de keuring van aviateurs had bezig gehouden. Het Fransche Ministerie van Arbeid had gezonden Mlle Marguérite Bourat, inspectrice van Arbeid en de heeren Lahy, psycholoog, die o. a. met keuring voor mitrailleurs was belast geweest, en André Touzaa, technisch directeur van de arbeidsbeurs van het Departement van de Seine ; verder waren uit Frankrijk nog aanwezig de heeren Julien Fontègne, leeraar aan de *Ecole nationale technique* te Straatsburg en Téry. Italië was vertegenwoordigd door den heer Ferrari en Spanje door de heeren Ruiz, Castelle en Miara, verbonden aan het laboratorium voor psychologisch onderzoek van het bureau voor beroepskeuze te Barcelona.

Nadat de voorzitter Maandagochtend de conferentie geopend en de deelnemers welkom geheeten had, stelde hij de volgende drie vragen aan de orde :

de eerste betreffende de te onderzoeken eigenschappen : wanneer is men zeker, dat ontwikkeling niet mogelijk is ; wanneer bestaat daarentegen de kans, dat een eigenschap waarvan de aanwezigheid niet blijkt, latent aanwezig is, zoodat dus de vereischte vaardigheid kan worden aangeleerd ;

de tweede vraag betrof de tests : zijn deze in zooverre betrouwbaar, dat de uitslag onafhankelijk is van de dispositie van het individu, zoodat het onderzoek van denzelfden persoon niet op den eenen dag heel anders kan uitvallen dan op den anderen ;

de derde vraag betrof de methode : de mogelijkheid van uniformiteit in het meten en indeelen.

Het woord was daarna aan de psychologen uit de verschillende landen om te vertellen, hoe zij tot nu toe hebben gewerkt en welke resultaten door hen zijn bereikt. Nu tengevolge der valuta-moeilijkheden geen der Duitsche psychologen, die reeds over een belangrijke ervaring beschikken, ter conferentie aanwezig was, gaf Dr. van Wayenburg op verzoek van den voorzitter uitvoerige mededeelingen over de werkwijze, die door Dr. Moede te Berlijk wordt gevolgd. In het begin van den namiddag werd de conferentie op denzelfden voet voortgezet ; later toog het gezelschap op excursie uit, opdat meer gelegenheid voor persoonlijke kennismaking en rustige gedachtenwisseling in klein gezelschap zou worden gegeven. Het doel van den tocht was het Internationaal Bureau van Arbeid, waar de deelnemers werden rondgeleid en werden toegesproken

door den heer ALBERT THOMAS, die de beteekenis van het bureau uiteenzette.

Op den tweeden dag werden verschillende instrumenten voor het doen van onderzoekingen getoond en beschreven en werd de waarde der tests besproken. Vervolgens ging men over tot behandeling van de derde vraag, hierboven genoemd. Toen de discussies hierover teneinde liepen, scheen het wel, dat de vergadering haar doel als beeindigd zou beschouwen. Dr. VAN WAYENBURG evenwel stelde voor thans een blijvende organisatie te scheppen voor de internationale samenwerking op het gebied der psychotechniek. Van verschillende zijden viel men hem bij : herhaling van de conferentie en stichting van een orgaan werden geopperd. Ten slotte besloot men dat een commissie, samengesteld uit Dr. Ed. CLAPERÈDE, en twee personen uit elk der betrokken landen verdere maatregelen zal treffen. Voor Nederland werden de heeren ANTH. FOLMER en Dr. G. A. M. VAN WAYENBURG in deze Commissie aangewezen.

Feitelijk was de conferentie hiermee beëindigd. Er had daarna echter nog een bezichtiging plaats van het *Instituut J. J. Rousseau*, waarbij vele tests voor het intelligentie-onderzoek werden vertoond en van het daarmee verzamelde materiaal inzage werd gegeven. In de laatste jaren hebben onderzoekingen plaats gehad naar de eigenschappen vereischt voor de beroepen van méchanicien en van naaister. Ook de tests, ontworpen voor het keuren der aspiranten voor deze vakken, werden gedemonstreerd.

Vraagt men ten slotte, of op de conferentie bevredigend antwoord gegeven werd op de door Prof. CLAPARÈDE gestelde vragen, dan moet het antwoord ontkennend luiden. Het zou onjuist zijn hieruit af te leiden, dat de conferentie teleurstelde. Teleurgesteld wordt hij, die verwachtingen moet opgeven. Hier werden geen verwachtingen opgegeven, niemand zal op grond der discussie beweren, dat geen bevredigend antwoord mogelijk is; het eenige wat men zeggen kan is dit : de psychotechniek is nog niet zoo ver. Nog niet zoover, dit houdt een belofte in : wij zullen verder komen — hóéver zal moeten blijken. De psychotechniek is bezig een nieuw terrein van wetenschap te ontdekken. Men kreeg wel den indruk, dat die perspectieven van meer belang zijn, dan de thans reeds bereikte resultaten. Twijfel aan de waarde van de experimenten, die werden beschreven en de instrumenten, die werden vertoond, was gerechtvaardigd. Verscheidene maakten den indruk van onhandige eerste pogingen, trouwens de ontwerpers waren bescheiden genoeg zelf hun vondsten als zoodanig voor te stellen, en daarin vindt weer de hoop op de toekomst grond. Immers met die bescheidenheid gaat samen de vaste wil om te zoeken en iets beters te vinden. En met te meer ijver en moed zoekt men omdat ook thans reeds de psychotechniek telkens toont waarde voor de praktijk te bezitten.

Treffend waren de door Dr. BRABANT genoemde cijfers omtrent de vermindering van vliegongelukken na de invoering van keuring der aviateurs.

Op het beperkt terrein van een enkel beroep, dat bijzondere eischen stelt, kan de psychotechniek door te bestudeeren, welke eigenschappen voor hem, die het uitoefent, onontbeerlijk zijn te achten, en hoe betrouwbaar door een eenvoudig onderzoek is na te gaan of deze eigenschappen bij aspiranten in voldoende mate aanwezig zijn, belangrijke diensten bewijzen. Het was merkwaardig te vernemen, hoe voorzichtig zij, die hun werk maken van het keuren van werklieden voor industrieele ondernemingen, zich plegen uit te laten: zij constateeren, wat zij constateeren kunnen, maar laten het trekken der conclusie over aan den werkgever of werknemer die hen raadpleegt. Absolute uitspraken moet men niet van hen eischen. Dat evenwel hun relatieve aanwijzingen van waarde zullen zijn voor het welzijn van de individuen en voor besparing in de groote ondernemingen, mag op grond van de thans reeds opgedane ervaring als vaststaande worden aangenomen. Ook bij de zorg voor de algemeene veiligheid heeft de overheid niet te veronachtzamen de resultaten der nieuwe wetenschap.

Welke waarde heeft zij voor de voorlichting bij beroepskeuze? Bij de voorlichting bij beroepskeuze valt in aanmerking te nemen het gansche maatschappelijke leven, met al zijn beroepen, en de gansche mensch, met al zijn physische en intellectueele, psychische en ethische hoedanigheden, met zijn wenschen en met zijn hulpbronnen. Het is duidelijk, dat veel hiervan ligt buiten het terrein van de psychotechniek, terwijl dan nog op haar terrein, zooals gezegd, de psychotechniek zich tot relatieve aanwijzingen moet bepalen. Het is er thans nog verre van, dat zij tot het geven van deze aanwijzingen in staat is; daarvoor is deze wetenschap nog te jong. Het is nog slechts een kleine minderheid van al de werkzaamheden, waarmee menschen hun brood verdienen, die in studie is genomen en ook daar is het nog een probeeren en weer verbeteren.

Van belang is het te vernemen hoe te Barcelona de psychotechniek aan de voorlichting bij beroepskeuze wordt dienstbaar gemaakt. Het bureau telt verschillende afdeelingen; jeugdige personen en hunne ouders worden het eerst ingelicht omtrent gelegenheid tot opleiding, omtrent vooruitzichten, vacante plaatsen enz. Indien op grond daarvan de keuze op een beroep wordt gevestigd, dan volgt een physiologisch en psychologisch onderzoek. Dat de afdeeling, die dit laatste tot taak heeft, naast het onderzoek der individuen zeer veel werk heeft met het verzamelen van materiaal (kennis der voor de verschillende beroepen vereischte hoedanigheden en het ontwerpen van tests voor het onderzoek daarvan) spreekt vanzelf. Wanneer men weet, dat deze afdeeling nog slechts

eenige maanden functioneert, dan begrijpt men, dat zij nog over weinig materiaal en weinig ervaring beschikt.

Maar het is tevens duidelijk dat de voorlichting voor beroepskeuze niet hoeft te wachten tot de psychotechniek haar onderzoekingen zal hebben verveelvuldigd en haar methoden zal hebben verbeterd. Er zijn heel wat vragen, waaromtrent jonge menschen en hun leidslieden wenschen te worden voorgelicht en waarop een zeer bepaald antwoord te geven is. Er wordt heel wat hulp verlangd bij het kiezen en het zoeken van een beroep, die verleend kan worden.

In verschillende kantons van Zwitserland heeft men reeds jarenlange ervaring op dit gebied opgedaan en is een goede organisatie van de voorlichting bij beroepskeuze tot stand gebracht. Jaarlijks komen zij, die op dit gebied werkzaam zijn te samen, maken kennis en bespreken allerhande vragen der praktijk. De inleidingen tot deze besprekingen worden naderhand gebundeld uitgegeven. Het was dit jaar de derde bijeenkomst van dezen aard. Zij had plaats te Genève op 24 en 25 September.

Een paar honderd personen waren opgekomen; behalve leiders van bureaux voor beroepskeuze trof men velen aan, die in het ambachtonderwijs en in de industrie met de jeugd te maken hebben. Wie de vergadering zag en de discussies volgde, moest wel den indruk krijgen dat de voorlichting bij beroepskeuze een belangrijke plaats in het volksleven is gaan innemen. Wanneer zal Nederland zoover zijn, dat overal in den lande mannen en vrouwen al hun krachten aan dezen arbeid wijden?

Het zou nu geen zin hebben hier in bizonderheden op het verhandelde in te gaan, ook daarom niet, omdat het voor een groot deel nauw verband houdt met plaatselijke omstandigheden. De ontwikkeling der beweging in het algemeen te kennen kan evenwel ook voor ons zijn belang hebben.

De Zwitsersche bureaux zijn begonnen met het plaatsen van leerjongens in de ambachten; de industrie en de landbouw worden thans mede binnen den gezichtskring getrokken; de zgn. hoogere beroepen vallen daarbuiten. Reeds spoedig heeft men ingezien, dat het vraagstuk voor meisjes en vrouwen van niet minder gewicht is als voor jongens en men heeft het mannelijk personeel met vrouwelijk aangevuld. De jaarvergadering van 1919 was geheel aan de voorlichting van vrouwen bij beroepskeuze gewijd. De dan gehouden toespraken wekken den indruk, dat de vrouwelijke voorlichtingsdienst de grenzen van het gebied zijner werkzaamheid wijder trekt dan de mannelijke.

Een nauwe samenwerking met de lagere scholen, avondscholen en ambachtsscholen, voorts met de patroonsvereenigingen en vakvereenigingen e. d. is hier en daar tot stand gebracht. Het is voornamenlijk door deze laatste, dat men

een rijk materiaal van gegevens van allerlei aard verzamelt.

De eigenlijke taak van den raadgever bestaat hierin, dat hij dit materiaal ter beschikking stelt van hen, die zijn raad komen inwinnen, dat hij hun alle inlichtingen geeft die zij vragen en meer: alles meedeelt, wat van belang kan zijn, hij perspectieven opent en waarschuwingen doet hooren. De eerbied voor het gezin en ook het besef van de waarde der banden met het gezin voor den jongen mensch, die het leven ingaat, leiden er toe, dat men overleg met de ouders zoekt en het zijn zij, die de beslissing hebben te nemen. De individueele vrijheid geldt in Zwitserland voor een groot goed.

In de meeste kantons zijn de voorlichting en de bemiddeling bij het zoeken van een plaats in één hand. Wanneer dus de beslissing is genomen — ook al druischt deze in tegen hetgeen de raadgever verstandig had geoordeeld — dan helpt hij met zijn connecties, zoo noodig zoekt hij financieele hulp. Is dan de jongen of het meisje geplaatst, dan laat men van verschillende zijden zich op de hoogte houden van het verloop en verleent zoo noodig verdere hulp.

Waar de bureaux aldus zijn georganiseerd, daar komt het personeel er toe zich geheel in dienst te stellen van de belangen der jeugdige aspiranten, hun in allerlei opzicht behulpzaam te zijn, opdat zij goed op weg zullen worden gebracht en de moeilijkheden en gevaren, die opkomen, zullen worden overwonnen.

Het is duidelijk, dat in dezen arbeid der raadgevers de menschenkennis, uit intuïtie en ervaring, een groote rol speelt. De kennis, die de vrucht is van psychotechnisch onderzoek was tot dusver in de practijk der Zwitsersche bureaux onbekend [1]). Het is te verwachten, dat men thans zal trachten na te gaan, hoe de experimenteele psychologie, die, zooals een der sprekers uit een boek van Prof. Claparède aanhaalde, de controle op de intuïtie is, kan worden dienstbaar gemaakt, opdat nauwkeuriger en betrouwbaarder voorlichting mogelijk worde. Het onderwerp werd namelijk op de bovengenoemde Jaarvergadering ingeleid door de heeren Julien Fontègne, uit Straatsburg en Prof. Pierre Bovet, hoogleeraar der universiteit en directeur van het *Instituut J. J. Rousseau* te Genève. De levenskracht der Zwitsersche beweging geeft wel te vertrouwen, dat zij geen mogelijkheden tot vervolmaking van den arbeid onbeproefd zal laten. Het zal voor Nederland van belang zijn om — zelf strevende — de ervaringen van een ons in veel opzichten verwant volk gade te slaan.

's-Gravenhage, October 1920.

P. A. van Toorenburg.

---

1) In Straatsburg heeft men eenvoudige proeven toegepast bij het schiften van een te groot aanbod van leerlingen voor een bepaald vak.

Verslag van de Federatievergadering der Commissies voor de Beroepskeuze in Nederland op 17 Juli 1920 in 't Gemeentehuis te Zaandam.

Aanwezig: de afgevaardigden der Commissies van Amsterdam, Rotterdam, Arnhem, Hoogeveen, Purmerend, Utrecht, Hilversum, de leden der Zaandamsche Commissie, benevens de Wethouders, de heeren DONIA en VAN VELZEN, als vertegenwoordigers van het Gemeentebestuur van Zaandam, de wethouder van Hilversum en de Referendaris der gemeente Utrecht.

Kennisgeving van verhindering was ingekomen van de afgevaardigden van Apeldoorn en den Haag, terwijl de afgevaardigde van Deventer om bijzondere redenen niet ter vergadering meenden te moeten komen.

Na de officieele inleiding en opening krijgt het eerst Dr. VAN DER LOO, schoolarts te Zaandam, tevens lid der Commissie, het woord, ter bespreking van het punt: *Onderzoek en adviezen der Commissie.*

Spreker wijst op de propaganda der Zaandamsche Commissie door plaatsing van artikelen betreffende de noodzakelijkheid van voorlichting bij Beroepskeuze. Voorzitter en Secretaris houden elken Maandagavond zitting in het gemeentehuis, waar de ouders, die raad noodig hebben, worden ontvangen. Gevraagd wordt, welk beroep aanvankelijk voor en door het kind werd gekozen, daarna ontvangt de betrokken onderwijzer een formulier ter invulling van zijn leerling en wordt den schoolarts opgedragen een lichamelijk onderzoek in te stellen in verband met het gekozen beroep. Na de ingekomen rapporten wordt den ouders medegedeeld of hun kind geschikt, minder geschikt of ongeschikt is voor den eerstgekozen werkkring. Hoe de rapporten ook uitvallen, er wordt aan de hand van deze en in overleg met de ouders gezocht naar een beroep, overeenkomstig den geestelijken aanleg en de lichamelijke gesteldheid van het kind; de plaatsing geschiedt door de Commissie met behulp der ouders, waarbij vooral gelet wordt op de omgeving, waarin het kind komt. Met een paar voorbeelden toont spreker aan, dat geneeskundig onderzoek noodig is, b.v. een jongen met zwakke longen moet een vak kiezen in de buitenlucht; een ventje, tenger van gestalte, is minder geschikt voor smid, enz. Ook psychologisch onderzoek wordt door hem besproken. In Zaandam is men er reeds mee begonnen. Toegepast kan worden het systeem BINET en SIMON, proefondervindelijk als juist bevonden, in verschillende landen toegepast om daarmede het ontwikkelingspeil der kinderen te bepalen. Spreker raadt aan hiermede te beginnen, omdat het rapport der onderwijzers, volgens zijn oordeel, dikwijls onbetrouwbaar is.

De heer KOOL (Rotterdam) is 't niet met Dr. VAN DER LOO eens. Het materiaal moet worden verkregen van den onder-

wijzer, die geruimen tijd, soms jaren, het kind heeft geobserveerd en niet volgens BINET en SIMON, welk systeem goede diensten kan bewijzen bij een onderzoek naar achterlijke kinderen.

De heer VAN DET (Amsterdam) dankt voor de uiteenzetting der werkzaamheden van de Zaandamsche Commissie en deelt een en ander mede over de werking van 't bureau te Amsterdam. Hij sluit zich aan bij den vorigen spreker en komt op tegen de uitdrukking, dat het advies der onderwijzers dikwijls onbetrouwbaar is. Er zijn drie bronnen, waaruit men 't kind kan leeren kennen, n.l. de ouders, de onderwijzers en 't kind zelf. Van al deze moet gebruik gemaakt worden. Dit is 't practische werk van het bureau, hetwelk voorop moet staan, waarna de wetenschappelijke zijde kan worden bezien. Van den onderwijzer moet men zooveel mogelijk gegevens zien te krijgen. Deze heeft van het kind een verzameling moment-fotografiën en daaruit kan worden geconcludeerd, welke beroepen voor het kind zijn uitgesloten. Bij het kiezen van een beroep moet men uitgaan van het kind zelf.

De heer PEETOOM (Landsmeer) voelt het bezwaar om bij groote klassen, welke elk jaar van onderwijzer verwisselen, grondige adviezen te verstrekken omtrent den leerling.

Dr. GUNNING (Hilversum) waarschuwt tegen dillettantisme bij de toepassing van het psychologisch onderzoek; om dit goed uit te voeren is veel routine noodig; ook van medici.

Dr. VAN DER LOO (Zaandam) erkent, dat het psychologisch onderzoek niet gemakkelijk is, maar de uitkomsten nemen in betrouwbaarheid toe, als men ze geregeld toepast. Men moet er maar mee beginnen.

De voorzitter wenscht omtrent dit punt nog in 't midden te brengen, dat hij volkomen instemt met het gesprokene door den heer VAN DET. Zijn standpunt is, men moet uitgaan van 't kind zelf. Het kind uit zich in 't bijzijn der ouders, onderwijzers en allen, die aan zijn opvoeding meewerken. Indien deze het in zijn uiting naar buiten volgen, zullen zij daarin richting vinden voor de keuze van een bepaald beroep en uitschakelen den werkkring, waarvoor het kind ongeschikt is. Het kennen van het kind is de grond van elk advies van de Commissie. Verder merkt hij op, dat de adviezen der onderwijzers niet onbetrouwbaar, doch steeds onvolledig blijven. Het psychologisch onderzoek dient om dit aan te vullen.

De heer JONGSMA (Purmerend) wenscht in het formulier aan de ouders, in gebruik bij de Commissie te Zaandam, aan te vullen de vraag: „Wat doet het kind in zijn vrijen tijd het „liefst"?

Alsnu komt aan de orde het tweede punt, n.l. *Beroepskeuze en Arbeidsbeurs.*

De heer VAN MEYER deelt mede, dat de kwestie Beroepskeuze

en Arbeidsbeurs reeds het vorige jaar op de eerste landelijke vergadering te Utrecht een punt van bespreking en strijd is geweest. In Zaandam is men dienaangaande tot een oplossing gekomen. De Wethouder van Sociale zaken te Zaandam heeft daartoe een bijeenkomst uitgeschreven van de leden van de Commissie van Toezicht op de Arbeidsbeurs en die der Beroepskeuze, teneinde na te gaan, of en in hoeverre samenwerking tusschen beide instellingen gewenscht en mogelijk is. Bij dat onderhoud was uitgenoodigd de heer DETIGER, Directeur der Arbeidsbeurs te Amsterdam. Na breedvoerige besprekingen aangaande de taak der beide Commissies kon men niet tot een oplossing komen. Alleen werd de wensch naar voren gebracht; de Directeur der Zaandamsche Arbeidsbeurs in de Commissie voor de Beroepskeuze als lid op te nemen. Daarop had, op verlangen van genoemden wethouder, een samenkomst plaats van afgevaardigden der beide Commissies, ten einde na te gaan, hoe samenwerking alsnog in 't belang van den leerling gewenscht was. Dit overleg leidde tot de conclusie, geformuleerd in een drietal artikelen, waarvan de inhoud overeenkomt met het volgende:

Wenden leerlingen zich tot de Commissie voor Beroepskeuze dan volgt na haar advies plaatsing, waarbij zoo noodig gebruik gemaakt wordt van de Arbeidsbeurs. Melden bedoelde leerlingen zich bij de laatste aan, dan worden deze verwezen voor onderzoek en advies tot de Commissie. In elk geval blijft de plaatsing aan de Commissie voor de Beroepskeuze, die, in onderscheid met de Arbeidsbeurs, een hoogere taak heeft te vervullen dan deze, omdat het belang van het kind daarbij voor op staat. Op dien grondslag heeft er tot heden een vruchtbare samenwerking plaats gehad.

De heer GROEN, Directeur der Arbeidsbeurs te Zaandam, kan zich niet geheel vereenigen met de toelichting van den Voorzitter. Spreker heeft een vorm gezocht, waardoor samenwerking mogelijk is om goede resultaten te bereiken. De Beroepskeuze is voor het kind. In den beginne ging samenwerking niet, nu gaat het goed. Na aanmelding bij de Commissie voor de Beroepskeuze is advies niet voldoende, dient plaatsing te volgen. Hierbij oordeelt hij samenwerking der beide instellingen noodig. Hij meent, dat de Commissie voor de Beroepskeuze daartoe er zelf niet op uit moet gaan, waarom hij deze Commissie wenscht ondergebracht te zien bij de Arbeidsbeurs.

De heer VAN MEYER deelt mede, dat de Directeur der Arbeidsbeurs als lid der Commissie de plaatsing mede kan bevorderen, doch doet dit dan niet als Directeur der Arbeidsbeurs.

De Commissie voor de Beroepskeuze houdt de plaatsing aan zich, door in de plaatselijke bladen opgave te verstrekken van die leerlingen, die door haar geadviseerd, nog niet geplaatst zijn.

De heer SYSLING (Secretaris C. v. B. te Rotterdam) brengt naar voren: De kwestie van plaatsing in samenwerking met de

Arbeidsbeurs is een kiesche zaak. De Arbeidsbeurs denkt te veel aan 't materieele, zij plaatst werkkrachten, onverschillig voor welken arbeid, om de werkloosheid tegen te gaan. De plaatsing door de Beroepskeuze moet geschieden op meer zuivere wijze en heeft daardoor een andere manier van werken.

De heer Kool (Rotterdam) wijst er op, dat de kinderen zijn ondergebracht op verschillende onderwijsinrichtingen als de lagere school, 't m.u.l.o. onderwijs en dergelijke. Allen zijn leerlingen en vragen advies voor hun verdere opleiding, teneinde zich te bekwamen voor het te kiezen vak. Op dien grond behoort Beroepskeuze bij Onderwijs en niet bij de Arbeidsbeurs. Met behulp der Beroepskeuze wordt steeds gezocht naar een plaats, waar 't kind wat leert. Hier heeft men dus aan opvoeding te denken. Wil men de Commissie voor de Beroepskeuze bij de Arbeidsbeurs onderbrengen, zoo moet zij daar een afzonderlijke plaats innemen.

Dr. Gunning (Hilversum) zegt: Er moet éen nauw contact zijn tusschen Arbeidsbeurs en Beroepskeuze. Te Hilversum is de Directeur der Arbeidsbeurs ambtshalve toegevoegd aan de Commissie voor de Beroepskeuze en wrijvingen zijn daar onbekend. Toch zijn Arbeidsbeurs en Beroepskeuze twee onderscheidene zaken, maar bij de Arbeidsbeurs moet men weer onderscheiden tusschen arbeidsbemiddeling voor volwassenen en arbeidsverdeeling voor onvolwassenen, welke in karakter zeer verschillend zijn. Bij de laatste komen allerlei opvoedkundige kwesties te berde, bij de eerste niet. Het kind heeft opleiding noodig, maar de ouders zoeken veelal arbeidsbemiddeling. Spreker kan zich niet vereenigen met het standpunt der Beroepskeuze te Zaandam, die plaatsing zoekt voor haar cliënten door middel van adverteeren. De beste regeling acht spreker, dat aan de arbeidsbeurs een afzonderlijke afdeeling zij voor de arbeidsbemiddeling van jeugdige personen, die in nauw contact staat tot het bureau voor Beroepskeuze en dat zijn jeugdige klanten, alvorens hun aan plaatsing te helpen, eerst naar de Commissie voor Beroepskeuze verwijst, om daar advies te ontvangen, welk beroep voor hen het beste is.

De heer van Geelen (Utrecht) meent, dat de Beroepskeuze de handen vol heeft met de organisatie van de voorlichting. Hij sluit zich aan bij de opvatting van Dr. Gunning en wil een afzonderlijke afdeeling aan de arbeidsbeurs onder leiding van een paedagoog.

De heer van Det (Amsterdam) over de Arbeidsbeurs sprekende, geeft te verstaan, dat die een zuivere markt is van arbeidskrachten, die zich daar komen aanbieden en waar deze met patroons in aanraking worden gebracht. De arbeidsbeurs is dus makelaar in arbeidskrachten. Daarbij is het plicht van deze instelling alle arbeiders op dezelfde wijze te behandelen, geen voortrekking van den een boven den ander. In zake beroepsgeschiktheid mag de arbeidsbeurs geen onderzoek doen.

Zij moet plaatsen, waarom wordt gevraagd, zonder meer, zelfs buiten advies der Commissie voor de Beroepskeuze. De Arbeidsbeurs streeft naar een groot aantal plaatsingen. Men noemt dit typisch plaatsingen stampen. De beroepskeuze begint met allerlei inlichtingen bij de ouders, onderwijzers en geneeskundigen. Veel ouders komen bij de Commissie voor de Beroepskeuze om raad en inlichtingen. Vooral, waar 't betreft het voortgezet onderwijs, vakopleiding, vakonderwijs, enz. Zij stelt zich daartoe persoonlijk in verbinding met de leiders dier verschillende onderwijsinrichtingen. Dit is geen arbeidsbemiddeling.

Worden de jongens of meisjes geplaatst bij vakopleiding, dan geschiedt dit als leerling, waarbij het persoonlijk element het zwaarste weegt. Er wordt tevens nagegaan, of zij bij hun leermeester wel op hun plaats zijn. Jongens of meisjes, die geen vakopleiding kunnen krijgen en die dadelijk zich willen aanbieden, daar, waar arbeidskrachten worden gevraagd, worden verwezen naar de arbeidsbeurzen.

De Commissie voor de Beroepskeuze heeft dus tot taak, eerstens een alzijdig onderzoek in te stellen, daarna adviseert zij voor vervolgonderwijs, vakonderwijs, vakopleiding en het kiezen van een geschikt beroep voor het kind. De kinderen, die als ongeschoolde werkkrachten een plaats moeten hebben, dat is de rest, is voor de arbeidsbeurs.

De heer van Meyer (Zaandam) verklaart, dat de Zaandamsche Commissie hetzelfde standpunt inneemt als door den heer van Det geschetst. Zij houdt aan zich kinderen te plaatsen, hetgeen zij naar buiten uitspreekt door bekendmaking in de pers van jeugdige personen, die door haar zijn geadviseerd en waarvoor geschikte plaatsing wordt gezocht. Beschikt de arbeidsbeurs over goede aanvragen voor plaatsing, dan zal de Commissie daarvan natuurlijk een dankbaar gebruik maken.

De Voorzitter zal er prijs op stellen, zoo de vergadering zich over 't standpunt Beroepskeuze Arbeidsbeurs uitspreekt. De afgevaardigde van Rotterdam wil eerst de zaak in zijn Commissie bespreken en acht het beter nog geen beslissing te nemen. De andere afgevaardigden stemmen hiermede in en raden voorzichtigheid aan. De zaak zal zich van zelf mettertijd ontwikkelen. Er wordt omtrent dit punt dus geen conclusie genomen.

De Voorzitter stelt voor, wegens het vergevorderd uur, de bespreking van de overige punten der agenda uit te stellen tot de volgende bijeenkomst. Hiermede kan men zich vereenigen, hoewel er stemmen opgaan omtrent het ingediende ontwerpreglement.

De heer Kool (Rotterdam) wil door een voorloopig bestuur het ontwerpreglement laten herzien, opdat er een organisatie komt, die op de hoogte is met het werken der verschillende Commissies van Beroepskeuze en deze met raad en daad kan terzijde staan. Daartoe is o.a. noodig een blijvend bestuur uit en

door de leden gekozen en geen bestuur, dat telkens wisselt al naar de plaats, waar de jaarlijksche ledenvergadering wordt gehouden, zooals in het concept-reglement wordt voorgesteld.

De heer VAN MEVER (Zaandam) wijst op het concept-reglement, rondgezonden aan de afgevaardigden. Daarin moet o.a. worden vastgelegd, dat een bestuur zorgt, alles wat op 't gebied van beroepskeuze verschijnt, aan de afdeelingen wordt toegezonden. Dit kan ook worden opgedragen aan één persoon. Omtrent de wenschelijkheid van een te stichten organisatie heeft men zich reeds in 1919 te Utrecht in bevestigenden zin uitgesproken.

Op voorstel van den heer VAN DET wordt besloten een Vereeniging te vormen in plaats van een Federatie.

De heer DORJEE (Zaandam) stelt voor een drietal personen uit de verschillende plaatsen aan te wijzen om het ontwerp-reglement na te gaan en nader vast te stellen.

Besloten wordt daarvoor uit te noodigen: de heeren VAN DET (Amsterdam), SYSLING (Rotterdam) en VAN MEVER (Zaandam), die zich bereidwillig beschikbaar stellen.

De heer SYSLING (Rotterdam) wil als plaats voor de volgende vergadering Rotterdam zien aangewezen, omdat de zaak der beroepskeuze daar nog in haar opkomst is.

De heer VAN MEVER (Zaandam) acht, met het oog op de kosten en de kans van grooter bezoek, beter het centrum der bestaande commissies als vergaderplaats daarvoor geschikt en beveelt Amsterdam aan.

Hiertoe wordt besloten.

Nadat de heer VAN DET (Amsterdam) het Gemeentebestuur van Zaandam voor de goede ontvangst en de heer SYSLING (Rotterdam) den voorzitter voor zijn uitnemende leiding een woord van dank hadden gebracht, werd de bijeenkomst omstreeks half zes met een kort afscheidswoord van den Voorzitter gesloten.

Vergadering met Directeuren van Arbeidsbeurzen.

Op uitnoodiging en onder voorzitterschap van den Directeur van den Rijksdienst der W. V. en A. B. kwamen directeuren van arbeidsbeurzen 18 Oct. j.l. te 's-Gravenhage ter vergadering bijeen. Het eerste punt der agenda luidende: De arbeidsbemiddeling op de zeeliedenconferentie te Genua en wat uit de daar gehouden besprekingen voortvloeit werd, door den voorzitter ingeleid. Deze behandelde zoowel de conferentie van Genua als die van Washington. De besluiten van die conferenties zullen ook voor ons land de lijn aangeven, waarin de

arbeidsbemiddeling zich zal ontwikkelen. En daarom is het gewenscht dat de directeuren der arbeidsbeurzen, zich behoorlijk van de genomen besluiten op de hoogte stellen. Daarom ging spreker de voornaamste bepalingen der conventies na, zette de bedoelingen uiteen en vergeleek ze met hetgeen hier te lande reeds bestaat. Over het algemeen voldoet ons land aan de conventie voorzoover niet, zal een tegemoetkoming er aan wel geen overkomelijke bezwaren ontmoeten.

Punt 2. „De samenwerking met de arbeidsbeurs voor den Oud-Indischen Militair te Nijmegen", gaf tot weinig bespreking aanleiding. Met die arbeidsbeurs is een regeling getroffen, waarmede de arbeidsbeurzen schriftelijk waren in kennis gesteld. Bezwaren tegen deze regeling werden niet geuit, wel wenschen met betrekking er toe.

Over punt 3: „Wat is te leeren uit de tentoonstelling te 's-Hertogenbosch" hield de heer H. H. Roodschild, commies bij den Rijksdienst, een inleiding, welke elders in dit nummer is te vinden.

Naar aanleiding dezer inleiding en de gehouden tentoonstelling werden verschillende wenschen geuit. Algemeen was men er voor, dergelijke tentoonstellingen te herhalen en dan voor de eerste maal b.v. over twee jaren en dan voor de rustige bestudeering van al hetgeen op eene tentoonstelling gebracht kan worden een of twee dagen tijd te geven. Verder werd gevraagd, over het tentoongestelde dan tegelijkertijd inleidingen te doen houden, tijdens den duur der tentoonstelling.

Ter voorbereiding eener volgende tentoonstelling die wel weer van de Vereeniging van Ned. Arbeidsbeurzen zal uitgaan zal eene Commissie worden benoemd, bestaande uit Directeuren en ambtenaren van den Dienst.

Punt 4: „Hoe worden in de leiding der districts-bemiddeling besturen en commissies der plaatselijke arbeidsbeurzen en correspondentschappen het best betrokken", werd door den Voorzitter ingeleid.

Onderscheidene meeningen werden te dezen aanzien geuit. Sommigen meenden dat zoo'n medezeggingsschap der correspondentschappen aanwakkerend zal werken. Er waren anderen, die oordeelden dat over het punt nog geen vaste meening kan zijn gevestigd. Zij zagen daarom gaarne de bespreking op een latere vergadering voortgezet. Aldus werd besloten.

Het laatste punt van de agenda: „De uitsluiting van werkzoekenden van de bemiddeling als maatregel van orde, krachtens reglement of verordening der arbeidsbeurzen, in verband met de bepalingen omtrent uitkeeringen bij werkloosheid", gaf aanleiding tot uitvoerige besprekingen. Door enkele directeuren werd gewezen op de noodzakelijkheid in het belang van een behoorlijke werking der bemiddeling, van het hebben van strafbepalingen. Zij, die b.v. van het zelf vinden van werk en het doen afvoeren hunner inschrijving, de districtsarbeidsbeurs

onkundig laten, veroorzaken een euvel, dat groot nadeel bezorgt aan patroons en arbeiders beiden. Neemt een arbeidsbeurs hiertegen niet hare maatregelen, dan zullen deze daarvan zelf de dupe worden. Over het bezwaar dezer nalatigheid waren het alle directeuren wel eens, niet echter over de maatregelen die daartegen zijn te nemen. Niet alle reglementen bevatten dienaangaande bepalingen, doch onderscheidene wel, laatstgenoemden sluiten de nalatigen gedurende korten of langen tijd van de bemiddeling uit. Men was het er over eens, dat hierin zooveel mogelijk gelijkvormigheid moest komen in de eene of de andere richting.

In verband hiermede kwam tevens ter sprake de bepaling uit het „Werkloosheidsbesluit 1917", dat zij, die zich niet dadelijk als werkzoekende bij het orgaan der arbeidsbeurs laten inschrijven geen uitkeering uit een door het Rijk en gemeente gesubsidieerde werkloozenkas mogen ontvangen. Weigert nu een directeur eener arbeidsbeurs onmiddellijke inschrijving, dan is het de vraag of de betrokken werklooze voor den duur van de uitsluiting der bemiddeling, zoolang hij dus niet is ingeschreven, recht heeft op uitkeering uit de werkloozenkas.

Uit de besprekingen bleek, dat in vele gemeenten de besturen der werkloozenkassen op het standpunt staan, dat in zoodanig geval door hen niet wordt uitgekeerd; zij zien in, dat het zeer noodig is, den goeden gang der arbeidsbemiddeling te handhaven.

Ontginning van woeste gronden in Nederland.

Reeds meerdere malen is in dit tijdschrift geschreven over de Rijkscommissie tot wier taak het behoort den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van advies te dienen inzake de ontginning van woeste gronden. In het vorige nummer nog namen we een artikel over uit de „Zuid-Willemsvaart", hetwelk over deze zaak handelde.

Thans is verschenen deel I van de „Rapporten en Voorstellen betreffende de ontginning van woeste gronden in Nederland" ('s-Gravenhage, Gebr. J. en H. van Langenhuijsen), waarvan hier een overzicht moge volgen.

Uit de inleiding, gericht tot den Minister van Landbouw, blijkt, dat de commissie reeds heeft ingezonden een rapport omtrent de bestrijding van werkloosheid door ontginning van woeste gronden. Dit rapport is tot nu toe helaas niet openbaar gemaakt. We hopen dat zulks alsnog zal geschieden.

De taak der commissie komt duidelijk naar voren in de installatierede van den Minister, (reeds in haar geheel opgenomen op blz. 365 van de vorige jaargang) waaraan we het volgende ontleenen:

„In het bijzonder dient de vraag overwogen te worden of „door krachtige bevordering der ontginningen niet kan worden „medegewerkt tot verruiming der werkgelegenheid en aldus „kan bestreden worden die in bijna alle landen heerschende „kanker, de werkloosheid.”

„Een ander niet minder gewichtig punt moet bij de vraag, „in welke banen de ontginningen moeten geleid worden, onder „de oogen worden gezien.”

„Het is dit:”

„Kunnen de in cultuur te brengen gronden ook leiden tot „de stichting van boerderijen van beperkten omvang; kunnen „er waarborgen gevonden worden om aldus behoorlijk gelegen-„heid te geven, dat er zich een krachtige, onafhankelijke „boerenstand op deze gronden vestigt.”

„Daarbij moeten natuurlijk ook waarborgen gevonden worden, „opdat hetgeen in die richting eenmaal is opgezet, ook be-„houden blijve.”

„Ik zou het op prijs stellen, indien Uwe Commissie het groote „vraagstuk der ontginning aldus zou willen bestudeeren, dat zij „allereerst haar aandacht wijde aan de resultaten, die tot dusver „met staatsbemoeiingen op dit gebied verkregen werden.”

„Dan zou zij daaraan kunnen vastknoopen de vraag, of de „thans geldende bestaande regelen te wijzigen of aan te vullen „zouden zijn en ook, of wellicht niet in krachtiger tempo dan „tot heden die staatshulp zou zijn te verleenen.”

De commissie begint haar rapport met een verslag over de ontginningen in Nederland na 1900. Een viertal staten lichten een en ander met cijfers toe. Deze cijfers zijn zeer belangrijk. We zien er uit dat van 1901 af, toen in totaal 1411 H.A. heidegrond en zandgrond werden ontgonnen, het aantal hectaren dat jaarlijks aan de ontgonnen grond werd toegevoegd, vrij geregeld belangrijk steeg.

De stijging van het aantal hectaren dat ontgonnen werd is als volgt: in 1901 1411; in 1902 3121; in 1903 3680; in 1904 3730; in 1905 2940; in 1906 3051; in 1907 4095; in 1908 6566; in 1909 6216; in 1910 6693; in 1911 8812; in 1912 8842; in 1913 8121; in 1914 —.

Na 1914, de oorlogsjaren, gaat het aantal hectaren dat ontgonnen werd, bergaf: in 1915 6885; in 1916 4895; in 1917 3805; in 1919 3180; totaal van 1901 tot 1918 93781.

Of deze daling tot staan zal komen in afzienbaren tijd nu de meststoffen nog prijzig blijven en de producten een schommelende beweging vertoonen, staat te bezien. Het zou wel interessant zijn te weten hoeveel hectaren in de jaren 1914—1920 zijn omgezet met als hoofddoel „werkloosheidsbestrijding”. Worden deze hectaren van de totaal cijfers afgetrokken dan kan daaruit blijken wat als „normaal” ontgonnen is.

Een volgend hoofdstuk behandelt de ontginningen in de

verschillende provincies. Van de provincie Noord-Brabant mogen hier eenige bijzonderheden vermeld worden:

Noordbrabant. In deze provincie is wel de grootste oppervlakte in cultuur gebracht. De ontgonnen grond beslaat meer dan ¼ deel van de geheele oppervlakte, die sedert 1900 aan den Nederlandschen cultuurgrond is toegevoegd. Niet minder dan 24176 H.A. is in die jaren ontgonnen en wel:

10051 H.A. tot grasland,
7344 H.A. tot bouwland,
6781 H.A. tot bosch.

Zooals men ziet, is een groote oppervlakte tot grasland ontgonnen en beslaan de bouwlandontginningen en de bebosschingen nagenoeg evenveel hectaren, respectievelijk 7344 en 6781 H.A.

In de eerste jaren van deze eeuw werd hier de woeste grond hoofdzakelijk tot bosch aangelegd en uit dien tijd dateeren goed groeiende bosschen op gronden, die thans in geen geval voor bosch bestemd zouden worden, omdat zij met uitstekend resultaat tot bouw- en grasland aangelegd kunnen worden.

Ook nu is de bebossching nog van vrij groote beteekenis, vooral ook omdat woeste gemeentegronden met steun van het Rijk door het Staatsboschbeheer bebosebt worden (in 1919 maakten 17 gemeenten gebruik van dien steun), maar toch is de jaarlijksche bebossching in Noordbrabant vrijwel stationnair gebleven. Men kan althans niet zeggen, dat deze sedert 1900 belangrijk toegenomen is.

Omtrent de medewerking van Gedeputeerde Staten in deze provincie wordt gezegd, dat zij in het begin dezer eeuw goedkeurde dat groote complexen werden verkocht. Later kwam men hierop terug en werd geoordeeld dat de gemeente de gronden niet moesten verkoopen doch in eigen exploitatie nemen of verpachten. Men deed dit, opdat de winsten en voordeelen de gemeenschap ten goede kwamen. Slechts in uitzonderingsgevallen wordt verkoop van groote terreinen toegestaan, het geld moet dan besteed worden aan het overig gemeentelijk grondbezit te verbeteren.

Een volgend hoofdstuk draagt als titel „Omstandigheden die den voortgang van het ontginningswerk belemmeren." Als zoodanig worden genoemd:

a. „Onvoldoende afwatering"; o.a. in den Oosthoek van Gelderland en midden Friesland (het Meppelerdiep is een oude bekende); *b.* „Ongunstige ligging ten opzichte van verkeerswegen," gewezen wordt op den Zuidoosthoek van Noord-Brabant; *c.* „Ondoelmatige verkaveling van den grond"; de commissie wijst er op dat de Markenwet van 1886 veel goeds heeft gebracht, maar ook ongezonde toestanden; *d.* „Bezwarende voorwaarden voor het verkrijgen van hypotheek en crediet." *e.* „Hooge prijs van den grond"; gewezen wordt op de speculatie in den grond; *f.* „Niet te koop zijn van den grond".

Zou de commissie niet goed gedaan hebben ook even te wijzen op de onteigeningsmoeilijkheden (die door de aanhangige wetswijziging wel wat zullen verminderen) en de weinige medewerking die soms van verschillende zijden bij wegenaanleg e.d. wordt ondervonden.

De volgende hoofdstukken behandelen de omstandigheden die het noodzakelijk maken het ontginnen te bevorderen en de

maatregelen die daarvoor genomen kunnen worden. Deze maatregelen zijn o.m. aankoop van woesten grond door de Staat voor bebossching. De commissie zegt hiervan o.m.

„Het ligt in de bedoeling van onze Commissie de ontginning „van woeste gronden tot bosch in een volgend, afzonderlijk „rapport te beschouwen en voorstellen daaromtrent te doen. „Alleen zij hier nog opgemerkt, dat door die bebossching aan „vele handen werk wordt gegeven, juist in den tijd, dat er op „het land behoefte aan werk is, en verder, dat vermeerdering „van den houtvoorraad een zaak is van het allerhoogste belang."

Voorts worden als maatregelen genoemd het verstrekken van rentelooze voorschotten en credieten en verbeteren en aanleggen van wegen, kanalen, spoorwegen e.d.

Het verslag bevat vervolgens verschillende samenvattingen van verslagen van commissieleden die de stof leverden voor het groote verslag waaraan het voorgaande werd ontleend. Verder de thans geldende regeling voor rentelooze voorschotten ten behoeve van de stichting van boerderijen op woeste gronden, die we hier niet behoeven te vermelden nu de pers ze publiceerde — althans brokstukken eruit — en verder eenige verslagen omtrent het ontginningswezen in het buitenland.

De conclusies der commissie zijn de volgende:

1. Tengevolge van verschillende gunstige omstandigheden heeft het ontginningsbedrijf zich in deze eeuw vrij bevredigend ontwikkeld.
2. De ontginning van woesten grond en de stichting van boerderijen is echter niet dermate toegenomen, als in verband met de vermeerdering der plattelandsbevolking wenschelijk is.

   Dientengevolge ontbreekt voor vele jonge landbouwers de gelegenheid zich op een landbouwbedrijf te vestigen.

   Het te kort aan landbouwbedrijven is vooral de laatste jaren sterk toegenomen, mede door de buitengewone stijging der bouwkosten.
3. Het is een landsbelang, dat de hoeveelheid voedsel en hout toeneemt en dat jonge landbouwers in staat worden gesteld op een landbouwbedrijf in het onderhoud van hun gezin te voorzien.
4. Daarvoor is het noodig, dat omstandigheden, die het ontginningswerk belemmeren, zooveel mogelijk uit den weg worden geruimd en dat dit werk ook direct van Overheidswege gesteund wordt.
5. Indirect kan van Overheidswege de ontginning bevorderd worden door te zorgen voor een betere afwatering, den aanleg van verkeerswegen en een doelmatige verkaveling van versnipperde gronden; direct door het beschikbaar stellen van grond, het verstrekken van voorschotten en credieten en het geven van voorlichting.

Meyer de Vries.

Buitenlandsch Overzicht.

Duitschland.

Ontwerp-Arbeidsbemiddelingswet. Dr. Symp, president van het Rijksbureau voor arbeidsbemiddeling te Berlijn, deelt in „Sociale Praxis" verschillende bijzonderheden mede over bovenstaand wetsontwerp waaraan we het volgende ontleenen.

Het voorloopige ontwerp is toegezonden aan verschillende belanghebbende organisaties om een oordeel erover uit te spreken.

In tal van kringen koesterde men reeds lang den wensch, ook in den Rijksdag, dat de arbeidsbemiddeling wettelijk geregeld zou worden. Dat deze wensch juist thans sterk naar voren komt is begrijpelijk. Een goed functioneerende arbeidsbeurs is in deze tijden een der beste instellingen om op organisatorische wijze de werkloosheid te bestrijden en tevens dienstbaar te zijn aan de werking der werkloosheidsverzekering. De plaats die de arbeidsbeurzen innemen blijkt o.a. hieruit, dat zij in 1913, 2 millioen arbeidskrachten plaatsten en in 1919 meer dan 5½ millioen. Nog duidelijker blijkt deze plaats uit het feit, dat in 1919 van alle mannelijke arbeidzoekenden er door de beurzen 80% en van alle vrouwelijke arbeidzoekenden 90% werden geplaatst. Einde 1919 waren er in Duitschland, in ronde cijfers, 1600 openbare en daarmede overeenkomende arbeidsbeurzen, 1200 beurzen van werkgevers, werknemers of paritätisch gevormde arbeidsbeurzen en 250 speciale beurzen waaronder ook zulke, die een liefdadigheidskarakter dragen.

Als organen van de wettelijk geregelde arbeidsbemiddeling zullen optreden, 1e. de plaatselijke arbeidsbeurzen; 2e. de districts (provinciale) bureaux voor arbeidsbemiddeling en 3e. het Rijksbureau, de Centrale Rijksarbeidsbeurs dus.

Het rayon van een arbeidsbeurs zal in den regel overeenkomen met de staatsrechtelijke indeeling van het land (Stadtkreis, Landkreis).

Een districtsbeurs is het middelpunt van een aantal plaatselijke beurzen. Bij de afbakening der grenzen voor elk district, zal rekening worden gehouden in de eerste plaats met economische verhoudingen, in de tweede plaats eerst met de politieke grenzen. Het Rijksbureau treedt voor het geheele Rijk op.

Op grond van de bovenaangegeven aantallen worden geen groote moeilijkheden verwacht bij de doorvoering der wet, omdat in de practijk reeds in den geest, wat nu een wettelijke grondslag krijgt, gewerkt wordt.

De arbeidsbeurzen van patroons, werknemers e.d. in het algemeen dus de beurzen die niet openbaar of algemeen zijn, doch ook niet onder de beroepsbemiddeling zijn te rangschikken, moeten uiterlijk na twee jaar als zelfstandige organen opgeheven zijn en vakafdeelingen der Overheidsarbeidsbeurzen worden. Ook de bemiddeling die een charitatief karakter draagt, zal binnen 2 jaar op een gelijke wijze moeten overgaan.

Niet alle bemiddeling zal aan de plaatselijke arbeidsbeurzen worden overgelaten. De districtsbeurzen en de Rijksbeurs zullen zich meer bezighouden met speciale bemiddeling, o.a. voor het handelspersoneel, voor academisch gevormden, voor kunstenaars, voor reclasseering, etc.

Beroepsbemiddeling is verboden. Schadeloosstelling zal niet plaats vinden. Echter wordt den beroepsbemiddelaar een termijn van 10 jaar gegeven, teneinde zijn bedrijf om te zetten of op te heffen.

In het bestuur der beurs moeten werkgevers en werknemers benevens het gemeentebestuur zitting hebben; in de besturen der vakafdeelingen, behalve een onpartijdig voorzitter, alleen de eerstgenoemde groepen.

In de besturen der districts-beurzen hebben behalve de Overheid ook werkgevers en werknemers zitting, in dat van het Rijksbureau eveneens, benevens 4 personen uit de praktijk der arbeidsbemiddeling.

De besturen zijn in groote mate zelfstandig; meer in het bijzonder voorzoover het betreft de inrichting, het aanstellen van personeel enz.

De bemiddeling geschiedt kosteloos, alleen voor de bemiddeling van huis- en landbouwpersoneel mag, volgens de geldende gebruiken, een kleine heffing worden geheven.

De arbeidsbeurs mag op geenerlei wijze invloed uitoefenen op den loonstandaard, echter moet met contractloon rekening worden gehouden en mag niet bemiddeld worden bij lagere loonen.

Bij stakingen en uitsluitingen mag niet bemiddeld worden ook niet voor de groep die zich niet neerlegt bij een scheidsrechtelijke uitspraak; wel bij een staking die niet organisatorisch (z.g. wilde stakingen dus) is geproclameerd.

Buitenlanders zullen niet geplaatst mogen worden als geschikte landgenooten nog beschikbaar zijn. Inzake deze soort van bemiddeling worden speciale maatregelen getroffen. In het algemeen is deze regeling als volgt. Een werkgever die buitenlandsche krachten wenscht, doet een aanvrage bij de plaatselijke arbeidsbeurs. Het bestuur der beurs onderzoekt de aanvrage en stuurt deze met advies door aan de districtsbeurs. Deze onderzoekt of de districten wellicht de geschikte krachten hebben en is zulks niet het geval, dan wordt toestemming verleend. Voor de plaatsing van enkele personen voor speciale vakken, zal een snellere procedure worden toegepast.

Er is van afgezien, wegens de groote te verwachten bezwaren den werkgevers te verplichten van vacatures in hun bedrijf steeds aangifte te doen bij de arbeidsbeurzen.

De arbeidsbeurzen moeten medewerken bij de uitvoering der werkloosheidsverzekering; voor een nauw contract wordt zorg gedragen.

Voorts behoort tot de taak der arbeidsbeurzen, de behartiging

der beroepskeuze en wat daarmede verband houdt, en zoonodig de zorg voor maatschappelijk mindergeschikten en „Wandererfürsorge". Eveneens het organiseeren van werkverruimingen en het bevorderen van de uitvoering van openbare werken en het bewerken en bijhouden van de statistiek der arbeidsmarkt.

De kosten der arbeidsbemiddeling worden gedragen voor $^1/_3$ door de Overheid, terwijl $^2/_3$ voor rekening der werkgevers en werknemers komt, via de werkloosheidsverzekering.

* * *

Aan het nieuwe wetsontwerp wijdt de heer PAUL SODEMANN, te Münster, referent bij het Provinciaal Arbeidsbureau Westphalen und Lippe in het *„Korrespondenzblatt"* van 9 October l.l. een beschouwing.

De schrijver vestigt er de aandacht op, dat het ontwerp op de arbeidsbemiddeling in de arbeiderspers bijna niet besproken is. De oorzaak moet waarschijnlijk zijn, dat de arbeidersbeweging zich nog geen volkomen juist beeld gevormd heeft van de beteekenis en den invloed der arbeidsbemiddeling op de arbeidsmarkt. Te veel denkt men nog dat de taak eener arbeidsbeurs uitsluitend bestaat in het bezetten van open plaatsen en het inschrijven van werkzoekenden.

Dat deze zienswijze als het ware burgerrecht verkregen heeft is naar het oordeel van den schrijver te danken aan St. Bureaucratius, waaraan ook de arbeidsbeurzen zich niet hebben kunnen onttrekken, zoodat aan de wenschen der werknemers die geen invloed der Overheid op de beurzen wilden, veelal geen gevolg werd gegeven, wat weer leidde tot een zekere onverschilligheid bij de arbeiders ten aanzien der arbeidsbemiddeling.

Over het nieuwe ontwerp is de heer SODEMANN niet te spreken. Hoofdzakelijk niet omdat naar zijn meening de bureaucratie hoogtij viert en van de autonomie van de besturen der arbeidsbeurzen in de practijk weinig zal blijken. De taak dier besturen, waarin tevens de Overheid zitting heeft, wat niet het geval had moeten zijn, is te veel beperkt, er kan te weinig invloed van uitgaan. Zij kunnen in vele gevallen wel beraadslagen, maar de beslissing ligt weer bij de Overheid. Bovendien hebben de paritätisch samengestelde besturen geenerlei zeggenschap over de benoeming van den voorzitter, daar dit de Overheid aan zich heeft gehouden.

Voorts had de schrijver het beter gevonden, indien in de besturen der districtsbeurzen een plaats was ingeruimd voor de z.g. Referenten die aan de Arbeidsbureaux verbonden zijn en veelal uit de kringen der vakbeweging komen en dus goede adviezen zouden kunnen geven.

Zeer verkeerd wordt geacht, dat dit wetsontwerp inplaats van de eenheid te bevorderen tusschen de organen die werkzaam zijn op en ten behoeve der arbeidsmarkt, de versnippe-

ring in de hand werkt. Het ontwerp verwaarloost problemen als werkverruiming, plaatsing jeugdige krachten, beroepskeuze enz., doch behandelt hoofdzakelijk de placeering en zal naar schrijvers oordeel, als het wet wordt, de arbeidsbeurzen tot een langzamen dood veroordeelen.

26 October 1920. MEYER DE VRIES.

WERKLOOZENONDERSTEUNING. Den elfden Augustus j.l. is in de bestaande verordening op de werkloozenvoorzorg in dier voege wijziging gebracht dat de door de *vakvereeniging* verleende ondersteuning niet meer in rekening wordt gebracht op de door het Rijk toegekende werkloozenondersteuning.

Finland.

ARBEIDSBEMIDDELING. In „Der Arbeitsnachweis in Deutschland" deelt Dr. E. KUNSI een en ander mede over de arbeidsbemiddeling in Finland. Wij ontleenen daaraan het volgende. Na het in werking treden der Wet op de Arbeidsbemiddeling van 2 Nov. 1917 werden in de maand Juli 1919 verschillende maatregelen van bestuur afgekondigd, speciaal beoogend een zeer intensief samenwerken tusschen de gemeentelijke arbeidsbeurzen en correspondenten tot stand te brengen. Het Rijk verleende daartoe in hooge mate zijn medewerking door vrijdom van porti van de onderlinge correspondentie toe te staan, gratis formulieren voor verschillende doeleinden beschikbaar te stellen en een deel der administratiekosten op zich te nemen, berekend in verband met het aantal plaatsingen buiten de gemeente, waar de beurzen gevestigd zijn, tot een maximum van 3 mark voor elke bemiddelingspoging. Het land werd ingedeeld in 10 districten, aan de districts-arbeidsbeurzen werd de verplichting opgelegd elken Zaterdag het Sociale Departement de lijst van aanvragen en aanbiedingen van werk te zenden, waaruit deze een overzicht over den stand der arbeidsmarkt in het geheele land elken Maandagavond zou publiceeren. Natuurlijk zijn de districts-arbeidsbeurzen ook onderling gehouden elkander van aanvragen en vacante plaatsen op de hoogte te stellen.

Intusschen is van deze gansche organisatie, bij den aanvang van dit jaar ingevoerd, nog niet veel terecht gekomen, omdat tot dusver werkzoekenden zoo gemakkelijk werk vonden in Finland, dat ze geen behoefte aan de hulp der arbeidsbeurzen hadden. Het totaal aantal werkzoekenden dat zich bij de beurzen aanmeldde, bedroeg 48874 in 1919, waaronder 21786 mannen en 27088 vrouwen; in 1918 was het totaal 58909, waarvan zoowat de helft mannen als vrouwen. Hieruit blijkt, dat dus in 1919 minder gebruik werd gemaakt van de arbeidsbeurzen door de mannen dan in 1918, terwijl de verhouding voor de vrouwen vrijwel gelijk bleef. Het aantal bezette plaatsen in totaal 23247 (28420 in 1918) bedroeg voor de mannen 10409 (15828 in 1918),

voor de vrouwen 12838 (12592 in 1918); het aantal vacante plaatsen was 26859 (31601 in 1918); voor mannen en vrouwen respect. 11911 (18249 in 1918) en 14948 (13352 in 1918).

Zooals men reeds uit deze cijfers kan afleiden, heerschte er in 1919 tegenover een vrij geringe werkloosheid voor de mannelijke arbeiders, een groote werkloosheid onder de vrouwen, evengroot als in het jaar te voren, toen de opstand in Finland in vollen gang was. In bijna alle groote steden werden maatregelen getroffen door de overheid om de vrouwen aan werk te helpen, meestal door het verschaffen van naaiwerk, door te laten spinnen en weven, maar ook door veldarbeid.

In verband hiermede was de intercommunale arbeidsbemiddeling voor de vrouwen in 1919 tweemaal zooveel als die in het jaar te voren. De medewerking der arbeidsbeurzen aan het samenstellen eener overzichtelijke statistiek liet nog veel te wenschen over, slechts 18 gemeentelijke arbeidsbeurzen verstrekten regelmatig aan het Sociale Departement de voorgeschreven opgaven. Verschillende anderen berichtten, dat in hun omgeving geen gebrek aan werkkrachten heerschte, zoodat hare bemoeiingen overbodig waren.

Meer belangstelling scheen er te bestaan voor de arbeidsbemiddeling voor jeugdige personen; in enkele groote plaatsen zijn speciale afdeelingen daartoe in voorbereiding.

Bij besluit van 19 Febr. 1920 werd een reeds vroeger bestaand gebruik bevestigd, waarbij aan werkloozen op de spoorwegen een reductie van 50% op een biljet 3de klasse werd verleend. Speciale crediet-reisbiljetten zijn hiervoor ingesteld en mogen ook gebruikt worden op verzoek van een elders woonachtigen werkgever, wanneer hem werkkrachten worden toegewezen. Het hangt dan verder van de overeenkomst tusschen de beide betrokkenen af, of de reiskosten al dan niet voor rekening van den werkzoekende komen. Deze bepaling schijnt in de praktijk zeer te voldoen, maar daar zij eerst 1 April van dit jaar van kracht werd, moet zij nog meer bekend worden om het effect te bereiken, dat men er zich van voorstelde.

Alleen wanneer door het Sociale Departement met het oog op de groote werkloosheid hiertoe speciaal toestemming verleend wordt, kunnen werkloozen geheel kosteloos naar de plaats, waar zij te werk zullen gesteld worden, gebracht worden. Ook als maatregel in het belang der openbare orde kan zulks geschieden. De kosten komen dan voor rekening van het sociale Departement of het Ministerie van Binnenlandsche Zaken en ter bestrijding ervan werd op deze begrooting een bedrag van 200000 Mk. beschikbaar gesteld. Door den gunstigen stand der arbeidsmarkt zal intusschen slechts weinig hiervan gebruikt behoeven te worden. A. H.

Frankrijk.

Arbeidsbemiddeling. Het September-Octobernummer (41—42)

van het Bulletin der „Association Française pour la Lutte contre le Chômage et pour l'Organisation du Marché du Travail" is geheel gewijd aan de derde nationale conferentie van openbare arbeidsbeurzen van 15 tot 18 Juli j.l. te Straatsburg. Op deze conferentie werden zoowel het reeds door de arbeidsbeurzen verrichte werk als ook de belangrijke vraagstukken, die nog op een oplossing wachten, uitvoerig behandeld. Nieuwe denkbeelden werden in het algemeen niet te berde gebracht, zoodat wij meenen te kunnen volstaan met diegenen, die van het behandelde in zijn geheel kennis willen nemen, naar het betreffende nummer te verwijzen.

Bijzondere vermelding verdient echter een op deze conferentie door Kolonel MICHEL, Chef van den Gendarmerie van Elsas-Lotharingen, uitgebracht rapport betreffende *de samenwerking tusschen de Gendarmerie en de organen der openbare arbeidsbemiddeling* in dat land. Den 15den Januari 1920 is aldaar een overeenkomst getroffen tusschen het hoofd der Gendarmerie en de Centrale arbeidsbeurs, waarbij de Gendarmen worden verplicht om elken werkzoekenden, dien zij tijdens hun rondgang door de verschillende gemeenten tegen komen, met een speciale kaart te zenden naar de arbeidsbeurs onder wier rayon zij vallen en om de aanvragen en aanbiedingen te verzamelen en deze door middel van bijzondere postkaarten te zenden naar de dichtstbijzijnde arbeidsbeurs. De Gendarmerie is zoodoende het verlengstuk der arbeidsbemiddeling geworden.

Als redenen voor de inmenging der Gendarmerie noemt de rapporteur: 1o. die welke uit den aard van het vak der gendarmes voortspruiten, 2o. redenen van financieelen aard en 3o. van socialen aard.

Wat 1o. betreft, is het onbetwistbaar dat het medehelpen aan de werkloosheidsbestrijding kan worden begrepen onder het waken voor de openbare veiligheid en de handhaving van de orde.

Ad. 2o. merkt de rapporteur op dat, aangezien de gemeenten verplicht zijn aan zwervenden werkloozen een onderdak te verschaffen, hetgeen een zwaren last op haar budget legt, elke geslaagde bemiddeling dezen last lichter maakt.

Tenslotte (3o.) acht hij een beter elkander verstaan van arbeiders en gendarmerie een gewichtig sociaal belang. De arbeiders moeten bij de gendarmes steun kunnen vinden. Deze laatsten mogen echter niet zelf als bemiddelaars optreden. Zij vervangen dus geen enkel orgaan, doch zijn er neven geplaatst. Zij mogen geen pressie uitoefenen. Zij zullen zich zooveel mogelijk op de hoogte moeten stellen van vraag en aanbod om deze daarna met elkander in verbinding te brengen alsmede zich het gebruik eigen maken van de bij de bemiddeling gebruikte aanplakbiljetten, postkaarten, kaarten en statistieken. Elk gendarme moet steeds een kort uittreksel van hetgeen op de aanplakbiljetten staat op zijn rondgang bij zich hebben ten-

einde elken werklooze, die hem op zijn rondgang, zelfs in het open veld, inlichtingen vraagt, deze terstond te verstrekken. De rapporteur meent dat dit alles een niet te groote verzwaring van het werk der gendarmes zal mede brengen en eindigt met te verklaren, dat de tijd om een oordeel te vellen over dit systeem nog wel wat kort is, doch dat er zeker op gunstige resultaten kan worden gewezen. L. DE H.

Hongarije.

EMIGRATIE UIT HONGARIJE. Volgens een bericht uit Boedapest heeft er reeds een groote uittocht van Israëlieten uit Hongarije naar Palestina plaats gevonden en zullen er vermoedelijk nog heel wat volgen; 15000 Hongaarsche Joden zijn reeds in het bezit van passen. Onder deze landverhuizers zijn ook veel intellectueelen.

Niet alleen Palestina maar ook Frankrijk blijkt een aantrekkingskracht op de Hongaarsche treklustigen uit te oefenen, hier betreft het echter geen Israëlieten; naar een Hongaarsch blad meldt, zullen er 50000 Hongaren in Frankrijk geplaatst worden.

Vereenigde Staten N. A.

GEBREK AAN WERKKRACHTEN OP JAMAICA. Uit Kingston wordt gemeld, dat de groote plantagebezitters niet de noodige werkkrachten kunnen krijgen, omdat zoovele werklieden naar Cuba vertrekken om daar werk te vinden op de suikerplantages; reeds werken daar ongeveer 100.000 mannen van Jamaica afkomstig.

De uittocht beperkt zich niet tot plantage-arbeiders, maar omvat werkkrachten uit alle standen; de uittocht wordt verontrustend genoemd, er wordt aangedrongen op invoer van werkkrachten uit Britsch-Indië.

IMMIGRATIE VAN NIET-BLANKEN IN DE VER. STATEN EN CANADA. De verhouding tusschen de Vereenigde Staten en Japan schijnt er door de immigratiepolitiek van Californië niet beter op te worden. Een bericht uit New-York meldt, dat er ernstige complicaties dreigen tusschen de beide landen wegens de door Californië voorgestelde wetgeving, die de strekking heeft om in Californië aan Aziaten het recht te ontzeggen onroerend goed in bezit te hebben.

Hierover wordt een bittere strijd verwacht tusschen Washington en San-Francisco.

Niet alleen in de Vereenigde Staten echter maar ook in Canada zijn er lieden, die vreezen voor het gele gevaar en door luidruchtige veldtochten dit trachten te keeren.

Aan Japanners wordt het voornemen toegeschreven om in Noord-Ontario een nederzetting te vestigen. Een Japansch gezelschap bezoekt thans die streek; de leider echter weigerde

inlichtingen te verschaffen of hij optrad voor Japansche kolonisatievereenigingen.

Verschillende Canadeesche bladen verzetten zich tegen een algemeen toelaten van Aziaten.

Verslag der Algemeene Vergadering van de Vereeniging van Nederlandsche Arbeidsbeurzen op 13 en 14 Juli 1920 te 's-Hertogenbosch.

Rectificatie. Op de algemeene vergadering van de vereeniging van Nederlandsche arbeidsbeurzen, gehouden op 13 en 14 Juli j.l. te 's-Hertogenbosch, waren mede aanwezig de heeren H. Bax en A. G. A. Verstegen, vertegenwoordigers der gemeenten Dordrecht en Helder.

ORGAAN VOOR DE PRAKTIJK
DER
Arbeidsbemiddeling, Beroepskeuze, Migratie, Werkverruiming, Werkloosheidsverzekering en Verwante Onderwerpen. :-: :-:

Onder Redactie van: ANTH. FOLMER EN J. GERRITSZ.

Met vaste medewerking van: A. J. A. C. v. DELFT, E. J. v. DET, H. J. C. HENGEVELD, MEYER DE VRIES EN J. C. v. DAM

Wat heeft ons de tentoonstelling op arbeidsbemiddelingsgebied te 's-Hertogenbosch geleerd.

Inleiding door den heer M. H. Roodschild, commies bij den Rijks-Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling, gehouden in de vergadering met directeuren van arbeidsbeurzen op 18 *October* 1920 *te 's-Gravenhage* [1]).

Toen op een der vorige vergaderingen met directeuren van arbeidsbeurzen het punt ter sprake kwam : ,,propaganda voor de openbare arbeidsbemiddeling'', was het de directeur van de arbeidsbeurs te 's-Hertogenbosch, die vroeg of een tentoonstelling op het gebied der arbeidsbemiddeling goede diensten zou kunnen bewijzen. Dat woord viel in goede aarde. Zoowel het bestuur van de Vereeniging van Nederlandsche Arbeidsbeurzen, als de directeur van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling namen gretig het denkbeeld over en zoo zou aan de eerstvolgende algemeene vergadering der Vereeniging van Nederlandsche Arbeidsbeurzen een tentoonstelling verbonden worden. Nu geviel het dat die vergadering juist te 's-Hertogenbosch zou gehouden worden, zoodat al aanstonds op de volledige medewerking van den directeur der arbeidsbeurs aldaar kon gerekend worden. Maar niet alleen die directeur, ook het gemeentebestuur steunde het plan op niet geringe wijze, door n.l. een groote zaal ter beschikking te stellen. Ik zal U nu niet lastig vallen met een opsomming van al wat aan de voorbereiding vast zat. Het gaat hier n.l. niet om de geschiedenis der tentoonstelling, maar om hetgeen de tentoonstelling ons geleerd heeft.

---

1) Op verzoek der vergadering van directeuren wordt deze inleiding in extenso in het Orgaan voor de Praktijk opgenomen.

Ik kan dus al het andere overslaan en onmiddellijk beginnen met een bespreking van hetgeen er op de tentoonstelling was. Allereerst dan valt tot groote verheugenis vast te stellen, dat de vele pessimisten ongelijk en de weinige optimisten gelijk hebben gekregen. Er waren heel wat directeuren van arbeidsbeurzen, die het plan niet alleen hebben toegejuicht, maar eveneens krachtig hebben gesteund. Er waren er echter nog te veel die lauw en laksch ter zijde bleven staan. ,,Wat kan nu zoo'n tentoonstelling geven ?'' was meestal hun al of niet uitgesproken vraag ,,Ik heb niets in te zenden'', volgde er dan al spoedig op. Dat zij het niet zijn, die het meeste hart voor hun zaak hebben, ligt voor de hand. Want dat er wel wat viel in te zenden, bewezen heel wat directeuren. En dat die inzendingen tot een goed geheel waren te maken, dat er ook nog wel iets anders was te brengen dan droge statistieken, mij dunkt, dat heeft de tentoonstelling bewezen.

Wat was nu het doel der tentoonstelling ?

Dat doel was v.n.l. tweeledig 1e nut en leering der directeuren zelf 2e propaganda naar buiten.

Is dat tweeledig doel bereikt ?

Alvorens op die vraag in te gaan wil ik eerst eens een blik werpen op hetgeen tentoongesteld was.

De tentoonstelling zou gevoegelijk kunnen worden ingedeeld in twee deelen : inzendingen uit het buitenland en inzendingen uit het binnenland.

Eerst de buitenlandsche inzendingen.

Er was medewerking gevraagd aan : België, Duitschland, Engeland, Frankrijk en Zwitserland. Ik zal de landen (alfabetisch) één voor één kort behandelen.

In België bestaat geen Centrale Rijks Arbeidsbeurs, zooals er in Nederland wel een bestaat. Ook is mij geen vereeniging van Belgische arbeidsbeurzen bekend. Er bleef dus niets anders over dan enkele arbeidsbeurzen uit te noodigen. Dat is dan ook geschied. De arbeidsbeurzen te Brussel en Gent zijn uitgenoodigd. Die van Brussel heeft zich niet verwaardigd antwoord te geven. Of het kwam omdat 's-Hertogenbosch niet in Zuid-Limburg of in Zuid-Vlaanderen ligt, dan wel omdat de brieven in het Nederlandsch gesteld waren, is tot nu toe voor mij een geheim gebleven. Gent is beter voor den dag gekomen. Deze arbeidsbeurs zond leerzaam materiaal. Behalve formulieren, ook uitgaven, propagandageschriften en een plaat. Misschien zal menigeen het niet gelezen hebben, daarom vestig ik speciaal de aandacht op hetgeen Gent vooraan in zijn inzending schreef. ,,Deze verzameling uitgaven en formulieren wordt op aanvraag aan alle belanghebbenden toegezonden''.

Ik kan niet anders dan aanraden zoo'n verzameling te vragen. Wie het eerst komt, wordt het eerst geholpen. En dat spoedig schrijven gewenscht is, blijkt wel uit de mededeeling dat sommige uitgaven niet meer voorradig zijn.

Zij die willen lezen hoe de moeilijkheden en bezwaren, die de arbeidsbeurzen allerwege ondervinden, in België zijn onder de oogen gezien en hoe getracht is ze tot een oplossing te brengen, kunnen dat ruimschoots lezen in de drukwerken, die de bundel bevat. Ik kan daarover hier niet uitwijden. Ik wijs echter nog op het jaarverslag van Gent over 1912—1913. Dat is een jaarverslag dat best kan concurreeren met de uitgebreidste der Nederlandsche arbeidsbeurzen. Twee zaken trokken mijn aandacht. 1e in de statistieken worden vermeld: gegevens over de leeftijden der werkzoekenden, over het aangesloten zijn bij een organisatie met een werkloozenkas, over de volwaardigheid (heele krachten, halve krachten, leerlingen) en over de betaalde loonen. U ziet dus: heel wat, waarvan in de verslagen der Nederlandsche arbeidsbeurzen met geen woord gerept wordt.

Het tweede was de instelling van een dienst van beroepskeuze.

Nog veel meer interessants zit er in de beide bundels door de arbeidsbeurs van Gent gezonden.

Ik wil alleen nog dit er van zeggen, dat voorzitter van het bestuur is (of liever was, want hij is nu benoemd aan een instelling van den volkenbond) de toch in arbeidsbemiddelingskringen in Nederland niet onbekende heer VARLEZ. Directeur van de arbeidsbeurs is de heer E. HENDRICX.

Ik kom nu aan Duitschland. Dit land bezit sinds korten tijd aan het Departement van Arbeid te Berlijn een centrale instelling voor de arbeidsbemiddeling, Reichsamt für Arbeitsvermittlung. Het ligt voor de hand dat aan dit instituut geschreven werd. Er kwam een antwoord, dat eenigszins verwacht kon worden. Wij zelf, zoo werd ongeveer geschreven, zijn nog te jong om iets te kunnen inzenden, maar wij zullen Uw verzoek met een woord van opwekking overbrengen bij de provinciale centrales. Aldus is ook gedaan. Verschillende centrales zonden daarop in. Zoo o.a.: die uit Breslau, Hannover, Munster en Maagdenburg. Deze laatste, en dit als een eigenaardige bijzonderheid, geeft alle toelichtingen in het Nederlandsch. Jammer genoeg kwam deze inzending te laat voor de tentoonstelling. Ik heb daarom gemeend deze inzending nog hier te moeten brengen. Ze is er merkwaardig genoeg voor. Het voornaamste er van zal ik kort vermelden.

Ingezonden zijn o. a. eenige jaarverslagen van het „Arbeitsnachweisverband Sachsen-Anhalt", een soort van vereeniging als de Vereeniging van Nederlandsche Arbeidsbeurzen, maar dan alleen voor dit deel van Duitschland, waarvan de centrale te Maagdenburg aan het hoofd staat.

Verder is veel gezonden over beroepskeuze, zoo de nummers 10 en 10*a* (al het gezonden materiaal is genummerd). N°. 10 is een verhandeling over de op- en inrichting van een afdeeling

voor beroepskeuze in Mühlhausen in Thüringen, N°. 10*a* is een jaarverslag 1919/1920 van die afdeeling. Daarbij zijn propaganda-circulaires gevoegd en exemplaren van het materiaal, dat gebruikt wordt. N°. 13 is een ontwerp van een verordening voor een arbeidsbeurs, interessant om te vergelijken met verordeningen in Nederland. N°. 14 een ontwerp van een reglement voor een arbeidsbeurs. N°. 16 is een opgave van open plaatsen, te vergelijken met het wekelijksch overzicht, dat van de Centrale Rijks Arbeidsbeurs uitgaat. N°. 17 is een dikke bundel, die veel arbeid verraadt. Daarin staan n.l. de voorwaarden vermeld, waaraan jongelieden moeten voldoen, om voor een bepaald beroep te kunnen slagen. Die voorwaarden zijn in twee groepen verdeeld : 1. lichamelijke voorwaarden, 2 geestelijke voorwaarden. Bovendien is volle aandacht gewijd aan maatschappelijke verhoudingen. Alle groepen zijn onderverdeeld. Zij, die met beroepskeuze te doen hebben of mogelijk zullen krijgen geef ik in overweging vooral dit nummer in te zien.

Er zijn twee nummers 20, een is een beschouwing over het plaatsen van arbeiders uit de steden in den landbouw, het andere bevat foto's, die daarop betrekking hebben. Nog veel meer is ingezonden zoo b.v. alle formulieren bij de aangesloten arbeidsbeurzen in gebruik, maar ik zal niet alles opnoemen.

Alleen nog kort iets over de statistieken.

Wat indeeling betreft zijn die wel gelijk aan de grafische voorstellingen, zooals iedere arbeidsbeurs die heeft of althans kent. Over de uitkomsten zijn wel enkele bijzonderheden te vermelden. Plaat N°. 1 geeft duidelijk weer dat de arbeidsbemiddelingsresultaten van 1913 tot Nov. 1918 slechts een geleidelijke, langzame verhooging vertoont, tot November 1918, maand waarin de wapenstilstand tot stand kwam. Dan treedt een plotselinge en sterke verhooging in. Die verhooging houdt tot Mei, laatste maand die vermeld wordt, aan. Het verschil is aanzienlijk. Het aantal plaatsingen is verdrievoudigd, het aantal arbeidsbeurzen verdubbeld. In volgende grafieken is nog opmerkelijk het groot aantal geplaatste vrouwelijke arbeidskrachten, niet zooals hier als schoonmaaksters, maar in de nijverheid en in den landbouw. Oorlogsgevolgen. N°. 7 bewijst het duidelijk. 1913 bijna niets, 1914 plotseling een groot aantal. Eigenaardig is daarbij nog dat 1919 zoo'n groote sprong naar boven aangeeft. Wel een bewijs dat de oorlog in Duitschland heel wat veranderd heeft. Plaat N°. 4 geeft de omvang van het district weer.

Uit een en ander ziet U dat ik niet ten onrechte deze inzending interessant genoemd heb.

Nog iets moet ik noemen.

Door de arbeidsbeurs te Munster i/W. zijn een aantal exemplaren van twee bladen gezonden. Het een heet „Mitteilungen zur Psychologie der Arbeit” het andere „Der Arbeitnachweis in Westfalen”. Van het laatste blad kunnen straks bij mij

kosteloos exemplaren verkregen worden, voor zoover de voorraad strekt. Zij lagen ook op de tentoonstelling. Alvorens ik van Duitschland afstap, heb ik nog kort één inzending te bespreken, die van de Nederlandsche Arbeidsbeurs te Oberhausen. Helaas, door de nog slechte postverbindingen, te laat gekomen voor de tentoonstelling. Voor de directeuren bevat deze kleine inzending niet veel nieuws. De jaarverslagen van die arbeidsbeurs zijn wel bekend. Minder bekend zal zijn een „Gids voor Nederlanders in Duitschland" en geschiedkundig waarde heeft de verzameling modellen van formulieren, door die arbeidsbeurs gebruikt. Zij leggen een bewijs af van het rusteloos streven van den heer VAN DER WOLF.

Met de zending uit Engeland is het ook een beetje ongelukkig geloopen. Er kwam een zeer welwillend schrijven, maar de inzending bleef uit. Eerst na afloop der tentoonstelling kwam de zending.

Deze vergadering is juist een geschikte gelegenheid om nog een en ander daar over te zeggen. In ons land zijn de woorden „departement" of „ministerie" vrijwel synoniem. Ieder departement van algemeen bestuur noemt zich dan eens ministerie, dan weer departement. In Engeland is dat niet het geval. Daar is o. a. een Ministerie van Arbeid, waarvan het Employment Department een afdeeling is. Dat „Employment Department" is wel zoo ongeveer te vergelijken met den dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling. Het heeft verschillende voorwerpen gezonden, maar bovendien zonden ook in andere „departments", afdeelingen van het Ministerie van Arbeid.

De afdeelingen heeten: „appointments department", „employment department", „industries department" en „training department". Nu kan de Engelsche inzending in twee deelen gesplitst worden, die voor gewone bemiddeling en bemiddeling voor gewonden. De bemiddeling voor gewonden neemt in alle oorlogvoerende landen een groote plaats in. In Duitschland worden de gewonden genoemd „Kriegsbeschädigte", Frankrijk noemt ze „mutilés", in Engeland heeten ze „Disabled men". Ik kom op die disabled men straks terug.

Alfabetisch genomen volgt nu eerst de inzending van het „Appointments department". Dat is slechts een boekje getiteld: „Higher training for ex-service men". De inhoud handelt over het geschikt maken van oud-officieren en soldaten voor burgerberoepen. Wie er meer van wil weten kan het boekje lezen.

Het „Employment Department" zond meer.

Eerst propagandaschriften over de arbeidsbeurzen zoowel voor volwassenen als voor jeugdigen, dan formulieren, in gebruik bij de „national insurance (unemployment) acts, 1911 tot 1919, m.a.w. de werkloosheidsverzekering, en een bundel

formulieren, die door de arbeidsbeurzen in Engeland gebruikt worden.

Het ,,Industries Department" (afdeeling nijverheid) zond enkele rapporten in, waaronder het zeer bekende z.g.n. ,,Whitley Report" genoemd naar den voorzitter WHITLEY en handelend over de verhouding tusschen werkgevers en arbeiders.

Het ,,Training Department" zond verschillende uitgaven, alle betrekking hebbend op de hulp die de staat geeft om hen, die voor een of ander vak of bedrijf nog niet voldoende geschikt zijn, in de gelegenheid te stellen de volle geschiktheid te verkrijgen. Ten behoeve van de plaatsing van oud-gewonde soldaten zijn boekenleggers uitgegeven, waarvan enkele exemplaren gezonden werden.

Ten slotte nu nog iets over de platen.

Vooral voor de plaatsing van gewonde soldaten deed Engeland veel. Om die plaatsing te bevorderen werd er een geheele organisatie op touw gezet. Ieder, die gewonde soldaten in zijn dienst nam, mocht het voor de gelegenheid gemaakte ,,eerezegel" voeren. Over dat eerezegel ,,the seal of honour" en de organisatie tot plaatsing van gewonden werd een aardig geïllustreerd boekje uitgegeven. Groote plakaten werden vervaardigd, te groot om hier op te hangen. Er hangen er echter in het pand Koningskade 23. Hun, die, Duitsche, Fransche, Belgische naast nu ook een Nederlandsche plaat over arbeidsbemiddeling willen zien, geef ik in overweging, daar eens een kijkje te komen nemen.

Als ik nu nog zeg dat verschillende exemplaren van ,,The Month's Work" (een maandschrift over arbeidsbemiddeling) en van ,,The Labour Gazette" (eenigszins te vergelijken met het Maandschrift v/h Centraal Bureau voor de Statistiek) gezonden werden, dan heb ik het voornaamste van de Engelsche inzending behandeld.

Ik kom nu aan Frankrijk. Deze inzending kwam gelukkig juist bijtijds om, vooral van de jeugd, nogal de aandacht te trekken.

Frankrijk, is evenals Duitschland, in provinciale centrales verdeeld. De centrale die inzond, was het : ,,Office départemental du placement" van het departement de la Seine. Parijs vormt daarvan wel het grootste brok.

De openbare arbeidsbemiddeling is in Frankrijk en in het bijzonder te Parijs, de laatste jaren met groote sprongen vooruit gegaan. En wie er een kijkje bij de arbeidsbeurzen te Parijs gaat nemen, komt tot de overtuiging dat die bemiddeling er vasten voet verkregen heeft. Hoe groot die vooruitgang is, bleek duidelijk, ook uit de gegevens van de grafische voorstelling door de departementale arbeidsbeurs ingezonden.

Er stonden o.a. twee reeksen getallen op. Die zijn welsprekend.

Het waren de uitgaven van de arbeidsbeurzen te Parijs over de jaren 1915 tot en met 1919 met de aantallen plaatsingen.

De uitgaven bedroegen :

in 1915	frs.	30.000	met slechts	395	plaatsingen
,, 1916	,,	100.000	,,	16.276	,,
,, 1917	,,	150.000	,,	46.794	,,
,, 1918	,,	250.000	,,	99.620	,,
,, 1919	,,	511.833	,,	176.754	,,

De uitgaven zijn dus in 5 jaren tijds gestegen van frs. 30.000 tot boven een half millioen, het aantal plaatsingen klom van 395 tot 176.754.

Het is bekend dat in Parijs de vakbemiddeling sterk is door gevoerd. Er zijn 16 vakafdeelingen (voor slagers, timmerlieden, kappers enz.) en ook een voor mutilés, (de gewonden uit den oorlog).

De statistiek is in Frankrijk weer anders ingericht. Terwijl wij hier slechts kennen : aanvragen, aanbiedingen en plaatsingen heeft Frankrijk vijf groepen : demandes d'emploi, offres d'emploi, essais de placement, placement effectués en résultats inconnus, dat zijn : aanvragen, aanbiedingen, aangeboden arbeidskrachten, tot stand gebrachte plaatsingen en gevallen, waarvan de afloop niet bekend is. Wie er meer van weten wil kan ik het lezen van een propagandaboekje, waarvan ik een aantal exemplaren hier bij mij heb en die welwillend uit Parijs zijn meegezonden, aanraden. Daar staan tevens voorbeelden in van de formulieren, in Parijs in gebruik. Als een eigenaardigheid zal de stereoscoop op de tentoonstelling wel zijn opgevallen. Daarin zaten een serie plaatjes: betrekking hebbend op de bemiddeling, de verschillende arbeidsbeurzen in Parijs enz.

Ik kom nu aan Zwitserland. Ik zal daar weinig van zeggen. In een portefeuille waren de formulieren bijeengebracht. Slechts twee opmerkingen. De ingezonden formulieren liepen meer over steun aan werkloozen, dan over arbeidsbemiddeling (beiden zijn in Zwitserland verbonden) en ten tweede, in Zwitserland zijn drie talen, Duitsch, Fransch en Italiaansch, die alle drie gelijk behandeld worden.

Hiermede heb ik de buitenlandsche inzendingen besproken.

Ik kom nu aan die uit Nederland zelf. Ik zal daarbij niet zoo uitvoerig zijn als tot nu toe, omdat ik niet te veel van Uw tijd en uw geduld mag vergen. Ik zal dus slechts hier en daar een greep doen, waarmede ik geenszins wil zeggen, dat inzendingen, die niet besproken worden, minder belangrijk zijn.

Ingezonden hebben : het Centraal Bureau voor de Statistiek, de arbeidsbeurzen (gemeentelijke en andere) en de dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.

Eerst het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dit bureau had speciaal voor deze tentoonstelling drie groote grafieken

laten vervaardigen. Ik heb zoo'n vermoeden, dat ze niet die aandacht getrokken hebben, die ze toch zoo ruimschoots verdienden. Enkele korte mededeelingen er over. Uit de eerste statistiek was na te gaan dat de openbare arbeidsbeurzen in 1910 hadden 90.000 ingeschreven werkzoekenden. In 1919 waren er dat 390.000 of ruim viermaal zooveel. Voor de aanvragen waren de aantallen 50.000 en 210.000 of eveneens ruim viermaal zooveel en voor de plaatsingen 35.000 en 148.000, ook ruim viermaal zooveel. De werkzaamheden der openbare arbeidsbeurzen hebben zich dus in negen jaren (van 1910—1919) ruim verviervoudigd. Een tempo dat wel niet zal kunnen worden volgehouden.

De tweede plaat gaf de verdeeling weer in mannen, vrouwen, jongens en meisjes. Tegen 260 aanbiedingen van mannen staan 90 van vrouwen, 28 van jongens en 11 van meisjes. Die cijfers zullen voor de verschillende arbeidsbeurzen zeer uiteen loopen. Het is n.l. bekend dat de bemiddeling voor vrouwen in de groote gemeenten die van de mannen nabijkomt of voorbij streeft, terwijl daarvan in de kleine gemeenten geen sprake is. De verhouding bij de aanvragen zijn 88 voor mannen en vrouwen, 20 voor jongens en 14 voor meisjes. Bij de plaatsingen zijn de cijfers 73 voor mannen, 58 voor vrouwen, 10 voor jongens en 5 voor meisjes, alles in 1919.

De derde plaat geeft eenige verhoudingscijfers weer. Zoo zijn er op 100 aanbiedingen 42 plaatsingen voor vrouwen beneden 18 jaar. Bij vrouwen boven 18 jaar staan 65 plaatsingen op 100 aanbiedingen. Van de 100 jongens, die zich aanbieden konden er 38 geplaatst worden, van de 100 mannen 28. Cijfers, die ondanks het groot aantal plaatsingen in totaal toch niet geheel bevredigend zijn en een bewijs leveren, dat in ons land het aanbod de vraag nog belangrijk overtreft. Ofschoon Nederland een der dichtstbevolkte landen ter wereld is en werkloosheid hier een gewoon verschijnsel (getuige het rapport van de staatscommissie over de werkloosheid) zal toch de oorlog aan het verschijnsel wel niet vreemd zijn gebleven. Een groot afzetgebied van arbeidskrachten (Duitschland) was in 1919 zoo goed als gesloten.

Er zou over de statistieken van het Centraal Bureau voor de Statistiek meer te zeggen zijn, maar ik zal het hierbij laten. Ik kom dus nu aan de inzendingen der arbeidsbeurzen. Volg ik daarbij de indeeling in de zaal dan kom ik allereerst aan Tilburg. Die inzending zal voor velen een verrassing zijn geweest. Niet alleen om het geheel, dat er keurig uitzag, maar ook om wat er was. Tilburg had n.l. eenige ontwerpen voor een reclameplaat voor de arbeidsbemiddeling, met als opschriften: ,,arbeid brengt welvaart'', ,,wie zaait zal oogsten'', en ,,arbeidsbemiddeling'', het laatste woord gevormd door bijen. Den ontwerper hulde zoowel voor zijn denkbeelden, als voor de uitvoering. Ik zal het niet vreemd vinden, als ik later

een of meer dier platen in druk zie. Tilburg had verder foto's, formulieren enz. Op nog twee merkwaardigheden wil ik wijzen. Tilburg maakt n.l. voor de arbeidsbeurs propaganda in de bioscopen, zooals uit een inzending blijkt en deze arbeidsbeurs tracht ook de pers op alle mogelijke wijzen ten nutte te maken. Zeer juist gezien m. i.

Dat zelfde doet ook de arbeidsbeurs te Zwolle, zooals uit de overgelegde uitknipsels duidelijk blijkt. Deze arbeidsbeurs had een zeer welsprekende kaart. Een kaart, die het standpunt van hen, die beweerden dat een kleine arbeidsbeurs niets inzenden kan, schitterend weerlegde. Het was een kaart van Nederland, waarop door vlaggetjes was aangegeven, in welke gemeenten door die arbeidsbeurs arbeidskrachten geplaatst waren. Vooral de provincie Overijsel was met vlaggetjes bedekt, maar ook de rest van het land was goed voorzien. Zoo'n kaart spreekt, moet indruk maken op het publiek. Er bleek zoo duidelijk het dubbele doel der arbeidsbeurzen uit: eenerzijds: werkloosheid verminderen, anderzijds: in een tekort voorzien. Naast de inzending van Zwolle trokken de groote statistieken van Helder de aandacht, zoowel om de grootte als om de uitvoering. Iemand had uitgerekend, dat in dezelfde verhouding de statistieken van Amsterdam 6½ meter lang zouden zijn geworden maar aan het keurige werk van Helder doet dat geen afbreuk. Genoemd moeten nog worden de bijzonder mooie foto's, door Helder ingezonden. Haarlem had de goede gedachte om een album in te zenden met het portret van prof. I. P. de Vooijs, den oud-voorzitter der Vereeniging van Nederlandsche Arbeidsbeurzen. Dat portret mocht ook niet op de tentoonstelling ontbreken. 's-Gravenhage had een duidelijke kaart van het district ingezonden en een grafische voorstelling van de resultaten der bemiddeling van 1897 tot 1908. Wel dus wat oud, maar verdienstelijk ontworpen en geteekend. Mannen figuren versierden n. l. de voorstelling. Ik meen hierbij nu een opmerking te kunnen maken, juist naar aanleiding van het voorstellen van statistieken door figuren b. v. door schijven, door mannen enz. Er zit n. l. in dergelijke voorstellingen iets onjuist, een beetje bedrog. Ik bedoel dit. Stel in 1900 was een aantal bereikt, om het even van wat van 1000 en in 1920 van 5000, dat is dus het vijfvoudige. Nu wordt dat voorgesteld door twee poppetjes; de 1000 stelt een poppetje voor van 5 c.M. lengte de 5000 een poppetje van 25 c.M. lengte, dat is 5 maal zoo lang. Maar dat poppetje van 25 c.M. lengte, is niet alleen 5 maal zoo lang, maar is ook naar verhouding breeder, m. a. w. het oog wordt geboeid, niet door de meerdere lengte maar door de grootere oppervlakte. En de oppervlakte is een product van lengte en breedte. De oppervlakten van de beide poppetjes staan niet tot elkander als 1 tot 5, maar b. v. bij dubbele breedte als 1 tot 10. De indruk, die er door gewekt wordt is dus een onjuiste. Toch behoeft dat niemand af te schrikken zijn grafische

voorstellingen op deze wijze te verluchten. De voorstellingen zelf winnen zooveel in waarde, gaan er zooveel beter in, dat die overdrijving niet al te zwaar aangerekend behoeft te worden.

Ik kom nu aan de inzending van Amsterdam; ongetwijfeld de uitvoerigste en de schitterendste van de geheele tentoonstelling. Moeite noch kosten had Amsterdam gespaard en de inrichters der tentoonstelling mogen Amsterdam dan ook dankbaar zijn, dat zooveel heeft bijgedragen tot het welslagen van het geheel. Amsterdam had foto's in overvloed, platen, teekeningen, grafische voorstellingen enz., het geheel rijkelijk versierd met planten, bloemen en kleeden. Over die wijze van voorstellen der uitkomsten sprak ik al zooeven. Amsterdam had o. a. platen waarop de gemeenten werden aangegeven, waar plaatsingen in de laatste jaren geschied waren, aangeduid naar het aantal plaatsingen. Op duidelijke wijze werd hier weergegeven van hoe groot nut het werken der arbeidsbeurzen is. Nog wil ik wijzen op de beide schilderstukken : de gemeentelijke arbeidsbemiddeling in het begin en de kroegplaceering van bakkers. Dergelijke voorstellingen kunnen niet nalaten indruk achter te laten. Wat echter wel de meeste indruk zal gemaakt hebben, is zeker de film. Dat was iets nieuws. De bioscoop, in dienst van de arbeidsbeurs. En wat aardig en uitstekend werden de beelden weergegeven, die hardwerkende, druk telefoneerende, haastig doende ambtenaren, de buigende zich aanbiedende kelners, en dan die boottocht over het water. Het geheel was schitterend en gaf duidelijk blijk door een vakman te zijn uitgevoerd. ,,Dit zal heel wat gekost hebben'' zal waarschijnlijk menigeen gedacht en mogelijk wel gezegd hebben. Ik meen geen onbescheidenheid te doen, als ik hier zeg, dat dat aan de gemeente Amsterdam, niet alleen niet veel, maar zelfs zeer weinig geld gekost heeft. De film is n. l. niet alleen een propaganda voor de arbeidsbeurs, maar tevens voor de bioscoop. De bioscoop moet toch films hebben.

Wat de arbeidsbeurs Amersfoort had ingezonden was keurig in orde. Er was o. a. een plattegrond van de arbeidsbeurs bij, heel eigenaardig genomen, n. l. een gezicht van boven af, genomen als het ware uit een luchtballon. Wie den plattegrond gezien heeft zal moeten toegeven, dat de arbeidsbeurs voor een kleine gemeente, aan hooge eischen voldoet. Maar Amersfoort had nog iets. Een denkbeeld was daar uitgewerkt, dat werkelijk navolging verdient. Amersfoort had het gemiddelde genomen van aanbiedingen, aanvragen en plaatsingen van de jaren 1915/1918 en nu kan men zien in welke jaren men boven en beneden dat gemiddelde kwam. Op zeer duidelijke wijze werd door de vooruitgang van de arbeidsbemiddeling aangetoond, Immers in 1915—1916 kwam men bijna geregeld beneden het gemiddelde, in 1917/1918 er boven.

Het denkbeeld van Amersfoort geef ik anderen ernstig ter uitvoering in overweging, als een arbeidsbeurs op een of andere

tentoonstelling eens wil uitkomen. De directrice zal ongetwijfeld bereid zijn in te lichten.

De arbeidsbeurzen te Deventer en Dordrecht zonden tal van foto's in, die op zich zelf de grootere belangrijkheid van de arbeidsbemiddeling van nu, vergeleken bij voorheen, duidelijk maakte. In de warme Julidagen der vergadering deed het schild van Dordrecht: „Heden sneeuwruimen" wat ironisch aan.

Een groote ruimte nam nog de inzending van Rotterdam in. Ook hier was veel leerzaams. Het kaartenkastje, de districtskaart met de correspondentschappen, de grafische voorstellingen enz. Ook hier weer figuren; in den vorm van schepen en personen. Ik heb daarover al gesproken. Rotterdam had nog verschillende diploma's prijzen, behaald op tentoonstellingen. Waren er ook op deze tentoonstellingen diploma's of medailles uitgereikt, mogelijk was dan het aantal van Rotterdam met één vermeerderd.

Bijzonder veel moeite had de arbeidsbeurs te Utrecht zich nog gegeven. Middelpunt van deze inzending was wel de kaartenkast. Uiterst practisch ingericht. Zou Utrecht een agentschap van den fabrikant hebben gehad, dan ware menige order genoteerd. Nu werd volstaan met het opgeven van het adres van den fabrikant, die hier geen provisie te betalen had. Utrecht had verder tal van foto's, kaarten, platen, modellen enz.

In het midden der zaal waren nog ondergebracht o. a. Hilversum, dat een kostbaar kaartregister liet zien; de arbeidsbeurzen uit Limburg, die op de kaart van de provincie de draden van het net der arbeidsbemiddeling hadden aangegeven; 's-Hertogenbosch met foto's en modellen; Leiden met den plattegrond van de a. s. arbeidsbeurs enz.

Ik heb natuurlijk niet alles vermeld. Ik kon ook slechts hier en daar een greep doen. Mogelijk heb ik wel iets genoemd, dat minder interessant was dan hetgeen ik heb overgeslagen. Dat moet mij dan maar niet euvel geduid worden. Opzet was het niet.

Rest mij nu nog iets te zeggen van de inzending van den Dienst.

Ik zou van die inzending heel veel kunnen zeggen. B. v. van de wandkaart van Nederland. Men zou het niet gelooven, maar ik ben tot de ontdekking gekomen dat een schoolkaart waarop alle gemeenten van Nederland staan, niet bestaat. Maar ten slotte was er toch een kaart. Met spelden en vlaggetjes was er op aangegeven, in welke gemeenten een correspondent, en in welke een districts-arbeidsbeurs gevestigd was. Het had in de bedoeling gelegen tevens met spelden aan te geven in welke gemeenten een verordening op het correspondentschap en een instructie voor den correspondent waren vastgesteld en tevens in welke gemeenten de correspondenten een salaris ontvangen. Maar helaas, de tijd ontbrak om dat in één dag in orde te maken.

De beide vakafdeelingen van den Dienst hadden grafische voorstellingen en kaarten van Nederland, waarop met spelden was aangegeven in welke gemeenten de sporen van haar arbeid te vinden zijn. Verder waren er alle formulieren, zoowel die bij de vakafdeelingen in gebruik, als die welke door de Centrale Rijks Arbeidsbeurs ter beschikking van districts-arbeidsbeurzen en correspondenten gesteld worden.

Dan was er een gekleurde kaart van Nederland, waarop de 33 districten der arbeidsbemiddeling waren aangegeven; een kaart, aangevend de gemeenten, toegetreden tot het Werkloosheidsbesluit 1917; een groote foto van de gebouwen Koningskade 22/23; alle uitgaven van den dienst, van N°. 1 af, tot en met N°. 18 enz.

Ook voor propaganda was gezorgd. Daarvoor was er een stapel van uitgave N°. 17.

Hierbij moet ik nog melding maken van de arbeidsbeurs Amsterdam, die er stapels van haar propagandageschrift uitgedeeld heeft.

Nog iets van den Dienst moet ik vermelden.

Een ingebonden exemplaar van de Dagelijksche Berichten van 1919, drie deelen. Och, och, die arme directeuren. Geen wonder, dat het meermalen voorkomt dat een directeur blijkt een circulaire vergeten te zijn. Ik zeg vergeten, want gelezen hebben ze ze natuurlijk alle.

Ik ben hiermede aan het einde van mijn opsomming gekomen.

Nu heb ik echter nog de vragen te beantwoorden, die ik in het begin gesteld heb. Heeft de tentoonstelling aan haar tweeledig doel beantwoord ? Het ligt voor de hand dat ik die vragen alleen kan beantwoorden, voor zoover ik ze beoordeelen kan. En dan zeg ik volmondig ja.

Mij dunkt ze moet voor de directeuren zelf een openbaring zijn geweest. Was er dat te maken van het materiaal dat de arbeidsbeurzen bezitten ? Zij moeten zelf voor hun werk meer eerbied verkregen hebben. En dat is veel waard. Ook moeten allen er geleerd hebben. Al zal dan het vele studiemateriaal, dat aanwezig was, niet door allen goed en volledig zijn opgenomen, dat was ook trouwens niet mogelijk, toch moeten allen, die met de arbeidsbemiddeling in aanraking komen gestaald en gesterkt de tentoonstelling verlaten hebben. Niet het minst de correspondenten der arbeidsbemiddeling, die er geweest zijn. Voor hen lijkt mij zoo'n tentoonstelling uiterst nuttig.

En nu het publiek. Ja 's-Hertogenbosch is geen wereldstad. Ware de tentoonstelling in Amsterdam gehouden, ongetwijfeld zou het nut heel wat grooter zijn geweest. Maar — vragen wij ons af : waar is zoo'n tentoonstelling meer gewenscht, in Amsterdam of in 's-Hertogenbosch, dan geloof ik dat menigeen 's-Hertogenbosch zal noemen.

Alvorens te eindigen moet ik nog enkele opmerkingen maken.

De eerste is, dat op de tentoonstelling de proeven hingen van de eerste Nederlandsche reclameplaat voor de arbeidsbemiddeling. Een plaat, die intusschen gereed gekomen is en niet zal nalaten aan het doel, de aandacht op de openbare arbeidsbemiddeling te vestigen te beantwoorden. Een volgende opmerking is deze. Een amateur-fotograaf heeft de geheele tentoonstelling in beeld gebracht, door 17 kiekjes. Die kiekjes kunnen vermenigvuldigd worden. Hij is bereid dat te doen tegen *f* 0.25 per stuk, indien er voldoende bestellingen komen. De kiekjes hangen hier en ik ben bereid bestellingen op te nemen.

Mijn laatste opmerking is nog een woord van dank aan allen die meegeholpen hebben bij het inrichten der tentoonstelling. Ik zal geen namen noemen, om de kans te vermijden iemand te vergeten. Maar de vele en belangelooze hulp is een bewijs dat er talloos velen zijn, die met lust en ijver zich aan hun taak wijden. En dat is een heuglijk feit.

Arbeidsbemiddeling.

EINDHOVEN. *R.-K. Arbeidsbeurs voor jongelingen.* Het Bureau voor Beroepskeuze en het R.-K. Hanze-Leerlingenbureau zullen worden ondergebracht bij de Centrale jeugdorganisatie van groot-Eindhoven. Het Leerlingen-bureau zal daar den naam krijgen van R.-K. Arbeidsbeurs voor jongelingen van 13—18 jaar. Een concept-reglement zal worden opgemaakt door de heeren TH. JORMA, P. KEUKENS, J. MEERMAN en A. V. DIJCK. Door deze nieuwe regeling hoopt men, dat het bureau meer succes zal verwerven.

Dit aan „de Maasbode" ontleend berichtje doet ons weer vragen, waarvoor men het noodig acht al maar meer bureautjes te vormen met voorbijgaan der officieele organen, die toch ook hetzelfde doel beoogen, en die door betere geoutilleerdheid minder kostbaar en zekerder resultaat geven.

TILBURG. *Gewestelijke Directeurenvergadering.* Onder voorzitterschap van den Directeur der Districts-Arbeidsbeurs te Tilburg, den heer A. J. A. C. VAN DELFT, werd in het beursgebouw alhier deze week eene vergadering van Brabantsche en Limburgsche Directeuren van arbeidsbeurzen gehouden ter bespreking van verschillende aangelegenheden, de arbeidsbemiddeling rakende.

Bij zijn openingswoord heette de voorzitter in het bijzonder welkom den Directeur van den nieuw-gestichten Dienst voor Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling te Helmond, den heer VAN DE LAAR, waarna mededeelingen van huishoudelijken aard gedaan werden en de salarieering der onderscheidene

directeuren besproken werd. In dit verband werd gewezen op een totaal gemis van eenheid, dat te dien opzichte valt te constateeren in de verschillende gemeenten. Waar er zijn, die door hun voldoende wedderegeling bewijzen in te zien het groote sociaal belang, dat hier gediend wordt, en in cijfers uitdrukken de verantwoordelijke en vaak moeilijke taak, waarvoor de Directeuren zich geplaatst zien, is in andere plaatsen de salarieering totaal onvoldoende en beschouwd men de arbeidsbemiddeling als een bijzaak. Dat zoodanige gemeenten niet het nut van de arbeidsbeurzen trekken, dat er voor de gemeenschap te oogsten valt, is niet alleen te bejammeren, doch door zoodanige onvoldoende regeling en vanzelfsprekend ook onvoldoende activiteit der betrokkenen, wordt eene goede werking der sociale wetgeving tegengewerkt en ook de mogelijkheid geschapen, dat de arbeidsbemiddeling en de daarmede zoo nauw-verband-houdende werkloosheidsverzekeringscontrôle in een kwaad daglicht gesteld wordt. Alleen goed-ingerichte bureaux met vanzelfsprekend voldoende, goed personeel, kunnen het noodzakelijke ter werkloosheidsbestrijding doen. Naar meerdere uniformiteit moet getracht worden.

In verband hiermede besprak de directeur uit Breda de huidige regeling der Rijksbijdrage in de kosten van arbeidsbeurzen en de kosten verbonden aan de contrôle der werkloozenkassen. Ook hierin dient meerdere stabiliteit te komen.

De Directeur van Eindhoven bracht ter sprake het bevorderen van werkverschaffing aan bepaalde groepen van werkloozen als: sigarenmakers, landarbeiders, grondwerkers, enz. voor zoover hieraan in het zuiden behoefte bestaat.

Een dure werkverschaffing zonder meer, enkel dienende om de menschen van de straat te helpen, werd algemeen uit den booze geacht als geheel liggende buiten de werkkring der arbeidsbemiddeling, doch iets anders is het om uit te zien naar geschikte werkgelegenheden, waar productieve arbeid te verrichten is. Meer speciaal had men hier het oog op de Peel, waar momenteel nog duizenden hectaren grond braak liggen en noodeloos liggen te wachten tot omwerking in een welvarend gewest. De heer Schols uit Venray drong evenals bij vroegere gelegenheden ook thans weer met klem aan op een aandringen bij de Landsregeering om eindelijk toch het Peelwerk eens ter hand te zien nemen. Het gaat te langzaam: duizenden guldens worden zonder arbeid uit werkloozenkassen gegeven, terwijl die sommen te benutten waren als direct loon voor nuttigen arbeid. Besloten werd, om een der volgende bijeenkomsten zoo mogelijk te doen houden te Deurne om daar met de direct-belanghebbenden deze plannen te kunnen bespreken en na te gaan, wat door de Arbeidsbeurzen gedaan kan worden.

Het onderzoek naar het gedrag der werkzoekenden werd besproken. Men achtte het gewenscht zooveel mogelijk een per-

soonlijk onderzoek naar het gedrag in te stellen, omdat men bij samenspreking meer en beter te weten kan komen, wat eventueel aan een werkzoekende mankeert. Dit wil evenwel niet zeggen, dat de schriftelijke informatie uitgeschakeld moet worden.

De Directeur uit Tilburg behandelde de speciaal-vrouwelijke bemiddeling in de Zuidelijke districten en concludeerde, dat deze voorshands nog niet noodzakelijk geacht kan worden. Iets anders is het, als er een veel grooter aanbod van vrouwelijke arbeidskrachten zou gaan komen.

Waar het district Venray reeds zoo uitstekend in zijn correspondentschappen functioneert, deelde de Directeur mede, hoe hij het had aangelegd om in enkele jaren zijn district „klaar te krijgen". De medewerking van een talentvol spreker-geestelijke had den eersten stoot gegeven, die door hem met herhaald bezoeken der correspondenten is voltooid. De moeilijkheden daarbij door de lakschheid van sommige plattelandsgemeentebesturen ondervonden, doet voor een dergelijk groot sociaal werk van onzen tijd irriteerend aan.

De behandeling der Beroepskeuze en de verhouding tot de confessioneele arbeidsbeurzen moest wegens afwezigheid van den inleider tot een volgende vergadering uitgesteld worden. Na vaststelling der agenda en plaats van samenkomst der volgende bijeenkomst, werd onder dank voor de leerrijke bespreking de vergadering gesloten.

Arbeidsbemiddeling voor Openbare Werken. Door het Gemeentebestuur van Tilburg is aan de Hoofden der betrokken takken van Dienst verzocht om in bestekken en bij opdracht van werken de bepaling op te nemen, dat bij het zoeken van werkkrachten zooveel mogelijk van de gemeentelijke arbeidsbeurs gebruik gemaakt moet worden.

Jaarverslagen. De verblijdende overvloed van copie, die soms dwingt om belangrijke stukken achterwege te laten, is schuld, dat ook in deze aflevering wederom geen bespreking der veertien jaarverslagen, die sinds de vorige inkwamen, kan plaats hebben.

Arbeidsbeurzen voor het binnenscheepvaartbedrijf. In „Ons Roer", orgaan van den Algemeenen Schippersbond, troffen wij het volgende artikel aan:

Zooals bekend is bestaan er op diverse plaatsen zgn. Arbeidsbeurzen voor het Binnenscheepvaartbedrijf. 't Doel van deze Beurzen is Arbeidsbemiddeling, het verhuren van varensvolk zonder dat werkgever of werknemer verplicht zijn in kroegen te huren of te verhuren. Ze zijn nog van jongen datum die Arbeidsbeurzen en hoe goed ook het doel moge zijn, ze moeten

zich er inwerken en maken nog een moeilijken tijd door. De Binnenvaart, Rijnvaart inbegrepen, is door den oorlog voorloopig eenigszins in andere banen geleid, was b.v. de Rijnvaart weer wat ze voorheen is geweest, beoefenden de schippers van grootere schepen weder de Rijnvaart, was het transport naar den Rijn als voor 1914, de vraag naar personeel zou veel grooter zijn dan thans en de Arbeidsbeurzen zouden een ruimer en meer geregeld bedrijf verkrijgen. 't Is te wenschen, dat de Rijnvaart, evenals de Binnenvaart, zich weder geleidelijk moge herstellen het bedrijf in meer normale banen kome, dan zijn voorzeker de Arbeidsbeurzen op hun plaats als nuttige instellingen voor werkgevers en werknemers beiden in de Binnenvaart.

Bij eene beschouwing over Arbeidsbeurzen kwam onlangs ter sprake of het wenschelijk zou zijn dienstboekjes in te voeren, dat wil zeggen dat b.v. aan iederen werknemer schippersknecht, stuurman, zetschipper enz. een dienstboekje werd uitgereikt. Een dergelijk dienstboekje zou b.v. kunnen vermelden: naam en voornaam, ouderdom, domicilie, benevens portret (Tiptop) van den houder van 't boekje. In dit boekje zou bij huring van personeel, door den huurder hetzij schipper of reeder de datum worden genoteerd, waarop de huur was ingegaan, en bij vertrek van den gehuurden varensgezel weder de datum van vertrek vermeld worden.

Op die wijze zou de werkzoekende in het bezit zijn van een document dat duidelijk aantoonde bij wie hij alzoo had gevaren, hoe lang hij aldaar aan boord was geweest enz.; afstempeling zoowel bij aanneming als bij vertrek, door daardoor bevoegde personen zou bij zooiets gewenscht zijn. Dit gesprek over dienstboekjes was een gevolg van de dikwijls besproken monsterrol voor de Binnenvaart waarvan meermalen de wenschelijkheid werd betoogd, daar dit zoowel aan schipper als knecht meer rechtszekerheid zou verschaffen, beter de overeenkomst zou vastleggen en van veel invloed zou zijn op het zonder waarschuwing of tijdige opzegging van boord gaan enz.; aan beiden, zoowel eene binnenlandsche monsterrol als aan het idee dienstboekje, kleven heel wat bezwaren, de eigenaardige toestand in het Binnenscheepvaartbedrijf spelen daarin zulk eene groote rol, dat het wel eens ernstige overweging verdient of het mogelijk is tegemoet komende aan de belangen van werkgevers en werknemers te trachten iets van dien aard in te voeren. Dwang of ingrijpen van Rijkswege moet men daarbij zooveel mogelijk trachten te voorkomen, doch algemeen is de schipperij er van overtuigd dat de zekerheid betreffende het personeel veel te wenschen overlaat en dat eenige zekerheid wederzijdsch zoowel voor schipper als knecht gewenscht is.

Welnu, men late zijn gedachten er eens goed over gaan. Spreke zich er eens over uit, overwege daarbij het nut dat eene goed beheerde Arbeidsbeurs voor het huren van personeel voor de Binnenvaart in zich sluit en neme alvorens personeel

in de eene of andere kroeg te zoeken, de proef met de bemiddeling „Arbeidsbeurs".   DE G.

Grensverkeer. Om na te gaan of de regeling van het grensverkeer, 1 Mei j.l. ingevoerd, ook tegemoet kwam aan de klachten, betreffende benadeeling van werkgelegenheid voor Nederlandsche arbeiders door den arbeid van buitenlandsche arbeidskrachten, kwamen, op uitnoodiging van den directeur van den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling, 20 dezer de directeuren der vijf Limburgsche Districtsarbeidsbeurzen bijeen te Roermond; de bijeenkomst werd mede bijgewoond door den administrateur der grensbewaking.

Er werden — om aan nog bestaande bezwaren tegemoet te komen — enkele aanvullende maatregelen besproken, waarvan men verwacht, dat zij die bezwaren voor een belangrijk deel zullen wegnemen.

'S-GRAVENHAGE. *Alweer een.* Zaterdagmiddag werd in een der lokalen van het Gebouw Zuidwal 60 alhier een R. K. Arbeidsbeurs voor jongelieden van 13 tot 18 jaar met daaraan verbonden Bureau voor Beroepskeuze geopend.

Deken VAN DAM zegende het Bureau in en sprak daarna zijn ingenomenheid met dit nieuwe instituut uit, dat naar zijn overtuiging ten zegen van de jongens van Den Haag zal strekken.

Hij uitte de hoop, dat de instelling zal mogen rekenen op den steun van Katholiek 's-Gravenhage.

Dit uit het „Centrum" geknipt berichtje doet wenschen de kernspreuk onzer vaderen indachtig te zijn: „Eendracht maakt macht!"

Subsidie aan de Arbeidsbeurs voor R. K. jongelingen te Amsterdam: Na het besluit om geen subsidie aan genoemde arbeidsbeurs te verleenen, zooals bereids ons vorig nummer mededeelde, vonden we in de Telegraaf van 12 Oct. j.l. een berichtje, dat de raadsleden VON FRIJTAG, DRABBE en CRIELARS den Raad voorstelden aan de Arbeidsbeurs voor R. K. Jongelingen te Amsterdam een subsidie te verleenen van *f* 3000.— over het jaar 1919 en van *f* 6000.— over elk der jaren 1920 en 1921.

Dit voorstel is inmiddels weer met 23 tegen 9 stemmen verworpen.

Amsterdamsche Arbeidsbeurs. Aan een Afdeelingsverslag der Gemeentebegrooting voor 1921 der stad Amsterdam, ontleenen we de volgende passus:

— „Door een paar leden werd geklaagd over partijdigheid der arbeidsbeurs, aangezien zij er zich op toe schijnt te leggen een bepaalde groep Nederlandsche burgers uit te sluiten van werkgelegenheid.

Voorts werd in een afdeeling de vraag gesteld, of B. en W. den tijd niet aangebroken achten, om van werkgevers en werknemers, die van de Arbeidsbeurs gebruik maken, een bijdrage tot haar instandhouding te vorderen, terwijl in een andere afdeeling de wenschelijkheid werd uitgesproken, om degenen, die door tusschenkomst van de Arbeidsbeurs worden geplaatst, een kleine vergoeding te doen betalen.

Een lid wees er op, dat er zeer weinig omgaat aan de Arbeidsbeurs. Gevraagd werd, of de beurs niet doelmatiger kan worden ingericht. Zoo voldoet zij niet —".

Hebben de leden, die zich op zoodanige wijze over de Arbeidsbeurs uitten, zich van een en ander overtuigd, alvorens deze beschuldiging ter tafel te brengen, of hebben zij deze klachten en wenschen voor anderen geuit?

Wij zijn nieuwsgierig naar het antwoord op de vragen en opmerkingen en volgen belangstellend het verloop van een en ander.

Gemeente-Arbeidsbeurs Amsterdam. Vakcommissie van toezicht op de onderafdeeling voor het bakkersbedrijf. In de op 9 September j.l. gehouden maandelijksche vergadering der Vakcommissie van Toezicht op de onderafdeeling voor het Bakkersbedrijf der Gemeente-Arbeidsbeurs Amsterdam werd een bespreking gevoerd omtrent de bemiddeling voor het banketbakkersbedrijf.

Men achtte het, met het oog op het door de werkgeversorganisatie tot dusverre in stand gehouden plaatsingsbureau, nog niet wenschelijk dezen tak van arbeidsbemiddeling stelselmatig aan de Arbeidsbeurs ter hand te nemen. Verder werden door een der leden belangrijke mededeelingen gedaan omtrent stelsel en resultaten der vakopleiding van leerlingen in Engeland. De hiervoor speciaal in het leven geroepen subcommissie zal bij het doen van voorstellen met de ontvangen mededeelingen rekening houden.

Waarschuwing. Herhaaldelijk komt het voor, dat personen, die werk zoeken, in handen vallen van wervers en beroepsbemiddelaars, hetgeen den betrokkenen meestal veel schade berokkent inplaats van eenig resultaat op te leveren.

Thans zijn weder eenige adressen bekend van zulke ronselaars. Belanghebbenden voor de gevaren van zulke praktijken te waarschuwen, ligt op den weg der arbeidsbeurzen.

Nu zullen we nog niet tot publiceering van namen overgaan. Wel zeggen we daarvoor niet te schromen, als blijken zou, dat de ons bekenden met hun geldklopperij voort blijven gaan.

Het subsidieeren van confessioneele arbeidsbeurzen. In Nr. 21 van „De Vakbeweging" van het N.V.V. vonden we onder Ingezonden een verweer van den heer Detiger tegen de artikelen in genoemd orgaan van den heer C. v. d. L. waarvan we in

ons vorig nummer een en ander mededeelden. In een volgend nummer hopen we een overzicht van dit verweer te kunnen plaatsen. A. J. A. C. v. D.

Een nieuwe periodiek. Door het bestuur der Vereeniging van Directeuren van Ned. Arbeidsbeurzen is aan de leden een circulaire gezonden tot aansporing om zich te abonneeren op een nieuw „Correspondentieblad voor de leiders van de organen der Openbare Arbeidsbemiddeling en Werkloosheidsverzekering".

Er wordt van gezegd, dat het niet is een nieuwe uitgave onder anderen naam van de „Arbeidsmarkt," het vereenigingsorgaan, dat na een sleepend eenjarig bestaan met December van het vorig jaar ter ziele ging. Toegegeven wordt nu, dat dit was een algemeen periodiek op het gebied der werkloosheidsbestrijding, terwijl het correspondentieblad een zuiver vereenigingsorgaan wil zijn, waarin meer noodzakelijk met het oog op de daarbij betrokken belangen van Directeuren en Correspondenten de meest urgente vraagstukken besproken zullen worden. Het zal verschijnen in maandelijksche afleveringen van vier bladzijden. De omvang van het blad duidt niet op grootschen opzet.

Wij verhelen onze meening niet, dat o.i. naast het bestaande Tijdschrift van den Ned. Werkloosheidsraad, (het Orgaan voor de Praktijk), aan geen nieuw periodiek in ons land op dit terrein behoefte bestaat. Integendeel. Versnippering van krachten leidt ook hier tot verzwakking. Wat de Directeuren als deskundigen te zeggen hebben, kan in het Tijdschrift en het Orgaan plaatsing vinden. Wij hebben meer dan eens om medewerking gevraagd, doch tot dusver zeer weinig verkregen. Zeker zijn artikelen als dat, waarin een en ander over de Engelsche arbeidsbeurzen medegedeeld wordt in genoemde Periodieken op hun plaats.

En wat een orgaan voor vakactie, voor behartiging van de persoonlijke belangen der directeuren betreft, moet dat een *afzonderlijk* orgaan zijn? kan van eene vereeniging van 30 à 40 leden wel krachten uitgaan? Zijn de directeuren geen gemeenteambtenaren en zouden ze voor hun vakactie niet veel meer bereiken, als zij zich bij een grooter lichaam aansloten? Wij vragen slechts als belangstellende. Den belanghebbenden zelf past het hierop een antwoord te geven. G.

Vergadering districtsarbeidsbeurs te Enschedé. Te Hengelo werd op 11 September 1920 een vergadering gehouden met het bestuur der districts-arbeidsbeurs Enschedé met de correspondenten in dat district.

De voorzitter van het bestuur heette in zijn openingsrede den Wethouder van Sociale Aangelegenheden te Enschede welkom en gaf daarna het woord aan den directeur der beurs die het onderwerp „*Taak en werkwijze van den correspondent*"

besprak. Hij legde er vooral den nadruk op, dat zoowel omtrent den werkzoekende als den werkgever de noodige gegevens bekend moeten zijn, opdat de rechte man op de rechte plaats kome. De correspondent kan door een persoonlijke propaganda en door besprekingen met werkgevers en werknemers veel tot de populariteit van de openbare arbeidsbemiddeling bijdragen.

Vervolgens kwam aan de orde: *„Gelijke rechten voor werkzoekenden, ingeschreven bij de correspondenten en bij de districts-arbeidsbeurs”*. Spreker deelde mede, dat in een circulaire van de Centrale Rijks-Arbeidsbeurs te kennen wordt gegeven dat bij aanvragen uit de gemeente van een arbeidsbeurs of van een correspondent de aldaar woonachtige werkzoekenden dienen voor te gaan. Voor de overblijvende aanvragen, alsmede voor die uit andere gemeenten of districten, moeten alle werkzoekenden uit het geheele district in gelijke mate in aanmerking komen.

Op verzoek van een arbeidsorganisatie werd vervolgens ter sprake gebracht het onderwerp: *„Samenwerking tusschen arbeidsbemiddeling en werkloosheidsverzekering”*. De betrokken organisatie vroeg of door samenwerking tusschen arbeidsbeurs en werkloosheidsverzekering de organisaties op de hoogte zouden kunnen komen van de bezwaren door de gemeente gemaakt tegen eene uitkeering, voordat deze geschiedt. De directeur der beurs zette in het kort uiteen, hoe de samenwerking thans is, en wees erop dat de arbeidsbeurs steeds medewerking verleent wanneer een werkloozenkas vóór de uitkeering om inlichtingen vraagt.

De heer LEBBINK, bestuurslid, vond het wenschelijk dat de beurs rechtstreeks aan de betrokken werkloozenkas bericht ingeval er met een trekkend lid iets niet in den haak is, daar het is voorgekomen, dat bezwaren van de gemeente tegen eene uitkeering te laat werden ingediend.

De directeur maakte hiertegen eenig bezwaar, voornamelijk, omdat de beurs dan een deel der verantwoording omtrent uitkeering op zich zou nemen. Spr. meende dat deze beoordeeling dient te blijven berusten bij het gemeentebestuur.

De heeren BONZET en ANDRES verklaarden, dat het inwinnen van inlichtingen ter arbeidsbeurze steeds bevredigend heeft gewerkt.

Daarna kwam de bespreking van *de salarissen voor correspondenten* aan de orde. De directeur zeide, dat door den Minister van Arbeid een schaal van salarissen aan de gemeentebesturen is toegezonden met verzoek de salarissen zooveel mogelijk aan de hand dezer schaal vast te stellen. Het Rijk zal, onder bepaalde voorwaarden, 40 % van het salaris vergoeden. Naar de meening van spr. kon het bestuur der districts-arbeidsbeurs nog eens bij de gemeentebesturen aandringen op een behoorlijke salarieering der correspondenten.

Bij de rondvraag zeide de heer BONZET, dat te Enschede eenige stucadoors werkloos zijn, doordat de collega’s niet met

hen willen samen werken. Spr. vroeg of de beurs hun geen bemiddeling kan verleenen en of zij aanspraak hebben op uitkeering.

De heer SCHOLTEN, waarnemend secretaris, antwoordde dat zij aanspraak hebben op uitkeering en dat de beurs hun bemiddeling kan verleenen bij een patroon waar geen andere stucadoors werken.

De heer VAN OS vroeg of door het afgeven van verklaringen voor buitenlandsche werkkrachten geen achteruitzetting van Nederlandsche werkkrachten plaats heeft; hij meende een geval daarvan te weten.

De directeur weerlegde dit en zeide dat slechts noode wordt overgegaan tot het afgeven eener verklaring.

De heer LUGT zeide een werk aan een Duitschen patroon te hebben uitbesteed, daar een Nederlandsche patroon veel meer ervoor vroeg. Hij vroeg of de beurs hem een verklaring kan geven. De directeur antwoordde, dat dit niet kan, doch waar het hier eigenlijk niet betrof het in dienst nemen van den buitenlandschen arbeider en de buitenlander een pasvisum kan bekomen, wanneer hij een geldigen reden opgeeft, gaf spr. in overweging dezen anderen weg in te slaan.

De heer EPPENGA vroeg hoe de steunregeling voor uitgetrokken sigarenmakers wordt toegepast, speciaal in gezinnen waar een lid werkloos is, doch waar voldoende wordt verdiend om van te bestaan.

Uit de mededeelingen van verschillende kanten bleek, dat die steunregeling niet wordt toegepast in het district, terwijl men van oordeel was, dat alleen gesteund wordt wanneer het noodig is.

De voorzitter sloot hierop de vergadering.

Vergadering correspondenten der arbeidsbemiddeling te Zutphen.

Vergadering gehouden op Woensdag 13 October 1920 te 2 uur in het gemeentehuis te Zutphen met de correspondenten in het district Zutphen, in tegenwoordigheid van den directeur van den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling.

Aanwezig de correspondenten uit Lichtenvoorde, Winterswijk, Aalten, Borculo, Groenlo, Hummelo en Keppel, Warnsveld, Brummen, Hengelo en Vorden. Afwezig met kennisgeving de correspondenten uit Eibergen en Zelhem; zonder kennisgeving die uit Steenderen en Ruurlo.

Van de Commissie van Toezicht zijn aanwezig de heeren HAITSMA MULIER en RIETBERG.

De voorzitter van de Commissie, de heer HAITSMA MULIER, presideert op verzoek van den directeur van den dienst deze vergadering.

Hij heet de aanwezige heeren welkom en spreekt den wensch uit dat de besprekingen in deze vergadering ten goede zullen

komen aan de arbeidsbemiddeling in dit district. Hij geeft hierna het woord aan den heer FOLMER, directeur van den dienst te 's Gravenhage.

De heer FOLMER bespreekt in het kort, maar duidelijk, de taak van de correspondenten en van de districtsbeurs, zoowel wat de arbeidsbemiddeling als de werkloosheidsverzekering betreft; hij bespreekt de moeilijkheden waarmede de correspondenten hebben te worstelen en de betrekkelijk hooge eischen, waaraan een correspondent zou moeten voldoen. Hij doet hierbij duidelijk uitkomen, dat een behoorlijke nakoming van alle verplichtingen veel werk geeft en dat de salarissen in de meeste plaatsen lang niet geëvenredigd zijn aan de werkzaamheden.

Hierna wordt aan elken correspondent de gelegenheid gegeven om mededeelingen te doen omtrent den stand van zaken in zijn gemeente. Uit deze mededeelingen blijkt dat door 7 correspondenten in dit district geen salaris wordt genoten, terwijl dit in andere te laag is.

Verder blijkt dat in vele gemeenten van dit district de arbeidsbemiddeling nog niet voldoende beantwoordt en dat van medewerking der gemeentebesturen niet steeds veel blijkt.

De correspondent uit Warnsveld doet uitkomen dat voor plm. twee jaren een dergelijke vergadering is gehouden te Deventer, dat ook daar de wenschelijkheid van betere salarieering is besproken, maar dat hij tot heden nog niets van verbetering heeft bespeurd; hij is van meening dat alleen een imperatief voorschrift van de Regeering hierin verbetering kan brengen en dringt hierop ten sterkste aan.

De voorzitter deelt mede dat door de Regeering aan alle gemeentebesturen een circulaire is verzonden betreffende deze salarisregeling en vertrouwt dat hierin weldra verbetering zal komen; hij verzoekt den districtsdirecteur om bij de gemeentebesturen ook hierop aan te dringen. De districtsdirecteur geeft te kennen dat hij volkomen bereid is om dit te doen maar dat hij slechts kan verzoeken.

De heer RIETBERG dringt er op aan om, zoo mogelijk, een meer uniforme administratie van de werkloozenkassen in te voeren en vraagt hoe de contrôle op de bijdragen wordt gehouden voor die bonden welke geen plaatselijken penningmeester hebben. Deze vragen worden door den heer FOLMER uitvoerig beantwoord.

De districtsdirecteur stelt nog eenige vragen betreffende de administratie en maakt aanmerking op de inrichting van het correspondentschap te Borculo. De directeur van den dienst beantwoordt deze vragen en zal trachten in Borculo verbetering te verkrijgen.

Nadat de voorzitter de aanwezigen heeft bedankt voor hun tegenwoordigheid krijgt de districtsdirecteur nog even het woord om iets te zeggen tot de correspondenten.

Hij zegt dat wij thans hebben gehoord hoe het kan gaan en moet gaan in ons district; aan ons is het thans om te zorgen

dat het zoo zal gaan. Wanneer wij dit werk met toewijding en liefde aanvatten en met volharding voortzetten zal ook van dit district iets te maken zijn. Volharding is echter noodzakelijk, want die het nog niet weten zullen het spoedig ondervinden dat steun, medewerking en waardeering dikwijls ontbreken. Wanneer wij echter doordrongen zijn van de gedachte dat wij doen een werk van groot sociaal belang, dan moeten wij blijven volhouden, ook al zijn de resultaten dikwijls zeer poover.

Hierna wordt de vergadering gesloten.

Beroepskeuze.

Rede van Prof. William Stern over Psychologie der Berufseignung. Maandag 1 Nov. j.l. hield Prof. W. STERN uit Hamburg te Groningen een lezing over Psychologie der Berufseignung.

Wij ontleenen aan de „R. Crt." de hieronder volgende mededeelingen over zijn rede:

„Zoo goed als de medici en juristen de psychologie als hulpwetenschap gebruiken, heeft ook het maatschappelijke leven psychologische hulp noodig en de psychologische wetenschap heeft inderdaad sinds het begin der 20ste eeuw voor de praktijk steeds meer getoond geschikt te worden. Men vergat bij het kiezen van een beroep op de innerlijke zijde van het begrip beroep te letten. De eigenlijke beteekenis immers van dat begrip is iets waartoe men zich geroepen voelt. Maar dit werd te veel uit het oog verloren. Men lette slechts op de uiterlijke quaestie, op den geldelijken kant, terwijl persoonlijke aanleg en belangstelling de eenige factoren zijn, die iemand voor een beroep „geroepen" maken. Naast de technische vaardigheid moet gelet worden op een wilsfactor, naast de „Eignung" op de „Neigung". De motieven, die tot de keuze van een beroep leiden, waren dus steeds uiterlijke. Daarbij kwam, dat men zich van zijn beroep vaak een verkeerde voorstelling vormde, zoodat ontgoocheling later niet kon uitblijven. Te Breslau heeft men een onderzoek ingesteld bij de leerlingen van de lagere school, door hen een opstel te laten maken over deze vraag: Wat ik wil worden, als ik groot ben? Kozen de jongens daarbij vaak beroepen, waaruit een zekere lust tot avonturen sprak en de meisjes bijv. het beroep van naaister, waarbij haar vrouwelijke zin voor opschik aan den dag trad, het motief geld-verdienen was het voornaamste en de vraag naar de persoonlijke geschiktheid voor het beroep werd geheel verwaarloosd, zooals het ook steeds bij de werkelijke beroepskeus het geval was. Het is de verdienste der moderne psychologen, dat zij op dezen factor wezen. Naast de economische en sociale motieven zal ook de psychologische factor plaats moeten innemen. Dat zal van groot belang zijn zoowel voor het individu als voor de gemeenschap. Slechts bij een beroep, waarin iemand zijn innerlijke geschiktheid en neiging kan volgen en zich dus geheel ontplooien kan, kan men zich gelukkig voelen en het is duidelijk, dat het ook voor fabrieken van beteekenis is, geschikte werklieden te bezitten, terwijl ook het openbaar belang gediend wordt door geschikte personen in de verkeersberoepen. Het gaat in de maatschappij om een juiste verdeeling van de krachten".

Daarbij komen drie groepen van problemen naar voren:

1e. De psychologische vereischten voor elk beroep.

2e. De eischen van toelating tot een beroep.

3e. De vraag in welk beroep een individu past.

Wat het eerste betreft moet men dus komen tot een defini-

eering van het beroep ten opzichte van de eischen, die het in het algemeen aan intellect, fantasie, gevoel, lichamelijke vaardigheden, enz. stelt. Het tweede bedoelt aan het individu te onderzoeken of hij de vereischte gegevens volgens no. 1 voor een bepaald beroep bezit.

Men zal opmerken, dat no. 3 een geheel ander stelsel vertegenwoordigt. Let men goed op, hoe no. 1 en 2 bij elkaar passen, dan ziet men eerst recht welk een geheel eigen, veel ruimer plaats no. 3 inneemt.

Volgens no. 1 zijn bijv. de eischen voor een *bepaald* beroep vastgesteld, nu heeft men volgens no. 2 bij een *bepaald* individu slechts te onderzoeken of *die* eischen aanwezig zijn.

Volgens no. 3 echter moeten de opnamen der individuën even algemeen geschieden als die in no. 1 voor de beroepen. Daarbij wordt dus het geheele menschenmateriaal tegenover 't geheel der beroepen en bedrijven gesteld. Men moet derhalve van een individu in 't algemeen zijn kwaliteiten vaststellen, niet meer met 't oog op een *bepaald* beroep, maar om daarna uit te kiezen welk beroep 't meest aan zijn individualiteit past.

Vandaar dat STERN de vraag stelt, in welk beroep past een gegeven individu?

Nu is ontegenzeggelijk de toegepaste psychologie met reuzenschreden vooruitgegaan. Toch doet een dergelijke gewaagde opgave de vraag rijzen of de overmoedigheid van de jeugd bij deze jonge wetenschap niet wat al te stout voor den dag komt.

't Schijnt ons voor 't oogenblik veiliger den weg te volgen, dien de tegenwoordige voorlichtingsdiensten inslaan, d.w.z. door onderzoek bij ouders, onderwijzers, artsen en de jongelieden zelf zich een juist beeld van den aanvrager te vormen. Daarna in verband met zijn neiging en economische omstandigheden en den toestand der bedrijven 't beroep te zoeken, waarvoor deze verschillende factoren hem geschikt doen schijnen en dan aan de practische psychologie de vraag van no. 2 voor te leggen, n.l. past het individu wat zijn psychologische constitutie aangaat voor bedoeld beroep.

Waarlijk 't zal reeds een groot succes zijn, indien de toegepaste psychologie een betrouwbaar antwoord op deze vraag weet te geven. Ze mag tot nog toe niet zoover gaan, aan haar antwoord volledige beslissingskracht toe te kennen.

Of de toekomst ons eenmaal tot de oplossing van het derde en hoogste probleem zal brengen, we hopen het, maar we *zijn* nog niet zoover.

E. J. v. D.

Migratie.

Algemeen. De kansen van welslagen voor onze treklustige landgenooten, schijnen er in die landen, die voor vestiging van

de Nederlandsche landverhuizers in aanmerking komen, niet beter op te zullen worden.

In het algemeen gesproken met de noodige reserve meenen wij wel te mogen zeggen, dat de toestanden in de nieuwere landen beter zijn dan die in Europa en ook in de Europeesche landen, die buiten den oorlog zijn gebleven.

Volgens gedurende de laatste weken inkomende berichten, schijnt er aanleiding te bestaan om te verwachten, dat binnen afzienbaren tijd de toestanden in de nieuwe landen minder gunstig zullen worden, er wordt tenminste een daling van de loonen verwacht, al zal die ook gepaard gaan met een daling van de kosten van het levensonderhoud.

Welke daling het eerst zal inzetten, die van de loonen of die van de kosten van het levensonderhoud is moeilijk te voorspellen, een daling der loonen zal naar verwacht wordt politieke moeilijkheden van min of meer ernstigen aard met zich mede brengen en misschien slechts via werkloosheid een feit kunnen worden.

Wij willen niet zeggen, dat er dan voor onze menschen volstrekt geen kansen van slagen meer zouden zijn in de nieuwere landen zooals de Ver. Staten van Amerika, Canada, de Zuid-Amerikaansche landen, Zuid-Afrika, Australië en N.-Zeeland, de landen die in de eerste plaats in aanmerking komen voor Europeesche werknemers.

Indien ook hier te lande de loonen zullen dalen en een groote werkloosheid werkelijkheid zal worden, hetgeen volgens sommigen lang niet onmogelijk is, dan zal de verhouding met de kansen en de toestanden in de nieuwere landen misschien niet slechter uitvallen dan nu het geval is.

Wij hebben er reeds vroeger meermalen de aandacht op gevestigd, dat de emigratielust in ons land en ook in andere landen *heel* groot is en wij zijn er van overtuigd, dat het komende jaar het bijna geëindigde in dit opzicht *verre* zal overtreffen.

Het is nu maar de vraag welke houding door de immigratielanden zal worden aangenomen tegen een binnenstroomen „en masse", de verwachting is gewettigd, dat de werknemers in die landen met nog meer klem dan tot nu toe op beperking van de immigratie zullen aandringen.

De emigratie uit Europa naar de Vereenigde Staten was wat dit jaar betreft een zeer eigenaardige, het was een trek van geheel anderen aard dan wij die vóór den oorlog gekend hebben, het percentage „zelfstandigen" onder de Europeesche landverhuizers was in het bijna afgeloopen jaar veel geringer dan vroeger.

Voor een zeer groot deel zijn de landverhuizers familieleden (vrouwen en kinderen) van reeds in Amerika gevestigden en zal het aantal van hen, dat een beroep zal doen op de arbeidsmarkt naar verhouding betrekkelijk klein zijn.

De „Londensche Times" verneemt uit Canada, dat de prijzen daar te lande dalen en dat de loonen eenzelfde neiging vertoonen. De automobielfabrieken worden gesloten (hetzelfde wordt uit Amerika gemeld met betrekking tot automobielfabrieken en reeds sedert geruimen tijd van de scheepswerven).

De arbeiders in de kleedingindustrie staan voor de keuze van een loonsverlaging of werkloosheid. De boeren houden hun koren liever vast dan het voor de tegenwoordige prijzen te verkoopen (een verschijnsel, dat wij in Europa ook kennen.)

Dergelijke berichten hebben ons bereikt uit Zuid-Afrika en eveneens uit de Vereenigde Staten van Amerika, zoowel uit het Oosten, het Westen als uit Chicago.

Hierbij dient opgemerkt te worden, dat de presidentsverkiezingen in Amerika zich altijd doen gevoelen in handel en industrie en dat ook de komende wintermaanden mede verantwoordelijk zijn voor de minder gunstige toestanden.

In het algemeen gesproken moet emigratie naar Canada en de Ver. Staten gedurende de wintermaanden dan ook worden ontraden.

Landverhuizershotels. Wij hadden reeds vroeger de gelegenheid om in dit Maandschrift de wenschelijkheid uit te spreken om de door ons land trekkende landverhuizers (de transmigranten) in afzonderlijke hotels onder te brengen en die menschen dus gedurende hun verblijf in ons land zooveel mogelijk afgescheiden te houden van de bevolking onzer havensteden.

Naast disinfectie kan een afzondering als bedoeld slechts werken als een voorbehoedsmiddel tegen het overbrengen van besmettelijke ziekten.

Niet alleen de Nederlandsche belangen worden daardoor gediend, maar ook de belangen van de transmigranten zelf, die daardoor in veel grootere mate gevrijwaard zijn tegen afzetterij dan wanneer zij ondergebracht zijn in de „hotelletjes" in de stad.

Wij verheugen er ons dan ook over, dat de Cunard Lijn het voornemen heeft om haar Hotel bij de Maashaven te Rotterdam weer in exploitatie te nemen, het beheer zal geschieden door haar Agentschap te Rotterdam, de N.V. Anglo Continentale Transport Maatschappij aldaar.

Hoe beter onze havenplaatsen ook in dit opzicht ingericht zullen zijn hoe meer verkeer zij tot zich zullen trekken, hetgeen wij althans willen hopen, daar niet weinigen belang hebben bij een druk en geregeld vervoer van transmigranten.

Emigratie naar de Vereenigde Staten van Amerika. Door den Directeur van het Informatiebureau van de Nederl. Ver. „Landverhuizing" is kort geleden in de voornaamste bladen een ernstige waarschuwing geplaatst.

In bedoelde waarschuwing vestigde de Directeur er de aandacht van belanghebbenden op, dat het beslist verboden is,

eenigerlei afspraak te maken voor eene betrekking of werk in Amerika alvorens daar te lande te zijn aangekomen en dat zelfs voorloopige toezeggingen niet toelaatbaar zijn. Het in strijd handelen met de bedoelde bepalingen van de Amerikaansche immigratiewetten kan de meest onaangename gevolgen hebben, zoo werden in den laatsten tijd om die reden meerdere Nederlanders niet in de Unie toegelaten, maar naar het vaderland teruggezonden.

Nog altijd schijnen de bedoelde bepalingen van de Amerikaansche immigratiewetten niet voldoende bekend te zijn, vaak zijn ook de vrienden en familieleden in Amerika schuldig aan de moeilijkheden, die Nederlandsche immigranten ondervinden, tengevolge van de bepalingen betreffende „contractarbeid”.

Het komt heel vaak voor, dat familiebetrekkingen of vrienden in Amerika aan nog in Nederland verblijf houdende familieleden of vrienden een uitnoodiging zenden om over te komen en werk beloven, vaak geschiedt een dergelijke aanbieding zwart op wit en een enkele keer zelfs op een door een notaris in Amerika opgestelde beëedigde verklaring.

De overzeesche vrienden handelen in den regel geheel ter goeder trouw en in de overtuiging daardoor de belangen van hunne beschermelingen in het oude moederland te dienen.

De Directeur van het informatiebureau van de Nederl. Ver. „Landverhuizing” heeft zich dan ook genoodzaakt gezien om in de in het Nederlandsch verschijnende couranten in Amerika nog eens speciaal de aandacht te vestigen op de „contractarbeid”-bepalingen van de Amerikaansche immigratiewet.

Men dient in Amerika goed te weten, dat men door het in strijd handelen met de bepalingen als bedoeld, de nieuwkomers in groote ongelegenheid kan brengen. H. J. C. H.

Werkverruiming.

Zandwegen. In „Gemeentebelangen” van 1 October l.l. vestigt de heer Ir. H. E. Suyver, de aandacht op de verbetering en het onderhoud van wegen. De zware melk- en petroleumwagens vernielen deze wegen die op een dergelijk vervoer in het geheel niet berekend zijn. De schrijver wijst er op, dat deze wegen door wegwalzen en een betrekkelijk goedkoope verharding bijv. met puin van steenfabrieken en ovenslakken in goeden staat kunnen worden gebracht.

Ik meende op deze zaak hier te moeten wijzen, omdat hier een uitnemend middel tot werkverschaffen ligt. Er zijn tientallen gemeenten in ons land met honderde kilometers zandwegen die in slechten staat verkeeren. Men schrikt ervan terug ze te verbeteren, wegens de duurte. Welnu, bij werkloosheid kan men deze verbetering aanvatten. En wat de kosten betreft,

er kan getracht worden van degenen die aan of in de nabijheid der wegen wonen, een bijdrage te verkrijgen. In de gemeente Lonneker werken nu al meer dan een jaar ruim 100 man aan de zandwegen.

Tewerkstelling buitenlandsche arbeiders. In Limburg waar Duitsche bouwarbeiders in het grensverkeer zeer gemakkelijk de grens overkwamen, deed zich het geval voor dat deze menschen beneden contractloon werkten. Blijkens een mededeeling in „De(n) R. K. Bouwvakarbeider" van 28 October trachten de organisaties, speciaal de Duitsche, hierin verandering te brengen.

De Textielnijverheid schijnt een slechten tijd tegemoet te gaan. Oorzaak? Valuta en daling prijzen grondstoffen. Ik schreef „schijnt", want het is eenvoudig niet aan te nemen, dat in een tijdvak met voldoende voorraad van grondstoffen en groot tekort aan afgewerkte textielgoederen. de productie beperkt moet worden, ja stopgezet. In vakkringen verwacht men na eenige maanden weer een opleving. Intusschen zullen wachtgeldregelingen en werkverschaffingen in den nood moeten voorzien. Het is te hopen dat de fakrikanten en de gemeentebesturen in deze ten volle medewerken. Van Rijkswege is men bereid tot krachtige hulp.

Regularisatie in den bouw. B. en W. van *Amsterdam* hebben eenige malen met belanghebbenden geconfereerd over de vraag, op welke wijze de bouw bevorderd kon worden. Uit de verstrekte gegevens bleek, dat er in de hoofdstad tusschen de 9000 en 10000 bouwvakarbeiders zijn. Dit getal is ongeveer 35 % hooger dan voor den oorlog. Hiertegenover staat echter, dat in de laatste zes jaren de arbeidstijd aanmerkelijk is ingekrompen, zoodat ten slotte de vermeerdering van productieve kracht niet groot is. De zaak wordt ernstiger, wanneer men weet dat het aantal perceelen hetwelk in Amsterdam in bouw of verbouw is, 100 % meer dan voor den oorlog bedraagt. Duidelijk blijkt de noodzakelijkheid van regularisatie, een moeilijk vraagstuk, aan wier oplossing de betreffende Rijkscommissie echter ijverig werkt.

Ook in het schildersbedrijf een roep om regularisatie, d.w.z. betere verdeeling van werk en daardoor minder seizoenswerkloosheid. Alle organisaties van werkgevers en werknemers — behalve de Federatie van bouwvakarbeiders — werken in een comité samen waarin ook een vertegenwoordiger van den Dienst zit, om te trachten daartoe te geraken. Voorloopig is de actie beperkt tot adresseeren aan Overheid, woningbouwvereenigingen, architecten, aannemers, e.d.

De werkloosheid in de tabaksindustrie schijnt iets te luwen, althans de werkloozencijfers dalen. Opmerkelijk is dat thans

uit de kringen der werknemers (zie De Sigarenmaker van 23 October) een stem wordt gehoord die zegt er zijn teveel beoefenaren. Zijn remedie is „sluit het vak af”.

Opleiding tot bouwvakarbeider. In het volgend no., in een vervolgartikeltje, zal over deze belangrijke zaak uitvoeriger worden uitgewijd omdat alsdan meer nauwkeurig vaststaat hoe deze opleiding hier en daar geregeld is. Voor nu het volgende.

Tilburg leidt in afzonderlijke cursussen op tabaksbewerkers die werkloos zijn in daglessen en werkende opperlieden in avondlessen. Een speciale steunregeling is ontworpen, eveneens een regeling voor hen die van de theorie in de praktijk gaan en den eersten tijd natuurlijk geen vol loon halen.

De *Hilversumsche* raad voteerde *f* 2000.— voor een dergelijke opleiding. In *Amsterdam* wil de Vereeniging tot Opleiding voor Ambachten en Beroepen een poging wagen, terwijl deze zaak 24 October te *Apeldoorn* is besproken in een vergadering uitgaande van de commissie voor werkverschaffing onder leiding van Wethouder K. van Trigt en bijgewoond door ruim honderd opperlieden. Er hebben zich 65 opperlieden tusschen 18 en 32 jaar aangemeld om in opleiding te worden genomen.

Werkverschaffingen. Horn zal broekgronden voor wilgenteenencultuur in orde laten maken; *Oldebroek* zal haar werkloozen kunnen tewerkstellen op de terreinen der Schietschool aldaar; *Velsen* (indien er werkloosheid komt) bij het Staatsvisschershavenbedrijf; *Steenwijkerwold* indien er overeenstemming wordt bereikt, op een ontginning; *Wildervank* bij wegenaanleg en terreinophooging en in *Opsterland* laat een waterschap werk uitvoeren en de gemeente zelf een begraafplaats aanleggen.

M. de Vr.

Werkloosheidsverzekering.

Diamantindustrie. *Maatregelen voor uitgetrokkenen.* De werkloosheid onder de diamantbewerkers duurt nog altijd in hevige mate voort; het percentage is tot dusver nog niet onder de 50 gedaald. Onder die omstandigheden moest zelfs voor deze kassen, die bij crisis gedurende 156 dagen uitkeering verstrekken (en waartoe zij zooals wij vroeger mededeelden door hulp van de Regeering en de Gemeente Amsterdam in staat werden gesteld) de tijd aanbreken, dat vele leden „uitgetrokken” waren.

Te beginnen met de week die op 31 October aanving zullen deze uitgetrokkenen, op den voet als dit reeds eerder geschiedde met de uitgetrokken sigarenmakers, gesteund worden op de basis van de voorschriften der Armenwet.

Naar wij vernemen zal dezelfde commissie als die welke den

steun aan de uitgetrokken sigarenmakers verstrekt, ook voor de diamantbewerkers optreden, met dien verstande dat zij met een gedelegeerde van de organisatie der laatsten wordt aangevuld.

TEXTIELINDUSTRIE. *Groote werkloosheid; wachtgeldregelingen.* De crisis in het textielbedrijf die reeds eerder in het buitenland werd gesignaleerd, begint thans ook onze Nederlandsche industrie te teisteren. Dientengevolge zijn de belanghebbenden er op uit bijzondere maatregelen te beramen ten einde de werkloosheid die van deze crisis het gevolg is het hoofd te bieden.

Men steunt hierbij voorshands op tweeërlei maatregelen: 1e. het waarborgen van de reglementaire uitkeeringen der werkloozenkassen; 2e. het in het leven roepen van wachtgeldregelingen. Wat het eerste punt betreft zal men van overheidswege er wel toe dienen te komen, als inderdaad gebeurt wat gevreesd moet worden, dat n.l. de bodem der textielarbeiders-werkloozenkassen spoedig zichtbaar zal zijn, om door bijzondere maatregelen steun te verleenen, evenals dat reeds met de werkloozenkassen in andere bedrijven (sigarenindustrie, diamantnijverheid, slagerij) geschiedde.

Ten aanzien van het tweede punt is men van de medewerking der werkgevers afhankelijk. Naar de vakbladen mededeelen, verklaarde de Fabrikantenvereeniging te Almelo zich bereid aan de tot standkoming van een wachtgeldregeling mede te werken. In Goor, Neede en Nijverdal hebben de werkgevers een regeling getroffen tot het geven van een vergoeding.

Transportarbeiders. In een nabetrachting constateert de Redactie van „de Transportarbeider", orgaan van de Nederl. Federatie van Transportarbeiders, dat aan het votum dat op het jongste congres der Federatie gevallen is, de beteekenis vastzit, dat de werkloozenkas voorshands aan de Federatie zal verbonden blijven, hetgeen tevens voor de afdeelingsbestuurders de verplichting inhoudt de instructie van het Federatiebestuur met betrekking tot het beheer der kas stipt op te volgen, aangezien anders voor het bestuur dit beheer onmogelijk wordt. Interessant is het 't verslag der discussie's omtrent dit punt in genoemd orgaan na te gaan. De meeste afdeelingen bleken het belang der werkloozenkas wel in te zien, slechts enkele groote voerden oppositie. Tot de heftigste van deze laatste behoorden de zeelieden-Amsterdam.

Deze heeren vinden blijkbaar een werkloozenkas alleen goed, als zij maar raak uit kan keeren. Dit althans moet men afleiden uit de mededeeling van den afgevaardigde dat bijna alles wat uitgekeerd is weer teruggestort moet worden. Wij zouden immers zoo zeggen, dat voor den eisch tot terugstorting wel goede redenen zullen bestaan en dat men anders dezen onrechtvaardigen (?) eisch door beroep op den Minister had moeten trachten ongedaan te maken.

Contributieregeling van den Christ. Fabrieks- en Transportarbeidersbond. Deze bond is ertoe overgegaan bij de nieuwe contributieregeling voor de vaste arbeiders 13 ct. en voor de losse arbeiders 23 cent contributie voor de werkloozenkas te heffen.

Samenwerking der vakcentrales voor wijziging in de werkloosheidsverzekering. Wij lezen het volgende in „De Bouwer", orgaan der Nederl. Federatie van Bouwvakarbeiders.

Op 1 October heeft een vergadering plaats gevonden van vertegenwoordigers van diverse vakcentralen, met uitzondering van het C. N. V., hetwelk bericht had gezonden niet aan de bijeenkomst te zullen deelnemen.

Na uitvoerige beraadslaging besloot de vergadering onderstaande punten ter nadere bespreking naar de respectievelijke centralen te verwijzen, waarna een nieuwe bijeenkomst zal plaats hebben, teneinde de mogelijkheid van één program van eischen betreffende deze belangrijke kwestie te overwegen.

Deze punten zijn:

1. De commissie van advies diene meer invloed op den dienst der werkloosheidsverzekering te erlangen dan momenteel het geval is. Dit ware te bereiken door aan deze commissie bestuursmacht over den dienst te geven.

2. Vereenvoudiging van de administratie en het wegnemen van de bureaucratische instanties.

3. Verdient het geen ernstige overweging, dat de contrôle over de werkloozen geheel wordt waargenomen door de Arbeidsbeurs of hare agenten? Bedoeld wordt, dat de Arbeidsbeurzen de kasbesturen machtiging verleenen tot het doen van uitkeeringen, waardoor voorkomen wordt, dat niet, zooals thans het geval is, na verloop van maanden nog uitkeeringen gewraakt worden en door de organisaties moeten worden gerestitueerd.

4. Verhooging van de restituties voor de administratiekosten.

5. Er wordt in gemeen overleg van de vakcentralen een maximum norm voor de premies vastgesteld, waarboven onder geen beding een organisatie gaan mag, ook al zou de Dienst daarop aandringen.

Mocht de Dienst er op aandringen, dan verbinden zich de organisaties de kwestie aldus te stellen: hooger dan de norm gaan wij niet, wilt gij hoogere premies, dan heffen wij onze kassen op.

6. Dient er op te worden aangedrongen, dat ook den werkgevers de verplichting wordt opgelegd van wekelijksche bijdragen? b.v. 1/3 voor den Staat, 1/3 de Gemeenten, 1/6 de werkgevers en 1/6 de arbeiders.

7. Dient het instituut der werkloosheidsverzekering niet finaal gescheiden te worden van de vakbeweging en als zelfstandig orgaan georganiseerd, zooals de invaliditeitsverzekering e.d.?

De meeste der hier genoemde punten betreffen even zoovele

onderwerpen, die bij wettelijke regeling der werkloosheidsverzekering zeker ernstig onder de oogen mogen worden gezien. Met belangstelling zien wij dan ook nadere berichten omtrent het op te stellen program van eischen tegemoet. Voorloopig vragen wij ons slechts dit af: bestaat er niet eenige tegenspraak tusschen punt 2 eenerzijds en punt 3 of nog sterker punt 7 anderzijds?

Moeten de werkloozenkassen rentezegels plakken voor de werkloozen? Over dit vraagstuk is in den laatsten tijd nogal wat gepolemiseerd. De heer Mr. C. J. Koch verhief in het Katholiek-Sociaal Weekblad zijn stem er tegen, niet omdat hij meent dat in het algemeen tegen betaling op de aangegeven wijze bezwaar bestaat, want hij houdt er een treffend betoog vóór, doch omdat hij van oordeel is dat de huidige werkloozenkassen daartoe niet zijn geroepen. Omdat talrijke arbeiders ongeorganiseerd zijn, meent hij dat ook de georganiseerden, dus veelal tegen werkloosheid verzekerden, niet in het genot van premiebetaling bij werkloosheid mogen worden gesteld.

In de „Sociale Verzekeringsgids” wordt medegedeeld, dat de zaak ook in den Raad van Arbeid te Arnhem is ter sprake gekomen en dat het werknemerslid van dien Raad, de heer Veltman het denkbeeld praktisch onuitvoerbaar achtte, behalve om de bovenvermelde reden van den heer Koch nog om de beide volgende motieven:

1°. omdat, door de werkloozenkassen te belasten met deze premiebetaling, het beginsel en de grondslag, waarop deze verzekering rust, wordt aangetast;

2°. omdat door deze premiebetalingen de thans geldende administratieve regelingen bij de werkloozenkassen geheel zouden worden omver geworpen.

Wij zouden naar aanleiding van het bovenstaande willen opmerken, dat men o.i. verstandig doet zijn principieele bezwaren niet al te breed uit te meten. Inderdaad zien wij geen enkele reden, waarom, als men eenmaal goed heeft kunnen vinden overheidssteun te verleenen aan werkloozenkassen en dus willens en wetens de ongeorganiseerden van dien steun heeft uitgesloten (waarvoor men dan toch ook zeer plausibele redenen heeft gehad) waarom zeggen wij, erkennende de verwantschap tusschen loon en uitkeering, in die uitkeering niet tevens zouden kunnen worden begrepen premiezegels voor invaliditeitsrente. De beginselkwestie behoort niet gesteld te worden bij de vraag of al dan niet rentezegels door de werkloozenkassen zullen worden geplakt, doch is (voorloopig) reeds uitgevochten door het aanvaarden van het huidige stelsel van werkloosheidsverzekering, dat den georganiseerde inderdaad bevoordeelt boven den ongeorganiseerde en dat derhalve bij toelating van de betaling der rentezegels door de werkloozenkassen dat voordeel eenvoudig meer doet zijn.

Een andere vraag is of het in het huidige stadium, waarin wij met onze W. V. verkeeren gewenscht en praktisch uitvoerbaar is, art. 193 (I) der I. W. aan te vullen met de bepaling dat over volle weken, waarin een verzekerde werkloosheidsuitkeering ontvangt, de premie door het orgaan der W. V. wordt betaald. En dan meenen wij tot voorzichtigheid te moeten manen. De W. V. is nog steeds niet geconsolideerd. Zeer de vraag is of het huidige stelsel niet belangrijk zal worden gewijzigd. Doch zelfs met behoud daarvan zou toch het reglement van elke werkloozenkas met het oog op de nieuwe financieele verplichtingen die haar zouden worden opgelegd, moeten worden herzien. Men late deze W. V. dus nu eerst eens tot rust komen; zij maakt al moeilijke tijden genoeg door, ook zonder plakken van rentezegels.

'S-GRAVENHAGE. *Verslag Werkloosheidsverzekering 1919.* Het aantal verzekerden bedroeg in de gemeente 's-Gravenhage op 31 Dec. 1919 22,627. Evenals vorige jaren bevat het verslag bij de desbetreffende statistische gegevens een overzicht van het verloop der werkloosheid in de verschillende bedrijven. Over het geheel verliep het jaar uit het oogpunt van werkgelegenheid vrij gunstig.

Enkele mededeelingen uit het verslag die van meer algemeene beteekenis kunnen worden geacht, geven wij hier weer.

Een organisatie van zeelieden had leden tijdens hun verblijf op zee geroyeerd, daar hun vrouwen contributiebetaling weigerden. Bij terugkomst wenschten deze leden echter hun achterstallige bijdragen te betalen en met herstel van hun oude rechten weder als lid te worden aangenomen. Het gemeentebestuur, gevraagd hoe te handelen, overwoog dat uit billijkheidsoverwegingen wel wat voor voldoening aan het verzoek te zeggen was, immers de voorgeschreven waarschuwing had hen niet bereikt en het is nog de vraag of iemand „nalatig" is die door afwezigheid in de onmogelijkheid verkeert betaling te verrichten. Het legde de vraag aan den Minister voor, die gunstig besliste.

Naar aanleiding van het feit dat de Minister van Arbeid in een bepaald geval den termijn, genoemd in art. 11, 1e lid van het Werkloosheidsbesluit, liet verstrijken en dus de door Burgemeester en Wethouders gewraakte onrechtmatige uitkeeringen toch als juist werden erkend, richtte dat college aan den Minister het verzoek genoemd artikel te wijzigen op één der volgende manieren:

1°. door het bestaande voorschrift te doen vervallen en te bepalen, dat de Minister zijn beslissing bij gemotiveerd, aan belanghebbenden mee te deelen besluit kan verdagen;
2°. door verlenging van den termijn met bijvoeging van de bepaling, dat de beslissing zal uitvallen ten nadeele van

de partij, die nalatig is tijdig de door den Minister verlangde inlichtingen te verstrekken. J. C. v. D.

Vragenbus.

Vraag: In aflevering 10 van het Tijdschrift komt op een daar gestelde vraag een antwoord voor, waarmede ik mij niet kan vereenigen op grond van het volgende.

Een werkloos lid eener werkloozenkas verliest zijn recht op uitkeering bij weigering van passend werk. Deze weigering dient evenwel uitdrukkelijk te worden geconstateerd. Men begeeft zich op zeer gevaarlijk terrein, door uit de omstandigheden af te leiden, dat zoodanige weigering *wellicht* zal plaats hebben, en daarna op grond van dergelijke *mogelijkheid* te besluiten, dat het recht op uitkeering verloren gaat.

Immers, dat dergelijke personen niet meer werkzoekende zijn, kan in het *algemeen* waar zijn, in de praktijk is mij juist in een soortgelijk geval gebleken, dat een werknemer in den tijd, dat hij moest wachten op het in orde maken van zijn pas, allerhande „los werk" verrichtte tot 2 dagen vóór zijn vertrek.

Waarom zou dat ook hier niet kunnen?

Bovendien, zoolang hij zijn inschrijving bij het orgaan der arbeidsbemiddeling niet intrekt of laat vervallen, is hij tegenover zijne werkloozenkas formeel verantwoord en zal deze hem moeten beschouwen als werkzoekende.

M.i. is hier dus geen reden om aan te nemen, dat het recht op uitkeering verloren gegaan is.

Antwoord: Het zal toch wel vast staan, dat zulk een werklooze alleen *los* werk zal zoeken en geen werk, dat hem voor eenigen tijd bindt, kan aanvaarden. Hij is dus in alle gevallen zeer beperkt in het aanvaarden van passenden arbeid. Wij blijven dus bij onze meening.

Wachtgeldregelingen.

De Minister van Arbeid heeft de volgende algemeene regelen vastgesteld betreffende het verleenen van subsidie in uitkeeringen, die door werkgevers aan hun arbeiders zijn verstrekt (wachtgeldregeling).

I. Indien een werkgever een regeling treft, om bij tijdelijken stilstand van of slapte in de onderneming aan zijn werklieden uitkeering te verstrekken (wachtgeldregeling), kan het Rijk in die uitkeeringen subsidie verleenen, wanneer het volgende in acht is genomen:

1°. De regeling, krachtens welke de uitkeeringen zullen gedaan worden, moet duidelijk aangeven, welke arbeiders der onderneming onder de regeling wèl en welke daaronder niet zullen vallen. Zij kan gelden òf voor alle arbeiders òf voor een bepaald aangegeven categorie van die arbeiders òf voor alle arbeiders van bepaaldelijk genoemde afdeelingen der onderneming. Geen onderscheid mag — indien de regeling niet voor alle arbeiders geldt — gemaakt worden in verband met godsdienstige of politieke richting der arbeiders of tusschen arbeiders, die wèl en arbeiders, die niet georganiseerd zijn, of in verband met het al of niet lid zijn van een gesubsidieerde werkloozenkas (behouden het verschil bedoeld in art. 4).

Echter wordt rijkssubsidie niet verleend in uitkeeringen aan toezichthoudend personeel.

2°. In de regeling moet worden vermeld, gedurende welken tijd de arbeiders voor aanvang der week, waarover de uitkeeringen krachtens de regeling zullen aanvangen, in dienst van den werkgever moeten zijn geweest, om vóór uitkeering in aanmerking te komen.

3°. De regeling moet het bedrag der uitkeering duidelijk aangeven. Zij kan daarbij die uitkeering vaststellen òf op een percentage van het loon òf op een vast bedrag per week of per dag. Bij vaststelling op een vast bedrag kan zij al dan niet rekening houden met de samenstelling van het gezin. (Indien de uitkeering wordt vastgesteld op een percentage van het loon, wordt onder het loon verstaan het gemiddeld weekloon van den arbeider, dat gedurende drie maanden, voorafgaande aan den aanvang eener week waarover uitkeering geschiedt en waarin vast loon werd genoten, is verdiend). Het rijkssubsidie wordt slechts verleend, voorzoover de uitkeering 75 pct. van het loon niet overschrijdt.

4°. Het bedrag der uitkeering moet zoodanig geregeld zijn, dat de uitkeering aan arbeiders, die geen lid zijn van een door het Rijk gesubsidieerde werkloozenkas, ten minste 5 pct. minder bedraagt dan de uitkeering aan arbeiders, die wèl lid van zulk een kas zijn.

5°. De regeling moet bepalen, dat uitkeering niet wordt verstrekt aan arbeiders, die hare bepalingen niet ten volle nakomen, noch aan hen, die vrijwillig werkloos zijn of die door ziekte verhinderd zijn te werken.

6°. In de regeling moet worden bepaald, dat de arbeider hem door den werkgever aangeboden passend werk, ook al is het van anderen aard dan zijn gewone werk, moet verrichten.

7°. Wordt op de sub 6° bedoelde of andere wijze door een arbeider loonarbeid verricht, dan wordt de uitkeering verminderd resp. met het geheele of het halve bedrag van het aldus verdiende loon, naarmate hij in of buiten zijn vak loonarbeid heeft verricht, met dien verstande, dat de uitkeering en het

op die wijze verdiende loon tezamen 100 pct. van het loon, bedoeld onder 3°, niet mogen overschrijden.

8°. In de regeling moet worden bepaald, dat de arbeider verplicht is, aan zijn werkgever opgave te doen van den arbeid, dien hij bij anderen dan den werkgever in de afgeloopen week heeft verricht en van hetgeen hij aldus heeft verdiend, en dat de opgave moet zijn geschied alvorens hem over dien termijn uitkeering kan verleend worden.

9°. De regeling moet duidelijk aangeven, wanneer de uitkeeringen krachtens haar te doen, een aanvang nemen.

II. De wachtgeldregeling moet door den werkgever worden samengesteld in overleg met hetzij eene commissie, door de bij de regeling betrokken werklieden of bedienden gekozen, hetzij de besturen der vereenigingen, die in een collectief arbeidscontract omtrent het wachtgeld eene overeenkomst hebben getroffen.

III. Bedrag van het Rijkssubsidie. In de uitkeeringen, welke ingevolge een wachtgeldregeling, als sub I bedoeld, door een werkgever worden gedaan, wordt door het Rijk voor een derde deel bijgedragen. Het subsidie wordt echter niet verleend, tenzij de gemeente, waar de arbeider is gevestigd, voor minstens een tiende gedeelte in de uitkeeringen bijdraagt.

IV. Ingang van het subsidie. Het subsidie van het Rijk en gemeente gaat in, wanneer de arbeiders van een onderneming of de afdeeling ervan, voor welke de wachtgeldregeling geldt, te zamen werkloos zijn gedurende ten minste 5 pct. van het normaal aantal loonuren, dat zij in de laatste drie maanden gemiddeld per week hebben gewerkt. Het wordt berekend naar de uitkeering over het volle aantal gederfde loonuren.

V. Niet-uitkeeren van subsidie. Het Rijk keert geen subsidie uit, indien blijkt, dat bij toepassing eener wachtgeldregeling door den werkgever opzettelijk aan een of meer der bepalingen van die regeling niet is voldaan.

VI. Verrekening van het subsidie. De werkgever brengt de door Rijk en gemeente bij te dragen gedeelten aan elk van dezen rechtstreeks in rekening.

VII. Ter inzage geven van bescheiden. De werkgever is verplicht, aan ambtenaren, door het Rijk of de gemeente daarvoor aangewezen, alle boeken en bescheiden, die op de regeling betrekking hebben, te zijnen kantore ter inzage te geven, en hun de noodig geoordeelde inlichtingen te verstrekken.

VIII. Uitkeeringen uit eene werkloozenkas kunnen niet over denzelfden termijn als uitkeering krachtens eene wachtgeldregeling door denzelfden persoon worden genoten.

IX. Wachtgeldregelingen kunnen ook worden getroffen door een groep van werkgevers voor hunne gezamenlijke ondernemingen.

X. De wachtgeldregelingen behoeven de goedkeuring van den Minister Arbeid.

XI. De Rijkscommissie van Bijstand voor de wachtgeldregelingen adviseert den Minister onder meer over *a.* goedkeuring en toepassing der regelingen; *b.* het bepaalde sub III, IV, V en VII.

XII. In bijzondere gevallen kan afwijking van eene of meer der bovengemelde bepalingen plaats vinden.

XIII. Inlichtingen omtrent de samenstelling van wachtgeldregelingen verstrekt de directeur van den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling te 's-Gravenhage.

Ministerieële Beslissingen inzake werkloosheidsuitkeering.

Door den M. v. A. is goedgevonden te verklaren, dat door B. en W. van: *Arnhem, Dordrecht, Haarlem, Leiden, Schiedam, Schoten en Zaandam* terecht terugstorting wordt geëischt van de uitkeeringen verstrekt uit de werkloozenkas van den Alg. Ned. Bouwarb. bond aan leden van die kas in genoemde gemeenten, omdat de geheele vereeniging, waarvan de betrokken leden lid waren, was uitgesloten en geen uitkeering mag worden verstrekt, indien werkloosheid het gevolg is van staking of uitsluiting.

Amsterdam. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van Amsterdam terugstorting wordt geëischt van de uitkeering, welke verstrekt zijn uit de werkloozenkas van den Alg. Ned. Bouwarbeidersbond aan twee werklooze leden, daar uit een onderzoek gebleken is, dat door de betrokken leden, toen zij zich kwamen aanmelden voor werk, geweigerd werd een contract te teekenen, omdat vrees voor molest hen hiertoe bewoog, welke vrees echter gebleken is ongegrond te zijn en dientengevolge passende arbeid geweigerd is door hen.

De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van Amsterdam terugstorting wordt gevorderd van de uitkeering verstrekt uit de werkloozenkas van den Ned. R. K. Bouwvakarbeidersbond aan een werkloos lid, omdat gebleken is, dat de werkloosheid van het betrokken lid, gevolg was van staking, zij het dan ook indirect.

Eveneens heeft de M. v. A. goedgevonden te verklaren, dat door B. en W. van Amsterdam terecht terugstorting wordt geëischt van de uitkeeringen verstrekt uit de werkloozenkas van de Landelijke Federatie van Bouwvakarbeiders in Nederland aan eenige werklooze leden, omdat uit een onderzoek geen bewijs is te voorschijn gebracht, dat de bedoelde leden vóór 1 Dec. 1919 als lid waren toegelaten, zulks in verband met het feit, dat eerst na dien datum voor 't eerst contributie is betaald.

Echter werd door B. en W. van Amsterdam ten onrechte terugstorting geëischt van de uitkeeringen verstrekt uit de werkloozenkas van den Alg. Ned. Werkmeestersbond aan 2 werklooze leden, daar gebleken is, dat de werkloosheid gedurende de periode dat uitkeering werd verstrekt, als onvrijwillig moet worden beschouwd.

De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van Amsterdam terugstorting wordt geëischt van het bedrag, uitgekeerd uit de werkloozenkas van den Centralen Bond van Transportarbeiders aan een werkloos lid, omdat niet gebleken is, dat het betrokken lid ten tijde der uitkeering lid was van genoemde kas.

Haarlem. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van Haarlem terugstorting wordt geëischt van de uitkeeringen verstrekt uit de werkloozenkas van den Ned. Neutr. Timmerliedenbond aan 32 werklooze leden,

omdat gebleken is, dat de werkloosheid van 30 leden het gevolg was van een uitsluiting, omdat geen overeenstemming werd verkregen aangaande een af te sluiten collectief contract, waarbij bedoelde leden rechtstreeks betrokken waren, terwijl 1 lid voor de uitsluiting eigendunkelijk het werk bij zijn firma had verlaten, dus vrijwillig werkloos was en het andere lid eerst sedert 17 Jan. 1920 lid van de werkloozenkas was geworden en dus nog geen recht op uitkeering had over het tijdvak 28 Juli — 10 Juli '20.

Leiden. In denzelfden zin besliste de M. v. A. op een bezwaarschrift van het bestuur van den Ned. Neutr. Timmerliedenbond tegen een beslissing van B. en W. van Leiden en Schoten waar de werkloosheid ook het gevolg was van uitsluiting.

Kampen. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van Kampen, terugstorting is geëischt van de uitkeering verstrekt uit de werkloozenkas van den Alg. Ned. Bouwarbeidersbond aan het werklooze lid H. v. d. Hoven, omdat het bestuur der afd. Kampen van genoemden Bond er niet in is geslaagd te bewijzen, dat het met betrekking tot de toetreding van bedoeld lid en de aan hem verstrekte uitkeering voldaan heeft aan de administratieve voorschriften ten behoeve van de gemeentelijke contrôle op de werkloozenkas.

Nijmegen. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat het beroep van het bestuur van de Ned. Federatie van Transportarbeiders tegen de beslissing van B. en W. van Nijmegen, waarbij terugstorting geëischt werd van de uitkeering verstrekt uit de werkloozenkas van genoemde Federatie aan een werkloos lid, niet is ingediend binnen den daarvoor bepaalden termijn en het derhalve niet ontvankelijk is; en tevens te verklaren, dat de genoemde terugstorting terecht door B. en W. was geëischt, omdat gebleken is dat het betrokken lid geen transportarbeider, maar fabrieksarbeider was en dus geen lid kon zijn van de Federatie.

Rheden. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van Rheden terugstorting wordt geëischt van de uitkeering, verstrekt uit de werkloozenkas van den Alg. Ned. Bouwarbeidersbond aan een werkloos lid, daar gebleken is, dat het betrokken lid nalatig is gebleven passende arbeid te aanvaarden, al was het hem niet aangeboden.

Rotterdam. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van Rotterdam terugstorting wordt geëischt van het te veel verstrekte uit de werkloozenkas van den Christ. Bond van Sigarenmakers en Tabakbewerkers in Nederland aan een lid dier kas, daar gebleken is dat aan hem niet had mogen worden uitgekeerd, alsof hij geheel werkloos was, daar hij dit slechts gedeeltelijk geweest is, terwijl door hem toch de lijst geteekend werd voor de werkloozen.

Zaandam. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van Zaandam terugstorting wordt geëischt van de uitkeering verstrekt uit de werkloozenkas van de Landelijke Federatie van Metaalbewerkers aan een werkloos lid, omdat gebleken is, dat door het betrokken lid hem aangeboden passende arbeid is geweigerd.

Gemeenten toegetreden tot het Werkloosheidsbesluit 1917.

Na de opgave voorkomende in aflevering No. 10 van dezen jaargang van het Tijdschrift van den Nederlandschen Werkloosheids-Raad zijn alsnog toegetreden tot de regeling vervat in het „Werkloosheidsbesluit 1917" de gemeenten:

Bemmel, Gendt, Linne, Thorn, Wessem en Wijk.

Rijks-Commissie voor Verruiming en Regularisatie van Werkgelegenheid.

Met ingang van 1 October zijn benoemd:

tot 1ste secretaris van de rijkscommissie voor verruiming en regularisatie van werkgelegenheid J. Gerritsz, te Haarlem;

tot 2de secretaris van genoemde commissie M. de Vries, commies bij den dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling te 's-Gravenhage. *(St.ct.)*

TIJDSCHRIFT VAN DEN NEDERLANDSCHEN WERKLOOSHEIDS-RAAD.

REDACTIE: ANTH FOLMER EN J. GERRITSZ.

JAARGANG 3. 1920. AFLEVERING 12.

:: :: BUREAU: SINGEL 530, AMSTERDAM. :: ::
TELEFOON 8885 NOORD.

INHOUD

Het adres van de Redactie en Administratie is SINGEL 530, AMSTERDAM.

Organisatie der voorlichting bij beroepskeuze.

Praeadvies over het Rapport der Centrale Commissie van Bijstand voor de Arbeidsbemiddeling, te behandelen op de Algemeene Vergadering der Nationale Vereeniging tegen de Werkloosheid op 20 Dec. 1920 te Amsterdam,

DOOR E. J. VAN DET.

Zoo juist is in de uitgaven van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling het rapport [1]) gepubliceerd, dat de Centrale Commissie van Bijstand voor de Arbeidsbemiddeling aan de Regeering heeft uigebracht.

De *Nationale Vereeniging tegen de Werkloosheid* verzoekt mij over dit rapport een praeadvies uit te brengen, dat als leiddraad kan dienen voor een openbare bespreking.

Hoewel ik om de belangrijkheid dezer zaak gaarne aan die uitnoodiging voldoe, gevoel ik tevens, dat de zeer korte tijd, die mij hiervoor ter beschikking kan worden gesteld, een diepgaande behandeling onmogelijk maakt. Wanneer ik dus aan den eenen kant eenige toegeeflijkheid bij de beoordeeling van het hierachter volgende inroep, hoop ik toch aan de andere zijde genoegzaam licht op de belangrijke vraagpunten, die hier aan de orde komen, te kunnen doen vallen om een vruchtbare bespreking mogelijk te maken.

De Zaak der Voorlichting bij Beroepskeuze heeft in de laatste jaren groote vorderingen gemaakt. De oorlogsgevolgen hebben hiertoe ongetwijfeld in belangrijke mate medegewerkt, maar reeds lang voor den oorlog begon zich de aandacht meer en meer op deze aangelegenheid te vestigen. Ten bewijze hiervoor, behoef ik slechts te herinneren aan het uitstekend gedocumenteerde praeadvies, door den Heer A. FOLMER in 1913 over deze kwestie uitgebracht, en aan de behandeling van dit praeadvies in de Vergadering der Nederl. Vereeniging van Arbeidsbeurzen.

Dat echter in het betrekkelijk kort tijdsverloop tusschen toen en nu de zaak zou rijpen tot een aangelegenheid van algemeene, landelijke organisatie, straks, naar wij hopen, van wettelijke regeling, had zeker niemand kunnen denken. Zoo gauw gaat 't in den regel met zulke dingen niet.

Toen toch werd nog de vraag gesteld: ,,Welke is de taak

1) Uitgaven van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling: No. 19. *Organisatie der Voorlichting bij Beroepskeuze.* Rapport, uitgebracht door de Centrale Commissie van Bijstand voor de Arbeidsbemiddeling. 's-Gravenhage, Algemeene Landsdrukkerij.

der Arbeidsbeurzen ter voorlichting van leerlingen bij de beroepskeuze?" en nu staan wij voor de vraag: Welke *organisatie van Rijkswege* vereischt deze voorlichting?

Niemand zal nu nog van de Arbeidsbeurzen willen vergen, dat zij de taak der regeling van dit belangrijk instituut op zich zullen nemen. Toch strekt het de Vereeniging van Nederlandsche Arbeidsbeurzen tot eer, dat zij 't eerst de vraag eener meer algemeene behartiging dezer aangelegenheid in behandeling heeft gebracht.

Het antwoord, dat de heer Folmer op bovengenoemde vraag gaf, is eigenaardig genoeg, om er hier nog even aan te herinneren. Eerst behandelde hij de eischen, die aan een rationeele beroepskeuze-leiding gesteld moeten worden, en kwam daarbij tot de volgende definitie:

Aan den jeugdigen persoon, wien voorlichting wordt gegeven, behoort te worden verschaft *de meest mogelijke zekerheid op een materieel goed bestaan*, dat aangepast is aan *aanleg*, *temperament* en *bekwaamheid* en berekend op zijn *fysieke gesteldheid*. Daarbij behoort de voorlichting er op bedacht te zijn de jongelieden *zoo gunstig mogelijk over het bedrijfsleven te verdeelen* en aan de geschoolde beroepen een zoo groot mogelijk aantal, althans de besten, toe te voeren.

De factoren, waarop hierbij dient gelet te worden, gaf hij als volgt aan:

1°. Lichamelijke geschiktheid voor het beroep;
2°. Verstandelijke en geestelijke geschiktheid voor het beroep;
3°. De eischen, welke het beroep stelt, aan degenen, die het uitoefenen; lichamelijk, verstandelijke en psychische;
4°. De toekomst van het beroep als zoodanig;
5°. De materieele draagkracht der ouders en de huiselijke omstandigheden.

De inhoud dezer enkele stellingen vormt het program, dat ook heden nog toepasselijk is op de taak en haar geheel in zich sluit. Anders echter is het met de organisatie.

De schrijver gaat nu de regelingen na, zoowel in ons land als in 't buitenland, maar nergens nog treft men de gedachte aan eener *rijks*regeling. Toch is zijn conclusie omtrent de organisatie van dien aard, dat de kiemen voor een geheel zelfstandige regeling er reeds in aanwezig zijn, en dus de weg naar een organisatie van rijkswege reeds in eersten aanleg wordt gebaand.

Want, in plaats van te komen tot de slotconclusie, dat de arbeidsbeurs haar bemiddeling van jeugdige arbeidskrachten op zoodanige wijze moet gaan opvatten, dat het element der beroepskeuze er in tot zijn recht komt, wijst de schrijver er met klem op, dat hier *een afzonderlijk lichaam* noodig is, dat *zelfstandig* de taak der voorlichting moet uitoefenen.

De rol aan de arbeidsbeurs toebedacht is die van het ver-

schaffen der gegevens, welke voor een rationeele voorlichting in *materieel* opzicht onmisbaar zijn, en van hulp bij de plaatsing.

Deze conclusie, waarin 't geheele preadvies culmineert, was zoo grondig voorbereid met feiten, uit binnen- en buiten land bijeengebracht, zij was zoo onwederlegbaar gedocumenteerd door aan te toonen, dat een beoordeeling der *intellectueele* ontwikkeling en der geschiktheid van *karakter* en *aanleg* onmogelijk door de arbeidsbeurzen verricht zou kunnen worden, dat bij het debat *niemand* er voor opkwam de regeling van de arbeidsbeurzen te doen uitgaan.

Natuurlijk is hiermede aan het belangrijke aandeel, dat de arbeidsbeurzen in dezen toekomt niet in 't minst tekort gedaan, maar toch mag geconstateerd worden, dat door dit praeadvies aan de instellingen ter voorlichting bij beroepskeuze, *een eigen, zelfstandige taak* werd aangewezen, dat haar ontwikkeling als *autonome instellingen* werd voorbereid en dat de nu voorgestelde algemeene, zelfstandige landelijke organisatie te beschouwen is als een zuivere voortzetting van dit praeadvies als de afsluiting van een ontwikkelingsgang, die toen reeds werd aangegeven.

Het is zeker begrijpelijk, dat de zaak der beroepskeuze voor de leiders der arbeidsbeurzen reeds zeer vroeg een voorwerp van ernstige overweging is geweest. De praktijk drong er als 't ware toe en in hun overwegingen nemen dan ook practische beschouwingen een eerste plaats in.

Ook van andere zijde echter is het vraagstuk der beroepskeuze hoe langer hoe meer op den voorgrond getreden. Ik denk hierbij in 't bijzonder aan de ontwikkeling der psychologische wetenschap en die van het moderne bedrijfsbeheer.

De ontwikkeling der zielkundige wetenschap is een van de meest grootsche evoluties, die zich in 't moderne denken hebben voltrokken.

De wetenschap der zielkunde had zich jaren lang tevreden gesteld met de studie van den menschelijken geest als abstract gedacht, zelfstandig object. Zij construeerde den „mensch" als abstract eenheidswezen en trachtte de algemeene vormen, waaronder deze algemeen gedachte menschelijke geest zich voordoet, de wetten waaraan zijn werking is onderworpen, de voorwaarden zijner ontwikkeling enz., op te sporen. Deze generelle of theoretische zielkunde bezit ongetwijfeld haar wetenschappelijke waarde. Zij was echter meer een speculatieve en filosofische wetenschap dan een exact biologische. Een groote stap vooruit werd reeds gedaan, toen de fysische en anatomische onderzoekingen van hersenen en zenuwen aan de zielkunde een meer concrete onderlaag verschaften, de grootste echter toen de psychologie zich tot taak ging stellen den concreten, individueelen menschelijken geest tot een voorwerp harer studie te maken. Naast de algemeen beschouwende wetenschap ontwikkelde zich nu de wetenschap der exacte psychologie, die

proefondervindelijk de werking der zintuigen, de bewustzijnsverschijnselen, de reactieverschijnselen, de vormen van het geheugen, enz., ging onderzoeken. Ook deze nieuwe vorm der psychologie had tot een theoretisch wetenschappelijke constructie kunnen leiden, die wel geen directe diensten aan de werkelijkheid zou kunnen bewijzen, maar die de elementaire geestesverschijnselen had kunnen leeren kennen en zoo de theoretische basis leveren voor een toegepaste wetenschap der zielkunde. Nog voor zij eenigermate tot deze voltooiïng was gekomen, werd echter de volgende stap gedaan en bood zij zich als gids aan voor het onderzoek van psychologische verschijnselen bij bepaalde individuen afzonderlijk. Daarmede ontstonden de velerlei vormen van toegepaste psychologie, die wij nu kennen als experimenteele paedagogiek, crimineele psychologie, bedrijfspsychologie, enz. De psychologie begon het onderzoek van beroepen en bedrijven ten opzichte der zielkundige eischen, die deze aan het individu stellen, zij begon van de andere zijde het onderzoek der individuen ter beoordeeling der beroepsgeschiktheid.

Zoo kwam de wetenschap van uit een zuiver theoretische gedachtenconstructie naar het werkelijke leven toe en werd het vraagstuk der beroepskeuze voor haar een terrein van concreet experimenteel psychologisch onderzoek.

De hierboven geschetste tweeledige wetenschap, de experimenteel psychologische studie der bedrijven, en de studie van het individu uit het oogpunt zijner beroepsgeschiktheid, verkreeg den naam van psychotechniek. Een naam geeft zelden een juist beeld van den inhoud eener wetenschap en zoo ook deze niet. Ik wil echter aan dien naam niet tornen, maar merk alleen op, dat de wetenschap der psychotechniek volstrekt geen techniek van de menschelijke psyche heeft geleverd. Dit was veeleer het onderwerp der exacte psychologie.

De psychotechniek trachtte langs verschillende methoden de beroepen te leeren kennen als psychologische categorieën van menschelijken arbeid, zij trachtte de psychologische eischen der beroepen te defineeren en de vereischte geestes- en lichamelijke vaardigheden vast te stellen. Want ook deze laatste worden uit psychologisch oogpunt als reacties op psychologische prikkels beschouwd.

Dat hierin een totale omwenteling onzer waardeering der beroepen ligt opgesloten zal ieder duidelijk zijn. Het is inderdaad een ,,Umwertung aller werte'' in sterker zin dan Nietsche ooit bedoeld heeft.

Alle factoren van uiterlijkheid en conventie, alle sleur- en gewoontewaardeering, elke grove schatting van schijnwaarden werden geabstraheerd, en daartegenover een zuiver wetenschappelijke waardemeter gezocht, bestaande uit de eischen, die elk beroep stelt aan de vaardigheid en de scherpte van zinnen en zintuigen, aan de meerdere of mindere snelheid van

de geestelijke reactie, aan het combinatievermogen, aan de kwaliteiten der opmerkzaamheid en van het geheugen, aan het vermogen tot constructief en inventief denken, enz.

Hoe groot ook de omwenteling in de beroepswaardeeling mocht wezen, grooter nog die in de verdeeling der individuen over de maatschappelijke functies. Ook hier op zij alle conventie en traditie, alle stands- en geld- en connectieinvloeden! Het individu exact psychologisch gedefinieerd en toegewezen aan die groep van maatschappelijke werkzaamheden, waarvoor zijn mentaliteit het geschiktst is.

Een stap verder en de toegepaste psychologie plaatst zich aan den ingang der vervolg- vak- en middelbare scholen, zij grijpt de deuren der college-zalen en de omwenteling is in alle uitersten voltooid. Geld noch invloed spreken meer een woord mee, zelfs geen exacte kennis of moeizaam opgestapeld geheugenweten. De kwaliteiten van den geest slechts beslissen over den aard en den omvang der vakopvoeding.

Intusschen, men make zich nog niet al te ongerust of scheppe zich nog niet te veel illusies, zoover is 't nog niet.

De toegepaste psychologie heeft, zooals ik straks reeds zeide, niet gewacht tot ze de algemeene wetten der exacte psychologie volledig gedefinieerd had, maar zich in den stroom der levensverschijnselen geworpen, terwijl ze nog nauwelijks zwemmen kon.

Hoeveel moet niet nog worden onderzocht over de algemeene wetten der geestesverschijnselen, over den invloed der oefening, 't overgaan van bewust, met behulp der hersencentra, uitgevoerde handelingen tot onbewuste, instinctmatige, over 't adaptatievermogen van den geest, en nog zooveel andere dingen. Men is met de studie der enkelvoudige psychische functies nog niet gereed en wendt zich nu reeds tot het individu, d. w. z. tot het onderzoek der meest complexe vormen.

De vorm der toegepaste psychologie, waarover wij hier spreken, de psycho-techniek past, vooralsnog zekere bescheidenheid.

Haar plaats is nog niet aan 't hoofd der beoordeelingsfactoren, zij behoort zich voorloopig nog te vergenoegen met te zijn een der grondslagen voor de kennis van individu en beroep, zij heeft 't nog niet gebracht tot *den* grondslag van dit alles.

Toch is als zoodanig haar taak reeds belangrijk genoeg en is zij zeker bestemd ons in haar voortgaande ontwikkeling steeds betrouwbaarder en scherper geformuleerde aanwijzingen te leveren.

Nog van een derde zijde is het vraagstuk der beroepskeuze op den voorgrond gesteld, ik zeide 't reeds hierboven, namelijk door de studie van het wetenschappelijk bedrijfsbeheer. In de eerste plaats hebben wij hier echter niet te doen met de keuze

van een beroep door het individu maar met beroepskeuze van de zijde der werkgevers, met de opname van werkkrachten en hun verdeeling over 't bedrijf.

Van de zijde der bedrijfsleiders kon deze distributie der werkkrachten aan de orde gesteld worden, zonder een zoo verregaande revolutioneering te hoeven vreezen, als waarvan zoo straks sprake was. Natuurlijk denkt ieder bij deze zaak aan Taylor en zijn school, aan tijd- en bewegingsstudies buiten de psychologie om. Aan het probleem der verdeeling van de werkkrachten over 't bedrijf, als onderdeel van 't wetenschappelijk bedrijfsbeheer, bleef de psychologie echter niet lang vreemd. Tijd- en bewegingsstudies, ontleding van den arbeid werden weldra voorwerpen van psychologisch onderzoek. Daarmede had zich dit laatste over alle vormen van het beroepskeuze-vraagstuk uitgebreid en daarmede is tevens de schromelijke verwarring verklaard die men in zoovele psycho-technische beschouwingen aantreft, doordat 't onderscheid tusschen beide velden van onderzoek al te vaak wordt uit het oog verloren.

Waar zoo wetenschap en praktijk beide gedrongen werden naar behandeling van 't vraagstuk der beroepskeuze, is 't niet te verwonderen dat zich allerwegen instellingen ontwikkelden, die ieder op haar wijze voorlichting wilden verschaffen. Hier komt nog bij, dat de oorlog een ontzettende slachting aanrichtte onder de geschoolde en hooger ontwikkelde werkkrachten, zoodat de verarmde samenleving de noodkreet aanhief: Plaats voor begaafden. Geleerden en sociologen begonnen het vraagstuk te zien in 't licht van allerlei ethische en ideale overwegingen, als 't recht der hooger begaafde individuen op een hun passende functie in 't arbeidsproces en zoo paarden ook zij hun stem aan die der practische lieden en eischten mede, dat de *rechte* man op de *rechte* plaats zou komen. En geraakten zoo tot de zelfde vèrstrekkende maatschappelijke omwenteling als straks van de toegepaste psychologie werd aangewezen.

Ook van medische zijde is men zich gaan interesseeren voor het vraagstuk der beroepskeuze. Keuringen voor bepaalde beroepen bestonden reeds lang. Van meer recenten datum dateert echter 't bepalen der medische eischen voor de verschillende beroepen. Ook hier heeft men te doen met een algemeen en een meer individueel onderzoek. Het algemeene onderzoek zou naast de vaststelling der lichamelijke eischen van elk der beroepen afzonderlijk tevens moeten gericht zijn op de vaststelling van de lichamelijke gebreken, die de uitoefening van een bepaald beroep onraadzaam maken.

Daarnaast komt dan 't individueele onderzoek om bij een gegeven individu, de aanwezige kwaliteiten van geschiktheid of ongeschiktheid te constateeren.

Zoo is dus 't vraagstuk der voorlichting bij beroepskeuze van vier zijden tegelijk benaderd, van de maatschappelijk-economische zijde als kwestie van regularisatie van den arbeid, van de psychologische zijde als een zaak van individueelen geestelijken aanleg en geschiktheid, van werkgeverszijde als middel tot werving en distribueering van werkkrachten, van medische zijde uit het oogpunt der lichamelijke geschiktheid.

Ongetwijfeld komt hier nog een vijfde element bij n.l. de opvoedkundige zijde van het vraagstuk. Hoe belangrijk deze ook moge zijn, zou ik dit liever niet als een afzonderlijk element in den voorlichtingsdienst willen beschouwen. Integendeel de zaak moet zoo opgevat worden, dat alle maatregelen in paedagogischen zin worden uitgevoerd. De opvoedkundige opvatting moet bij alle vier de richtingen overheerschend zijn, zij moet alles doordringen.

Geen der vier genoemde elementen kunnen op zich zelf een beslissenden invloed uitoefenen. Alles wat zij leveren moet tezamen worden gebracht en in de hand van paedagogisch denkende en voelende raadgevers tot een conclusie met opvoedende strekking leiden.

Hiermede is tevens de plaats bepaald, die elk der genoemde onderlagen in het vraagstuk toekomt.

Noch het medische, noch het psychologische, noch het economische element komt in het algemeen den voorrang toe. Dit sluit echter niet uit, dat in speciale gevallen elk der drie wel eens afzonderlijk den doorslag kan geven, hetgeen vooral nog al eens zal voorkomen met de geneeskunde.

Wanneer wij aldus gezien hebben van hoeveel verschillende kanten 't vraagstuk der voorlichting bij beroepskeuze op den voorgrond is geschoven, dan wordt 't begrijpelijk dat allerwege instellingen ten behoeve daarvan zijn verrezen. Naar den verschillenden oorsprong vindt men ook verschillende instellingen: commissies van advies, bureaux voor beroepskeuze, psychologische en psycho-technische laboratoria.

Volgens N°. 13 van de uitgaven van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling was in 1919 de zaak geregeld of in voorbereiding in 39 gemeenten. Uit een zeer recente publicatie in het Tijdschrift: „Berufsberatung" blijkt dat in Duitschland in meer dan 500 plaatsen voorlichting bij beroepskeuze wordt verschaft.

Regelingen van Rijkswege zijn echter nog zeldzaam. In den loop van dit jaar zijn zulke regelingen ingevoerd in Würtemberg en in Neder-Oostenrijk, maar zij bestaan nog nergens elders. Het mag dan ook zeker als een bewijs van voortvarendheid aangemerkt worden, dat hier door het Ministerie van Waterstaat reeds in 1918 aan de Commissie van Bijstand voor de Arbeidsbemiddeling de opdracht werd gegeven een

rapport samen te stellen over de wijze, waarop een doelmatige organisatie van den voorlichtingsdienst bij beroepskeuze behoort te worden ingericht.

De Commissie vormde daartoe uit haar midden een subcommissie bestaande uit de leden: Mevr. A. S. TYDEMAN—VERSCHOOR, Mej. A. DE JONG en de heeren J. C. VAN DIJK, J. E. VAN RIET, H. AMELINK en Mr. A. RUEB. De subcommissie droeg het voorzitterschap op aan den heer ANTH. FOLMER, terwijl Mr. A. RUEB met het secretariaat belast werd.

De subcommissie was in den aanvang van dit jaar met haar rapport gereed. Nadat de Comm. van Bijstand 't met enkele kleine wijzigingen had aanvaard, werd 't den Minister van Arbeid aangeboden en met machtiging van dezen als uitgave N°. 19 van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling gepubliceerd. Zoo ligt nu dit werk voor ons. Het bevat het plan voor een volledige organisatie van rijkswege, waarbij de zaak der voorlichting bij beroepskeuze als zelfstandige instelling is gedacht en zoowel met boven ontwikkelde wetenschappelijke als practische eischen rekening is gehouden.

Reeds bij voorbaat mag ik zeggen, dat in dit zoo uitnemend stuk werk een soliede grondslag wordt gelegd voor een afdoende regeling dezer materie voor het geheele land. Wanneer dit plan in een wetsontwerp wordt belichaamd dan hebben wij kans op een inrichting in ons land, die voor buitenlandsche instellingen niet behoeft onder te doen.

Het plan der Commissie komt in 't kort hierop neer.

Van rijkswege worde ingesteld een Centrale Voorlichtingsdienst; d. w. z. een centraalbureau met een directeur aan het hoofd, waarvan de leiding der voorlichting bij beroepskeuze van overheidswege uitgaat.

Naast dit Centrale Bureau is ontworpen een Beroepskeuze-Raad, die den Minister omtrent verschillende zaken, den dienst betreffende, moet adviseeren.

De eigenlijke arbeid der adviseering moet worden verricht door plaatselijke organisaties. Ook voor deze instellingen wordt gedacht aan een speciaal bureau met een directeur aan het hoofd en een commissie daarnaast.

Verder is ontworpen een zeker verband tusschen verschillende gemeenten, waardoor te platten lande de voorlichtingsdienst zich over verschillende plaatsen kan uitstrekken.

Ziedaar met enkele woorden de organisatie aangegeven.

Het lijkt mij niet ongewenscht de verschillende onderdeelen van dit plan aan een nadere bespreking te onderwerpen.

De Commissie merkt in den aanvang van haar rapport op, dat zij niet de bedoeling heeft gehad de talrijke vraagpunten, die zich bij de voorlichting inzake beroepskeuze voordoen tot een onderwerp harer beschouwingen te maken. Zij heeft

zich dus welbewust en opzettelijk op het standpunt gesteld van te zijn een commissie van organisatie. Inderdaad zeer juist, de inhoud van het vraagstuk der voorlichting zal nog jaren lang een onderwerp van studie door de meest uiteenloopende personen en corporaties moeten uitmaken voor wij tot een algemeenen, systematischen grondslag zijn gekomen. De Commissie achtte het dus ook niet op haar weg te liggen de wijze te bespreken, waarop de voorlichting in een concreet geval moest worden gegeven. Wel oordeelde zij het noodig de motiveering te vermelden, die haar recht gaf een rijksorganisatie voor te stellen.

Deze motiveering luidt aldus:

„Dat voor de overheid op het stuk dezer voorlichting een taak is weggelegd, werd mede op grond van het boven vermelde gemeenschapsbelang algemeen erkend. De overheid heeft den maatschappelijken arbeid in velerlei richting gemaakt tot een voorwerp van regeeringszorg. Zij zorgt, dat het kind onderwijs geniet, zij omgeeft den arbeider gedurende zijn arbeidsjaren met een samenstel van beschermende maatregelen; zij bevordert dat hem op zijn ouden dag eenigen steun wordt verleend; het zoude een lacune in de sociale wetgeving opleveren, indien de overheid het kind op een der gewichtigste oogenblikken van het leven, bij den overgang van algemeen voorbereidend onderwijs tot beroepsonderwijs of tot het beroep zelf, niet de dringend noodzakelijke hulp bood.''

Deze argumentatie is overtuigend en onaantastbaar; zij maakt geen aanspraak op volledigheid, daar er zeker nog heel wat redenen voor overheidsbemoeiing zouden zijn bij te voegen.

Het schijnt mij, ook met 't oog op de juiste afbakening der taak van het Centraal-bureau, wel wat jammer, dat de Commissie niet reeds in den aanvang heeft aangegeven, dat het vraagstuk van twee kanten moet bekeken worden.

n.l. 1e van individueele zijde, als hulp bij de keuze, die het individu moet doen met inachtneming van de verschillende economische, fysische, psychische en ethische factoren.

en 2e van maatschappelijke zijde als vraagstuk van aanwerving van werkkrachten en hun verdeeling over het bedrijf.

De Commissie spreekt hier niet uitdrukkelijk over, zij definieert de taak van het Centraal-bureau echter zoodanig, dat zij blijkbaar ook deze laatste aangelegenheid op het oog moet hebben gehad.

Verder is in deze redeneering een zekere leemte, daar zij alleen spreekt van het kind bij zijn overgang van algemeen voorbereidend onderwijs naar beroepsonderwijs of beroep. De voorlichting voor oudere personen, die niets zijn en tot een beroep willen overgaan of die van beroep wenschen te ver-

wisselen, maar ook de voorlichting der groote categorie die van middelbare of hoogere scholen komen, wordt hier geheel vergeten.

Dat de Commissie echter ook hieraan wel degelijk voorlichting wil schenken, blijkt wat later, als zij 't heeft over de personen en den leeftijd. Zij wil geen bepaalde categoriën aanwijzen noch uitzonderen en neemt dus blijkbaar alle bovengenoemde groepen op.

Toch zondert zij een groote categorie uit. Het schijnt haar n.l. doelmatig den aanvang te maken met een gelegenheid tot voorlichting te scheppen voor de gewone — d. w. z. de normale — personen van beiderlei sekse. Zij meent, dat het geven van voorlichting aan personen, die eenige afwijking vertoonen (b. v. invaliden, abnormalen, enz.) wellicht aan een bijzondere organisatie moet worden toevertrouwd. Dit schijnt mij een zwak punt in de overigens scherp gedachte argumentatie. Ik zou tegen deze opvatting ernstig willen waarschuwen. Waar zou men den grens moeten trekken ? Waar houdt 't normale op en begint het abnormale ? Hoe meer de voorlichting zich stelt op de basis van het psychologisch onderzoek, des te minder behoeft zij ondernormale en abnormale individuen van haar werk uit te zonderen, terwijl de zorg voor maatschappelijk mindergeschikten, en ongeschikten juist een der belangrijkste takken van haar werkzaamheid uitmaken. Omtrent den leeftijd heeft de Commissie een ruimer opvatting. Zij wijst erop, dat het gewoonte is den grens naar boven op 18 à 21 jaar te stellen, maar ze is van oordeel, dat ook aan oudere personen, die zulks wenschen, advies moet worden verschaft.

Ook ten opzichte der beroepen wenscht zij geen beperking. De voorlichting moet zich uitstrekken tot beroepen op het gebied van nijverheid, handel, landbouw, enz., terwijl zij ook de zoogenaamde vrije beroepen moet omvatten.

Derhalve wenscht de Commissie instellingen gevestigd te zien, die zoowel aan mannelijke als vrouwelijke personen raad geven over een te kiezen beroep of beroepsopleiding, beide woorden in den ruimsten zin genomen, aldus omvattende ambacht, industrie, kunstnijverheid en kunsten, wetenschappelijke en maatschappelijke beroepen en de opleiding daarvoor, zonder aanzien van leeftijd, zich uitstrekkende zoowel over de eerste keuze als over de verwisseling van beroep.

Volgens deze uitgebreide opvatting zal dus advies worden gegeven ten opzichte van :

a. Alles wat betreft directe keuze van een vak (leerlingwezen, enz.).

b. Alles wat betreft theoretische vakopleiding : (vakscholen, ambachtsscholen, kunstnijverheidsscholen, technische scholen, landbouw- en huishoudscholen).

c. Alles wat betreft opleiding tot een wetenschappelijk be-

roep (technische, literaire, exact-wetenschappelijke opleiding enz.).

De onderwijsvoorlichting bekleedt in dit schema een voorname plaats. De eigenlijke beroepsvoorlichting wordt alzoo in vele gevallen loopbaan-voorlichting, aanwijzing van studiegang.

Ten einde bovengeschetste omvangrijke taak te verrichten wenscht de Commissie tot een zoodanige verdeeling van arbeid te komen, dat de verwerving van algemeene gegevens door een afzonderlijke instelling wordt verricht, terwijl de eigenlijke advies-instellingen deze gegevens kant en klaar krijgen en slechts naar locale behoefte moeten toepassen.

Daartoe is het reeds genoemde centrale orgaan ontworpen, het Rijks-Instituut, waaraan de Commissie den naam wenscht te geven van „Centrale Voorlichtingsdienst bij Beroepskeuze."

Hierboven heb ik uiteengezet, dat elk der grondslagen voor de voorlichting een meer algemeene en een meer bijzondere taak heeft. Het lijkt mij dan ook zeer juist gezien, dat de Commissie voor die algemeene taak een centraal instituut wil stichten. Het is noodig de algemeene eischen, die de beroepen aan den mensch stellen te leeren kennen, maar 't is absoluut onnoodig en ook onmogelijk dit door allerlei plaatselijke instellingen telkens opnieuw te laten doen.

Het centrale instituut krijgt een drieledige taak. 't Moet de algemeene zielkundige eischen, d. w. z. de vereischte vaardigheden en vermogens van den geest voor de verschillende beroepen opsporen, 't moet de lichamelijke vereischten onderzoeken, 't moet zich op de hoogte stellen van de sociaal-economische en technische eischen, onder dit laatste mede te rekenen de eischen van ontwikkeling en kennis.

In het rapport worden dan ook de gegevens die centraal verzameld moeten worden op de volgende wijze opgesomd:

1°. psycho-technische gegevens over de beroepen; het aangeven der eischen, die de arbeidsverrichtingen aan het beroep stellen, de omschrijving der verschillende proefnemingen; het opstellen van leiddraden daaromtrent, enz.;

2°. fysiologische gegevens omtrent de eischen, die het beroep stelt aan den persoon van een beroepscandidaat en omtrent de gevolgen, die de beroepswerkzaamheden voor de persoonlijkheid zouden kunnen hebben.

3°. gegevens omtrent het maatschappelijk productie-proces, waaronder valt kennis van:

a. het aantal en de soort van beroepen;
b. de arbeidsverrichtingen, die elk beroep met zich brengt;
c. de omstandigheden, waaronder de arbeid moet worden verricht (invloed o. a. op de zedelijkheid);
d. aanwezige of te organiseeren gelegenheid tot opleiding in de beroepen (leerlingwezen);

e. de vooruitzichten der bedrijven en in verband daarmede de tegenwoordige en zoo mogelijk de toekomstige verhouding van vraag naar en aanbod van werkkrachten in elk beroep ;
f. de stand en beweging der loonen ;
g. de technische en economische ontwikkeling der bedrijven ,
k. de arbeidswetgeving.

Dit is prachtig uiteengezet. Men zou alleen kunnen opmerken, dat het genoemde onder 1°. aan duidelijkheid te wenschen overlaat. Wellicht had het aanbeveling verdiend te schrijven : het aangeven der eischen, die de arbeidsverrichtingen aan *de beoefenaars van* het beroep stellen.

Het Centraal-instituut krijgt op deze wijze het karakter van een wetenschappelijke en sociaal-economische instelling, die bij goede leiding en met goede krachten een zaak van de hoogste maatschappelijke waarde kan worden.

Door de ontwikkeling der bureaux voor beroepskeuze is men allerwege de behoefte gaan gevoelen naar kennis van de beroepen en bedrijven. In de verst uiteen liggende plaatsen van verschillende landen klinkt dezelfde roep om een beroeps-archief.

Welnu een dergelijk centraal instituut kan ons voor Nederland een beroepsarchief leveren, waarin alle psycholcgische, medische en economische gegevens verwerkt zijn.

Dit Centraal-instituut zal de plaatselijke bureaux een arbeid uit handen kunnen nemen, dien zij zelf meestal slechts gebrekkig of in 't geheel niet kunnen leveren. 't Zal echter de onderzoekingen die allerwege op dit gebied gedaan worden niet overbodig maken, maar integendeel het verzamelpunt kunnen worden voor de resultaten van verschillende instellingen van onderzoek.

Het zal kunnen vormen, wat onze Oostelijke naburen noemen een ,,Arbeitsgemeinschaft.'' De verschillende psychologische en psychotechnische laboratoria zullen in verbinding kunnen treden met het Centrale instituut, zoodat eenmaal verkregen definitieve uitkomsten ten dienste van het algemeen gesteld kunnen worden.

Als ik bij de omschrijving dezer instelling nog een desideratum mocht voegen, zou 't zijn het verzoek om de statistische zijde van het vraagstuk mede onder de werkzaamheden te begrijpen. Een beroepsarchief kan toch alleen volledig zijn als 't naast de te stellen eischen ook leert kennen den omvang van het bedrijf, de behoefte aan leerlingen en jeugdige werkkrachten.

Daarnaast zou ik opmerkzaam willen maken op een kleine leemte bij de omschrijving der taak van het Centraal-instituut, n.l., dat de door mij reeds genoemde beroepkseuze van de zijde van het bedrijf niet is vermeld.

Men zou hier gevaar kunnen loopen van het terrein der politiek verdwaald te raken, doch dit gevaar schijnt mij niet groot.

Wanneer men bedenkt, dat de gegevens aan het bedrijf te leveren omtrent uitkiezen van sollicitanten en distributie van werkkrachten, even bruikbaar zijn, wanneer het bedrijf bestuurd wordt door werkgevers en werknemers beide als door werkgevers alleen en dus het Centrale instituut objectief de gegevens levert zonder zich te bemoeien met de verhoudingen in het bedrijf dan is dit gevaar geheel uitgesloten.

Het is hier tevens de plaats om er op te wijzen, dat dit Centrale instituut inderdaad er een voor het algemeen kan worden zonder onderscheid ook van godsdienstige richting.

In een onlangs verschenen werkje, pleit Dr. F. ROELS voor de oprichting van een psycho-technisch Bureau voor handel en bedrijf, te stichten door Roomsche werkgevers en verbonden aan het Katholiek zielkundig Bedrijfskantoor in Utrecht.

Het is een welsprekend en overtuigend pleidooi voorzoover het aantoont de behoefte aan een psycho-technisch onderzoek van handel en bedrijf. Het beproeft echter niet te bewijzen, dat hier speciaal *katholieke* onderzoekingen zijn te verrichten. Hoe zou dat ook ? Er zijn toch immers evenmin katholieke vaardigheden van lichaam en geest als gereformeerde of joodsche of atheistische, evenmin gereformeerde lichamelijke kwaliteiten en gebreken als joodsche of atheistische of katholieke, terwijl ook de arbeidsverrichtingen, de stand en beweging der loonen, de technische en economische ontwikkeling der bedrijven voor alle gezindten 't zelfde is.

Wel maken natuurlijk de omstandigheden, waaronder de arbeid wordt verricht en de wijze van opleiding verschillen van godsdienstige opvatting mogelijk. Het verzamelen der gegevens daarover en het aanwijzen van algemeene maatregelen is echter weer een zoo algemeene zaak, dat daarbij alle verschil vervalt.

Wij mogen dan ook hopen hier een rijksinstituut te krijgen, waaraan al onze medeburgers, van welke kleur of gezindheid zij ook zijn, hun medewerking zullen kunnen schenken en waarvan alle locale instellingen willen profiteeren.

De Commissie wenscht aan dit Centrale instituut nog een andere taak op te dragen naast de geschetste wetenschappelijke. Ik kan deze het beste met haar eigen woorden aangeven, commentaar is daarbij niet noodig. Zij zegt : ,,Aan dit instituut zal de leiding worden opgedragen van de voorlichting vanwege de overheid bij de beroepskeuze. Het zal hebben te bevorderen, dat zooveel mogelijk overal in den lande gelegenheid open staat tot het bekomen van die voorlichting ; zulks door de oprichting te bevorderen der plaatselijke organisatiën, deze in alle opzichten terzijde te staan, en aan de Regeering voor-

drachten te doen tot de subsidieering dier organisatiën, mits aan te stellen minimum eischen voldoende.''

De Commissie heeft nog een tweede Rijks-instituut ontworpen, dat *naast* het eerstgenoemde staat. Ze wil n. l. instellen een Beroepskeuze-Raad, min of meer overeenkomende met den Onderwijsraad en den Centralen Jeugdraad. Deze instelling is bedoeld als een lichaam, dat den Minister van advies moet dienen in zaken den dienst betreffende. Een organisch verband tusschen beide rijksinstellingen wordt in het rapport niet gelegd, maar het ligt natuurlijk voor de hand, dat de Beroepskeuze-Raad voor zijn adviezen gebruik zal maken van de gegevens, waarover de Centrale Voorlichtingsdienst beschikt.

De Commissie stelt zich, zooals reeds werd vermeld op het standpunt, dat voorlichting bij beroepskeuze een taak voor de overheid is. Dit voert zij ook consequent door bij de bespreking der plaatselijke bureaux. ,,De overheid, zegt zij, ,,bevordere zooveel mogelijk, dat in het geheele Rijk gelegenheid geopend zij om, *al* of *niet* van harentwege, voorlichting bij het kiezen van een beroep te verkrijgen. *Zoolang en waar* zoodanige voorlichting niet van overheidswege verkrijgbaar is gesteld, kan het Rijk door subsidieering van de gemeenten de oprichting van gemeentelijke bureaux voor de voorlichting bij de beroepskeuze bevorderen, en tevens door de verleening van subsidie voor invloed op den plaatselijken gang van zaken zorgdragen.''

Wij vinden hier dus rijksregeling *voorop gesteld*, daarnaast *steun* aan gemeentelijke regelingen en *toelating* van particulier initiatief, een zeer gezond standpunt, dat een spoedige en krachtige ontwikkeling der zaak kan bevorderen.

Hoewel het rapport zich niet begeeft in details over de inrichting der gemeentelijke bureaux, behandelt het wel hun positie ten opzichte der arbeidsbeurzen en van den Centralen Voorlichtingsdienst.

Zoowel de Centrale Voorlichtingsdienst als de gemeentelijke bureaux wenscht de Commissie te beschouwen als *zelfstandige* instellingen met een Directeur of Directrice aan het hoofd. Het verband met de arbeidsbeurs zoowel van den Centralen Dienst als van de plaatselijke bureaux moet gezocht worden in onderlinge samenwerking en arbeidsverdeeling, maar niet in ondergeschiktheid van de eene instelling aan de andere. Woordelijk zegt het rapport: ,,Het bureau moet naar het oordeel der Commissie in verband met de arbeidsbeurs worden gebracht, doch mag in geen geval aan haar ondergeschikt zijn; het moet een zelfstandig bestaan leiden.'' Een zeer juist standpunt, dat na onze uiteenzetting der grondslagen, zoowel wetenschappelijke als economische, zeker geen nadere verdediging behoeft.

Een wat meer uitvoerige beschouwing wordt gewijd aan de plaatselijke commissies van advies. Dit was zeker wel noodig, daar haar aard en werking geheel anders worden opgevat, dan wij tot nog toe gewend zijn. Sloot de Commissie zich tot nog veelszins aan bij bestaande instellingen en opvattingen, hier slaat zij een geheel eigen weg in.

Op verschillende plaatsen in ons land bestaan commissies voor beroepskeuze, particuliere en gemeentelijke. Deze lichamen fungeeren als bureaux voor beroepskeuze. Zij geven zelf de voorlichting, zij helpen bij de plaatsingen en als de leden geneigd zijn hun taak wat ruim op te vatten, houden ze ook eenig patroniseerend toezicht.

Alleen in den laatsten tijd zijn instellingen opgekomen, die hiervan eenigszins afwijken. In Amsterdam oefent het Gemeente-Bureau voor Beroepskeuze een groot gedeelte van de taak uit, die ook de Regeering aan de gemeentelijke bureaux wil opgedragen zien. Het Amsterdamsche Bureau verzamelt de plaatselijke en individueele gegevens, het helpt bij de ten uitvoer brenging der adviezen en het oefent stelselmatig toezicht uit. Men heeft begrepen, dat in een zoo groot centrum van bevolking aan een groep personen, die uit vrije toewijding zich voor een maatschappelijk werk beschikbaar stellen, niet een taak kan opgedragen worden, die iemands krachten volledig opeischt.

De Commissie blijft echter de voornaamste adviezen geven. De arbeid van het Bureau heeft de beteekenis van uitvoering der aan de Commissie opgedragen werkzaamheden. Het Amsterdamsche Bureau is dus het secretariaat, de wetenschappelijke en statistische instelling der Commissie, terwijl het zelf slechts de meer voor de hand liggende adviezen geeft.

De rijksregeling zal volgens het rapport echter een anderen weg opgaan. Het Bureau wordt de eigenlijke adviseur, de Commissie verleent bijstand en hulp daarbij.

Het schijnt mij toe, dat de Commissie in deze hoedanigheid zeker niet minder beteekenen zal dan in de hierboven geschetste.

Want hoe toch is deze bijstand gedacht?

De adviesaanvragers zullen het recht hebben een lid der Commissie aan te wijzen, dat met den eigenlijken beroepsadviseur samen het advies vaststelt.

Dit heeft veel voordeelen.

Men heeft bij de samenstelling der commissies steeds zorg gedragen, dat personen, die op verschillend gebied deskundig zijn in de commissie worden opgenomen!

Wanneer nu het advies wordt gegeven door een commissie bestaande uit al deze verschillende elementen dan zal òf de eene deskundige voor een speciaal geval eigenlijk den weg aangeven en dan was 't ook voldoende als hij met den beroepsadviseur samen overlegde of de verschillende deskundigen

zullen naar hun zienswijze adviseeren en dan is de kans op eenheid van advies geringer. Bovendien kan een niet al te groote commissie volstrekt niet op het veel gevarieerde gebied van het geheele bedrijfsleven deskundig zijn en zullen vaak andere deskundigen te hulp geroepen moeten worden, terwijl een te groote commissie het intieme karakter, dat een advies moet dragen weer geheel wegneemt.

De weg, dien het rapport inslaat, schijnt mij om bovenstaande redenen dan ook zeer gelukkig gekozen. Te meer daar de aanvragers ook deskundigen buiten de Commissie om kunnen aanwijzen. De dienst, die van dezen gevraagd wordt is tweeledig. Ten eerste zullen zij met den eigenlijken beroepsadviseur van het bureau moeten overleggen over het uit te brengen advies, ten tweede echter zullen zij bij de ten uitvoerlegging hun hulp kunnen verleenen en daarbij vooral de moreele en godsdienstige zijde van het vraagstuk in 't oog vatten.

Hierdoor worden alle speciale bureaux, bepaalde richtingen vertegenwoordigende geheel overbodig.

Terwijl onze tijd vaak betreurenswaardige en overbodige voorbeelden van godsdienstig of politiek separatisme te zien geeft, doet het goed in dit Regeeringsrapport een dergelijke opvatting aan te treffen.

Op deze wijze zullen de adviezen worden voorbereid en opgemaakt door den *beroeps*adviseur, onder medewerking van een voor elk bepaald geval *specialen deskundige*, met de zekerheid, dat speciale godsdienstige en moreele belangen afzonderlijke behartiging zullen vinden. Ter meerdere waarborg bepaalt het rapport, dat de commissie iemand uit haar midden of daarbuiten kan aanwijzen, om zich met den voortdurenden zorg van den aanvrager te belasten.

Het rapport heeft dus voor het toezicht op de uitvoering en het verloop der adviezen hetzelfde stelsel gevolgd ten opzichte der plaatselijke bureaux als bij 't geven der adviezen zelf. Zooals het daar uit de commissie van advies personen wenscht aan te wijzen, die als deskundigen met den vakadviseur mede het advies verstrekken, zoo wil het ook aanwijzen een lid der plaatselijke commissie van advies of een persoon buiten de commissie, die zich met de voortdurende zorg (after care) van den aanvrager zal moeten belasten.

Dit stelsel schijnt mij voor groote plaatsen niet practisch, maar wel geschikt voor kleinere plaatsen. In de steden toch zal na eenigen tijd het aantal geadviseerden te groot zijn om op die wijze een werkelijk goede verzorging der genoemde belangen te verkrijgen. Hier had ook wel eenige verduidelijking noodig geweest van het begrip „after-care". 't Kan toch nimmer de bedoeling zijn after-care in den vollen omvang van het woord uit te oefenen. De zorg zal zich alleen moeten uitstrekken over het beroepsleven van den geadviseerde en zich moeten bepalen tot het wegnemen van belemmeringen, het

scheppen van de voorwaarden tot slagen, het constateeren desnoodig van de onjuistheid van een gegeven advies en het, zoo mogelijk, herstellen van de gemaakte fout. Zoo wordt ook te Amsterdam de nazorg opgevat. In de Amsterdamsche verordening wordt aan de Commissie voorgeschreven zich op de hoogte te houden van de opvolging der adviezen en het verloop der plaatsingen. Dit is bij ons zoodanig uitgewerkt, dat aan het Bureau voor Beroepskeuze een afzonderlijke afdeeling is gevormd, die zich met bestaande instellingen van maatschappelijke zorg in verbinding stelt en van deze mededeeling over haar after-care arbeid ontvangt, of bij ontstentenis van dergelijke lichamen zelf „after-care" uitsluitend ten opzichte van den gang van het beroepsleven uitoefent. Dit alleen kan een zorgvuldige behandeling dezer aangelegenheid waarborgen.

Ook hier zou ik dus wenschen, dat het rapport wat meer vrijheid van beweging toestond en de gemeentelijke instellingen niet aan al te knellende banden legde. De stellers van het rapport zullen het wel met mij eens zijn, dat ook bij de door mij geschetste regeling mogelijk is bij het uitvoeren der adviezen „de moreele en godsdienstige zijden van het vraagstuk in het oog te vatten".

Zooals ik reeds vermeldde, stelt het rapport zich op het standpunt, dat het hier eigenlijk een rijkszaak betreft. In de lijn ligt dus, dat gemeentelijke bureaux rijkssubsidie zullen krijgen, hetgeen dan ook wordt voorgesteld. Daarnaast wenscht de Commissie particuliere instellingen toe te laten. Zij erkent haar goed recht, zij adviseert echter niet tot subsidieering, natuurlijk niet zou men zeggen, maar zij verklaart er zich ook niet tegen. Het blijkt, dat er twee stroomingen in de Commissie waren, een vóór en een tegen subsidie aan particuliere instellingen. Dit verwondert mij wel eenigszins. Er schijnt mij bij de voorstanders van een dergelijke subsidieering wel eenige tegenstrijdigheid tusschen de opvattingen in het voorafgaande gedeelte van het rapport, die toch ook de hunne waren, en deze latere. Als men immers een rijksinstelling ontwerpt, waarbij rekening met alle belangen, ook godsdienstige en moreele, is gehouden, hoe zou men dan nog voor subsidieering kunnen zijn ? Daarbij komt, dat subsidieering van particuliere instellingen, ook neutrale, de stichting van gemeentelijke bureaux kan vertragen en dat kan toch nooit de bedoeling zijn van een commissie, die rijksregeling voorop zet en gemeentelijke stichtingen met rijkssubsidie slechts wil bevorderen *zoolang* en *waar* rijksinstellingen nog niet bestaan.

Op een paar bijzondere punten na is in het bovenstaande het geheele rapport besproken. Slechts twee zaken vragen nu nog onze aandacht. Ten eerste de voorlichting te platten

lande. Het rapport wenscht sommige gemeentelijke bureaux ook te belasten met de voorlichting voor omliggende kleinere plaatsen. Op deze wijze zouden in verschillende meer of minder groote steden centra gevormd worden, die de plattelandsgemeenten van voorlichting dienden. Ook hier schrijve men niet te eng voor. Naar mijn idee zouden kleine gemeenten zich ook moeten kunnen vereenigen om gezamenlijk de voorlichting ter hand te nemen. Men zou op deze wijze meer gelijksoortige zaken te behandelen krijgen, dan wanneer aan een stedelijk centrum de voorlichting voor het platte land wordt opgedragen.

Ten tweede behandelt het rapport nog de kwestie van vergoeding voor loonderving. Dit is een zeer belangrijke zaak. Men heeft reeds sedert vele jaren intellectueel begaafden gesteund, door studiebeurzen beschikbaar te stellen. Er zijn ook wel vereenigingen, die de opleiding van handwerkslieden bevorderen, maar tot nog toe heeft de overheid zich met deze aangelegenheid niet bemoeid. Nu echter het onderzoek naar bekwaamheid en aanleg meer den psychologischen kant uitgaat, wordt de vaardigheid voor het aanleeren van gekwalificeerde beroepen in steeds meerdere mate een punt van onderzoek. Nu begint zich ook steeds meer de overtuiging baan te breken, dat aanleg ook in dezen tot de begaafdheden moet gerekend worden. En waarom zou de gemeenschap dan wel betalen voor de ontwikkeling van intellectueelen en hoog-technischen aanleg en niet voor dien op het gebied van het ambacht? Rationeel is, ook dezen laatsten met overheidssteun tot ontwikkeling te brengen. Aangenaam doet het dan ook aan in dit rapport, dat „de kwestie der vergoeding aan de ouders van de kosten, verbonden aan de opleiding tot een beroep, en die der vergoeding voor loonderving tijdens de opleiding" wordt vermeld als een der belangrijke vraagpunten, die mettertijd aan de orde zullen worden gesteld.

Aan het slot dezer beschouwingen kan ik niet anders dan herhalen, wat ik in 't begin reeds zeide: „Wij hebben hier voor ons liggen een plan van organisatie, dat de voorlichting bij beroepskeuze tot groote ontwikkeling kan brengen.

Het doet zoowel recht aan de wetenschappelijke als aan de practische eischen. De arbeidsverdeeling is op zeer juiste wijze aangegeven. Het is waar, dat de voorlichting moet steunen op gegevens, die meer en meer door de wetenschap moeten geleverd worden, de medische, de psychologische en de sociaal-economische. Maar evenwaar is het, dat de wetenschap objectief moet zijn en beoefend moet worden zonder het oog te slaan op haar dadelijke practische toepassing. Dit geldt voornámelijk voor de meer algemeene opgaven, die ik bij de bespreking der psychologie reeds aanwees. Nu vind ik daarom deze arbeidsverdeeling zoo gelukkig, omdat het

Centrale Instituut zijn wetenschappelijke taak zal kunnen vervullen zonder de dadelijke practische toepassing te moeten leveren. Daarnaast zullen de plaatselijke organisaties haar taak met het oog op de praktijk kunnen vervullen en de algemeene gegevens der wetenschap van het centraal punt kunnen ontvangen. En juist om deze praktijk is het te doen. Want we mogen aan de wetenschap nog zooveel gewicht hechten, de zaak der voorlichting bij de beroepskeuze stelt practische eischen. De adviseur of adviseurs, hoe men wil, zullen des te beter zijn toegerust naarmate ze zich meer op de hoogte gesteld hebben van de uitkomsten der wetenschap, maar hun eigenlijke taak is een practische en paedagogische.

Nog steeds hecht ik in deze groote waarde aan intuitie. Wij moeten personen hebben, die wel is waar steunen op de uitkomsten der wetenschap, maar die zich met liefdevolle overgave trachten in te leven in het gemoed en de levensomstandigheden van hen, wien ze raad moeten geven. Zonder dat baat de uitgebreidste en meest volmaakte wetenschap geen zier. Ik zou mij dan ook niet scharen aan de zijde van Dr. ROELS, die niet zonder minachting spreekt van het „aan superstitie grenzend geloof aan de mirakelen der intuitie". Dan houd ik 't meer met een ander deskundige op 't gebied van de psychologie en de beroepskeuze, die mij verzekerde, dat hij eerst aandachtig de uitkomsten der experimenten met de raadvragenden volgde, hen daarna in een gesprek trachtte te leeren kennen en dan langzamerhand, als 't ware door een innerlijken verlichting, de weg begon te zien, dien hij hun moest aanwijzen.

Ziedaar ook mijn credo in dezen. En de voorgestelde regeling maakt 't juist zoo gemakkelijk mogelijk allerwege dien weg te volgen.

Wij kunnen daarbij plaatselijke adviseurs krijgen, wier wapenen gesmeed worden in het arsenaal van den Centralen Voorlichtingsdienst, maar wier lamp en voorlichting hun medegevoelend hart en hun sociaal denkend verstand kan zijn.

* * *

Van harte hoop ik, dat uit de kringen der belanghebbenden en belangstellenden een dringend verzoek aan de Regeering uitga ons spoedig de verwezenlijking van dat plan te brengen. Laat ons daarbij den wensch uitspreken, dat de organisatie van dit rapport moge gevolgd worden, liefst met inachtneming der enkele kleine wijzigingen door mij voorgesteld.

Het zou dunkt mij aanbeveling verdienen, wanneer haar daartoe de volgende conclusies als wenschelijk werden aanbevolen :

1°. Bij Rijkswet worde een organisatie tot voorlichting bij beroepskeuze ingesteld ten dienste zoowel van de

productie in het algemeen als van het individu in het bijzonder.

2°. De voorlichting behandele zoowel het abnormale als het normale individu.

3°. Zij strekke zich uit zoowel over ambachten als industrieele en vrije beroepen en richte zich in belangrijke mate op het verschaffen van onderwijs- en opleidingsvoorlichting.

4°. Er worde gevestigd een rijks Centralen Dienst van voorlichting bij beroepskeuze, en een Centrale Beroepskeuzeraad, volgens de beginselen in het rapport neergelegd.

5°. Subsidie aan gemeentelijke Bureaux voor beroepskeuze is wenschelijk. Daarbij worde aan de organisatie van commissies voor beroepskeuze eenige ruimte van beweging toegestaan.

6°. De plaatselijke Bureaux voor beroepskeuze behooren zich op de hoogte te houden van het verloop der adviezen, zoowel in statistischen als patroniseerenden zin.

7°. Het is wenschelijk, dat regelen worden gesteld voor het verleenen van geldelijken steun bij opleiding tot ambachten en beroepen.

Notulen der ledenvergadering van den Nederlandschen Bond voor Werkverschaffing op Dinsdag 2 November 1920, 's namiddags 3 uur in de Statenzaal van het Departement van Waterstaat te 's-Gravenhage.

De Voorzitter opent de vergadering en na te hebben medegedeeld, dat de heer Folmer verhinderd is de vergadering bij te wonen, houdt hij de volgende rede:

„Zooals uit de U toegezonden agenda blijkt is het doel van deze bijeenkomst om zich te beraden over het voorstel van het Bestuur om volgens art. 18 der Statuten te besluiten tot opheffing van den Bond.

Alvorens overtegaan tot bespreking van dit voorstel zij het mij vergund in het kort de motieven uiteentezetten, welke het bestuur tot het indienen van dit voorstel hebben geleid. Een beknopt overzicht van de geschiedenis van den Bond moge daaraan vooraf gaan.

De Nederlandsche Bond voor Werkverschaffing dankt zijn ontstaan aan de werkzaamheid van de Staatscommissie over de werkloosheid. Een der conclusies, waartoe de Staats-Commissie kwam, luidde als volgt:

In de rij der middelen tegen werkloosheid kan de werkverschaffing vooralsnog niet gemist worden. Het is gewenscht, dat getracht wordt eenerzijds de werkverschaffing zooveel mogelijk te ontwikkelen in de richting, dat aansluiting verkregen wordt met betere verdeeling van werk, in het bijzonder door openbare lichamen, anderzijds, dat de sociale verzekering o.a. die tegen werkloosheid zóó wordt uitgebouwd, dat in vele gevallen de nood niet meer zal dringen tot aanwending van dit middel.

Op aanstichting van de in 1909 tot stand gekomen Nationale Vereeniging tegen werkloosheid kwam onder voorzitterschap van Prof. de Vooys op 2 April 1914, in het gebouw der Directie van den Landbouw, een aantal personen te zamen, welke besloten een voorloopig Comité te vormen ten doel hebbende tot een definitieve vereeniging te geraken. Op 25 April daaraan volgend stelde dit Comité ontwerp statuten vast en werd tevens besloten een uitnoodiging te doen uitgaan aan belangstellenden, tot bijwoning eener oprichtingsvergadering van een Bond voor Werkverschaffing. In deze bijeenkomst gehouden op 25 Mei 1914 in de Laraisse-zaal te 's Gravenhage, welke o.a. werd bijgewoond door den toenmaligen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel Mr. Treub en door den secretaris generaal van Binnenlandsche Zaken als vertegenwoordiger van den

Minister van Binnenlandsche Zaken, werd besloten tot oprichting van onzen Bond. Blijkens art. 1 der Statuten werd Amsterdam als zetel daarvan aangewezen. In art. 2 wordt het doel als volgt omschreven: Samenwerking te bevorderen tusschen personen en lichamen, die zich bezig houden met het verschaffen van arbeid als middel, hetzij ter bestrijding van werkloosheid, hetzij ter leniging van nood door hare gevolgen, om daarmede in de hand te werken:

1°. eene doelmatige toepassing der werkverschaffing als middel, hetzij ter bestrijding der werkloosheid, hetzij ter leniging harer gevolgen en het waarschuwen tegen onjuist gebleken toepassingen,

2°. dat werkverschaffing op den duur kan overgaan in een normale werkgelegenheid.

Als leden van het bestuur werden benoemd de heeren: F. B. Löhnis, voorzitter, J. Gerritsz, secretaris, Jhr. Mr. J. A. de Jonge, penningmeester, J. S. F. van Hoogstraten, R. van Zinderen Bakker, Mr. D. Hudig, Dr. P. A. Klap, Mr. F. van der Tuuk en Th. van Welderen Baron Rengers.

Door het uitbreken van den oorlog kwam er weldra werk te over. Op 14 Augustus 1914 kwam het bestuur voor de eerstemaal bijeen, tot welke bijeenkomst ook waren uitgenoodigd de Heeren Prof. Mr. E. M. Meijers en V. R. Y. Croesen, secretaris der Kon. Ned. Landbouwvereeniging. De laatste stelde zich op verzoek van den Voorzitter beschikbaar om met het personeel van zijn bureau, tijdelijk de werkzaamheden op zich te nemen in afwachting dat de Bond over eigen personeel zou kunnen beschikken. Daar de Bond nog niet over eigen geldmiddelen kon beschikken, kwam deze hulp zeer van pas en werd er dan ook een dankbaar gebruik van gemaakt.

De werkzaamheden bestonden aanvankelijk hoofdzakelijk in het zich in verbinding stellen met de talrijk opduikende werkverschaffingen ten einde deze zooveel mogelijk in de goede richting te sturen. Ten einde een vlugge afdoening van zaken mogelijk te maken werd een bureau van advies opgericht, waarin met den Heer Croesen enkele bestuursleden zitting hadden en dat in den aanvang wekelijks bijeen kwam. Ten einde aan den Bond de noodige bekendheid te verschaffen werden op ruime schaal circulaires verspreid, gericht tot de pers, gemeente-, polder- en waterschapsbesturen, particuliere ontginners, en verder aan alle lichamen, die zich met werkverschaffing bezig hielden. Het inmiddels opgerichte Kon. Nationaal Steun Comité zorgde voor verzending aan zijne plaatselijke Comités.

Het ligt niet in mijne bedoeling een omstandig overzicht te geven van de werkzaamheden van onzen Bond gedurende de ruim zes jaren van zijn bestaan. In de jaarlijks uitgebrachte verslagen, welke alle zijn opgenomen in het Tijdschrift van den Nederlandschen Werkloosheidsraad, zijn de verschillende data vastgelegd en worden belangstellenden daarheen verwezen.

Slechts zij hier in herinnering gebracht dat de Bond, dank zij een besluit van den Amsterdamschen gemeenteraad, de beschikking kreeg over eigen lokaliteiten in het gebouw afgestaan aan het Bureau voor Sociale Adviezen. Van Regeeringswege mocht de Bond bij voortduring veel steun ondervinden o. a. blijkende uit de toekenning van een niet onbelangrijk Rijkssubsidie. Verschillende gemeentebesturen, colleges en particulieren sloten zich als lid aan en uit deze inkomsten werd de Bond in staat gesteld zich op bescheiden voet in te richten en haar statuaire taak te vervullen. De voornaamste taak van de beide achtereenvolgende Directeuren, Mr. MOLTZER en MEIJER DE VRIES, was zich zooveel mogelijk plaatselijk op de hoogte te stellen van hetgeen op het gebied van werkverschaffing in den lande werd voorbereid en uitgevoerd. Talrijke mondelinge en schriftelijke adviezen werden uitgebracht, terwijl tevens de gegevens werden verzameld voor een overzicht van hetgeen op dit gebied tot stand kwam. Deze overzichten werden jaarlijks gepubliceerd en zoo vormen deze verslagen belangrijke bouwstoffen voor een geschiedkundig overzicht van hetgeen in Nederland op het gebied van werkverschaffing is tot stand gebracht.

Bij de bemoeiingen van den Bond was het geven van financieelen steun uitgesloten. Zijn taak beperkte zich tot het geven van voorlichting en het verleenen van bemiddeling. Toen de Regeering besloot om, in overleg met het Kon. Nat. Steun-Comité, directen geldelijken steun voor werkverschaffing te verleenen en daartoe een afzonderlijke Commissie voor verruiming van werkgelegenheid in het leven riep, kwam het bestaan van onzen Bond in gevaar, te meer daar zoowel de secretaris de heer GERRITSZ als de directeur de heer MEIJER DE VRIES aan die commissie verbonden werden. Reeds toen was het te zien dat de taak van den Bond ten einde liep. Het bestuur besloot echter aanvankelijk een afwachtende houding aan te nemen, ten einde den gang van zaken nader te kunnen beoordeelen. Nu echter bij Kon. Besluit van 15 Mei 1920 de Commissie voor Verruiming en Regularisatie van Werkgelegenheid is ingesteld en de daartoe behoorende leden door den Minister van Arbeid zijn aangewezen, acht ons bestuur het oogenblik gekomen om den Ned. Bond voor Werkverschaffing op te heffen.

Wel heeft het bestuur overwogen of wellicht door wijziging der Statuten een andere taak voor den Bond te vinden zou zijn. Het bestuur is echter tot het besluit gekomen zoodanige voorstellen niet te moeten doen en zulks op grond dat het geenszins overtuigd is dat er voor zulk een gewijzigden Bond, werkelijk nuttig werk te verrichten zou zijn.

Niet zonder weemoed is het bestuur tot het besluit om tot ontbinding te adviseeren, overgegaan.

Toch meent het bestuur dat, al mogen dan ook de illusies niet zijn verwezenlijkt, de Bond met eenige voldoening op het 6-jarig tijdvak kan terugzien. Overeenkomstig de statuten

heeft de Bond er krachtig toe medegewerkt juistere begrippen omtrent werkverschaffing te verspreiden en in toepassing te brengen. Deze pionier-arbeid alsmede het te boek stellen van hetgeen op het gebied der werkverschaffing in de laatste jaren is geschied mogen in het credit van den nu weldra ontslapene worden geboekt.

Aan allen en niet het minst aan de Regeering, die hem in dien tijd, hunne medewerking hebben verleend, zij bij deze een woord van hartelijken dank toegebracht.

Met het uitbrengen van dit woord van dank open ik deze waarschijnlijk laatste ledenvergadering van den Ned. Bond voor Werkverschaffing".

De notulen der vorige vergadering worden vervolgens goedgekeurd.

De rekening en verantwoording van den Penningmeester wordt in orde bevonden en de penningmeester voor zijn gehouden beheer gedéchargeerd.

De Voorzitter zegt dan, dat volgens art. 18 der statuten deze vergadering opzettelijk is bijeengeroepen ter behandeling van het voorstel van het Bestuur om den Bond te ontbinden.

Geen der aanwezigen verlangt hierover het woord.

De Voorzitter stelt dan voor tot ontbinding te besluiten, welk besluit met algemeene stemmen wordt aangenomen.

De heer Jhr. Mr. J. A. de Jonge dankt den Voorzitter voor hetgeen door hem in het belang van den Bond en gedurende het bestaan van den Bond is verricht.

De heeren Van Hoogstraten en Gerritsz sluiten zich hierbij aan.

De Voorzitter stelt dan voor om het kassaldo aan den Nederlandschen Werkloosheids-Raad af te dragen.

Hiertoe wordt besloten.

Geen der aanwezigen meer het woord verlangend sluit de Voorzitter de vergadering.

Opleiding tot Bouwvakarbeiders [1]).

III.

's-Gravenhage. De opleiding is hier in vollen gang en de leiding is tevreden over de tot nu toe verkregen resultaten. Alle organisaties verleenen volle medewerking. In een volgend No. van dit tijdschrift hopen we bij deze gemeente langer stil te staan.

Haarlem. Uit de voorgaande nummers is het den lezers bekend, op welke wijze het gemeentebestuur zich had voorgesteld de vakbekwaming-in-de-practijk, d.w.z. de opleiding van de in avondcursussen opgeleiden op de bouwwerken, te regelen. Als grondslag voor de loonberekening en de toeslagen zou gelden een zeker bedrag per 1000 steenen. Practisch bleek dit op moeilijkheden te stuiten, aangezien „leerlingen" ook een flink loon wilden halen en er bij de vakmenschen bezwaren bestonden in deze mede te werken.

Na herhaalde conferenties hebben alle organisaties zich verbonden mede te werken aan een regeling die o. a. inhoudt, dat van 29 November af de „leerlingen" van den cursus zelf een patroon opzoeken. Het gemeentebestuur van Haarlem geeft gedurende 15 weken een bijslag op de loonen der „leerlingen" die wekelijks een gulden afneemt en dus na 15 weken ophoudt. Toezicht op een en ander houdt de heer HENGEVELD, leider van den nood-cursus, directeur der ambachtsschool. Op deze wijze zullen na 15 weken 30 „leerlingen" afgeleverd zijn. Aan toelagen gedurende dien tijd zal ongeveer *f* 4000.— uitgegeven worden.

's-Hertogenbosch. Een verslag over de eerste drie maanden der Noodschool is verschenen. Hieraan ontleenen we een en ander (het verslag is geteekend door de heeren LUNS en MENS, directeur en adj.-directeur der Kon. School voor Kunst, Techniek en Ambacht).

De volgende uitlatingen zijn belangrijk genoeg om hier letterlijk weer te geven:

„Het is bekend, dat de Ambachtsscholen met 3-jarigen cur-
„sus, niet altijd aan hun doel, d. i. het opleiden van *werklieden*
„beantwoorden."

„De meeste oud-leerlingen worden „meer". En verder:

„Om paedagogische redenen, vinden wij het niet gewenscht,
„de Noodschool te verbinden aan onze Ambachtsschool."

---

1) Zie aflevering 7—8, blz. 552 en vlg., aflevering 9, blz. 600 en vlg. en aflevering 10, blz. 634 en vlg.

Als instructeurs fungeerden twee gemeente-werklieden, terwijl een leeraar der K. T. A. 2 maal per week een theorie-les gaf.

Van de 40 leerlingen hebben 7 den cursus tijdens de opleiding verlaten. Als oorzaken zien we vermeld, „weggebleven zonder kennisgeving"; „ging werken als kistenmaker te Rotterdam"; „steun was te klein". Na de voleinding van hun leertijd werden geplaatst: 4 timmerlieden bij den gemeentelijken beton-woningbouw tegen een uurloon van 22 cent; 2 timmerlieden bij GRASSO's Machinefabrieken tegen 22 ct. per uur; 4 metselaars bij dezelfde tegen een gelijk loon; 4 ververs bij vier diverse firma's tegen uurloonen groot 22, 28, 30 en 40 cent.

Aan materialen werd uitgegeven:

voor de timmerlieden	*f* 716.87
„ „ metselaars	„ 572.27
„ „ ververs	„ 470.24
Totaal....	*f* 1759.38

Uit de staten der aangeschafte gereedschappen blijkt, dat is uitgegeven voor de afd. timmeren, *f* 566.59½; voor de afd. metselen *f* 158.95 en voor de afd. verven *f* 66.15, in totaal dus *f* 791.69½. Aan werkstukken is verkocht voor *f* 39.29 en is nog in voorraad voor een waarde van *f* 195.65. Als werkstukken vinden we vermeld vuilnisbakken, raamhorretjes, strijkplank, stelten, droogrek, mangelbak, latten, zitbankjes, ladders, kalktroggen, papierbakjes, stoven en voetbankjes.

Aan loonen is aan de instructeurs uitbetaald *f* 2345.—. Uit een recapitulatiestaat blijkt, dat de exploitatiekosten per maand *f* 1247.07 bedroegen.

Hilversum. De raad dezer gemeente nam eenstemmig een voorstel van B. en W. aan vergezeld van de volgende toelichting:

„*Hilversum*, 19 October 1920.

„Reeds sedert geruimen tijd openbaart zich in onze Gemeente, vooral bij den volkswoningbouw, een groot tekort aan metselaars."

„Tegenover dit tekort aan geschoolde bouwvakarbeiders staat het „feit, dat, ondanks de drukte in het bouwbedrijf, de werkloosheid onder „de ongeschoolde bouwvakarbeiders nog steeds een beteekenenden omvang heeft."

„Opleiding van daarvoor geschikte opperlieden tot metselaar, zooals „thans te Haarlem reeds geschiedt, lijkt ons eén goed middel om dit „tweeledig euvel te bestrijden."

„Wij hebben daarom overwogen aan 40 à 45 opperlieden theoretisch „en practisch onderricht in het metselen te laten geven."

„De kosten van deze opleiding, die 3 maanden zal duren, worden „door ons op *f* 2000.— geraamd."

„De mogelijkheid bestaat evenwel, dat de aldus opgeleide werklieden „niet aanstonds genoeg zullen kunnen praesteeren om het volle loon „te verdienen." „In dit geval zal te zijner tijd een suppletie-regeling „moeten worden getroffen."

„Aangezien met deze opleiding o. m. bestrijding van werkloosheid „wordt beoogd, en zij dus van algemeen belang is te achten, wendden „wij ons tot den Minister van Arbeid, met verzoek voor de helft in de „kosten van een en ander te willen bijdragen."

„Wij vertrouwen dat Z. E. hiertoe bereid zal worden gevonden."
„Waar het ons College zoowel in het belang der Volkshuisvesting „als ter bestrijding der werkloosheid raadzaam voorkomt, dat met de „bedoelde opleiding zoo spoedig mogelijk een aanvang wordt gemaakt, „hebben wij in afwachting van 's Ministers antwoord, de eer U thans „reeds voor te stellen, ons College voor het bovenomschreven doel een „crediet te verleenen van ƒ 2000.—."

Reeds jaren is er een „over" op de arbeidsmarkt te Hilversum. Bijna onafgebroken sedert Augustus 1914 wordt er werk verschaft. Een en ander kost Rijk en gemeente schatten. Een poging om hierin een verandering te brengen moet de goedkeuring van een ieder wegdragen. Helaas niet voor allen. Een der organisaties op wier steun het College, en in het bijzonder de wethouder met de uitvoering van deze zaak belast, meende te mogen rekenen, weigert medewerking, hoewel een groot deel van haar leden als ongeschoolde bouwvakarbeiders, bij opleiding belang heeft. Het is ons niet duidelijk, waarom *wel* in Haarlem, 's-Hertogenbosch, Tilburg (zie hieronder) medewerking is verleend en *niet* in Hilversum. Juist in laatstgenoemde gemeente kan een opleiding van buitengewoon groote beteekenis zijn, terwijl er absolute zekerheid bestaat, de persoon van den wethouder is daarvoor de beste waarborg, dat de organisaties groote medezeggingschap zullen hebben. Laat ons hopen dat ook hier de medewerking nog komt.

Het ligt in de bedoeling alleen werkende opperlieden in avonduren op te leiden.

Spoedcursussen in het metselen voor werkloozen en opperlieden te Tilburg.

Inleiding. De malaise in de sigarenindustrie is oorzaak geweest, dat met het oog op het groote gebrek aan bouwvakarbeiders het denkbeeld geopperd werd, om werkloozen uit onderscheidene beroepen (dus niet enkel sigarenmakers) in de gelegenheid te stellen spoedcursussen in het metselen te volgen.

Dit denkbeeld beantwoordt bij goede uitwerking aan een tweeledig doel, n.l.:

1°. valide, werklooze arbeiders van de straat tot vruchtbaren arbeid te brengen hetgeen niet alleen groote moreele waarde heeft, maar ook uitkeeringen uit werkloozenkassen zonder arbeid voorkomt;

2°. het tekort aan bouwvakarbeiders aan te vullen, waardoor indirect medegewerkt wordt tot leniging van den woningnood. Het is in overleg met de betrokken organisaties van werkgevers en werknemers verder uitgewerkt, zoodat na de noodzakelijke voorbereidende maatregelen besloten is, niet alleen een spoedcursus te geven voor ***werkloozen***, doch daarnaast in de avonduren een cursus voor ***opperlieden***, die zich in den kortst mogelijken tijd tot metselaar wenschen te bekwamen.

De opleiding zal geschieden in een door de leerlingen zelf op te trekken noodgebouw. Tot opleider is een zeer bekwaam metselaar gekozen, de heer J. Wijdemans, terwijl de heer A. A. Wentink zich in de avonduren zal belasten met het bijbrengen der allernoodzakelijkste kennis om een vakteekening te kunnen lezen.

De aanvang der lessen is bepaald op 8 November a. s.

De capaciteit der leerlingen kan den duur van een cursus beïnvloeden. Gedacht is, dat de cursus voor werkloozen gedurende acht à tien weken

van ± 42 uren per week, gegeven zal worden en die voor opperlieden in de avonduren tien à twaalf weken van ± 12 uren. Daarbij ligt het in de bedoeling, dat de nieuwe metselaars na in de practijk gegaan te zijn, nog zoo noodig in het volgend winterhalfjaar voortzetting van den cursus zullen erlangen.

Op 9 September 1920 is door den Wethouder van Sociale Aangelegenheden en den heer J. v. D. VALK architect een uiteenzetting gegeven van het plan in een bijeenkomst, waartoe naast een aantal particulieren, Commissies en Hoofden van takken van dienst ook uitgenoodigd waren een tiental werkgeversvereenigingen die geacht konden worden bij het plan geïnteresseerd te zijn, benevens de besturen van 27 werkliedenorganisaties.

Leiding. Groote belangstelling bleek daarbij, zoodat de volgende „Commissie voor spoedcursussen werd samengesteld:

A. TH. VAN RIJEN, Wethouder van sociale Aangelegenheden, Voorzitter.

M. D. MEIJER, Bestuurslid der Ambachts- en Industrieschool voor Tilburg en Omstreken.

TH. H. VAN MIERLO idem.

J. J. A. J. VAN DER VALK idem.

C. P. A. VAN HERK, Voorzitter der Afd. Tilburg van den R. K. Bond van Bouwpatroons.

J. H. M. VAN GORP, Lid, namens de Afd. Tilb. v. d. Nederl. Aannemersb.

L. J. WIJDEMANS, Lid namens de Afd. Tilburg v. d. Ned. R. K. Bouwarbeidersbond „St. Joseph".

H. J. VERMEER, Lid, namens de Afd. Tilburg v. d. Alg. Ned. Bouwarbeidersbond.

A. J. A. C. VAN DELFT, Directeur der Gemeentelijke Arbeidsbeurs, Secretaris.

Via de Gem. Arbeidsbeurs werd aan alle aldaar ingeschreven werkloozen, welke in aanmerking konden komen, een persoonlijke uitnoodiging gezonden tot een bijeenkomst in de Koopmansbeurs op 7 October 1920, waar hun het plan der spoedopleiding ontvouwd werd. Den 8en October d. a. v. had een uiteenzetting plaats voor de opperlieden, terwijl op 9 October des namiddags aan de Arbeidsbeurs gelegenheid tot aangifte voor deelname aan de respectieve cursussen geboden was.

De ambitie was blijkbaar zeer groot.

Aangemeld hebben zich voor deze cursussen zes en twintig werkloozen en niet minder dan veertig opperlieden, waarvan na schifting veertien werkloozen bereids aanzegging gekregen hebben den cursus te kunnen volgen, terwijl een evengroot aantal opperlieden tot den eersten avondcursus toegelaten zijn en dertien bericht ontvingen, dat zij in aanmerking komen om een eventueelen tweeden cursus te volgen, die men zal geven als de proef goed slaagt.

De leeftijdsgrens is vrij willekeurig voor de werkloozen bepaald op circa 25 jaar en voor de opperlieden op ongeveer 30. Dit wil echter niet zeggen, dat geen afwijking mogelijk is. De Commissie meende zich daartoe het recht te moeten voorbehouden.

De technische leiding blijft in handen der Commissie. Zij zal zich evenzeer als de opleider met hart en ziel aan dit werk moeten wijden. De administratie en correspondentie geschiedt door den Gemeentelijken Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling (Arbeidsbeurs).

Steun- en loonregeling tijdens en na den leertijd. Er moest natuurlijk ook een steunregeling getroffen worden voor de werkloozen, die den cursus volgen. Zij kunnen deze niet ontberen ter voorziening in hun onderhoud, terwijl ook anderzijds een prikkel om de lessen tot het einde te blijven volgen bestaat. Voor de opperlieden behoeft tijdens den leertijd geen steungeld verschaft te worden, omdat zij des daags hun gewonen arbeid verrichten en des avonds gratis vakonderwijs ontvangen. Wel geldt voor dezen, dat na den leertijd een tijd lang bijslag op het loon gegeven zal moeten worden, teneinde den patroon, die de nieuwe vaklieden in dienst neemt, niet ten nadeel te zijn en te voorkomen, dat de patroons weigeren

zullen hen als metselaars te werk te stellen, omdat zij hen niet volslagen krachten achten.

Die bijslag zal echter successievelijk minder worden om na een bepaald aantal weken geheel op te houden als de metselaar het volle loon verdienen kan.

Teneinde van de medewerking aller betrokkenen verzekerd te zijn, is op 22 October in de Arbeidsbeurs eene bijeenkomst gehouden met gemachtigden van de Afd. Tilburg van:

den Nederl. Aannemersbond;
den R. K. Bond van Bouwpatroons;
den Ned. R. K. Bouwvakarbeidersbond „St. Joseph";
den Alg. Ned. Bouwarbeidersbond;
den Ned. R. K. Textielarbeidersbond „St. Lambertus";
den Ned. R. K. Bond van Transportarbeiders te water en te land „St. Bonifacius";
alle leden der „Commissie tot steun aan uitgetrokken sigarenmakers".

In onderling overleg zijn toen de volgende regelingen vastgesteld:

Werkloozen.a. Steunregeling. De werkloozen zijn voor deze steunregeling in drie groepen te onderscheiden, nl. a) werkloozen, die thans uitkeering ontvangen uit de werkloozenkas, waarbij zij aangesloten zijn; *b*) uitgetrokkenen, die geenerlei uitkeering ontvangen; *c*) uitgetrokkenen, die uit een steunfonds trekken (denk aan de sigarenmakers). Voor deze laatsten geeft de inleiding de regeling weer, zooals die thans geldt.

Voor de drie genoemde categorieën is onderstaande uniforme regeling getroffen.

1°. De uitkeering bedraagt per week:

a. voor gehuwden en kostwinners *f* 18.— plus een kindertoeslag van *f* 1.— per kind en per week voor ieder kind beneden de zestien jaar.

b. voor kostgangers *f* 15.—

c. voor in het gezin inwonenden *f* 10.—.

2°. Ingeval een leerling als werklooze aanspraak heeft op een hoogere uitkeering uit de werkloozenkas zijner organisatie, dan waarop deze steunregeling hem recht geeft, wordt hem een gelijk bedrag verleend als zijn reglementaire uitkeering zou bedragen.

3°. De uitkeering mag nimmer meer bedragen dan 80% van het loon, dat gelijksoortige arbeiders uit het bedrijf, dat zij laatstelijk uitoefenden, gedurende de laatste zes maanden gemiddeld per week verdienden.

4°. Indien de uitkeering, waarop men volgens deze regeling recht heeft, minder dan *f* 5.— bedraagt wordt *f* 5.— per week uitgekeerd.

5°. Indien men een deel van den dag, een dag of meer dagen de school zonder wettige reden — ter beoordeeling der commissie — verzuimt, wordt dit verzuim naar evenredigheid van de uitkeering afgetrokken.

6°. In gevallen, waarin deze regeling niet voorziet, beslist de Commissie.

b. Loonregeling. Zoodra hun leertijd verstreken is, en de nieuwe metselaars in de praktijk komen, moet gestreefd worden naar het bereiken van het volle metselaarsloon.

Met den aanvang der tewerkstelling zou de patroon hun een uurloon moeten garandeeren van 50 cts. Dit moet verhoogd worden

tot 60 cent na vier weken practisch werken;
tot 65 cent na zes weken practisch werken;
tot 70 cent na acht weken practisch werken;
tot 76 cent na tien weken practisch werken; zoodat het volledige loon bepaald wordt na tien weken getoond te hebben „zijn mannetje te kunnen staan".

Opperlieden. Gelijk hiervoor reeds werd opgemerkt, behoeven de opperlieden tijdens den leertijd geenerlei ondersteuning te ontvangen.

Worden zij na een bewijs verkregen te hebben, dat zij met voldoende succes den cursus gevolgd hebben, door een patroon als metselaar aangenomen, dan zou met onderling goedvinden de volgende regeling te treffen zijn:

Het uurloon van een opperman bedraagt 72 cents.

Een nieuwe metselaar ontvangt bij den aanvang 73 cents per uur, waarvan de patroon 65 cts betaalt en de commissie 8 cents.

Hij ontvangt na twee weken practisch werken 74 cents, waarvan de patroon 68 cts betaalt en de commissie 6 cts..

Na vier weken ontvangt hij 75 cents per uur, waarvan de patroon 71 cts en de Commissie 4 cts betaalt.

Na zes weken zal hij 76 cents uurloon ontvangen, zijnde het tegenwoordige contractueele loon van een metselaar. Dit komt dan geheel ten laste van den patroon.

Bij eventueele contractueele loonswijziging kan de Commissie herziening treffen, zoo die noodzakelijk zou blijken.

Kostenberekening.

Geraamd is voor het bouwen eener loods		*f* 1000.—
voor vijf maanden loon voor den opleider à *f* 55.— per week		,, 1200.—
voor benoodigd materieel		,, 500.—
voor gereedschappen en werkkielen		,, 250.—
voor salaris voor een teekenleeraar a. d. avondcursus		,, 500.—
voor teekenmaterieel en onvoorziene uitgaven		,, 250.—
		f 3700.—
De uitkeering aan de veertien werkloozen tijdens den eersten cursus is volgens tabellarisch uitgewerkte gegevens, berekend naar de hierboven vermelde regeling in tien weken	*f* 1632.—	
De bijslag op het loon der veertien opperlieden gedurende de eerste zes weken, dat zij als metselaar in de praktijk komen bedraagt	,, 226.80	
totaal der steun- en loonregeling	*f* 1858.80	*f* 1858.80
Algemeen totaal voor beide cursussen		*f* 5558.80

Bereids werd met den Minister van Arbeid en den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling geconfereerd over eene Rijksbijdrage in de kosten, waarbij eene officieuze toezegging verkregen is.

Tilburg, 29 October 1920.

De Commissie voor het geven van Spoedcursussen in het metselen.

A. TH. VAN RIJEN, Voorzitter.
A. J. A. C. VAN DELFT, Secretaris.

15 Nov. j.l. had de officieele opening van den spoedcursus plaats. De Voorzitter, de heer A. VAN RIJEN, heette in een opgewekte speech de aanwezigen allen welkom, inzonderheid den vertegenwoordiger van het Dag. Bestuur. Hij zette het doel en de beteekenis van den cursus uiteen. Het ligt in de bedoeling om bij goedslagen dezen eersten cursus aanstonds door meerdere cursussen te doen volgen, terwijl de leerlingen, nadat zij in de practijk tewerkgesteld zullen zijn, ook nog vervolglessen zullen ontvangen. Een soortgelijke werkloosheidsbestrijding mag zeker afdoende en doeltreffend genoemd worden. Dit is te meer waar, omdat ook een avondcursus aan opperlieden gegeven wordt, die dan metselaar kunnen worden. Zoodoende maken deze als metselaar weer de baan vrij voor opperlieden en kunnen daarvoor dus werkloozen tewerkgesteld worden.

De moreele gevolgen mogen al evenmin worden onderschat.

Dank zegde hij nog aan het Bestuur der ambachtsschool; aan den Gemeenteraad voor de gevoteerde gelden, aan den Minister van Arbeid voor den daadwerkelijken steun in dit pogen zoo alzijdig ondervonden en aan de organisaties van werkgevers- en nemers.

Nadat nog door anderen het woord was gevoerd gingen de leerlingen gewoon aan het werk.

Des avonds te zeven uur werd de cursus voor opperlieden geopend.

Bij al hetgeen tot nu toe over de spoed-opleidingen tot bouwvakarbeider is geschreven, kon steeds gezegd worden, dat op de medewerking der werknemersorganisaties over de geheele linie kon worden gerekend. Er zijn thans evenwel teekenen, die er op wijzen, dat hierin verandering komt. Nog heeft men zich niet bepaald uitgesproken — behalve dan in Hilversum — doch verschillende uitingen toonen reeds aan, dat moeilijkheden niet zullen uitblijven. Gelijk reeds gezegd, is nog niet met zekerheid te melden welke nu precies de bezwaren zijn, doch op goede gronden meenen we te mogen aannemen, dat ze deze ongeveer zijn: 1e. tegen de spoedopleiding in het algemeen; 2e. tegen de soort van arbeiders die gekozen worden; 3e. tegen de wijze van opleiding.

Wat sub 1 betreft wordt aangevoerd, dat al is er een tekort aan geschoolde krachten er geen redenen zijn hierin met „spoed" te voorzien, omdat, waar juist metselaars hoofdzakelijk worden opgeleid, aangezien deze spoediger productief werk zullen leveren dan met-spoed-opgeleide-timmerlieden, het werkloosheidsrisico der metselaars, dat toch reeds grooter is dan dat der timmerlieden, nog grooter zal worden. Voorts is het mogelijk, dat beton- en soortgelijke bouw spoedig technisch zoo verbeterd wordt, dat het tekort aan woningen in afzienbaren tijd wat vermindert en daardoor ook het tekort aan geschoolde krachten afneemt.

Ten aanzien van sub 2 geldt het bezwaar, dat men niet allereerst neemt ongeschoolde bouwvakarbeiders (opperlieden b.v.) die door den aard van hun werk sneller geschoold zullen zijn dan buitenstaanders, die wel uitverkoren worden, terwijl wat sub 3 betreft, gevreesd wordt, dat de thans gevolgde methode, slechts halve krachten zullen opleveren, die het bedrijf schade, kunnen doen.

Ziehier in het kort een aantal bezwaren. Thans er reeds diep op in te gaan lijkt me voorbarig, omdat zij, die tegen de spoedopleiding stelling gaan nemen, hun bezwaren nog niet duidelijk geformuleerd hebben. Geschiedt zulks, en we gelooven dat het gebeuren zal, dan is de tijd daar om de zaak breed aan te snijden. Echter moet dit reeds gezegd worden, dat de verwachtingen omtrent het snellere en goedkoopere van betonbouw niet te hoog gespannen moeten zijn, zoodat met zekerheid mag worden aangenomen, dat baksteenbouw daardoor belangrijk zal verminderen. Is van betonbouw heel veel meer te zeggen — al is dit ongetwijfeld reeds buitengewoon belangrijk — dan dat hij grootendeels met ongeschoolde krachten kan geschieden? Of deze bouw speciaal in de groote steden met weinig bouwterrein en slappe bodem, goedkooper zal zijn dan de baksteenbouw, ook al omdat de baksteen er in voldoende hoeveelheden is, wie kan dat met absolute zekerheid zeggen? Is het tekort aan woningen niet zoo, dat — we denken aan het overgenomen amendement Kuyper — de Overheid leidend zal moeten optreden?

Zeker er kunnen buitenlanders bij honderden hierheen worden

gehaald. Maar afgezien nog van het feit, dat zij op andere wijze werken dan onze bouwvakarbeiders, rijst de vraag, hoe staat het met de huisvesting? Niet alle gemeenten hebben een hotel „Royal" als den Haag. Mag men wenschen hen, die hier lang zullen blijven — wie houdt ze terug als de toestanden in hun eigen land beter worden, ook daar is ontzettende woningnood — maar te huisvesten in barakken? Huizen bouwen dan? Maar er zijn duizenden Nederlanders die naar een woning snakken. Mag men deze achterstellen als er huizen klaar komen? Natuurlijk moeten er buitenlanders komen en komen er dagelijks ook tientallen, maar of het *de* uitkomst is?

Er is nog iets wat de aandacht trekt. In het bouwbedrijf is een tekort aan geschoolden, maar in de bouwarbeidersbonden zijn naast de steeds maar werkende-geschoolden, tientallen ongeschoolden geregeld werkloos, die een ongunstigen invloed uitoefenen op de werkloozenkassen. Waarom — en dat doet Haarlem en gaan Hilversum en Tilburg doen — deze ongeschoolden niet tot geschoolden opgeleid? Dat komt toch ook de kassen ten goede? Maar de sigarenmakers van den Bosch en Eindhoven dan, zoo zal worden tegengeworpen. Ja, die staan buiten het vak, maar men mag niet vergeten, dat men in die plaatsen — en elders geldt hetzelfde b.v. voor de diamantbewerkers — voor het feit stond, of de betrokkenen te steunen met alle gevolgen daaraan verbonden of ze perspectief te geven. Moet dan de Overheid zeggen: „kijk, omdat er wellicht over 20 jaar geen tekort meer aan bouwvakarbeiders zal zijn, omdat er dan voldoende woningen zijn, brengen we de menschen naar dat vak niet over, doch steunen ze"? Dat zou toch een zeer benepen standpunt zijn!

Of de opleiding goed is? Hieromtrent bestaat nog weinig zekerheid, daar de zaak nog zeer, zeer jong is. De te volgen methoden hebben de volle aandacht der Rijkscommissie van advies voor de bouwnijverheid, die de ontwikkeling van een en ander met groote oplettendheid gadeslaat en reeds belangrijke wenken heeft gegeven, die o.m. waarborgen, dat er een absolute scheiding blijft tusschen het normale ambachtsonderwijs en deze spoed-opleiding. Door het „localiseeren" van de spoed-opleidingen is het mogelijk binnen afzienbaren tijd een oordeel over de resultaten te vellen.

Ten slotte over de opleiding nog dit. Hebben zij, die de staf breken over die spoed-opleiding, zich wel afgevraagd of het huidige ambachtsonderwijs voorzoover het betreft de opleiding tot bouwvakarbeiders, wel in alle opzichten zich heeft aangepast aan de huidige eischen van het tegenwoordige bouwbedrijf?

* * *

Reeds langer dan aanvankelijk het voornemen was, is bij het voorgaande stilgestaan. Er zal nog wel gelegenheid komen om op al de vragen, die boven gesteld zijn, dieper in te gaan. Nog

willen we de aandacht vestigen op een tweetal artikelen in „De Tribune" overgenomen en critisch behandeld in „De Arbeid" van 6 November l.l. De artikelen in „De Tribune" zijn geschreven door den heer KITSZ, secretaris van het P.A.S. te Amsterdam. De schrijver betoogt in krachtige bewoordingen, dat niet allereerst de diamantbewerkers en sigarenmakers tot bouwvakarbeider moeten worden opgeleid, doch „de onge-„schoolde bouwvakarbeiders, die altijd het risico van de seizoen-„werkloosheid gedragen hebben" enz.

Uit de artikelen door „De Arbeid" overgenomen volge hier nog een en ander:

„Als in Amsterdam 6000 woningen inplaats van 3400 gebouwd moeten „worden (dit getal is nog te weinig) dan zijn er bouwvakarbeiders tekort, „niet in alle takken, doch slechts en voornamelijk vakarbeiders, o.a. „1. Heiwerkers; 2. Metselaars; 3. Timmerlieden; 4. Stucadoors. Van de overigen is een overcompleet."

„In Amsterdam zijn 170 heiwerkers, die elk in ploegen van 5 man „met een waterdrager een heistelling bedienen. 34 heistellingen kunnen „door deze 170 man bediend worden. Heden staan meer stellingen „overeind, door ploegen buiten Amsterdam vandaan, bediend. Daar „de grondwerkers het nauwst verwant zijn aan de heiers, zou zonder „eenige moeite in elke ploeg 1 grondwerker ingedeeld kunnen worden, „waardoor direct 34 man in aanmerking kwamen 7 nieuwe ploegen te „formeeren, welke 7 stellingen zouden kunnen bedienen. De grond-„werkers, waarvan er zijn met eenige routine in het heiwerk, zijn in „deze de aangewezenen."

„Deze methode zou herhaald kunnen worden totdat voldoende ploegen „geformeerd waren en het overcompleet bij de grondwerkers verdween. „Onnoodig te zeggen dat de heiers er niet aan denken, zich bloot te stellen „aan ongevallen, door met diamantbewerkers of sigarenmakers te „werken. Al het aanvoeren van andere vaklieden heeft geen zin, als niet „in de allereerste plaats aan den onderbouw wordt gewerkt, waardoor „de bovenbouw mogelijk is."

En verder: „Als dus de werkgevers de opleiding steeds verwaarloosd „hebben dan is het wel gemakkelijk aan te sturen op buitenlandsche „krachten, doch hier geldt hetzelfde argument; slechts ten koste van „de Hollandsche metselaar kan de buitenlandsche kameraad zich de „Hollandsche routine eigen maken."

„Hierdoor heeft de werkgever geen enkele risico".

„Terwijl duizenden jongens op een leeftijd van 16, 17 en 18 jaar „hunkeren naar een werkkring en zelf geen kans zien tot metselaar „opgeleid te kunnen worden, was toch de gelegenheid zoo schoon in „een bedrijf, waar van de daken geschreeuwd wordt, dat er gebrek „aan is, dat hier de gemeente een bepaald werk liet uitvoeren waar er „voor metselaars- en voor stucadoorsleerlingen gelegenheid was zich „practisch in het vak te bekwamen. Zoowel bij het metselen als voor „stucadoorswerk zou dit geen noemenswaardige financieele offers „kosten."

„Een leerlingmetselaar en ook stucadoor kan, als hij eenige maanden „onder bekwame leiding staat, het loon verdienen wat gangbaar is, „zelfs in vele gevallen zonder nadeel der overigen meewerken.

„Hiernaast zouden opperlieden die zich reeds eenige kennis hebben „toegeëigend, de aangewezenen zijn, het tekort aan te vullen, zoowel „bij metselaars als bij stucadoors."

„Over 1, 2 en 4 hebben wij onze meening gezegd, rest nog punt 3."

„Als er gebrek aan timmerlieden bestaat, vindt dit zijn hoofdoorzaak „in het feit dat geen bedrijf zoo on-economisch geregeld en uitgevoerd „wordt als juist dit bedrijf. Zonder timmerlieden te willen grieven, moet

„erkend worden. dat de machine voor een niet onbelangrijk deel de „timmerman vervangt. De mach. houtindustrie is het bewijs hiervoor. „Hoeveel tijd besteed de timmerman niet aan werk dat door bouwvak-„sjouwerlieden verricht kon worden, ik bedoel hier: Balklagen op-„dragen, kozijnen en alle mogelijke benoodigdheden als vloerdeelen enz., „enz., enz. Bij een economische verdeeling van werk zou heel wat tijd „uitgespaard kunnen worden, die beter aan den bouw zelf besteed kon „worden. Terwijl de opleiding van jonge krachten kon bevorderen. „dat het meer minderwaardige werk door aankomende krachten ver-„richt zou kunnen worden.”

„Ik maak mij sterk, dat als een oproep geplaatst wordt voor jongens „van 17 jaar en ouder die opgeleid willen worden voor metselaar, stu-„cadoor of timmerman het aanbod de verwachtingen overtreft.”

Uit cijfers, die we een volgend maal kunnen publiceeren zal blijken, dat in de hoofdstad de verhouding tusschen het aantal perceelen in aanbouw en het aantal beschikbare arbeidskrachten zoodanig is gevonden, dat een opvoering van het aantal arbeidskrachten in hooge mate gewenscht is.

26 November 1920. MEYER DE VRIES.

De statistiek der werkloosheid.

„L'Information Ouvrière et Sociale”, de spreekbuis van de reformistische leiders der Confédération Générale en Travail (C. G. T.) wijdde in haar nummer van 24 October j.l. eenige beschouwingen aan de toenemende werkloosheid in verschillende takken der Fransche industrie. De inleidende zinnen daarvan luiden: „De crisis-werkloosheid, die wij hebben aangekondigd, accentueert zich. Wij hebben nochtans geen nauwkeurige cijfers. Die, welke afkomstig zijn van het arbeidsbureau van het Departement van de Seine zijn niet volledig. Anderzijds hebben de vakvereenigingen geen betrouwbare statistische gegevens en deze leemte is zeer (infiniment) te betreuren” enz. Deze uitlating vonden wij te belangrijk om niet aan de vergetelheid te ontrukken. Zij moge ook door onze vakvereenigingsbestuurders, vooral wat betreft die der afdeelingen van de vakbonden ter harte genomen worden. Want al hebben wij bij ons te lande een prachtige inlichtingsdienst voor de werkloosheidsstatistiek, prachtig is hij slechts op papier, in de practijk ontbreekt er heel wat aan.

Daarbij behoeft men nog niet eens te denken aan de vraag in hoeverre de door onze vakvereenigingen verstrekte gegevens door middel der formulieren 50 (51) A juist zijn. De ingewijden, die er mee bekend zijn hoe de invulling der rubrieken betreffende de aantallen werkloozen en werkloosheidsdagen dikwijls tot stand komt, zullen niet geneigd zijn die juistheid zeer hoog aan te slaan. Doch dat vinden wij persoonlijk niet het ergste. Wij zijn van oordeel dat als ieder zijn best doet om zoo juist

mogelijke gegevens te verzamelen, het er niet zoo heel veel toe doet of er ondergeschikte afwijkingen voorkomen. Deze heffen elkaar wel weer op en behoeven het algemeene beeld der werkloosheid, waar het immers om te doen is, niet te schaden.

Wat wij wel erg vinden is, dat met de inzending der gegevens zoo weinig spoed betracht wordt, waardoor b.v. de werkloosheidsstatistiek over de maanden Maart en April 1920 van het Centr. Bureau voor de Statistiek eerst in de tweede helft van November kon verschijnen. De waarde eener werkloosheidsstatistiek ligt immers niet alleen in hare beteekenis voor historie en studie, doch vooral ook in de actualiteit, waardoor het mogelijk moet worden gemaakt in tijden van dreigende crises bijtijds maatregelen van tegenweer te beramen en zoo mogelijk ten uitvoer te brengen.

Het is dan ook zeer te bejammeren, dat dit door de vertegenwoordigers der arbeidersklasse, die het meest onder werkloosheid te lijden heeft, nog niet algemeen ingezien wordt en dat het dan weer eens de eene dan weer de andere is, die maling heeft aan de statistiek.

Aan den anderen kant zouden wij niet gaarne willen ontkennen dat vooral de hoofdbesturen der vakbonden heel wat hoofdbreken met de zorg voor het opmaken en geregeld inzenden der statistische gegevens op de formulieren 50 (51) A hebben en is bij ons wel eens de vraag opgekomen of het veel nut heeft dat elke maand b.v. de Alg. Ned. Handels- en Kantoorbediendenbond voor 1 (zegge één) lid in Surhuisterveen dat niet werkloos is een formulier als bovenbedoeld moet invullen. Het wil ons in dit verband voorkomen (doch wij geven ons ideé gaarne voor een beter) dat papier- en tijdsbesparing alsmede een vlugge statistische inlichtingsdienst zou worden verkregen, indien de hoofdbesturen in plaats van het verrichten der werkzaamheden voortvloeiende uit het nu geldende stelsel der formulieren 50 (51) A de verplichting werd opgelegd:

a. tot het verstrekken van gegevens omtrent de verspreide leden *niet meer gesplitst naar de gemeente;*

b. tot het verstrekken van gegevens omtrent de leden der afdeelingen evenmin gesplitst naar de gemeente, waar deze leden woonachtig zijn,

dus één formulier voor de gezamenlijke verspreide leden en één formulier voor elke afdeeling eener gesubsidieerde kas. Echter zou ten behoeve van de contrôle op de werkloosheidsuitkeeringen, opgedragen aan het bestuur der gemeente, waar de trekkende werklooze woonachtig is en ten aanzien waarvan het gewenscht is, dat vergelijking der individueele kaarten met de opgaven der kassen aan het Rijk blijft plaats vinden, de rubriek VII der meergenoemde formulieren model 50 (51) A de gelegenheid moeten bieden de uitkeeringen, zoo die in verschillende gemeenten hebben plaats gehad, om die gemeenten te specificeeren. Aan de gemeenten, die de contrôle bij het

afdeelingsbestuur of voor de verspreide leden bij het Hoofdbestuur verrichten, zouden dan de oorspronkelijke door de vakvereenigingen opgemaakte formulieren kunnen worden toegezonden; aan de andere gemeentebesturen een door den Dienst der W. V. en A. B. opgemaakt uittreksel, vermeldende alleen de plaats gevonden hebbende uitkeeringen. De leemte, die thans bestaat, dat de laatstbedoelde gemeentebesturen door de thans geldende regeling der intercommunale contrôle van de staten 50 (51) A als regel geen kennis krijgen zou dan tevens worden aangevuld.

Een gevolg van een en ander zou zijn dat de werkloosheid niet meer in *elke* gemeente nauwkeurig zou zijn vast te stellen, doch meer de beteekenis van een statistiek der centra (bepaald door het aantal afdeelingen) zou verkrijgen. De vraag is of dat niet een voordeel zou zijn; trouwens is hierop thans reeds de statistiek van het Centraal Bureau gebaseerd.

Wij hebben ten slotte, ten einde onze zienswijze aan de werkelijkheid te toetsen, eens nagegaan welk beeld in eenige concrete voor de hand weggenomen gevallen, betrekking hebbende op een aantal te Amsterdam gevestigde centrale kassen en dezelver Amsterdamsche afdeelingen over de maand April 1920, een in onzen geest gewijzigde toestand zou hebben opgeleverd. In achterstaande tabel hebben wij de resultaten neergelegd. (Zie pag. 729.)

Dat ook de waarde der statistiek geen gevaar zou loopen te worden aangetast, blijkt uit vergelijking der kolommen 2, 3 en 5. Het getal buiten Amsterdam verzekerden van ruim 1500 zinkt tegenover de bijna 32000 in Amsterdam in het niet, vooral als men ziet dat het eerste over 176 gemeenten is verdeeld. Al weer frappanter is zulks voor de verspreide leden; gemiddeld treft men hier nog geen 2 leden per gemeente aan; een specificatie per gemeente anders dan in enkele uitzonderingsgevallen (kolom 9), dat uitkeering plaats vond, heeft o.i. dan ook geen zin.

Amsterdam, December 1920. J. C. van Dam.

De werkloosheidsbestrijding in de Tweede Kamer.

Blijkens het voorloopig verslag bij Hoofdstuk I van de Staatsbegrooting 1921 beweerde een zeker lid, dat door het openen van sociale perspectieven, zooals de socialisten dit doen, de arbeidsschuwheid bevorderd wordt, omdat men in afwachting van de beloofde toekomst weerzin heeft tegen den arbeid; dat de regeering daartoe medewerkt, door voor de werkloosheidszorg veel geld uit te geven ten behoeve van lieden, die liever ondersteuning genieten dan werken.

In de Mem. van Antwoord zeide de Minister, dat de Regee-

NAAM DER ORGANISATIE.	AFDEELING AMSTERDAM.					VERSPREIDE LEDEN.		
	Aantal leden te Amsterdam.	Aantal leden elders.	Aantal form. 50 (51) A Amsterd.	Aantal form. 50 (51) A elders.	Aantal andere gemeenten, waar uitkeeringen plaats vonden.	Aantal leden.	Aantal form. 50 (51 A).	Aantal gemeenten, waar uitkeeringen plaats vonden.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Alg. Ned. Bouwarbeiders Bond	1866	229	1	5	4	23	16	—
„ „ Metaalbewerkers Bond	4045	205	2	18	2	34	20	1
Ned. Vereen. van Fabrieksarbeiders..	1916	85	2	17	—	3	2	2
Centr. Bond van Transportarbeiders .	5110	304	1	61	1	—	—	—
Alg. Ned. Meubelmakers Bond	1366	23	2	5	1	20	12	—
„ „ Bakkersbond.............	1438	28	4	8	—	78	47	3
Ned. Slagersgezellen Bond..........	318	5	1	2	—	4	4	—
Ned. Sig.makers- en Tabakbew. Bond	1766	16	2	4	2	—	—	—
Ned. Lito-, Foto- en Chemigrafen Bond	501	56	2	15	1	6	4	—
Alg. Ned. Diamantbewerkers Bond ..	9739	496	2	18	15	—	—	—
„ „ Bond v. H. en K. bedienden.	2553	66	2	14	—	91	51	2
Centr. Bond van Hotelpersoneel.....	1188	20	1	9	—	—	—	—
	31806	1533	22	176	26	259	156	8

Hieruit volgt (kolom 5) dat volgens ons systeem alleen ten aanzien van de genoemde 12 kassen en alleen voor de afd. Amsterdam in de maand April een besparing van 176 formulieren model 50 (51) A zou zijn verkregen, waartegenover van wege den Dienst aan 26 gemeenten opgave van verstrekte uitkeeringen had moeten zijn gedaan. Voor de verspreide leden is de zaak nog frappanter. Voor *259* verzekerden (kolom 7) werden niet minder dan *156* formulieren (kolom 8) gebruikt, volgens ons zonder bezwaar tot twee (één voor vrouwen en één voor mannen) to reduceeren. Aan 8 gemeenten zou dan van wege den „Dienst" evenals voor de afd. Amsterdam opgave van verstrekte uitkeeringen hebben moeten geschieden.

ring wel wil aannemen, dat bij de werkloozenzorg ook wel geld zal zijn terecht gekomen in de zakken van lieden, die liever ondersteuning genieten dan werken; dat zij geenszins blind is voor de nadeelen van het thans geldende systeem van werkloosheidsverzekering, nadeelen, welke zich vooral in het thans afgeloopen overgangsstadium deden voelen; dat zij, voor zooveel in haar vermogen is, zal trachten misbruiken te voorkomen, doch dat ieder zeker wel zal toestemmen, dat enkele gevallen van misbruik het beginsel der werkloosheidsverzekering toch niet veroordeelen.

In de vijfde afdeeling van het Voorloopig Verslag bij Hoofdstuk X*a* van de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1921 werd gevraagd, hoe het staat met de voorbereiding van de wettelijke regeling van de werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling.

Eenige leden vroegen, welke resultaten bereikt zijn door de commissie tot verruiming van werkgelegenheid.

Verscheidene leden wezen op den toestand van werkloosheid onder de Zuiderzeevisschers en in andere bedrijven, welke door een samenloop van ongunstige factoren elken dag dreigender wordt. Zij stelden de vraag, of in dezen toestand misschien door werkverschaffing van Rijkswege zou kunnen worden te gemoet gekomen.

Enkele leden waren van meening, dat het Rijksbureau voor Arbeidsbemiddeling en werkloosheidsverzekering door eigen schuld overbelast is. De tijd voor het rustig voorbereiden en uitvoeren van wettelijke maatregelen ontbreekt, omdat het bureau te veel centraliseerend werkt door allen praktischen arbeid aan zich te trekken. In dit verband werd bezwaar gemaakt tegen de inkrimping van het subsidie aan den Nederlandschen Werkloosheidsraad, waardoor het voortbestaan van het tijdschrift van dien Raad in gevaar wordt gebracht. Deze Raad, gevormd door samenwerking van particuliere bemoeiingen op dit gebied, droeg een semi-officieel karakter, terwijl zij thans beschouwd wordt als een particuliere instelling. Men achtte het verkeerd den arbeid van deze instelling te beperken en op het subsidie te beknibbelen. Die arbeid zou integendeel krachtig moeten worden gesteund.

Andere leden achtten het echter begrijpelijk en verdedigbaar, dat nu een Rijksorgaan met de bevordering en uitvoering van de werkloosheidsverzekering is belast, het werk van den Werkloosheidsraad in beteekenis daalt.

Inlichtingen werden voorts gevraagd over het plan tot bevordering van openbare arbeidsbemiddeling voor verplegenden, waarover in den loop van het jaar 1919 conferenties hebben plaats gehad.

In de Memorie van Antwoord deelde de Minister mede, dat de indiening van wetsontwerpen inzake de werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling vertraging ondervond, doordat moest worden nagegaan in hoever de conventies en aanbeve-

lingen, vastgesteld door de arbeidsconferentie te Washington, nadere wijziging der oorspronkelijke plannen noodig maakten. Dat evenwel de voorbereiding thans ver gevorderd is, en dat hij omtrent het door hem ontworpen wetsontwerp inzake arbeidsbemiddeling spoedig het advies der centrale commissie van bijstand voor de arbeidsbemiddeling verwacht.

Hij beijvert zich krachtig om plannen voor werkverschaffing en opleiding van werkloozen ter bestrijding van werkloosheid in de Zuiderzeeplaatsen te steunen. Eenige gemeenten, bijv. Helder en Elburg genieten reeds subsidie. Met andere, bijv. Vollenhove, Volendam en Harderwijk wordt overleg gepleegd.

In Vollenhoven zullen, indien de gemeenteraad tot aankoop beslist, met goedvinden van den Minister van Oorlog, loodsen worden beschikbaar gesteld voor uitoefening van cocosmattenindustrie. Het Departement van Arbeid heeft deze plannen zooveel mogelijk gesteund.

Omtrent verschaffing van werkgelegenheid van Rijkswege pleegt hij zooveel mogelijk met zijn ambtgenoten overleg.

De ambtenaren van den dienst der werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling trachten bij voortduring om overal, waar het noodig blijkt, plannen tot werkverruiming te doen ontwerpen, en behulpzaam te zijn bij het organiseeren van werkverschaffingen. Over de plannen wordt het oordeel der Rijkscommissie tot verruiming en regularisatie van werkgelegenheid ingewonnen, waardoor — naar hij vertrouwt — doeltreffende plannen tot uitvoering komen.

De Minister ontkent niet dat de Dienst gevaar loopt te veel te worden gecentraliseerd. Dit ziet de Dienst zelf in en tracht zich daarvan zooveel mogelijk verre te houden. Maar niet moet worden vergeten dat, bijv. bij de werkloosheidsverzekering, vele kassen niet van den aanvang af beschikken over de noodige krachten voor een goede administratie en dat bij verwante kassen een zekere uniformiteit van handelen wenschelijk is, die niet immer zonder initiatief van een centraal orgaan — i. c. den dienst der werkloosheidsverzekering — tot stand komt. Dit een en ander dwingt wel eens tot ingrijpen, meer dan den Minister zelven lief is. Echter zal het besef, dat, bij centrale contrôle en leiding, de eigenlijke uitvoering der maatregelen (behalve inzake de Rijksarbeidsbeurs) gedecentraliseerd moet geschieden, in dezen steeds den te volgen weg moeten aangeven.

Betreffende den Ned. Werkloosheidsraad en het Tijdschrift zeide de Minister dat hem van een plaats gehad hebbende inkrimping van subsidie niets bekend is en dat hij steeds bereid is eerstgenoemde instelling naar verhouding van de beteekenis van haar arbeid te steunen, en het voortbestaan van het Tijdschrift mogelijk te maken, omdat hij dit tijdschrift van veel belang acht. Hij wijst er nog op dat de Raad sedert zijn ontstaan zeer nuttig werk heeft verricht, dat hij steeds op hoogen prijs heeft gesteld; maar dat door het instellen van Rijks-

commissies de taak van den Ned. Werkloosheidsraad inkrimpt.

Tenslotte deelde de Minister mede, dat in den loop van 1919 op verzoek van belanghebbenden conferenties hebben plaats gehad van de vertegenwoordigers dezer belanghebbenden met den directeur van den Dienst der W. V. en A. B. over openbare arbeidsbemiddeling voor verplegenden. Daarna is een uitgebreid onderzoek ingesteld naar den omvang van de bestaande en de behoefte aan openbare arbeidsbemiddeling in inrichtingen, waar verplegend personeel werkzaam is. Nu de resultaten van dat onderzoek vaststaan, zal met belanghebbenden spoedig overleg plaats vinden omtrent deze aangelegenheid.

Buitenlandsch Overzicht.

België.

Werkloosheidsverzekering. Krachtens een ministerieele circulaire aan de voorzitters der Werkloozenfondsen is de vroeger vastgestelde wachttijd van 8 dagen, noodig om de staatstoelagen te kunnen genieten, tot op 4 verminderd.

Verder wordt het maximum der door den Staat betaalde vergoeding van 2 fr. 50 op 3 fr. gebracht.

Beide besluiten zijn op 1 Sept. j.l. in werking getreden. (Arb. bl. van 15—30 Sept. '20, no. 17—18). Zie ook de October afl. van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek, bl. 1541.

Canada.

Arbeidsbemiddeling. Volgens een bericht in de Canadeesche Labour Gazette van September 1920 is dit jaar in de provincie Nova Scotia bij een wet op de arbeidsbemiddeling de als bedrijf uitgeoefende private arbeidsbemiddeling verboden.

Denemarken.

Leniging van werkloosheid. De vertegenwoordigers van den Bond der Deensche Samenwerkende Vakvereenigingen hebben in hun vergadering van 26 October j.l. eenstemmig besloten, met het oog op den duren tijd en de steeds grooter wordende werkloosheid een adres aan de Regeering te zenden.

Daarin wordt aangedrongen op het spoedig doen uitvoeren van verschillende werken, tot wier totstandkoming reeds was besloten, op een verhooging van de uitkeering der werkloozen, waaronder ook begrepen worde toeslag voor de huur en kindertoeslag, zoodat deze ten minste in staat worden gesteld zich de noodzakelijkste levensbehoeften te verschaffen, op maatregelen ten behoeve van de uitgetrokken werkloozen, die thans zonder hulp van welken aard ook zijn en voorts dat naast een

krachtdadige bestrijding van den woningnood door het verleenen van voorschotten aan gemeenten en bouwvereenigingen, mede gezorgd zal worden, dat de bevolking zich van levensmiddelen en brandstof kan voorzien tegen prijzen, die door het prijsregelend optreden der Regeering niet langer aan voortdurende stijging onderhevig zullen zijn. A. H.

Duitschland.

WERKVERSCHAFFING. Een nieuwe vorm van werkverschaffing zal in *Berlijn* worden toegepast. Het Rijksbureau voor arbeidsbemiddeling heeft op verzoek van het Arbeidsbureau Groot-Berlijn 10 millioen mark beschikbaar gesteld voor het openen van werkgelegenheid. Laatstgenoemd bureau heeft zich door middel van de bladen tot de huiseigenaren gewend met het verzoek herstellingen aan hun perceelen te laten verrichten door werkloozen. Voor elken te werk gestelden werklooze ontvangt een huiseigenaar 30 mark toeslag van het bureau. De werkdag bedraagt 8 uur. De overige kosten draagt de huiseigenaar. Men berekent, dat circa 2000 werkloozen op deze wijze werk zullen vinden.

In het „Korrespondenzblatt" van 23 October 1920 komt een artikel voor over de wijze, waarop in *Harburg* de bestrijding der werkloosheid geregeld is.

Begin 1919 werd door goede samenwerking tusschen het Stadsbestuur en de organisaties van werkgevers en werknemers, de zesurige arbeidsdag ingevoerd. Door dezen maatregel was het werkloosheidscijfer lager dan vóór den oorlog.

Door de slechter wordende economische toestanden is de laatste maanden dat cijfer echter belangrijk omhoog gegaan. Voor onveranderde doorvoering der overal in Duitschland geldende regeling voor werkloozensteun werd niet veel gevoeld, hoofdzakelijk daarom niet, omdat deze regeling steunt zonder naar tegenprestaties te vragen. Daarom werd, toen hulp moest worden verleend, voorop gesteld dat er gewerkt moest worden. Met ingang van 1 October is, naar wordt medegedeeld, met instemming over de geheele linie, een regeling ingevoerd, waaraan het volgende is ontleend:

Er is ingesteld een bureau voor productieve werkloozenzorg, waarvan de leiding berust bij de Overheid en de werkgevers- en werknemersbonden.

In de kosten dezer werkloozenzorg dragen de industrieelen voor elk lid van hun personeel vrijwillig 1 mark bij. De groothandel draagt bij 1 % der uit te betalen salarissen, doch ten minste 300 mark per maand, terwijl voor den kleinhandel een regeling is getroffen, die verband houdt met het aantal employé's. Eveneens dragen bij de kleine baasjes, n.l. 1 mark per gezel; de personen in Overheidsdienst, de arbeiders en geemployeerden en de stad zelf.

De werken die zullen worden uitgevoerd, zullen zijn van algemeen nut.

Na een wachttijd van een week kunnen voor plaatsing in aanmerking komen alle personen die zulks noodig hebben en ouder dan 16 jaar zijn. Beroepswerkloozen zijn uitgesloten.

Aanwijzing der arbeiders geschiedt door de Arbeidsbeurs. De te werk gestelde moet aangeboden passenden arbeid aanvaarden. Per dag zal in den regel 4 uur gewerkt worden.

Werkverruiming. Ingevolge artikel 15 der Rijksverordening voor werkloozenzorg van 26 Januari 1920, kunnen werken van publiek-rechtelijke lichamen, die kunnen bijdragen tot bestrijding der werkloosheid, van Rijkswege gesteund worden.

Van 1 April 1920 tot 30 September 1920 kwamen bij het Rijksbureau voor Arbeidsbemiddeling 1447 aanvragen om subsidie in. Beschikbaar werden gesteld 186 millioen mark. In het „Reichs-Arbeitsblatt" (niet-officieele deel van 11 October), worden 100 werken die gesubsidieerd werden, opgesomd. Grootendeels zijn het dezelfde soort werken als hier te lande ter bestrijding der werkloosheid worden uitgevoerd, n.l. wegenverbetering, slooten uitdiepen, het maken van speelplaatsen, het weder in werking stellen van een steenbakkerij, enz.

M. d. Vr.

Engeland.

Werkloosheidsverzekeringswet 1920. De wet op de werkloosheidsverzekering, welke den 9den Aug. 1920 de koninklijke goedkeuring ontving, is den *8sten Nov.* in werking getreden. Deze wet strekt de *verplichte* verzekering uit tot vrijwel alle tegen ziekte verzekerde personen uitgezonderd thuiswerkenden, de arbeiders in den landbouw en personeel in huiselijken dienst. Ook zijn uitgezonderd de beambten van plaatselijke besturen, spoorwegen en andere ondernemingen ten algemeenen nutte en personen, die onder een wettelijke pensioenregeling vallen mits de Minister van Arbeid verklaart, dat zij slechts bij wangedrag kunnen worden ontslagen en dat de voorwaarden, waaronder zij werken, die werkloosheidsverzekering onnoodig maken (vgl. voor het ontwerp: bl. 159, afl. 3, jg. '20 en bl. 306, afl. 4, jg. '20).

Anders dan bij de ziekteverzekering zullen arbeiders ouder dan 70 jaar verzekerd worden, tenzij zij staatspensioen genieten (vgl. voor het ontwerp: bl. 308, afl. 4, jg. '20).

Men verwacht dat door de wet het aantal der thans reeds wettelijk tegen werkloosheid verzekerden van 4 millioen tot 12 millioen zal stijgen.

a. Premies. Er is een wijziging gebracht in de bedragen der te betalen weekpremies. Zij zijn thans vastgesteld op:

	aandeel van den werkgever	arbeider	totaal
mannen van 18 jaar en ouder........	4 d.	4 d.	8 d.
vrouwen „ 18 „ „ „	3½ „	3 „	6½ „
jongens „ 16—18 jaar.............	2 „	2 „	4 „
meisjes „ 16—18 „	2 „	1½ „	3½ „

(vgl. voor het ontwerp: bl. 309, afl. 4, jg. '20).

Betaling geschiedt door den werkgever en wel door het plakken van werkloosheidsverzekeringszegels op werkloosheidsboekjes, die door de arbeidsbeurzen aan de arbeiders zullen worden uitgereikt. De Staat draagt voor elke premie, betaald voor een man of voor een vrouw, resp. 2 d. en $1^2/_3$ d. bij, en voor jeugdige arbeiders evenredige bedragen.

b. Uitkeeringen. De uitkeering bedraagt 15 sh. per week voor mannen en 12 sh. per week voor vrouwen. Verzekerden beneden de 18 jaar ontvangen de helft dezer uitkeeringen. Er is een wachttijd van 3 dagen; de duur der uitkeering is ten hoogste 15 weken in elk verzekeringsjaar, behoudens de beperking dat niet meer zal worden uitgekeerd dan een week voor elke *zes* betaalde premies. (Vgl. voor het ontwerp bl. 308 en 309, afl. 4, jg. '20). Het uitbetalen eener uitkeering is verbonden aan zekere voorwaarden en aan het ontbreken van zekere disqualificaties, welke echter door de nieuwe wet niet gewijzigd zijn, behoudens de bepaling dat gedurende het *eerste* jaar sedert de in werking treding dezer wet kan worden volstaan met i.p.v. 12 4 premies te betalen en dat iemand, voor wien gedurende een tijdperk van 5 verzekeringsjaren geen premies zijn betaald, beschouwd zal worden alsof hij vroeger geen verzekerde was, indien later premies voor hem worden betaald.

c. Beslissingen. Van de beslissingen van den verzekeringsambtenaar staat beroep open bij een scheidsgerecht en in bepaalde gevallen is hooger beroep mogelijk op een door de Kroon aangewezen scheidsrechter (Umpire).

d. Een vereeniging of maatschappij, die haar leden uit eigen middelen werkloozenuitkeering verleent en door den Minister van Arbeid in staat wordt geacht inlichtingen in te winnen en daarvan aan haar leden kennis te geven omtrent passende werkgelegenheid, kan met goedkeuring van den Minister maatregelen treffen om de staatswerkloozenuitkeering uit te betalen, waarop haar leden recht hebben. Aan verzekerden, die geen lid zijn van zulke vereenigingen, zullen de uitkeeringen worden verstrekt door toedoen van de *arbeidsbeurzen.*

Verzekerden, die 500 premies betaald hebben (of een kleiner aantal indien zij bij den aanvang der verzekering ouder waren dan 55 jaar) zullen, indien zij den 60-jarigen leeftijd bereiken, recht hebben op restitutie van het bedrag hunner betaalde premies na aftrek der genoten uitkeeringen, met verrekening van interest.

Het bovenstaande geeft de *algemeene* regeling weer. Ook *bizondere* regelingen worden toegelaten: (vgl. bl. 172, afl. 3, jg. '20). Bedrijven, die dit wenschen en er toe in staat zijn, kunnen — met goedkeuring van den Minister van Arbeid — zich onttrekken aan de algemeene regeling door het instellen van een eigen verzekering, die gelijke of hoogere voordeelen biedt aan de verzekerden. Zulke regelingen zullen, indien goedgekeurd, kracht van wet hebben vanaf 8 November. Bij wijze van overgangsmaatregel worden aanvankelijk de wettelijke premies geheven voor alle verzekerden.

Indien gewenscht mogen twee of meer bedrijven zich vereenigen voor het invoeren van de bizondere regeling. Bizondere verzekeringen zullen voor de betrokken bedrijven worden geadministreerd door een Commissie van Beheer, die de werkgevers en werknemers van de betreffende bedrijven vertegenwoordigt. Aard en bedrag der premies en uitkeeringen worden door de regeling zelf vastgesteld en behoeven niet in overeenstemming te zijn met de algemeene regeling.

Door bedrijven, die zich niet aan de algemeene regeling onttrekken, kunnen *aanvullende* regelingen worden gemaakt met kracht van wet, met het doel aanvullende uitkeeringen te verleenen.

Als aanvullende verzekering wordt ook beschouwd die voor uitkeering bij *beperking van arbeidstijd* of gedurende den *wachttijd.*

Noorwegen.

Werkloosheidsverzekering. Het verslag van den Inspecteur der Werkloosheidsverzekering maakt gewag van de werkzaamheid van 31 kassen, hoewel er aan het einde van het dienstjaar 1919/'20 door samensmelting van eenige kassen, waartegenover geen nieuwe toelatingen plaats vonden, slechts 27 werkzaam waren. Het aantal verzekerden steeg van 58568 aan het einde van 1918 tot 113889 in 1919, in hoofdzaak het gevolg van een groote vermeerdering van het aantal leden bij de nog jonge kassen der electriciens, kleermakers, losse arbeiders, matrozen en stokers.

Toch konden ook de oudere kassen een toename van haar ledental boeken.

Het aantal werklooze dagen steeg natuurlijk ten gevolge van het grootere ledental (392778 tegen 185627), toch nam ook het percentage per 100 leden toe, 317 in 1918, 345 in 1919. De verhouding van het aantal werklooze tot het totaal aantal leden, die in 1918 12.9 bedroeg, was in 1919 16.4.

Hoewel het vermogen der werkloosheidskassen van 841892 kr. einde 1918 tot 932576 kr. einde 1919 steeg, kan men toch niet zeggen, dat naar verhouding van het groote aantal leden de financieële positie der kassen zich op hetzelfde niveau handhaafde, getuige het feit, dat terwijl aan het einde van het

dienstjaar 1918 het vermogen per lid 14.37 kr. bedroeg, dit een jaar later tot op 8.44 kr. was gedaald.

De gezamelijke inkomsten waren 1.600060 kr. (628867 kr. 1918/'19), waaronder 780684 kr. aan contributies (393098 kr. 1918/'19), rijks- en gemeente subsidies 780387 kr. (189149 kr. het jaar te voren). Hier tegenover stonden 1.290349 kr. aan uitbetaalde steunpenningen en 184975 kr., aan administratie en andere uitgaven; voor 1918/19 waren deze cijfers respect. 558288 kr. en 24207 kr. De hooge post voor subsidies wordt verklaard, door dien daarbij ook werden gerekend 197779.30 kr. welke aan eenige nieuwe werkloosheidskassen als bedrijfskapitaal werden verstrekt, benevens een extrabijdrage van 50000 kr. aan de kas der losse arbeiders, onder voorwaarde, dat deze haar contributies van 20 op 30 öre per week zou brengen. Doch afgezien van deze extra bedragen is de feitelijke subsidie à 545977 kr. toch nog hoog in vergelijking met een vorig jaar.

Onder den post andere uitgaven zijn ruim 25000 kr. begrepen, waarmede verstrekte voorschotten werden terugbetaald, mede werden hieronder geboekt 29000 kr., die door een paar werkloosheidskassen werden gebruikt voor geldbelegging, zoodat feitelijk het totaal vermogen der kassen met dit bedrag vermeerderd moet worden. Voor de eigenlijke administratie werd in het geheel een som van 130793,30 kr. besteed, zijnde 10.14 % van de uitbetaalde ondersteuning of 8.17 % van de gezamenlijke ontvangsten.

In verband met de wijze van beleggen van een deel der inkomsten werd door het Sociale Departement een schrijven aan alle besturen gericht, waarin bepaald werd, dat een subsidiegerechtigde werkloosheidskas haar overtollige kasmiddelen alleen op een bank mag plaatsen of beleggen in gemakkelijk weer te verkoopen effecten, die dezelfde zekerheid waarborgen als die welke aangewezen zijn voor het beleggen van kapitaal van minderjarigen. In geval van onzekerheid zijn de besturen verplicht het oordeel te vragen van den Inspecteur.

De grootste werkloosheid heerschte onder de litografen, de losse arbeiders en de boekbinders; daar intusschen in alle drie kassen uitkeeringen geschied zijn, welke niet overeenkomstig de voorschriften zijn, kon aan het einde van het dienstjaar niet nauwkeurig worden vastgesteld, hoe groot het aantal werklooze dagen per 100 leden in deze vakken was. Voor de ijzeren metaalarbeiders en de meubelmakers bedroeg dit 345.

Van de verschillende tijdelijke wetten, welke in den zomer 1918 werden aangenomen en ook voor 1919/'20 van toepassing werden verklaard, kwamen speciaal in aanmerking:

1o. de bepaling, dat wanneer de koning overtuigd is, dat door de groote werkloosheid in een bepaalde gemeente de door deze volgens de wet te verstrekken subsidie al te groote financieele lasten voor haar zou met zich voeren, hiervan door

hem vrijstelling kan worden verleend. Drie gemeenten maakten hier van gebruik, die door de groote werkloosheid onder de mijnarbeiders zwaar werden getroffen.

2o. dat onder bepaalde omstandigheden een werkloosheidskas in plaats van de helft $^2/_3$ van het totaal bedrag der uitbetaalde ondersteuning als subsidie kan ontvangen.

Drie werkloosheidskassen, die van den Sigarenmakers en Tabaksbewerkersbond, van den Litografenbond en van den Bond der losse Arbeiders hebben van deze bepaling voordeel getrokken, eerstgenoemde kas heeft daarbij haar contributie in de verschillende klassen verhoogd met van 86 tot 114 %; ook de kas der losse arbeiders moest tot contributieverhooging overgaan en wel met 50 %.

3o. de bepaling, waarbij de uitkeering langer mag geschieden dan overeenkomstig de wet oorspronkelijk toelaatbaar zou zijn.

Hiervan werd door de kas der losse arbeiders en door die der Metaalbewerkers gebruik gemaakt, laatstgenoemde kreeg toestemming om gedurende 150 dagen een uitkeering te verstrekken aan haar werklooze leden in Sörvaranger.

Voor het volgende dienstjaar zijn eenige bepalingen der tijdelijke wetten buiten werking gesteld, terwijl met betrekking tot de verhooging van het subsidie van $^1/_2$ op $^2/_3$ der uitkeeringen en van de verlenging van den uitkeeringstijd besloten is, dat zulks slechts gedurende een bepaald tijdvak zal kunnen geschieden, wanneer naar het oordeel des konings daartoe redenen aanwezig zijn. Er is dus eenige beperking in dezen ingevoerd. De aldus gewijzigde wetten zullen tot 30 Juni 1921 van kracht blijven.

Zooals reeds met een enkel woord hierboven werd medegedeeld, hebben eenige kassen zich schuldig gemaakt aan het uitbetalen van uitkeeringen zonder inachtneming van de daarvoor in de wet vastgestelde voorwaarden, speciaal wat betreft werkloosheid buiten eigen schuld.

Het gevolg hiervan is geweest, dat het Sociale Departement genoodzaakt was scherpere contrôle maatregelen te nemen en het voortaan niet meer uitsluitend aan het bestuur der kas wordt overgelaten om te beoordeelen, of een werklooze terecht hem aangeboden werk weigerde en of het opzeggen van een betrekking rechtmatig plaats vond. Voorts is den gemeentebesturen een nieuwe instructie toegezonden, met betrekking tot de contrôle op de kassen.

In de meeste gemeenten, waar een arbeidsbeurs gevestigd is, is thans de verplichting voor den werklooze ingevoerd om zich aldaar in persoon te vertoonen; dit heeft voor de arbeidsbemiddeling het voordeel, dat zij veel beter in staat wordt gesteld voor den werklooze het hem passende werk te vinden; de werkloosheidskas heeft in de door de arbeidsbeurs afgestempelde kaart het bewijs, dat de werklooze zich gemeld heeft

en zij dus geen risico loopt den toeslag te missen, als gevolg dat aan deze voorwaarde niet werd voldaan.

Ter bestrijding van de werkloosheid werd door de Volksvertegenwoordiging een bedrag van 1 millioen kronen beschikbaar gesteld voor het dienstjaar 1919/'20. In 25 gemeenten heeft werkverschaffing plaats, waarvoor 566865.03 kr. werd uitgegeven. Het aandeel van het Rijk hierin bedroeg tot dusver 95821.55 kr. Bovendien werd nog aan 4 gemeenten een uitkeering gedaan ten bedrage van 127918 kr. voor werkverschaffing gedurende den winter 1918/'19.

Voorts was ook de mogelijkheid voorzien, dat aan werkloozen door de gemeenten ondersteuning zou worden verstrekt. Hiervan is door 3 gemeenten gebruik gemaakt; de helft van het geheele bedrag groot 895.40 kr. kwam voor rekening van het Rijk.

Het Ministerie van Arbeid liet verschillende wegen aanleggen ten einde daardoor in de werkloosheid der mijnarbeiders te voorzien.

Behalve het reeds voor dit doel verleende crediet van 70000 kr. werden nog ± 601000 kr. toegestaan.

De Inspecteur der Werkloosheidsverzekering deed in het afgeloopen dienstjaar verschillende inspectiereizen; aan zijn bemoeiingen was het te danken, dat een districtsregeling voor de arbeidsbemiddeling in Noordelijk Noorwegen tot stand kwam.

Evenals in het dienstjaar 1919/'20 is ook voor het dienstjaar 1920/'21 een bedrag thans van 600 kr. beschikbaar gesteld ten einde ambtenaren bij de arbeidsbemiddeling in staat te stellen tot het maken van een studiereis. Den eersten keer werd het bedrag (300 kr.) verdeeld tusschen een bestuurder en een bestuurderes van twee verschillende arbeidsbeurzen.

A. H.

Vereenigde Staten N. A.

Arbeidsbemiddeling. Naar de „American Legislation Review" van Juni 1920 vermeldt, zal in December in het congres de behandeling worden voortgezet van een wetsontwerp betreffende het instellen van een federalen arbeidsbemiddelingsdienst.

Stopzetting van de immigratie. De geruchten over algeheele of gedeeltelijke stopzetting van de immigratie in de Vereenigde Staten van Amerika houden aan; door een groot aantal bladen wordt daarop met klem aangedrongen.

De American Federation of Labour heeft zich voorgenomen krachtige actie te gaan voeren tegen de toelating van immigranten in de Unie, zij wordt daartoe genoopt door het feit, dat thans in de Vereenigde Staten ongeveer 2000.000 lieden buiten werk zijn.

De Federatie zal trachten door het Congres een wetsontwerp in behandeling te laten nemen, dat de strekking heeft de immigratie tijdelijk geheel stop te zetten.

Wij hebben reeds vroeger de gelegenheid gehad er in dit Maandschrift de aandacht op te vestigen, dat het in hoofdzaak de werknemers zijn, die in Amerika gekant zijn tegen de immigratie. Natuurlijk zijn er ook krachten in tegenovergestelde richting werkzaam, daartoe behooren in het algemeen gesproken de werkgevers en talrijke vreemdelingen of genaturaliseerde Amerikanen, die hunne betrekkingen over willen laten komen, op dit gebied heerscht een ongekende activiteit, enorme bedragen worden uit Amerika overgemaakt om familieleden in de gelegenheid te stellen de groote reis te aanvaarden, de overtocht geschiedt ook op z.g. prepaid-biljets (in Amerika vooruitbetaalde passagebiljetten).

De Amerikaansche Immigranten-Filter. Wij meenen te mogen veronderstellen, dat Ellis-Island, het groote doorgangsstation voor landverhuizers in de haven van New-York, voor onze lezers geen onbekende instelling is.

De moeilijkheden en onaangenaamheden, die de landverhuizers op dat Island ondervinden zijn in een artikel getiteld: „De Amerikaansche Immigranten-Filter" in verschillende bladen nog eens duidelijk naar voren gebracht en de vraag gesteld of wij onze landgenooten, waarvan er jaarlijks eenige duizenden naar de Vereenigde Staten trekken, daar aan hun lot mogen overlaten.

Terecht is die vraag in het artikel beantwoord met een krachtig „Neen".

Landverhuizing uit Japan naar Zuid-Amerika. Volgens de „Japan Weekly Chronicle" is er een toenemende emigratie van Japanners naar Zuid-Amerika, die „trek" wordt bevorderd door de economische moeilijkheden, die zich ook in Japan in niet geringe mate doet gevoelen en de bevredigende toestanden, die de vroegere Japansche landverhuizers in de Zuid-Amerikaansche landen hebben aangetroffen, Noord-Brazilië mag zich blijkbaar overal verheugen in de warme belangstelling der Japansche treklustigen.

Uit de Pers.

Het subsidieeren van confessioneele arbeidsbeurzen. In afl. 11 van dit Tijdschrift, pag. *269*, werd in uitzicht gesteld, dat in een volgende aflevering een overzicht gegeven zou worden van het verweer van den heer Detiger tegen artikelen van den heer C. v. d. L., hetgeen hier thans moge volgen.

„In de nummers 14 en 16 van „De Vakbeweging", het orgaan van het N.V.V. komt een artikel over bovenstaand onderwerp

voor van de hand van den heer C. v. D. L(ENDE?), waarin stelling wordt genomen tegen een opstel van mij in het Tijdschrift van den Nederlandschen Werkloosheidsraad. Door allerlei omstandigheden heb ik niet eerder op deze kwestie kunnen ingaan. Toch lijkt het mij noodig nog even op de zaak in te gaan, te meer waar de heer v. D. L. uit hoofde van zijn vroeger nauwe contact met de arbeidsbeurzen een zeker gezag aan zijn beschouwingen verleent in de kringen, waarin hij deze thans heeft gegeven.

De heer VAN DER LENDE is tegen het subsidieeren van confessioneele arbeidsbeurzen. Daarin staat hij niet alleen. Uit de dezer dagen verschenen voordracht van het College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam blijkt, dat ook dit College over het onderhavige vraagstuk verdeeld is. Dit verschil van opvatting wettigt op zich zelf geen tegenspraak mijnerzijds. Maar de heer v. D. L. verwijt mij inconsequentie in mijn opvattingen en hij doet dat gepaard gaan met tal van aanhalingen uit artikelen mijnerzijds. Dit nu kan ik niet onder mij laten, te meer niet, omdat ook in die meening de schrijver niet alleen staat, ja er zelfs zijn, die de vermeende wijziging in mijn opvatting in verband brengen met het feit, dat ik thans onder een katholiek en vroeger onder een sociaal-democratische wethouder arbeidde.

Ik zal den heer v. D. L. in zijn beschouwingen, noch in zijn aanhalingen op den voet volgen, doch trachten in 't algemeen mijn zienswijze in deze kwestie kortelijk uiteen te zetten, opdat daaruit blijke dat van wijziging van opvatting en van inconsequentie geen sprake is.

Persoonlijk en als arbeidsbeursdirecteur ben ik tegen het subsidieeren van confessioneele arbeidsbeurzen. Voornamelijk hierom, omdat naar mijn gevoelen de bezwaren die de katholieken hebben tegen de openbare en dus niet-specifiek-katholieke bemiddeling niet opwegen tegen de nadeelen die voortvloeien uit de versnippering der arbeidsmarkt. Persoonlijk en als arbeidsbeursdirecteur zou ik zijn voor een monopolie van de openbare beurzen en zelfs voor een algemeen verplichte arbeidsbemiddeling. Niet om die ambtelijke organen te steunen, maar eenvoudig omdat ik voel dat organisatie en regularisatie der arbeidskracht half werk blijft, indien die arbeidsmarkt niet streng gecentraliseerd wordt.

Het belang dier centralisatie acht ik zoo groot, dat het belang van religieuzen aard, dat bij de Katholieken in deze materie voorzit, er niet tegen opweegt. Te meer niet, omdat naar mijn gevoelen in de kwestie der arbeidsbemiddeling het geloof geen rol spelen kan en mag. Als men de leer belijdt van den rechten man op de rechte plaats in het groote arbeidsleger, dan heeft men voornamelijk bij het bezetten van een open plaats te letten op de geschiktheid van den betrokkene voor die plaats. Kan tegelijk daarnaast bereikt worden dat een werkgever en een

werknemer bij elkaar komen die punten van aanraking en samenwerking vinden in hun gemeenschappelijk geloof, dan is dat toe te juichen, maar blijft een kwestie van secundairen aard. Deze secundaire kwestie raakt een individueel en persoonlijk belang. Het bezetten der werkplaatsen in den economischen samenhang is evenwel allereerst een zaak van algemeen belang, waaraan het persoonlijk belang, dat aan iedere arbeidsbemiddeling verbonden is ondergeschikt blijft. Wie als de katholieken de religieuse factor vooropschuift draait de zaken om en houdt ten onrechte niet in den eersten plaats het algemeen belang in het oog.

Op grond dezer overweging ben ik dus tegen afzonderlijke arbeidsbemiddeling. En ik neem dan ook niets terug van wat ik te voren tegen de specifiek katholieke bemiddeling schreef. Ik meen nog dat alleen overheidsbemiddeling op den duur kan slagen, dat de pogingen der katholieken leiden tot ongewenschte desorganisatie, dat ze het algemeen belang schaden en dat de overheid zulk een streven niet mag tolereeren. Maar men houde goed in het oog dat mijn opvatting en mijn overwegingen consequent leiden tot de monopoliseering der arbeidsmarkt en tot den onafwijsbaren plicht der overheid om aan alle particuliere bemiddeling een einde te maken. Ik heb van dit standpunt meer dan eens blijk gegeven. Ziedaar — om in de voorstellingswijze van den heer v. d. L. te blijven de schrijver D. van voor 1920 en ook nog dezelfde man van 1920. Want ook in het aangevallen opstel heb ik nog heel duidelijk mijn eigen principieele zienswijze uiteengezet. Maar in dit opstel, handelende over het al of niet subsidieeren der confessioneele arbeidsbeurzen had ik te onderzoeken welk standpunt de bestaande overheid zou hebben in te nemen tegenover eventueele verzoeken daartoe. Ik ving mijn opstel aan met de mededeeling, dat de overheid weldra voor de beslissing zulker aanvragen zal komen te staan en houd ook nu nog vol, dat, als ik die overheid was ik voor subsidie zou stemmen. Want — en hierop komt de kwestie neer — die overheid (niet dus de overheid die ik mij in deze zaak zou denken) weigert klaarblijkelijk het standpunt der monopoliseering in te nemen. Onder overheid moeten we hier begrijpen de Rijksregeering, want alleen die trekt de algemeene lijnen der openbare bemiddeling. Die Rijksregeering blijkt te tolereeren particuliere bemiddeling, stempelt daardoor de openbare bemiddeling tot aanvullende bemiddeling. Nu houd ik niet van water-en-melk-maatregelen of van onwaarachtige politiek. Een der twee wegen kan m.i. maar ingeslagen worden. Of monopoliseering der markt, of niet. En in het laatste geval zal men aan subsidieering niet kunnen ontkomen. Als men toelaat dat particulieren en particuliere organen een stuk algemeen belang gaan verzorgen, zulks zelfs animeert door die particulieren ook in het toezicht op de overheidsorganen op te nemen, dan kan men niet op een ander oogenblik zeggen:

wij erkennen je niet. Als die particulieren uithoofde van de verzorging van een stukje algemeen belang aandringen op financieelen steun der overheid, zal de consequentie van het standpunt dier overheid de verplichting tot subsidieering medebrengen. En zelfs niet van een particuliere organisatie, maar van elke andere die het ook in haar hoofd haalt om aan dat stuk algemeen belang mede te werken. Mits natuurlijk — en dat heb ik vooropgesteld — ook inderdaad de arbeid dier organen van genoegzaam belang is. Ik meen van wel en daarom beantwoordde ik de subsidievraag in bevestigenden zin. Maar daarover kan — zooals ik ook uiteenzette — in elk voorkomend geval de zienswijze verdeeld zijn.

Ik kan b.v. van meening zijn dat de Roomsche bemiddeling in Amsterdam belangrijk genoeg is om te steunen en die eventueel in Lutjebroek niet. Dit raakt echter niet meer het principe. Het principe heb ik vooral bekeken. En wie nauwkeuriger heeft gelezen dan de heer v. d. L., die zal niet een zwenking van koers hebben ontdekt, maar veel eer de uiterste consequentie van eenmaal ingenomen standpunt. Ik heb immers de overheid gesteld voor de gevolgen van het aanvaarden van het subsidiestandpunt in dezen zin dat elke andere particuliere bemiddeling, gegrond op redelijke basis gesubsidieerd moet worden, wat natuurlijk niet anders beteekent dan volkomen desorganisatie der arbeidersmarkt. Maar daarvoor moet een overheid die voor monopoliseering terugdeinst wel komen.

Nadat ik eerst jaren lang gepleit heb voor dit monopoliestandpunt, heb ik, nu in de praktijk gekozen moest worden gezegd, laat deze overheid nu eerlijkheidshalve maar subsidieeren. Nu ze wars blijkt van monopolie, rest haar niet anders. En als ik die overheid was, stemde ik voor subsidie. Uit pure consequentie, niet uit wijziging van overtuiging. Wat ik ook duidelijk meende te hebben doen uitkomen."

ORGAAN VOOR DE PRAKTIJK
DER
Arbeidsbemiddeling, Beroepskeuze, Migratie, Werkverruiming, Werkloosheidsverzekering en Verwante Onderwerpen. :-: :-:

Onder Redactie van: ANTH. FOLMER EN J. GERRITSZ.

Met vaste medewerking van: A. J. A. C. v. DELFT, E. J. v. DET, H. J. C. HENGEVELD, MEYER DE VRIES EN J. C. v. DAM

Arbeidsbemiddeling.

Weigering om een werkzoekende ter Arbeidsbeurs in te schrijven, als strafmaatregel. Deze kwestie, reeds vroeger in dit Tijdschrift besproken, o.a. door den heer SORGDRAGER te Haarlem, (afl. 4, pg. *9*) was opnieuw aan de orde gesteld in de vergadering van directeuren van arbeidsbeurzen op 18 October j.l., te 's Gravenhage.

Ten gevolge van het gevorderde uur nam ik aan de op die vergadering over dat onderwerp gevoerde besprekingen niet deel, doch zou daarom hier nog graag even willen mededeelen, wat daaromtrent te Leeuwarden voorviel.

Evenals te Haarlem, wordt ook hier in gevallen, in welke ik overtuigd ben, dat met opzet, althans niet tengevolge van onvoorziene omstandigheden, de voorschriften worden overtreden, inschrijving gedurende een of meer dagen geweigerd.

De ervaring, die ik daarmede heb opgedaan, is zoodanig, dat ik niet graag het recht om dien maatregel toe te passen, zou missen.

Ten aanzien van leden van werkloozenkassen, die ingeschreven moeten zijn om voor uitkeering in aanmerking te komen, en die dus door bedoelden strafmaatregel uitkeering zouden derven, gaf de toepassing slechts in één geval (waarover hieronder) aanleiding tot verzet hiertegen van de zijde van het bestuur der werkloozenkas. In alle overige gevallen had ik steeds den steun en de medewerking van de bestuursleden (penningmeesters) der kassen.

Zulks behoeft niet te verwonderen, als men bedenkt, dat de straf enkel bedoeld is om de minder goede elementen, waarvan de penningmeesters ook gewoonlijk weinig genoegen beleven, eenigermate aan orde en regel te gewennen.

Alleen het bestuur van den Centralen Bond van Transportarbeiders maakte indertijd bezwaar tegen de toepassing van den maatregel op enkele zijner leden; vooral op grond daarvan, dat die leden alle de overtreding, waarvoor zij gestraft werden, gepleegd hadden, vóórdat zij lid werden van de werkloozenkas (toen zij zich dus nog geen rekenschap konden geven van de daaruit voortvloeiende financieele nadeelen). Dit bezwaar werd ook door mij gevoeld, waarom ik, in overleg met het bestuur van genoemden bond, de volgende oplossing vond.

In Leeuwarden bestaat de gewoonte, dat de werklooze leden van werkloozenkassen, buiten de dagelijksche melding bij hun bestuur, zich iederen dag aan de arbeidsbeurs moeten melden (of eigenlijk aan het lokaal naast de arbeidsbeurs, dat voor de werkloosheidsverzekering is ingericht [1]). Zij worden daartoe door mij voorzien van een stempelkaart, die gedurende hunne werkloosheid dagelijks wordt afgestempeld. Een werkzoekende, die lid van een werkloozenkas is, ontvangt dus twee kaarten, n.l. een bewijs van inschrijving aan de arbeidsbeurs en een stempelkaart voor de werkloosheidsverzekering. Nu stellen de transportarbeiders niet veel belang in de inschrijving als werkzoekende, omdat de arbeidsbeurs voor de werkelijke transportarbeiders nog weinig kan doen. De contrôlekaart voor de werkloosheidsverzekering is voor hen hoofdzaak, omdat de penningmeester met de daarop voorkomende stempels rekening houdt bij het doen van uitkeeringen. Wederkeerig gevoel ik weinig voor de inschrijving van een groot aantal transportarbeiders (uit den aard van het werk telkens slechts voor enkele dagen, soms zelfs niet eens voor een dag), welke telkens na een paar dagen moeten worden afgevoerd en opnieuw weer ingeschreven.

Teneinde nu tegemoet te komen aan het verlangen van bedoeld bestuur, en daardoor tegelijk de voor mij lastige en door de leden niet gewenschte inschrijving als werkzoekende te voorkomen, hebben B. en W. dezer gemeente op verzoek van dat bestuur besloten:

1°. dat voor leden van den Centralen Bond van Transportarbeiders, die de overtreding pleegden, vóórdat zij lid van de werkloozenkas werden, op grond dier overtreding inschrijving, zoo die gewenscht wordt, niet mag worden geweigerd;

2°. dat echter voor de leden van dien bond (op grond van het bovengemelde) inschrijving van werkzoekende aan de arbeidsbeurs (op de gewone wijze) niet wordt geëischt, doch dat voor deze leden de dagelijksche contrôlekaart als inschrijvingsbewijs zal worden aangemerkt.

In het onder 1 genoemde ligt opgesloten, dat het bestuur

1) Is zoo'n *dagelijksche* melding goed door te voeren bij meer *belangrijke* werkloosheid van b.v. 2500 personen, die maanden lang leegloopen? Wie geeft hieromtrent eens mededeeling uit de praktijk? (v. D.)

ten aanzien van leden die de overtreding plegen *tijdens* hun lidmaatschap, zich niet zal verzetten tegen eventueele weigering om deze leden in te schrijven, met het daaraan verbonden gevolg, dat over de dagen, gedurende welke zij niet staan ingeschreven, geen uitkeering wordt verleend. Want hoewel de leden niet genoodzaakt worden zich op de gewone wijze als werkzoekenden te laten inschrijven, zijn er toch enkele, die dit verlangen. Dezen wordt inschrijving niet geweigerd, doch zij aanvaarden met hunne inschrijving tegelijk de verplichting, zich geheel te houden aan de door de arbeidsbeurs te geven voorschriften. Komen zij die niet na, dan geldt voor hen niet meer de gunstige uitzonderingsbepaling sub. 1. Waar de meesten van hen geen inschrijving vragen, is het personeel der arbeidsbeurs tegelijk door deze regeling ontslagen van veel onnoodig werk. Waar verdere werkloozen, zooals boven gezegd, toch elken dag aan de arbeidsbeurs komen, is ook zonder dat zij op de gewone wijze worden ingeschreven, gemakkelijk na te gaan, wie van hen voor eventueele aanvragen kunnen worden aangewezen, zoodat ook ten opzichte daarvan geen bezwaar tegen deze regeling kan bestaan.

Leeuwarden, November 1920. G. Pot.

Arnhem. *Een behoorlijk tractement.* Het tractement van den Directeur van den Gemeentelijken Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling te Arnhem is vastgesteld op *f* 4200.— tot *f* 5200.—. *(De Volkskrant.)*

Inschrijving bij de correspondenten der arbeidsbemiddeling. Door den Directeur der Districts-Arbeidsbeurs te Leeuwarden werd aan de Gemeentebesturen in zijn district de navolgende circulaire gezonden, die stellig bij nauwkeurige naleving goede resultaten zal afwerpen.

„In de reglementen der werkloozenkassen komen een tweetal bepalingen voor, die meer belangstelling verdienen, dan er in de practijk door verschillende gemeentebesturen (vooral op het platte land) aan wordt geschonken.

In de eerste plaats deze, dat de werklooze leden eener werkloozenkas, om aanspraak op uitkeering te maken, als werkzoekenden ingeschreven moeten zijn bij het orgaan der openbare arbeidsbemiddeling in hunne gemeente. Meermalen bleek mij, dat gemeentebesturen door werkloozenkassen gedane uitkeeringen goedkeuren, zonder de moeite te nemen om na te gaan, of dit voorschrift was nagekomen. En toch kan de toepassing daarvan voor de arbeidsbemiddeling van groot belang zijn, doordat op die manier de bemiddeling meer populair wordt, ook in kringen, die tot nu toe daarvan weinig gebruik maakten. Immers, hoe grooter terrein de arbeidsbemiddeling bestrijkt, hoe belangrijker de resultaten daarmede bereikt.

De tweede bepaling is die, volgens welke het recht op uitkeering vervalt bij weigering om passend werk te aanvaarden. Hierbij blijkt meermalen de opvatting gehuldigd te worden (zoowel door de werklieden zelf als door de gemeentebesturen), dat dit enkel geldt voor passend werk binnen de gemeente, waarin de werkzoekende woont. Deze

opvatting is natuurlijk ten eenenmale onjuist. Immers de bestaande organisatie der Intercommunale Arbeidsbemiddeling heeft o.a. ten doel in een tekort aan arbeidskrachten in eene bepaalde gemeente te voorzien door toezending van werknemers uit eene andere gemeente, waar een teveel daarvan bestaat. Daardoor worden de belangen van werkgevers zoowel als werknemers gebaat, terwijl onnoodige uitkeeringen uit de werkloozenkassen worden voorkomen.

Vooral voor de arbeiders in de bouwvakken is deze bepaling van zeer veel belang. In verband met de in de bouwvakken heerschende drukte is het namelijk zeer waarschijnlijk, dat de in eene gemeente ingeschreven werkloozen bijna steeds werk kan worden aangewezen in eene andere gemeente. Echter ook voor alle andere beroepen geldt die bepaling.

In verband met de daaromtrent door mij opgedane ervaringen meen ik niet te mogen nalaten, Uwe bijzondere aandacht op het bovenstaande te vestigen en U te verzoeken, de in Uwe gemeente met de uitvoering der arbeidsbemiddeling en werkloosheidsverzekering belaste ambtenaren op te dragen die bepalingen zoo nauwkeurig mogelijk toe te passen."

Vroegdienst bij de Rotterdamsche Arbeidsbeurs. „De Bode", het orgaan van den Alg. Ned. Bond van arbeiders(sters) in het bakkers-, chocolade- en suikerbewerkingsbedrijf, zegt in No. 24 van 12 Nov. j.l., dat door het Bestuur der afd. Rotterdam van genoemden bond een schrijven gericht is aan den Directeur der gem.-arbeidsbeurs, bevattende het volgende voorstel:

„Uitnoodiging tot bijeenroeping van vertegenwoordigers der patroons- en gezellen-organisaties in het bakkers-bedrijf ter bespreking: opening arbeidsbeurs voor bakkerij-arbeiders des morgens van 6—8 uur."

Het wordt aldus toegelicht:

Door de inwerkingtreding der Arbeidswet zal het door vermindering van arbeidstijd en beperking van overwerk mogelijk zijn het aantal geheel werkloozen te doen verminderen.

Daar het meermalen voorkomt, dat bij den aanvang der werkzaamheden arbeiders ontbreken — hetzij wegens ziekte of door andere oorzaken — is het bij de thans geldende regeling niet mogelijk door bemiddeling der arbeidsbeurs hierin te voorzien.

Een proef om in de ochtenduren de beurs eenige uren open te stellen zal volgens oordeel van het afdeelingsbestuur alleszins wenschelijk zijn.

Visschersbeurs te Scheveningen. Op 1 November j.l. is de derde termijn verstreken, gedurende welken te Scheveningen een proef is genomen met het filiaal der Gem. Arbeidsbeurs.

Aan B. en W. is gebleken, dat de instelling zich in sympathie begint te verheugen en dat er van de zijde der reeders op voortzetting van de proef prijs wordt gesteld.

Ook de Rijksdienst voor de Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling slaat de werking met belangstelling gade.

B. en W. achten voortzetting van het filiaal gedurende één jaar gewenscht en stellen mitsdien den Raad voor dienovereenkomstig te besluiten.

Dienovereenkomstig is besloten.

Voorts veroorloven B. en W. zich nog onder de aandacht van den Raad te brengen, dat het voornemen is opgevat het filiaal te verplaatsen naar een meer geschikte localiteit; zoodra de daartoe vereischte kosten bekend zijn, zal een verder voorstel aan den Raad worden gedaan.

Arbeidsbemiddeling voor studeerenden. In „Minerva" schreef onlangs WILLY S. F. SNIJDERS, dat in den laatsten tijd tal van studenten verlangen, door eenige uren betaalden arbeid per week hun middelen te vergrooten. Met verwijzing naar Amerika, waar vrijwel iedere universiteit een bureau voor arbeidsbemiddeling heeft, verlangt de schr. de instelling hiervan ook voor ons land, evenals die thans in Duitschland en Oostenrijk bestaat.

De schrijver noemt de voordeelen hiervan op en stelt zich voor, dat de plaatselijke afdeelingen der studentenfederatie één of twee uren per week zitting houden. Studenten, die werk zoeken, kunnen zich daar vervoegen en zich in verbinding stellen met het plaatselijk bureau.

Onder hetzelfde hoofd plaatsen we de toelichting en het voorstel van B. en W. van Amsterdam betreffende eene subsidie voor de arbeidsbeurs voor R.K. Jongelieden.

In de raadsvergadering van 30 April 1919 werd in handen van B. en W. gesteld om praeadvies een verzoek van de Arbeidsbeurs voor R.K. Jongelingen, om een subsidie van *f* 3000 voor 1919 en een van *f* 6000 voor 1920.

De meerderheid van het college van B. en W. is van oordeel, dat het niet tot de taak der gemeente behoort, particuliere instellingen voor arbeidsbemiddeling en voorlichting bij de keuze van een beroep uit haar kas te steunen.

Ten opzichte van inrichtingen van vakonderwijs en buitengewoon onderwijs heeft de gemeente het standpunt ingenomen, dat, mits dit onderwijs aan de te stellen eischen van deugdelijke inrichting voldoet, geen bezwaar mocht worden gemaakt tegen het subsidieeren van particuliere vereenigingen van verschillende godsdienstige richting, die onderwijs verschaffen. Ook aan enkele andere instellingen, welke zich toeleggen op de behartiging der belangen van ingezetenen, die een bepaalde richting zijn toegedaan, wordt om haar bijzonder karakter door de gemeente geldelijke steun verleend.

Doch de meerderheid van het college van B. en W. acht de opvatting, dat een onderscheiding naar godsdienstige gezindte ook tot de arbeidsbemiddeling en de voorlichting bij beroepskeuze moet worden doorgevoerd, in beginsel onjuist.

Zij is derhalve van oordeel, dat de overheid aan zulke onderscheiding niet heeft mede te werken; te minder nog, zoo zij zelf de taak, die door particulieren binnen zekere grenzen vervuld wordt, in het algemeen belang, voor allen gelijkelijk op behoorlijke wijze uitvoert.

De gemeente brengt door de exploitatie der Arbeidsbeurs groote geldelijke offers voor de arbeidsbemiddeling en heeft door de instelling van haar Commissie en haar Bureau voor de Beroepskeuze, welker werkzaamheden thans krachtig zijn ter hand genomen, voldoende in een algemeene behoefte voorzien. Op bijzondere verlangens van allen, die zich tot haar om bemiddeling en voorlichting wenden, kan door beide voldoende worden gelet, zoodat er, naar de meening van de meerderheid van het College van B. en W. voor de gemeente geen reden bestaat, particuliere instellingen, die op dit gebied werkzaam zijn, geldelijk te steunen. Tegelijk met de principieele bedenking, heeft de meerderheid van het college van B. en W. nog een tweede bezwaar tegen de inwilliging van het verzoek, dat door de „Arbeidsbeurs voor R.-K. Jongelingen" gedaan is, en wel, dat het onvermijdelijke gevolg ervan zou wezen, dat dergelijke aanvragen om subsidie ook van personen van andere richtingen niet afgewezen zouden kunnen worden en dat wellicht weldra ook verscheidene particuliere arbeidsbeurzen voor volwassenen, door vereenigingen van verschillende richting in het leven geroepen, zouden moeten gesteund worden. Aan de instellingen der gemeente zou dit zonder twijfel afbreuk doen, terwijl juist op het gebied der bemiddeling eenheid niet alleen gewenscht is, doch zelfs onmisbaar moet worden geacht met het oog op het belang van allen, die haar behoeven.

Intusschen hebben de meerderheid en de minderheid van het College van B. en W. overwogen, dat reeds thans, — en in de toekomst stellig nog meer, — in Nederland met betrekking tot de arbeidsbemiddeling de algemeene lijnen worden getrokken door het Rijk. Sedert enkele jaren reeds heeft de regeering zich met de organisatie der arbeidsbemiddeling bezig gehouden en ongetwijfeld zal de wet, waarvan het ontwerp in de troonrede van September 1919 is aangekondigd, de bemoeiing van de overheid met het plaatsen van arbeidzoekenden, meer nog dan tot heden het geval is, in handen leggen van de regeering. Er is reden om te gelooven, dat hiermede ook bemoeiing met beroepskeuze zal worden verbonden. Het een zoowel als het ander, is, ruim opgevat, meer een lands- dan een plaatselijk belang.

Hierom lijkt het B. en W. bij verschil van meening over de vraag der hier besproken subsidieering in beginsel, voor den raad ook moeilijk te beslissen, zoolang de regeering zich niet er over heeft uitgesproken.

Het komt B. en W. gewenscht voor, dat, zoo er reden voor bestaat, de regeering, die reeds voor gemeentelijke arbeidsbemiddeling in kleinere plaatsen vrij belangrijke subsidiën heeft toegestaan, zal voorgaan bij de beslissing over het al of niet steunen van particuliere instellingen, welke hetzelfde doel beoogen. Zij meenen derhalve, dat de „Arbeidsbeurs voor R.-K. Jongelingen" voor het verkrijgen van subsidie zich allereerst

heeft te wenden tot het rijk; naar de meening van de minderheid van het College van B. en W., tenminste voor de helft van het gevraagde bedrag.

B. en W. stelden den raad voor, de subsidie-aanvrage, zooals zij thans is ingediend, af te wijzen; naar de meening der minderheid, althans voorloopig.

Aan dat voorstel werd door den Amsterdamschen Gemeenteraad gevolg gegeven. A. J. A. C. v. D.

Beroepskeuze.

Gemeente-Bureau voor Beroepskeuze te Amsterdam. Sedert begin Nov. j.l. verheugt zich bovengenoemde instelling in het bezit van een eigen bureau, gevestigd Keizersgracht 650. De inrichting der vertrekken is zooveel mogelijk geschied in den geest van het werk en is intiem gehouden. Het geheel maakt dan ook een prettigen indruk. Het Bureau zelf is in 3 afdeelingen verdeeld, n.l. een school-, een werkgevers- en een patronaatsafdeeling.

In de eerste afdeeling wordt het kaartstelsel bijgehouden, dat op de A'damsche scholen wordt geplaatst, tevens een verzameling aangelegd van alle onderwijsgelegenheden op alle gebied.

De Werkgevers-afdeeling vormt een statistiek van alle arbeidsgelegenheden voor jongelieden; zij legt een beroepscatalogus aan, waarin alle eischen van toelating tot het beroep, de arbeidsvoorwaarden, de eischen aan lichaam en geest te stellen, worden opgenomen. Tegen den tijd, dat het schooljaar aan de lagere scholen wordt afgesloten, stelt zij een onderzoek in naar de vacante plaatsen in de beroepen en bedrijven, met de voorwaarden en vooruitzichten daaraan verbonden.

De derde afdeeling zorgt voor het toezicht op den gang van het beroepsleven der geplaatsten.

Het zal wel onnoodig zijn te vermelden, dat de werking van het Bureau zich over jongelieden van alle richting en geloof uitstrekt. Natuurlijk is de Gemeentelijke Commissie voor de Beroepskeuze en zóo ook het Bureau zelf neutraal.

Wij gelooven te mogen vertrouwen, dat de op deze wijze ingerichte voorlichtingsdienst in haar flinke lokaliteit zich ten volle zal kunnen ontwikkelen, tot zegen van het opgroeiend geslacht.

Migratie.

Landverhuizing uit Nederlandsche havens in het derde kwartaal van 1920. In het derde kwartaal van dit jaar vertrokken over Amsterdam 33 peronen (Nederlanders) naar Zuid-Amerika. Van

veel meer belang was het aantal landgenooten, dat over Rotterdam het land verliet, het totaal aantal van hen bedroeg in bedoeld kwartaal 1914 personen, waarvan er 1820 naar de Vereenigde Staten vertrokken.

Uit het bovenstaande blijkt, dat voor verreweg de meeste onzer landverhuizers de Vereenigde Staten van Amerika het land van bestemming is, dit is altijd het geval geweest en als de voorteekenen niet bedriegen zal het ook wel zoo blijven.

In het derde kwartaal van 1920 vertrokken 3.053 vreemdelingen (in hoofdzaak transmigranten) over Amsterdam naar vreemde landen, terwijl er in dien tijd 11.405 vreemdelingen zich te Rotterdam inscheepten.

Bovendien vertrokken nog uit de haven van Rotterdam in gebroken vervoer (via vreemde havens) 447 personen waaronder 156 Nederlanders [1]).

Er valt een toenemende emigratie uit Europa te constateeren, nagenoeg alle landen zijn daarbij betrokken, hetzij als emigratie- of als immigratieland.

De Nederlandsche Landverhuizers in de Ver. Staten. Bij het Informatiebureau van de Nederlandsche Vereeniging Landverhuizing zijn gedurende de laatste weken een niet onbelangrijk aantal brieven ingekomen waaruit duidelijk blijkt, dat men de Nederlanders gaarne ziet komen in Amerika en vooral onze landbouwers zijn er hartelijk welkom. Herhaaldelijk wordt de vereeniging vanuit Amerika aangezocht om de emigratie daarheen aan te moedigen, aan welke uitnoodigingen natuurlijk nooit gevolg kan worden gegeven.

De „Inter-racial Council", die op een pro-immigratie standpunt staat heeft de volgende mededeeling gepubliceerd:

„Gedurende de komende maanden zullen er een groot aantal Nederlanders naar Amerika komen en zij zullen welkom zijn onverschillig waar zij zich vestigen en het land kan van de immigratie van Nederlanders slechts voordeel hebben.

Deze Nederlandsche immigranten zijn altijd hardwerkende en intelligente menschen geweest, rustige burgers en goede Amerikanen.

Volgens de in dit jaar gehouden volksstelling wonen er in de Ver. Staten 400.000 personen, die van geboorte of afkomst Nederlanders zijn [2]).

Tot 1910 bedroeg het aantal Nederlandsche immigranten 126.045, sedert 1910 zijn er 51.516 bijgekomen en ware de oorlog er niet tusschen gekomen, dan zou dat aantal wellicht 50% grooter geweest zijn.

In Amerika is nog veel werk te verrichten en daarbij kunnen

1) Bovenstaande gegevens ontleend aan het October Nr. van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

2) Nederlandsche afkomst wordt in de Unie vaak beschouwd als een adelbrief.

de Nederlanders prachtige diensten bewijzen, Nederlandsche geest en Nederlandsche werkkracht zullen dus altijd welkom zijn in Amerika.

De werkzame, democratische en verstandige Nederlanders zullen de toegangspoorten van Amerika steeds open vinden.

Doorgangsstation te Oldenzaal. De ontluizingsinrichting ten behoeve der doortrekkende landverhuizers is gereed gekomen en in gebruik genomen, alle landverhuizers, die ons land uit het Oosten (behalve uit een gedeelte van Duitschland) binnenkomen, moeten zich nu aan een onderzoek en reiniging onderwerpen.

De „geoldenzaalde" landverhuizers zullen in afzonderlijke wagens naar de havens van inscheping worden getransporteerd en dus niet meer met het andere, reizende publiek, in aanraking komen.

Wanneer men daarbij bedenkt, dat de landverhuizers in de havens van inscheping in afzonderlijke hotels worden ondergebracht en daar worden vastgehouden, zal het duidelijk zijn, dat het gevaar van het overbrengen van besmetting tot een minimum is teruggebracht. H. J. C. H.

Een Duitsch oordeel over werkgelegenheid in Nederland. Het Reichsamt für deutsche Einwanderung, Rüchwanderung und Auswanderung gaf in Juli 1920 een z.g. „Merkblatt" uit getiteld: „Holland!"

Daarin wordt gezegd: Nederland komt in het algemeen niet voor immigratie in aanmerking, omdat dat land veel dichter bevolkt is dan Duitschland; een sterkere bevolkingstoename heeft door geboorten en daarom weinig landverhuizers kan opnemen.

De bodem is er tot in het kleinste gedeelte voor landbouw, veeteelt, en tuinbouw benut. De Hollandsche staat doet weliswaar zijn best door indijking van zeebochten (in het bijzonder de Zuiderzee) en door het droogleggen van moerassig land en ontginning van hei geschikt land voor de cultuur te winnen. Het is echter niet te verwachten, dat buitenlanders gelegenheid gegeven wordt zich in die streken te vestigen, als zij eenmaal bewoonbaar zijn. Daarbuiten biedt de landbouw er voor Duitschers geen bestaansmogelijkheid. In het binnenland is geen behoefte aan landarbeiders. Ook komen er geen grondopzichters voor, omdat de bezitters het gewoonlijk zelf zijn en kleinere bedrijven het land met eigen arbeiders bewerken.

Handel en Nijverheid zijn nog onder de nawerking van den oorlog, zoowel met betrekking tot den landbouw als ten opzichte van arbeidsverhoudingen.

Daar tengevolge van den hoogen koers van den gulden de uitvoer heen en weer stop staat en het land met producten overstelpt wordt, treden storingen op de arbeidsmarkt in, die nu en dan werkloosheid der betrokken bedrijfsgroepen veroorzaken.

De industrie biedt tegenwoordig in het geheel geen toekomst voor ongeschoolde arbeiders, daar deze ruimschoots in het land aanwezig zijn.

Eenige vakarbeiders, in het bijzonder werkmeesters, kunnen daarentegen — althans in beperkte mate — een goede positie veroveren bij bedrijven, die zich uitbreiden. In den handel is het alleen voor alzijdig-ontwikkelde en spraakkundige handelscorrespondenten mogelijk in Holland een bestaan te vinden, evenals voor een gering aantal schrijfmachinekrachten.

Over het algemeen kan men zeggen, dat in Holland juist voor die beroepen geen arbeidsgelegenheid voorhanden is, waarvoor ook de Duitsche arbeidsmarkt ongunstig is. Zoo b.v. ongeschoolden en aan leerende fabrieksarbeiders,

handels- en kantoorbedienden, die geen voldoende onderwijs genoten hebben, zeelieden en zuivelbewerkers.

Voor de huishouding worden meermaals duitsche krachten gezocht.

De wettelijke regeling der arbeidsverhouding is er vooruitgaande, zonder socialistischen grondslag.

In Holland een positie te vinden is werkelijk moeilijk. Het ,,Reichswanderungsambt'' belast zich niet met arbeidsbemiddeling naar het buitenland, wel echter de ,,Wanderungs und Wirtschaftsabteilung des Vereins für das Deutschtum im Ausland, Berlin Kurfürstenstrasse 105'', en de ,,Deutsche Auslandinstitut in Stuttgart, Neues Schlossz.''

De arbeidsbemiddeling voor kantoorbedienden in het buitenland wordt verricht door : het Deutschnationale Handlungsgehilfenverband in Hamburg Holftenwall, 4 en de ,,Kaufmännische Verein von 1858 in Hamburg, Büschtr. 4 en het ,,Verband Deutscher Handlungegehilfen in Leipzig Zeitzerstrasse 10 ; voor technikers : het ,,Technissche Zwedverband in Auslands-und Auswanderungs fragen in Berlin Charlottenburg, Fasanenstr. 13.

Vaklieden doen goed Duitsche vakbladen of aanbiedingen van betrekkingen uit Holland na te gaan, of een advertentie te plaatsen in een Hollandsch vakblad. Het ,,Reichswanderungsambt'' verschaft gaarne de adressen daarvan. Willen zij de advertentie aan een groot aantal lezers, bijzonderlijk in commercieele kringen der groote steden richten, zoo kunnen zij de twee maal daags verschijnende wereldbladen als ,,Nieuwe Rotterdamsche Courant'' en het ,,Algemeen Handelsblad'' naslaan, welke in het geheele land verspreid zijn.

De in Holland vertoevende Duitschers lezen daarnaast de te Amsterdam verschijnende : ,,Deutsche Wochenzeitung für die Niederlande''. (Daarna worden een ris adressen vermeld, waar advertenties aangenomen kunnen worden.) Voortgaande lezen we dan : Ze zijn echter tegenwoordig zeer duur, tengevolge van den slechten stand der marken. Een advertentie van 5 regels kost *f* 3.— hetgeen bij eens koers van 15 mark voor een gulden dus 45 mark zonder onkosten bedraagt. Er moet daarom steeds getracht worden de aanbieding in gepaste proportie op eene in het oog loopende plaats gesteld te krijgen.

Op goed geluk af een reis naar Nederland te ondernemen teneinde aldaar arbeid te gaan zoeken is uitgesloten. Arbeiders en vaklieden, die zich in Holland wenschen te vestigen, wordt door de Hollandsche Regeering eerst dan doortocht verleend, als zij een bepaalde werkgelegenheid kunnen opgeven en door den werkgever aan het Rijkspaspoortenbureau te 's-Gravenhage een verklaring der bevoegde arbeidsbeurs kan overgelegd worden, dat voor de te bekleeden betrekking, geen geschikte Hollandsche krachten aanwezig zijn. Een pasvisum is bij het dichtsbijzijnd Nederlandsch Consulaat aan te vragen. De beslissing hierop volgt binnen twee à drie weken. Daar het besluit eene bepaalde betrekking aan te nemen reeds in Duitschland voorbereid moet worden, is het van gewicht de Hollandsche loonen en prijzen te kennen. In Holland geldt de gulden, die in vredestijd een waarde van 1,69 Mark had. Thans is zijn koers veranderd. Dit is voor hen, die in Nederland in betrekking zijn onwaar, wijl zij het daar verdiende geld ook in Holland moeten uitgeven en in den regel geen gelegenheid hebben den gulden in Marken om te zetten. Het is daarom dringend noodig er voor te waarschuwen het loon of salaris in Duitsche waarde vast te stellen, of aanbiedingen van betrekkingen in Marken te vertrouwen.

Zulke meermalen hooggenoemde bedragen, worden gewoonlijk klein, wanneer men ze in Hollandsche munt omrekent. Een maandsalaris van 1500 Mark lijkt gunstig, doch is bij een koers van 15 Mark = *f* 1.— nu slechts *f* 150.—.

Een doorsnee-loonstaat voor een bepaald beroep opgegeven is zeer moeilijk, omdat in Holland evenals in Duitschland, sterke loonbewegingen in gang zijn, waarvan het einde nog niet te voorzien is.

De kosten van het levensonderhoud zijn in Holland werkelijk hoog, en vergeleken bij den stand gedurende den vrede, ongeveer tweemaal zoo hoog geworden. In de groote steden, kost een gemeubileerde kamer *f* 30.— tot *f* 50.— per maand ; een kleine familiewoning *f* 500.— tot *f* 700.— jaarlijks.

Voor het volle pension betaald men in de familiekring ƒ 100.— tot ƒ 150.— per maand en in hotels ƒ 150.— tot ƒ 200.—. Een gewoon costuum is beneden ƒ 80.— tot ƒ 100.— ; een werkpak onder de ƒ 40.— een paar schoenen onder de ƒ 20.— niet te bekomen. De omstandigheden in aanmerking genomen, dat Duitschers in het begin niet zoo goedkoop kunnen leven als inwoners, moet men als even toereikend inkomen voor de groote steden Amsterdam, Rotterdam en den Haag voor den gehuwden arbeider zonder kinderen aannemen ƒ 35.— per week. En voor de ongehuwden ƒ 150.— per maand. Voor kleinere plaatsen een weinig minder.

Bij de aanvaarding van een betrekking is het raadzaam om met den werkgever een schriftelijke overeenkomst aan te gaan, waarin behalve het loon, ook de rechten en plichten der partijen, de dagelijksche arbeidsduur, alsook de betalingen der Rijkskosten en eventueele ziektegevallen geregeld worden.

De kosten van de reis naar Holland bedragen : van Berlin tot Bentheim (Hollandsche grens) in de 4e klasse 42 Mark, en in de 3e klasse 75 Mark, en van daar in de 3e klasse (laagste) tot Amsterdam ongeveer 6 en tot Rotterdam en den Haag ongeveer 7 gulden. Het Hollandsche visum kost thans (in Juli) 37½ Mark. Verzorging van immigranten door particulieren of van Staatswege bestaat in Nederland niet. Wel zijn in Amsterdam en Rotterdam Duitsche Vereenigingen welke zich voor de belangen van Duitsche immigranten interesseeren. Deze zijn „de Deutsche Hilfsverein" te Amsterdam (Singel 299) en in Rotterdam (Haringvliet 54) terwijl voor zeelieden het „Deutsche Zeemansheim" te Rotterdam (Haringvliet 54)bestaat.

Zij belasten zich ook met arbeidsbemiddeling.

De verbinding met het vaderland wordt door verschillende consulaten onderhouden. Zoowel Hoofd- als Bijkantoren. Wederkeerig heeft Nederland in verschillende Duitsche steden een vertegenwoordiger.

Een kort overzicht omtrent de sociale huishouding en de kultureele verhoudingen in Nederland geeft de uitgave „Holland" van het Reichswanderungsambt (Prijs 80 Pfg.).

Loopende mededeelingen over Nederland en andere landen, zoomede over landverhuizers aangelegenheden geeft het den 1en en 15en van iedere maand verschijnende „Nachrichtenblatt des Reichsambts für Deutsche Einwanderung, Rückwanderung und Auswanderung" (Reichswanderungsambts) dat per postabonnement 5 Mark per kwartaal kost.

Werkverruiming.

Een regeling voor sneeuwopruimen. Reeds in vorige jaren was te *Haarlem* de behoefte gevoeld aan een inniger samenwerking der overheidsorganen, die in den winter geinteresseerd zijn bij het opruimen van stadswege van de gevallen sneeuw. De instelling van den Dienst der Werkloosheidsbestrijding dit jaar bood een gelegenheid om te trachten een zoodanige organisatie te vinden, waardoor aan bezwaren van vroegere regelingen tegemoet gekomen kon worden, wat volgenderwijze is gepoogd.

Half November worden aan werknemers, die voor het sneeuwruimen in aanmerking komen, (grondwerkers, opperlieden, walwerkers, tuinders, aardwerkers, enz.) wanneer zij zich als werkzoekende bij de afdeeling Arbeidsbemiddeling (Arbeidsbeurs) van den Dienst der Werkloosheidsbestrijding laten inschrijven of hun inschrijving vernieuwen, een sneeuwkaart uitgereikt. Aan andere werknemers dan die uit genoemde categoriën wordt een sneeuwkaart alleen *op verzoek* verstrekt. Deze kaart is zoo-

danig ingericht, dat daarvan tevens gebruik kan worden gemaakt door de Directie der Gemeente-Reiniging en de afdeeling Werkloosheidsverzekering van den Dienst en bevat eenige mededeelingen die voor den bezitter der kaart van belang zijn te weten.

De voorzijde van de kaart geeft gelegenheid tot het maken van de notities noodig voor de administratie van de beide afdeelingen van den Dienst der Werkloosheidsbestrijding en ziet er als volgt uit:

GEMEENTE HAARLEM.

Dienst der Werkloosheidsbestrijding.

SNEEUWKAART 1920/21.

Naam :...........................
Adres :...........................
Leeftijd : ....
Nummer W. V. : ....
Uitgereikt:.......................
Terug ontvangen:..................

(Met „Nummer W. V." wordt bedoeld het nummer van de werkloozenkas bij de afdeeling Werkloosheidsverzekering).

Op zijde 2 en 3 van de kaart vindt de Directie van de Gemeente-Reiniging gelegenheid tot het plaatsen van een *dagteekeningstempel* voor de dagen dat wordt sneeuw geruimd en tot opgave van het daarmede *verdiende loon*, terwijl op de achterzijde voorkomen de volgende *mededeelingen:*

„1. Wanneer er sneeuw gevallen is, dient Ge U voor de opruiming daarvan aan de Gemeente-Reiniging te vervoegen des morgens om zeven uur. Wordt dan niet met de opruiming begonnen, dan dient Ge U daar om negen uur weer te melden. Worden ook dan nog geen opruimers te werk gesteld, dan dient aanmelding om één uur des namiddags plaats te vinden.

2. Bij niet-aanmelding wordt daarmede bij eventueele uitkeering uit uw werkloozenkas rekening gehouden.

3. Indien ge werk hebt gekregen van betrekkelijk langen duur, dat niet stop gezet wordt door sneeuwval, moet Uw kaart aan de afdeeling Arbeidsbemiddeling (Arbeidsbeurs), Nieuwe Gracht 3, worden terug bezorgd.

4. In buitengewone gevallen kan langer werk gevorderd worden dan acht uur daags; echter niet langer dan strikt noodzakelijk is."

De geheele kaart heeft de grootte en stevigte van een middendoor gevouwen briefkaart formulier.

Bij de uitreiking nu aan hoogergenoemde personen, wordt hun medegedeeld, dat het feit, dat zij in het bezit der kaart zijn, vanzelf met zich medebrengt, dat zij voor dat werk zijn opgeroepen. De tijd echter, waarop zij aan dezen oproep gevolg moeten geven, wordt bepaald door het vallen van de sneeuw.

Is dat het geval, dan worden de sneeuwkaarten van hen, die tewerk worden gesteld door de Directie der Gemeente-Reiniging ingehouden en voorzien van een dagteekeningstempel en een opgave van het over dien dag verdiende loon. Zijn de diensten van den sneeuwopruimer slechts gedurende één dag noodig, dan wordt de kaart na afloop van dien dag door de Directie naar de Afdeeling Werkloosheidsverzekering van den Dienst der Werkloosheidsbestrijding gezonden, blijft hij meerdere dagen aan het werk, dan blijft de kaart gedurende dien tijd onder

berusting van de Directie der Gemeente-Reiniging, die voor iederen dag een stempel op de kaart plaatst en voor iederen dag daarachter het verdiende loon. Na afloop der opruimingsperiode wordt van iederen tewerkgestelde de aldus ingevulde kaart naar de afdeeling Werkloosheidsverzekering gezonden. Deze afdeeling noteert van deze kaarten, wat voor de contrôle voor de verzekering van belang is, waarna de kaarten ten spoedigste wederom aan de betrokkenen worden ter hand gesteld via de afdeeling Arbeidsbemiddeling.

De sneeuwkaarten van hen, die eventueel door de Directie der Gemeente-Reiniging niet te werk zijn gesteld, omdat hun diensten niet noodig zijn, worden door de Directie ook voorzien van een dagteekeningstempel en daarna weder aan den houder terhandgesteld, opdat vastgesteld kan worden, wie zich al of niet voor het werk heeft aangemeld.

De namen van hen, die voor sneeuwopruimen in aanmerking komen, doch die bij aanbieding der kaart deze weigeren, worden medegedeeld aan de afdeeling Werkloosheidsverzekering, die van deze weigering zoo het een lid eener werkloozenkas betreft, bericht zend aan den betrokken penningmeester, met verzoek te gelegener tijd rekening te willen houden met deze weigering van de aanvaarding van passenden arbeid.

Zoo deze wetenschap den weigerachtige misschien doet terugkomen op zijn besluit, bestaat de gelegenheid daartoe, d.w.z. in hetzelfde seizoen wordt de aanbieding der kaart door de afdeeling Arbeidsbemiddeling niet herhaald, doch *op eigen verzoek* wordt nog een sneeuwkaart uitgereikt.

Er worden driehonderd kaarten verstrekt. Dit aantal wordt op peil gehouden door in de plaats van terugbezorgde nieuwe aan anderen uit te geven.

Een moeilijkheid, die nog geregeld diende te worden, was de hoogte van het loon. Ieder jaar ondervonden tot heden de Arbeidsbemiddeling, de Werkloosheidsverzekering en de Gemeente-Reiniging last door den tegenzin, die vele daarvoor in aanmerking komende personen in het sneeuwruimen hadden, omdat huns inziens het loon, dat door het Gemeentebestuur van jaar tot jaar werd vastgesteld of herzien, te laag was. Daar het sneeuwvrij maken van den openbaren weg gelijk is te stellen met elken anderen noodzakelijken arbeid en niet als een soort van werkverschaffing dient te worden aangemerkt, is er alles voor te zeggen, dat deze arbeid ook als alle andere voldoende beloond wordt. Door het Gemeentebestuur is thans bepaald, dat het loon voor het losse werk van sneeuwruimen in het vervolg hetzelfde zal zijn als het loon, dat betaald wordt aan andere losse arbeiders zonder vakkennis in gemeentedienst. Het loon voor deze groep is thans 69 cent per uur, zoodat dit ook het loon zal zijn voor de sneeuwruimers.

In de wachtkamer van de afdeeling Arbeidsbemiddeling hangt een biljet, waarop hiervan mededeeling is gedaan.

Welke verbeteringen eventueel in bovengeschetste regeling nog zullen moeten worden gebracht, zal de praktijk leeren, als er sneeuw valt. J. V.

Verslag over den landbouw in Nederland over 1919. In dit verslag, uitgegeven door de Directie van den Landbouw, treffen we eenige bijzonderheden aan die ook hier vermelding verdienen.

In het verslagjaar liet zich het tekort aan meststoffen nog zeer gevoelen. De hooge exploitatiekosten vonden haar oorzaak in verschillende omstandigheden. „In de eerste plaats in de steeds stijgende loonen, *al wil hiermede niet gezegd worden, dat deze loonen in het algemeen te hoog zijn in verhouding tot de prijzen der productie*" [1]).

De uitkomsten van den tuinbouw waren in 1919 ongunstiger dan in 1918. De valuta speelde hier, speciaal wat Duitschland betreft, een belangrijke rol.

Ten aanzien der boomkweekerij rapporteert de consulent uit Boskoop o.m.: „de vooruitzichten voor den export zijn don- „kerder dan ooit gedurende den oorlog, de financieele krachten „van vele ondernemingen raken uitgeput; vele boomkweekers- „knechts zoeken werk te Naarden-Bussum, Aalsmeer, het West- „land enz.; de bevolking te Boskoop neemt af, de landprijzen „dalen, de culturen krimpen in." Ook in Oudenbosch is het slecht.

Ten aanzien der ontginningen wordt gezegd, dat de hooge prijzen der meststoffen, de hooge loonen en de onzekere toekomst wat de prijzen der landbouwproducten betreft, als een rem werken. Ook — we zouden bijna zeggen *natuurlijk* — wordt geklaagd over den slechten waterafvoer en de versnippering van den grond.

Deze klacht is volkomen juist. Niet voor niets is het juist het platteland, waar thans het meeste aan werkverschaffing wordt gedaan. Den drang naar productief werk, die o.m. sterk tot uiting komt in „De R.K. Landarbeider" van 5 November is dan ook zeer verklaarbaar.

Meer werk. In een artikel onder dezen titel wordt in de „R.K. Landarbeider" van 19 November medegedeeld, dat de R.K. werkgevers te Burgerbrug en 't Zand een lijst geteekend hebben, waarin zij zich verbinden in totaal voor 400 dagen werkloozen te werk te stellen.

Komende werkgelegenheid. Almelo zal in Tubbergen weer gronden laten ontginnen. Een loonregeling is ontworpen (in een volgend nummer kan deze wellicht gepubliceerd worden), waarbij in stukwerk plm. 50 à 60 cent per uur kan worden verdiend.

---

1) Cursiveering door mij, M. DE VR.

Plaatsing geschiedt eerst na werkloosheid van tenminste één week. *Assen* zal weer tientallen te werkstellen op het Witterveld een ontginning, waaraan nog voor eenige jaren werk is. De werkloosheid wordt groot. *Dantumadeel.* Op verzoek van het gemeentebestuur zijn eenige waterschappen en het kerkbestuur der Ned. Herv. kerk bereid werken uit te voeren. De gemeente (grootste aandeelhoudster in een N.V. die een betonfabriek exploiteert) laat geschikte werkloozen tot betonarbeiders opleiden. *Havelte* heeft een heideveld gekocht en laat dit ontginnen. De loonen zullen ongeveer *f* 18.— per week zijn. Het aantal werkloozen is reeds boven de 20. In *Hoogeveen* zal de Vereeniging tot bestrijding der Werkloosheid, die het vorig jaar (winter '19—'20) op uitnemende wijze werkgelegenheid heeft geopend, ook dit jaar trachten in het tekort aan werk te voorzien, en gronden worden ontgonnen etc. Men heeft het systeem, werk voor derden uit te voeren en heeft dit met succes toegepast, dwz. er was een flinke hoeveelheid werk, terwijl het nadeelig saldo betrekkelijk gering was. *Stad-Ommen* zal gronden laten ontginnen, *Smilde* wil desgelijks doen, terwijl *Vledder* en *Weststellingwerf*, indien een regeling tot stand komt, eenige honderden geplaatst zullen zien bij de Maatschappij tot Weldadigheid te Fredriksoord. *Waspik* zal waarschijnlijk een overtollige haven, nog dateerende uit den tijd toen er veel scheepvaart was, dempen. *Zuidbroek* zegde een plaatselijke vereeniging *f* 8000.— subsidie toe, terwijl in *Kollummerland* de vlasbewerking een middel zal zijn ter bestrijding der werkloosheid. In *Vollenhove* is de toestand ook nijpend voor de Zuiderzeevisschers, wellicht zal het gemeentebestuur de binnenhaven laten uitdiepen. Dat zal plm. *f* 32000.— kosten, doch een werk zijn voor allen, die in aanmerking dienen te komen voor den geheelen winter.

In *Amsterdam* laat de Havenarbeidsreserve een 25-tal havenreservisten brandhout zagen. De menschen krijgen nu een loon van *f* 7.— per dag, terwijl ze anders in de reserve slechts *f* 20.— per week zouden krijgen. Naar andere werkgelegenheid wordt nog omgezien, aangezien het in de haven erg stil is.

De raad van *'s-Gravenhage* voteerde *f* 36000.— om de werkverschaffing voor Scheveningsche visschers te continueeren.

Losser. Deze gemeente heeft de eer (helaas een treurige eer) de grootste werkverschaffing in ons land te bezitten. Honderden arbeiders uit Losser werken in Gronau. Jaren ging zulks zeer goed, totdat in 1916 de fabrieken stopzetten. In een verslag, getiteld „Losser in crisistijd" vertelt het gemeentebestuur op welke wijze de werkloosheid is bestreden. De gemeente ontving belangrijken steun van het K. N. S. C., terwijl de Minister van Arbeid deze steun niet minder krachtig voortzette. Trouwens de gemeente-financiën zijn allesbehalve rooskleurig, gelijk uit onderstaand staatje blijkt.

Hoofdelijke omslag:

1915	6½%	*f* 19422,29	oninbaar	*f* 494,85
1916	6½%	„ 24657,60	„	„ 3155,61
1917	6 %	„ 38954,25	„	„ 917,60
1918	6 %	„ 60504,25	„	„ 1623,05
1919	7 %	„ 95929,76	„	„ 7949,07

De normale schuld bedroeg 1 Januari 1919 *f* 179000; de crisisschuld einde 1919 *f* 155593,80½, waarin een tekort van het steuncomité, dat November 1919 zijn taak aan de gemeente overdroeg van *f* 50000.—.

Uit de belastingkohieren blijkt, dat slechts 5 ingezetenen een belastbaar inkomen hebben, loopende van *f* 10000.– tot *f* 252250.–; 141 van *f* 1000.— tot *f* 10000.— en 1728 van *f* 10.— tot *f* 1000.—. 1 November 1919 begon officieel de werkverschaffing van gemeentewege met plm. 600 man. Aanvankelijk was het loon *f* 19.25 benevens toelagen voor tram en fiets en een kindertoeslag van *f* 0.75 van het 5e kind af. Het loon is 1 Maart 1920 op *f* 21.60 bepaald plus de tram en fietstoelagen. De kinderbijslag verviel.

Opvallend is deze zin „dat de ontevredenheid onder de arbeiders toeneemt, in een zelfde tempo, als het afnemen van het prestige der ploegbazen."

De omvang en beteekenis der werkverschaffing blijkt zeer duidelijk uit de volgende staat.

aantal arbeiders.	tijdvak waarin gewerkt.	uitbetaald loon en verdere kosten.
560	3— 8 November	*f* 10195.55
545	10—16 „	„ 10445.70
700	17—22 „	„ 11720.30
673	23—29 „	„ 10868.28
645	1— 6 December	„ 11227.73½
679	8—13 „	„ 11692.56
672	14—20 „	„ 11556.21
682	21—27 „	„ 12893.26
704	28— 3 Januari	„ 12910.87
759	5—10 „	„ 13041.82
655	12—17 „	„ 12153.26
647	19—24 „	„ 12320.70
617	26—31 „	„ 12283.45
564	2— 7 Februari	„ 12037.25
567	9—14 „	„ 12100.61
592	16—21 „	„ 11480.19
517	23—28 „	„ 12578.62
548	1— 6 Maart	„ 11878.67
581	8—13 „	„ 12535.08
559	15—20 „	„ 12042.02
547	22—27 „	„ 12138.91
504	29 November—3 April	„ 12699.03
528	5—10 April	„ 11921.14
524	12—17 „	„ 11750.68½
517	19—24 „	„ 11539.14
520	26 April—1 Mei	„ 11734.23
567	3— 8 Mei	„ 12337.50
560	10—15 „	„ 12317.39

aantal arbeiders.	tijdvak waarin gewerkt.	uitbetaald loon en verdere kosten.
563	17—22 Mei	*f* 12518.20
567	24—29 ,,	,, 12662.17
557	31— 5 Juni	,, 12410.19
559	7—12 ,,	,, 12396.67½
549	14—19 ,,	,, 12318.96
540	21—26 ,,	,, 12357.36
547	28 Juni—3 Juli	,, 12437.50
555	5—10 Juli	,, 12418.89½
554	12—17 ,,	,, 12187.11
548	19—24 ,,	,, 19947.14
554	26—31 ,,	,, 12347.24½
551	2— 7 Augustus	,, 12350.22½
571	9—14 ,,	,, 12390.96½
558	16—21 ,,	,, 12633.98½
534	23—28 ,,	,, 12745.49½
528	30 Augustus—4 September	,, 11993.06½

Twee vormen van werkverschaffing zijn er: 1°. werken aan de wegen; 2°. ontginnen van gronden van particulieren. In totaal is tot September 45090 meter weg verbeterd. Particulieren hebben bijgedragen voor de ontginningswerkzaamheden *f* 18692.25.

Inzake den markenbijslag wordt medegedeeld dat gemiddeld 500 à 600 arbeiders in Duitschland werken. Aan dezen bijslag is uitgekeerd *wekelijks* (van 28 October 1919 tot 4 September 1920 en de zaak duurt nog voort) van *f* 4300.— tot *f* 5500.—, slechts 4 weken waren de bedragen tusschen *f* 3000.— en *f* 4000.— en 4 weken maar omstreeks *f* 1000.—. In totaal is uitbetaald van November 1919 tot September 1920 circa *f* 225000.—.
M. de Vr.

Overijssel. Gedeputeerde Staten deelden Provinciale Staten mede, dat uit de post „werkverschaffing" (groot *f* 550.000.—) aan het waterschap van den Ouden IJssel ten behoeve van de verbetering van den Aa-strong en den Ouden IJssel, is toegezegd $^1/_3$ der geraamde kosten tot een maximum van *f* 95000.

Werkloosheidsverzekering.

Werkloozenkassen en rentezegels Invaliditeitswet. In aflevering 11 van den 3den jaargang van dit tijdschrift komt onder de rubriek Werkloosheidsverzekering op blz. *282* eene beschouwing voor over de al of niet wenschelijkheid van premiebetaling voor de invaliditeits-verzekering door de werkloozenkassen in geval van werkloosheid der verzekerden volgens de Invaliditeitswet.

Het verheugt mij zeer, dat de schrijver tot het besluit komt, dat een dergelijk handelen thans nog niet is aan te bevelen, een meening die, zooals hij memoreert, reeds door mij is voorgestaan in het Katholiek Sociaal Weekblad.

De redeneering, die tot die gelijke slotsom leidt, is in beide gevallen echter niet dezelfde.

De schrijver plaatst zich vooral op het standpunt van de praktijk; hij voorziet moeilijkheden voor de kassen bij de doorvoering van den maatregel, hij wil ze rust gunnen.

Het stellen der beginselkwestie, zooals ik deed, moet, meent hij, achterwege blijven, *„omdat deze reeds is uitgevochten door het „aanvaarden van het huidige stelsel van werkloosheidsverzekering, „dat den georganiseerde inderdaad bevoordeelt boven den ongeorga- „niseerde”*.

Ik zou den schrijver willen herinneren aan het spreekwoord: „beter ten halve gekeerd dan ten heele gedwaald”.

Moet men iemand, die den eersten stap op een hellend vlak heeft gezet, laten gaan onder het motto: vooruit maar, het pleit is thans beslist òf wel moet men méér nog dan voorheen hem terugroepen of hem althans verhinderen verder voort te schrijden?

Het antwoord op deze vraag kan niet twijfelachtig zijn.

Naar mijne meening is de werkloosheidsverzekering op een verkeerden grondslag opgetrokken. (Zie mijn artikel in het K. S. W. Nos. 35 en 44.) Welke de redenen daarvoor waren kan in het midden worden gelaten.

Alle maatregelen, in verband met die verzekering, welke op denzelfden grondslag rusten, moet men weren.

Dus geen betaling der I.W.premiën uit de werkloozenkassen.

Is invoering van den maatregel noodzakelijk en niet op andere wijze te effectueeren, dan wijzige men eerst den grondslag.

Men doet dan twee goede dingen tegelijk en deze zijn alsdan de vrucht van het opnieuw stellen der beginselkwestie.

Mijn adagium blijft derhalve:

1. Wijziging der Werkloosheidsverzekering.
2. Premiebetaling I.W., bij werkloosheid, uit die verzekering.

Zonder 1 echter geen 2. Mr. C. J. Koch.

Tabaks- en sigarenindustrie. De Alg. R.K. en Chr. tabakbewerkersbonden hebben aan den Minister van Arbeid gerequestreerd om de tijdelijke uitzonderingsbepalingen, die ten aanzien van het bedrag der uitkeering gelden voor ongehuwde personen en gehuwde vrouwen weer buiten werking te stellen. Voorts wordt verzocht de tekorten der werkloozenkassen die in 1920 reeds ontstonden en vermoedelijk in 1921 nog zullen aangroeien voor Rijksrekening te nemen.

Uit een in de „Sigarenmaker” van 27 Nov. gepubliceerde correspondentie, maken wij de gevolgtrekking dat men in den Haag er meer voor voelt — wat de financieele moeilijkheden der werkloozenkassen in de onderhavige industrie betreft — de oplossing te zoeken in een voortzetting der steunregeling voor de „uitgetrokkenen” in 1921, m.a.w. dat men deze personen met ingang van het nieuwe jaar weder als gewoon recht-

hebbende leden wil beschouwen. Wij moeten zeggen — al beduidt een zoodanige maatregel dan ook een afwijking van de reglementen — dat wij dat een zeer verstandige daad zouden vinden. Laat de werkloosheid zich in het algemeen tijdens een omvangrijke en langdurige crisis in zeker bedrijf met het oog op het werken buiten het vak al bezwaarlijk contrôleeren, voor de sigarenindustrie, die zich zoo uitstekend leent voor huisarbeid, geldt dit dubbel.

Daartegen zijn de contrôlemiddelen der werkloosheidsverzekering niet opgewassen. Wij voor ons vreezen dan ook zeer dat de gelden uitgegeven aan het weder-toekennen van uitkeeringsrechten aan de uitgetrokken voor een niet-onbelangrijk deel uit maatschappelijk oogpunt minder nuttig besteed zouden zijn. Ook in beginsel lijkt het ons onjuist aan strikte handhaving van het reglement vast te houden. De last eener crisiswerkloosheid op de schouders der werkloozenkassen te leggen, gaat van het o.i. verkeerde standpunt uit dat de geldelijke gevolgen dier crisis *alleen* door de betreffende groep van verzekerden moeten worden gedragen. Naar òns gevoelen echter past het dat de gemeenschap ingrijpt bij een ramp als de onderhavige, in welk geval zij uiteraard alleen de werkelijk voor steun in aanmerking komenden behoort te helpen. Om niet misverstaan te worden, voegen wij hieraan toe, dat wij niet à priori elke kas-uitkeering bij crisis-werkloosheid zouden wenschen uit te schakelen. Uiteraard is bij het eerste optreden van malaise nog niet vast te stellen, hoe deze zich zal ontwikkelen, dáárvoor diene dan de reglementaire uitkeeringstermijn; waarbij het dan, meenen wij, moet blijven.

Textielindustrie. De werkloosheid in deze industrie neemt blijkens berichten in de vakbladen nog altijd toe. Om de positie der kassen te versterken is besloten de contributie te brengen van 5 op 15 cent per week, of dit voldoende zal zijn, indien geen wachtgeldregelingen tot stand komen mag worden betwijfeld.

Van andere wachtgeldregelingen dan in deze rubriek der vorige aflevering werden vermeld is tot dusvere nog niets gekomen. Wel moeten de fabrikanten, naar wordt medegedeeld, besloten hebben de ongeorganiseerden te steunen. De organisaties zeggen — begrijpelijkerwijze — zich daartegen met hand en tand te zullen verzetten. De vraag is, of zij er iets tegen zullen kunnen doen.

St. Bureaucratius. In de „Transportarbeider” van 18 November treffen wij een wel geestig geschreven artikel aan, waarin het aan heftig fulmineeren tegen den bovengenoemden Heilige niet ontbreekt. De lezer, die er belang in stelt, neme er kennis van hoe 'n heerlijk stel bureaucraten er in Amsterdam en Kampen met het toezicht over de uitvoering der werkloosheidsverzekering belast zijn. Men vare in dit geval gerust op het kompas

van den Centralen Bond van Transportarbeiders, die immers op het gebied der werkloosheidsverzekering een gevestigde reputatie bezit en dus mag meepraten.

Doch gekheid ter zijde. Een opmerking in het artikel lijkt ons niet onjuist. Namelijk, dat er wel wat is af te dingen op het geldende systeem van berechting ingeval van geschil over uitkeeringen tusschen kas- en Gemeentebestuur. Wel is dat systeem eenvoudig (een ambtenaar van den Dienst stelt een onderzoek in en vraagt desnoodig bij partijen de inlichtingen, die hij wenscht), doch die eenvoudigheid mag dunkt ons geen afbreuk doen aan het rechtsgevoel. Het persoonlijk hooren van partijen, wat thans niet geschiedt, is o. i. geen absolute noodzakelijkheid, doch dan moeten de betrokkenen ook in de gelegenheid zijn schriftelijk elkaars bezwaren te bestrijden. Een practische methode daarvoor zou het ons toeschijnen, indien partijen afschrift werd verstrekt van het rapport van bovenbedoelden ambtenaar en zij daaromtrent binnen beperkten termijn nog opmerkingen zouden kunnen maken [1]).

Zuiderzeevisschers. Door den Dienst der W.V. en A.B. is aan de betrokken organisaties medegedeeld, dat de uitkeeringen aan Zuiderzeevisschers moeten worden stopgezet. Een onderzoek is gaande naar de verdiensten dier visschers, om nader een norm voor de uitkeeringen te kunnen vaststellen. Na afloop van dit onderzoek zullen de uitkeeringen weer worden opgevat.

HELLENDOORN. *Een voorbeeld ter navolging.* De N.V. Kon. Stoomweverij te Nijverdal, gevestigd te Almelo, besloot aan de gemeente Hellendoorn *f* 40.000 te schenken als tegemoetkoming in de uitkeeringen, welke die gemeente gedurende den stilstand der fabrieken aan de arbeiders der Kon. Stoomweverij heeft verstrekt.

Aan deze schenking is de voorwaarde verbonden, dat het bedrag zonder uitstel geheel zal worden aangewend tot gedeeltelijke aflossing van de leening, die is aangegaan voor genoemde uitkeeringen. Een eventueel schenkingsrecht komt ten laste der gemeente.

De gemeenteraad van Hellendoorn besloot heden, deze schenking in dank te aanvaarden. (Nieuwe Courant).

HAARLEM. *Verslag Werkl.verz. 1919.* Haarlem kan als voorbeeld gelden van een gemeente, die er wat aan gelegen is de verplichtingen, voortvloeiende uit het Werkloosheidsbesluit serieus uit te voeren. Dit blijkt uit het geheele verslag.

---

1) O. i. zou ook eene andere oplossing kunnen worden overwogen, meer in de lijn van het W. B. 1917, nl. eene zoodanige samenstelling van de „kleine commissie" dat altijd een vertrouwensman van de betrokken kas in die commissie zitting heeft. De oplossing door den schrijver aan de hand gedaan vermeerderd den „papierstroom".

Het aantal verzekerde personen bedroeg op 31 Dec. 1919 6151, het bedrag der Gemeente- en Rijkssubsidie volgens het Werkloosheidsbesluit ieder *f* 12.535.46, terwijl werd uitgekeerd aan de verzekerden *f* 35.414.05½. Wegens extra uitkeeringen volgens de W.V. noodwet werd verstrekt resp. voor rekening van Rijk en Gemeente *f* 22.155.60 en *f* 9193.78. Een leemte schijnt ons in het verslag het ontbreken van elk statistisch gegeven omtrent den omvang der werkloosheid in het verslagjaar, waaraan ook in het beschouwende deel van het verslag geen woord wordt gewijd.

Leeuwarden. *Werkloosheidsverzekering 1919.* Ook in het bestuur van deze gemeente bestaat een levendige belangstelling voor de werkloosheidsverzekering. Het verslag draagt hiervan de duidelijke kenmerken, zorgvuldig bewerkt en voorzien als het is van uitvoering — misschien in verhouding tot het niet groot aantal verzekerden van 3291 wel wat te uitvoerig — statistisch materiaal. In der Beschränkung zeigt sich der Meister. Zóó is het ook met de bewerking van statistieken. Kan het, zelfs voor de Leeuwardenaars zelf, zoo bijster interessant zijn te weten welk bedrag precies in elke maand van het jaar b.v. aan den Ned. Chr. Bouwarb. Bond ten goede komt voor subsidie; zou met vermelding van één bedrag voor het geheele jaar hier niet kunnen worden volstaan? En dezelfde vraag zou men bij den staat der gedane uitkeeringen kunnen stellen. Meer zin heeft het om — zooals trouwens gedaan is — de overzichten over de werkloosheid per maand te specificeeren. Nochtans komt ons de inrichting van de desbetreffende tabellen niet zeer gelukkig voor. Men ziet 24 kolommen voor zich, uiterlijk precies hetzelfde; om de andere kolom hebben de cijfers daarin echter een andere beteekenis; wil men vergelijken dan moet men steeds weer bij elk cijfer verifieeren; dit is zeer vermoeiend en doet de cijfers voorkomen als één warreling. Beter schijnt het de tabel in 2 deelen te splitsen (of 2 tabellen samen te stellen) en het gelijksoortige dan bij elkaar te voegen.

J. C. v. D.

De Gemeenteraad van *Bergen (N.-H.)* heeft onlangs besloten haar toetreding tot het Werkloosheidsbesluit 1917 met 1 Jan. a.s. in te trekken.

Vragenbus.

Vraag: Een lid van een vereeniging met werkloozenkas neemt vrijwillig ontslag in Duitschland. Op de aldaar verdiende marken ontving hij bijslag volgens de door den Minister van Arbeid vastgestelde regeling. Hij heeft geen recht op uitkeering.

Na eenige dagen (3 of 4) als los werkman te hebben gewerkt bij de gemeente (bladvegen) wordt hij ontslagen. Komt zoo iemand nu voor uitkeering in aanmerking?

Antwoord: Beoordeeld zal moeten worden of de laatste arbeid ter goeder trouw werd aanvaard of met de bedoeling om recht te krijgen op uitkeering. Ook de reden van het ontslag zal moeten worden medegedeeld. Eerst dan zal een definitief antwoord mogelijk zijn.

Vraag: Een lid van een organisatie bedankt en wordt als „vrijwillig uitgetreden" afgevoerd. Na zes weken of langer treedt hij wederom in dezelfde vereeniging en wordt door het bestuur als „hersteld" opgegeven, zoodat het lidmaatschap van zijn eerste toetreden blijft bestaan. Is dit mogelijk?

(N.B. Met „hersteld" wordt bedoeld, dat het lidmaatschap is gecontinueerd).

Antwoord: Neen.

Vraag: Onder de leden van den Alg. Ned. Stucadoorsbond, zijn er enkele, die vrijwel geregeld als werkgever optreden door het aannemen van vrij belangrijke werken. Mogen deze, als zij door weersgesteldheid niet kunnen werken, uitkeering uit de werkloozenkas ontvangen? Behooren dergelijke leden eigenlijk wel lid te zijn van een bond van werknemers?

Antwoord: Treden bovenbedoelde leden van den Algem. Ned. Stuc. Bond wel als werkgever op? Nemen ze niet alleen aan arbeid te leveren? Of hebben ze anderen in *loondienst* en dragen zij zelf de risico van de aanneming? En doen ze het regelmatig? Of bij uitzondering? Zie hier eenige vragen, die o.i. eerst moeten worden beantwoord, voor wij onzerzijds de vraag, door den geachten inzender gesteld, kunnen beantwoorden.

Varia.

De Gemeenteraad van *Haarlem* heeft besloten tot het instellen van een arbeidersreserve voor gemeentepersoneel. Ter uitvoering van dit besluit zullen nadere voorstellen aan den raad worden gedaan.

Ministerieële Beslissingen inzake werkloosheidsuitkeering.

Alkmaar. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van Alkmaar terugstorting wordt geëischt van de uitkeering uit de werkloozenkas van den Alg. Ned.

Bouwarbeidersbond verstrekt aan een werkloos lid, daar de werkloosheid gevolg bleek te zijn van de uitsluiting.

Amsterdam. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van A'dam terugstorting wordt geëischt van het door den Centralen Bond van Transportarbeiders uit de werkloozenkas uitgekeerde bedrag ad *f* 225.80 aan het lid L. Monsanto, daar gebleken is, dat Monsanto in Suriname vaste woonplaats heeft en toetreding tot het lidmaatschap van de werkloozenkas hem had moeten zijn geweigerd.

De M: v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van A'dam terugstorting wordt geëischt van de uitkeeringen verstrekt aan J. Nieuwenhuis en A. M. Schreuders uit de werkloozenkas van de Land. Fed. v. Metaalbewerkers, omdat gebleken is, dat het eerstgenoemde lid geen 3 wachtdagen had doorgemaakt en het andere lid na 29 April geen recht meer op uitkeering had, daar hij reeds over 48 dagen uitkeering had genoten. Gebleken is echter dat het uitgekeerde aan A. M. Schreuders over de periode 19 Jan.—27 Maart is teruggestort nl. *f* 45.21, hetgeen echter had moeten zijn *f* 55.08, zoodat *f* 9.87 te weinig is teruggestort.

De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat wegens termijnsoverschrijding den eisch van B. en W. van Amsterdam tot terugstorting van de uitkeeringen verstrekt uit de werkloozenkas van den Centr. Bond van Transportarbeiders aan 107 werklooze leden, tot een totaal bedrag van *f* 875.34, niet ontvankelijk is.

De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van A'dam terugstorting wordt geëischt van de uitkeeringen verstrekt uit de werkloozenkas van de Landel. Fed. v. Bouwvakarb. aan 59 leden-stukadoors tot een totaal bedrag van *f* 965.95, omdat hun werkloosheid als gevolg van uitsluiting beschouwd moet worden. Ten onrechte werd echter terugstorting geëischt van de uitkeeringen verstrekt aan 44 leden-heiers- en fundeeringswerkers van genoemde Federatie, tot een bedrag van *f* 852.50, omdat niet gebleken is, dat de werkloosheid van deze personen het gevolg was van staking of uitsluiting, noch dat hunne werkloosheid wegens weigering tot onderteekening van een hun door den betrokken patroon voorgelegd individueel contract, als vrijwillige werkloosheid moet worden aangemerkt.

Enschedé. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van Enschedé terugstorting wordt geëischt van de uitkeering verstrekt uit de werkloozenkas van den Alg. Ned. Bond van Textielarb. „De Eendracht" aan het

lid B. H. Roozing tot een bedrag van *f* 218.40, omdat gebleken is, dat hij niet in aanmerking kon komen voor het lidmaatschap van genoemden Bond en dus geen recht had op uitkeering en van de uitkeering verstrekt aan het lid J. Reimerink over het tijdvak 8 April tot en met 26 Juni 1920, groot *f* 170.40, omdat hem op 8 April passend werk te Eindhoven werd aangeboden, hetgeen hij weigerde en hem daarna nog eenige malen werk werd aangeboden. De uitkeering verstrekt over het tijdvak 5 tot en met 7 April 1920, groot *f* 7.20 werd door B. en W. ten onrechte geëischt terug te storten.

's-Gravenhage. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat terecht door B. en W. van 's-Gravenhage terugstorting wordt geëischt van de uitkeeringen verstrekt uit de werkloozenkas van den Ned. R. K. Metaalbew. Bond aan de leden A. van Deursen en J. A. Lindeman, omdat gebleken is, dat hun werkloosheid het gevolg was van het vergezellen en posten door uitgeslotenen of niet werkwillige arbeiders, en zulke werkloosheid niet als onvrijwillig beschouwd kan worden. Ten onrechte werd echter door genoemd gemeentebestuur terugstorting geeischt van de uitkeering verstrekt aan A. J. Gordijn, eveneens lid van bovengenoemde kas, omdat gebleken is, dat dit lid onvrijwillig werkloos was.

De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat ten onrechte door B. en W. van 's-Gravenhage terugstorting wordt geëischt van de uitkeeringen verstrekt uit de werkloozenkas van den Ned. R. K. Bouwvakarb.bond „St. Joseph" aan de bondsleden W. G. M. van Turnhout, P. Farla, C. Schoonen, Th. J. van Es, M. Hoornink, P. Schoonen en J. J. van der Heijden, omdat gebleken is, dat hun werkloosheid geen gevolg was van de uitsluiting, die pas later werd geproclameerd en zij allen bij de gem. Arbeidsbeurs ingeschreven waren. Terecht werd echter terugstorting geëischt van de uitkeeringen verstrekt aan 17 andere leden, welke niet bij de beurs ingeschreven stonden.

Haarlem. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat ten onrechte door B. en W. van Haarlem terugstorting wordt geëischt van de uitkeering verstrekt uit de werkloozenkas van den Ned. R. K. Metaalbewerkers aan een werkloos lid, omdat moet worden erkend, dat de onderscheiding tusschen „leden" en „adspirant-leden" betreft het lidmaatschap van den bond en voor de bepalingen van het reglement der werkloozenkas, waarvan de leden en de adspirant-leden van den bond, volgens art. 3 van dat reglement gelijkelijk lid zijn, geen beteekenis heeft, terwijl daarentegen de onderscheiding naar het weekloon voor de verzekering van essentieele beteekenis is.

Kampen. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat

ten onrechte door B. en W. van Kampen terugstorting wordt geëischt van de uitkeering verstrekt aan het lid G. ABMA uit de werkloozenkas van den Ned. Sigarenmakers- en Tabakbew. bond tot een bedrag van *f* 112.50, omdat aangetoond is kunnen worden dat bedoelde ABMA wel lid was van den Bond en dus voor uitkeering in aanmerking kwam.

Terecht werd echter terugstorting geëischt van de uitkeeringen verstrekt aan het lid F. SLEURINK van genoemden bond, totaal tot een bedrag van *f* 174.10, omdat gebleken is, dat dit lid gedurende den tijd, waarin hij als sigarenmaker geen werk had, niet als werkloos beschouwd kon worden, daar hij dan ander werk verrichtte.

Maassluis. De M. v. A. heeft goedgevonden te verklaren, dat door B. en W. van Maassluis terecht terugstorting is geëischt van de uitkeeringen verstrekt uit de werkloozenkas van den Ned. Chr. Bouwarbeidersbond aan de werklooze leden P. W. VERMEULEN, P. WARNAAR en G. HARLAAR, daar door het Bestuur van genoemden Bond toegegeven is, dat de uitkeeringen aan deze leden ten onrechte zijn geschied; maar dat B. en W. van Maassluis ten onrechte terugstorting hebben geëischt van de uitkeering aan C. A. VAN DER POL verstrekt, daar gebleken is, dat deze terecht geschiedde.

Gemeenten toegetreden tot het Werkloosheidsbesluit 1917.

Na de opgave voorkomende in aflevering No. 11 van dezen jaargang van het Tijdschrift van den Nederlandschen Werkloosheids-Raad zijn alsnog toegetreden tot de regeling vervat in het „Werkloosheidsbesluit 1917” de gemeenten:

Amstenrade, Hontenisse, Klimmen, Lithoyen en Ewijk, Oostel.-, Westel.- en Middelbeers, Pannerden, Putte (N.-Br.).

Circulaires.

Arbeidsbemiddeling.

Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.
No. 359 C. R. A.
Betreffende: Statistiek der arbeidsbemiddeling.

’*s-Gravenhage,* 8 Nov. 1920.

Aan Heeren Directeuren van Districts-Arbeidsbeurzen.

Door den directeur van een der districts-arbeidsbeurzen werd

mij gevraagd of, indien tengevolge van het afgeven eener verklaring eene buitenlandsche arbeidskracht geplaatst wordt, deze plaatsing in de statistiek moet worden opgenomen.

Ik ben voorloopig geneigd te antwoorden, dergelijke gevallen van het plaatsen van een werkzoekende geen geval is, aangezien de werkzoekende niet bij de arbeidsbeurs was ingeschreven; hoogstens zou dan kunnen worden gesproken van eene voldane aanvrage.

Bij plaatsing van buitenlandsche arbeidskrachten kan m.i. eene aanvrage als „voldaan" worden beschouwd, indien de arbeidskracht geplaatst is door tusschenkomst van de arbeidsbeurs of van de Nederlandsche Arbeidsbeurs te Oberhausen.

Naar het mij voorkomt moet dus in alle andere gevallen het overkomen van buitenlandsche arbeidskrachten niet in de statistiek worden opgenomen.

Eventüeele opmerkingen aangaande deze aangelegenheid zie ik echter gaarne tegemoet.

De Directeur van den Dienst, enz.

Werkloosheidsverzekering.
Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.
No. 301 A. Z.
Betreffende: Toepassing art. 10 Werkloosheidsbesluit 1917.
2 Bijlagen.

's-Gravenhage, 24 Nov. 1920.

Aan het Gemeentebestuur van........

Ik heb de eer bijgaande circulaire, voor zooveel die U nog niet bereikte, onder Uw aandacht te brengen, met dringend verzoek, bij het eventueel door U indienen van bezwaren tegen door het bestuur eener vereeniging naar Uwe meening onrechtmatig verstrekte uitkeeringen, met den inhoud dier circulaire rekening te houden.

Gemakshalve voeg ik hierbij een model voor een bezwaarschrift als in genoemde circulaire bedoeld.

Het zou mij aangenaam zijn, indien U Uwe bezwaarschriften in het vervolg zooveel mogelijk in den vorm van dit model zoudt willen inkleeden.

De Directeur van den Dienst, enz.

Model.

TE ADVISEEREN.

.... den .... 1920.

Burgemeester en Wethouders van ....
Gelet op de op .... 19.............. ingekomen kennis-

geving, bedoeld bij artikel 9, 2e lid, van het Werkloosheidsbesluit 1917, betreffende de door het bestuur van (naam der vereeniging) .... gedane uitkeeringen uit de werkloozenkas aan het lid (de leden).

Naam:	Bondsno.:	Beroep:
....	....	....

van .... tot .... *f* ....
(gespecificeerd per week, per lid).

....

....

Overwegende dat deze uitkeering(en) in strijd is (zijn) met art. .... van het reglement der werkloozenkas (het Werkloosheidsbesluit 1917) aangezien,

(reden waarom tegen de uitkeering(en) bezwaar wordt gemaakt, met specificatie — zoo noodig — ten aanzien van de leden, van de termijnen of van de bedragen);

en dat derhalve de uitkeering(en) totaal *f* .... (gedeeltelijk en wel tot een bedrag van *f* ....) onrechtmatig moet worden geacht;

Besluiten:

bezwaar te maken tegen bovenbedoelde uitkeering(en) tot een bedrag van *f* ....;

te bepalen dat dit bedrag binnen 6 maanden na heden in de werkloozenkas moet worden teruggestort;

Afschrift dezer zal worden gezonden aan den directeur van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.

.... 1920.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

.... *Burgemeester.*

.... *Secretaris.*

Afdeeling Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.
No. 699 A. Z.
Betreffende: Dagen waarover loon of vergoeding wordt doorbetaald.

's-Gravenhage, 25 Nov. 1920.

Aan de besturen der gesubsidieerde vereenigingen met werkloozenkas.

Ten vervolge op mijn circulaire van 26 Mei 1920, no. 689 A.Z., Afdeeling W.V. en A.B. en ter aanvulling van den inhoud daarvan heb ik de eer U het volgende mede te deelen.

De bepalingen in de reglementen van werkloozenkassen, volgens welke recht op uitkeering niet eerder ontstaat, dan nadat eenige „wachtdagen" — dagen van werkloosheid, waarover geen uitkeering wordt verstrekt, — zijn doorgemaakt, moeten zoo worden uitgelegd, dat dagen van werkloosheid, waarover door den werkgever het loon *ten volle* wordt doorbetaald niet kunnen worden aangemerkt als dagen, in deze bepaling bedoeld.

Wanneer het loon *gedeeltelijk* wordt doorbetaald, moet worden onderscheiden. In aanmerking moet dan worden genomen, dat de reglementen hieromtrent een bepaling bevatten, luidende:

„Indien, ingeval van werkloosheid, loon of vergoeding wordt „uitgekeerd, wordt alleen dan uitkeering uit de kas verstrekt „indien dat loon of die vergoeding minder bedraagt dan 70 % „der gemiddelde dagelijksche verdienste enz."

Het komt mij voor, dat naar analogie van deze bepaling, de bepaling betreffende de wachtdagen aldus moet worden uitgelegd, dat, indien ingeval van werkloosheid loon of vergoeding wordt uitgekeerd, de dagen van werkloosheid alleen dàn als wachtdagen kunnen worden aangemerkt, *indien dat loon of die vergoeding minder bedraagt dan 70 % der gemiddelde dagelijksche verdiensten.*

Bedraagt de vergoeding 70 % of meer, dan gelden zulke dagen niet als wachtdagen. In de reglementen, die alleen volle wachtdagen kennen, behooren dagen met eene vergoeding beneden 70 %, dus m.i. als volle wachtdagen te worden aangemerkt. De reglementen, die een bijzondere berekening van wachtdagen hebben voor het geval van gedeeltelijke werkloosheid, geven voor zoover mij bekend, tot geen vragen op dit punt aanleiding.

Ik meen U in overweging te mogen geven bij de toepassing van de reglementen der werkloozenkassen de hierboven aangegeven interpretatie te volgen.

De Minister van Arbeid, enz.

Werkverruiming.

Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.

No. 275 W. V. R.

Betreffende: Toezending vragenlijst ten behoeve rapport werkverschaffingen.

2 bijlagen.

's-Gravenhage, 17 Nov. 1920.

Aan het Gemeentebestuur van....

Het zal U wellicht niet onbekend zijn, dat de Nederlandsche Bond voor Werkverschaffing sedert eenige jaren geregeld rapporten betreffende de werkverschaffingen in ons land heeft uitgegeven.

Nu de taak van dezen bond door het Departement van Arbeid is overgenomen, zullen gegevens aangaande werkverschaffingen worden opgenomen in de verslagen van mijn Dienst.

Het ligt dan ook in het voornemen, over de werkverschaffingen in het tijdvak van 1 April 1919 tot en met 31 Maart 1920 een overzicht te laten samenstellen.

Daar nu aan Uwe gemeente van Rijkswege en/of vanwege het Koninklijk Nationaal Steuncomité financieele steun voor werkverschaffing is verleend, zal ik het zeer op prijs stellen, indien U mij, door beantwoording van bijgaande vragenlijst, die gelijk U zal blijken, zoowel betrekking heeft op de periode vóór November 1919, toen het Koninklijk Nationaal Steuncomité subsidie verleende, als op die daarna, de noodige gegevens, voor zoover zij op Uwe gemeente betrekking hebben, zoudt willen verstrekken.

Van de vragenlijst, welke U in duplo wordt toegezonden, kan desgewenscht een exemplaar voor Uw archief worden behouden.

U gelieve mij de ingevulde vragenlijst indien mogelijk, vóór 1 December a.s. te zenden.

Indien de beantwoording van één of meer der vragen op moeilijkheden mocht stuiten, ben ik gaarne bereid, een mijner ambtenaren op te dragen, U desgewenscht mondeling de gestelde vragen toe te lichten, terwijl ik meen op Uwe volledige medewerking te mogen rekenen, waar het geldt, de beteekenis der werkverschaffing duidelijk te doen uitkomen.

De Directeur van den Dienst, enz.

VRAGENLIJST

behoorende bij circulaire van 17 November 1920, No. 275, W. V. R.

1. Naam der gemeente
   Aantal inwoners ?
2. Werd het werk (werden de werken) verricht ten behoeve van de gemeente ?
   Zoo neen, voor wie(n) dan ?
3. Wat voor werk(en) werd(en) verricht ?
   (bij voorkeur een uitvoerige omschrijving geven, zoonoodig op een afzonderlijken staat, vergezeld van plannen, bestekken etc.).
4. Hoeveel personen werden per week te werk gesteld ? (Indien mogelijk een opgave van het aantal geplaatsten van week tot week ; indien dit niet kan worden medegedeeld, dan zooveel mogelijk opgave van hoogste, laagste en gemiddelde aantal geplaatsten).
5. Welke waren de beroepen van de tewerkgestelden ?
   Hoeveel werden van ieder beroep geplaatst ?
6. Werd aan werklooze vakarbeiders ook werk verschaft buiten hun beroep ?
   Zoo ja, welk soort van vakarbeiders waren dat ?
   En welk werk werd hun verschaft ?
   Deden zich hierbij ook moeilijkheden voor ? Zoo ja, welke ?
7. Hoe was het loon en de werktijd geregeld ? Waren zij dezelfde als in het vrije bedrijf ? Zoo neen, waarom niet ?
8. Werd bij de plaatsing aan bepaalde categorieën van arbeiders nog de voorrang gegeven ? (b.v. gehuwden vóór ongehuwden etc.).
   Golden hieromtrent bepaalde voorschriften ? Zoo ja, welke ?
   Kunt U deze inzenden ?
9. Konden alle werkloozen geplaatst worden ? Zoo neen, waarom niet ?
   Wat geschiedde er met de niet geplaatsten ?
   Geschiedde plaatsing door het orgaan der arbeidsbemiddeling ? Zoo neen, waarom niet ?
10. Welke waren de uitgaven voor de werkverschaffing ?
    Is het mogelijk afzonderlijk op te geven de uitgaven voor de werkverschaffing in elk der perioden van 1 April 1919—31 October 1919 en van 1 November 1919 tot en met 31 Maart 1920 ?
    Waren de uitgaven hooger dan, indien het werk door vakarbeiders zou zijn verricht ?
    Hoeveel bedroegen de meerdere kosten in elk der twee genoemde perioden ?

Welke waren de oorzaken dat het werk duurder werd ?
Werd door particulieren in de kosten bijgedragen ?
Zoo ja, hoeveel ?

11. Werd in het tijdvak van 1 April 1919—1 November 1919, door het Kon. Nat. Steuncomité een bijdrage in de kosten der werkverschaffing gegeven ? Zoo ja, hoeveel ?
Op welke voorwaarden en volgens welke regels werd het subsidie U door het Kon. Nat. Steuncomité verleend ?
(b.v. als bijdrage per week voor iederen tewerkgestelde, dan wel in den vorm van een percentage der z.g. meerkosten etc.).
12. Bestaat in Uwe gemeente een commissie die het gemeentebestuur adviseert inzake werkverschaffing ? Zoo ja, wanneer werd die commissie ingesteld ?
Hoe is de samenstelling en de werkwijze ?
13. Welke bijzonderheden zijn alsnog te vermelden ?
